

17. 1578

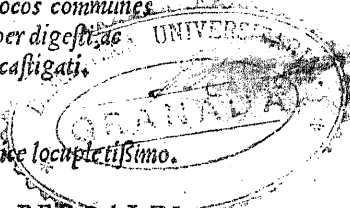
ILLVSTR

M PETARVM
LOREN PER OCTAVIA
MVM MIRANDVLAM

400840
MADE IN SPAIN

colle, et à studio quodā
in locos communes
per digest. de
castigati.

Cum in luce locupletissimo.

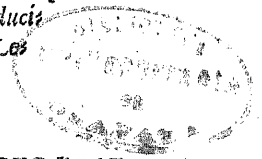

PHILIPPI BERGALDI

de hisce floribus iudicium.

Sunt hæc ex sylva positarum scitissimè decerpta quibus
aut sententia moris naturalis, aut laus uirtutis,
aut consordia horum castigatio, aut præces
pta saluberrima continentur: Opus

profus non minus conducit
labio sum. Les
per lege, les
taberis.

EXCVDEBAT ANTVERPIAE

Vidua Martini Caesaris. Anno

M. LXXXIX.

13. 1578

ILL VSTRIVM

VM POETARVM
FLORES PER OCTAVIA
NUM MIRANDVLAM

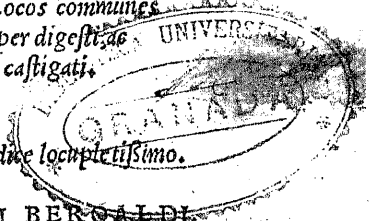
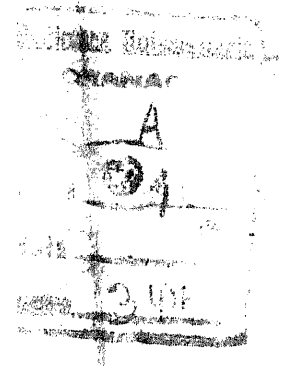
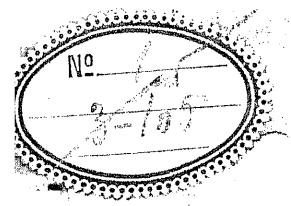
collecti, et à studioso quodā
in Locos communes
nuper digesti, ac
castigati.

Cum Indice locupletissimo.

PHILIPPI BERGALLI
de hisce Floribus iudicium.

Sunt hæc ex sylua poëtarum scitissimè decerpta quibus
aut sententia moralis naturalis, aut laus virtutis,
aut censoria morum castigatio, aut præcep-
ta saluberrima continentur: Opus
propterea saluberrimum, conducibile, quod laboriosum. Lectores
perlegere, letabuntur.

EXCVDEBAT ANTVERPIAE
Vidua martini Cæsaris. Anno
M.D.XXXIX.

D. IACOBI ANTONII BALBI

Placentini Epigramma.

CULTOR Heliconij Mirandula collis alumnus
Lustraret nitidi cum tuus arua soli.
Sicut apis legit uarios ibi sedula flores,
Ad nos & pleno detulit usq; sinu.
Filia quot Cereris Sicula non uidit in Etna
Quis odor eximius, perpetuusq; decor.
Sed confusa uagas traheret ne copia mentes
Obrueretq; magis se male turba sequens,
Ordine consuluit pulchro, longumq; laborans
Quosq; suis fixit, disposuitq; locis,
Pectoraq; edocuit titulis studio sa paratis
Pulchra quibus faciant ferta, quibusue fauos.
Quid moror? unus opes tantus conclusit in horto
Aonij nemoris, deliciasq; breui.
Quare Pyeridum iam non grauis obstet amicis,
Et labor, & longæ tædiæ multa uia,
Huc alacres ueniant, quod erat procul, ecce propinquum,
Horrebat saxis quæ, modo plana uia est.
Reddita confusis facies sua gratia uirtus,
Parnasum inueniet iam lare quisq; suo.

PHILIP⁴

PHILIPPVS BERO-
ALDVS LECTO-
RI SALV-
TEM.

MOS EST STUDIO SVRM
is planè laudabilis, ut celeberrimorum
scriptorum uolumina perlegentes annotet
feligantq; non parum multa quæ memoras
tu digna esse uideantur. Hoc Plinium illum multi-
scium factitasse tradunt, qui nihil unquam legit, quod
non excerpere: qui dicere solebat nullum librum esse
tam malum, ut non aliqua ex parte prodesset. Hoc
studiorum genere Caesar dictator est delectatus, à quo
adulescentulo feruntur condita, ob id dicta Collectanea
Nuperrimè quoq; Octavianus Mirandula diui Augusti
ni canonicus regularis sacerdotali dignitate præditus,
nec minus doctrina, quàm religione clarus, ex èplo maio-
rù ex multitudine lectione collegit excerpfitq; ueluti ex
pulcherrimo prato flosculos hosce odoratissimos qui
spirant suauolentiam iucundissimam, qui tanquam
amarinthi minime marcescunt, Sunt hæc ex sylua Poes-
tarum scitissimè decerpta, quibus aut sententia natura-
lis moralisue, aut laus uirtutis, aut censoria morum casti-
gatio, aut præcepta saluberrima cõtinentur. Opus pror-
sus non minus conducibile, quam laboriosum, Lector

Perz

Perlege, lataberis, diceſq; te non parum debere celeberrimo præconi Octauiano, qui, quæ sparsim intercisimq; apud complusculos scriptores interuallata cum labore reperiiebantur, ea in unum quasi corpus redacta collegit, tradiditq; studiosis ut obuia sint, offerantq; sese citra morosam uestigationem, citraq; fatigationem.
Vale.

REVERENDO

IN CHRISTO PATRI, ET D.
colendissimo D. Octaviano Arcimbolo
do protonot. Apostolico, Octavia
nus Mirandula canonicus
Regularis Lateranē
sis, felicitatem
optat.

DIV PATER AMPLISSI-
me à pluribus rogatus, ut illustrium
poëtarum sententias clariores hinc
unde dispersas, in certum ordinem
collectas redigerem, opus consultò
distuli. Vt potè quod cum magno
labore non parum discriminis habeat, et multò plus tē-
poris et studij exigat, quàm impositæ prædicandæ sar-
cinæ mancipato, et sacris literis uacanti religioso cons-
cedi soleat. Præter id, quod tam uaria, tam multiplex è
alma poësis suppellex, et tam obscura uatum in hoc
opere perficiundo sūt pertractada uolumina, ut cuiq;
etiam audentissimo terrorem incutiant. Horum enim
quædam ueluti in uastissimam camporū planitiem om-
nimoda rerum specie refertam se tam latè aperiunt, ut
nedum legèdo peragrari facile, sed uix ingenij acumine
complecti possint. Alia uerò in tam densam uerborum
soluam sensus, occludunt, ut nisi studio et labore uim
inferam, se mihi minime aperiri uideatur. Veruntamen
Priuatam

priuatam hanc rationem uicit charitatis uigor, quæ nris
quam querit quæ sua sunt. Vicit diui Platonis senten-
tia, per quam docemur hominem non tantummodo sibi
nasci. Vicit et studentium religiosorum frequens et
iusta postulatio, quibus non absq; iniuria, quod fieri li-
ceat, negari non potuit. Quapropter rem pro uirili par-
te mea aggressus, quæ utilius, et ad humane uite insti-
tutionem melius prolata esse mihi uisa sunt, tanquam de
Hesperidum hortis redolentiores fructus in unum colli-
gens, opusculum hoc confeci, et integerrimæ D. V.
ideò obtuli deãicauiq; ut qui omni fulges doctrina, et
nobilissimis moribus institutus progenitorum uestigijs
inherens sacrum uirtutibus domicilium præstat, censor
optimus hoc legitime corrigas, approbes, cæterisq; legè-
dum tua autoritate præbeas. Simul ut à tua Lateranens
si congregatione manus habeas, quod licet collatis
per te erga eam beneficijs longè sit impar,
tale tamen est, ut in ipso, et summam
animi gratitudinem, et tui
memoriam cognosce
re possis. Vale.

ELENCHVS POETARVM,
ex quorum operibus Flores
collecti sunt.

Vergilius	C. Valer. Flaccus
Ovidius	Manilius
Horatius	Catullus
Iuuenalis	Propertius
Persius	Tibullus
Lucanus	Claudianus
Seneca	Ausonius.
Boëtius	Quibus iam dudum
Plautus	accesserunt.
Terentius	Tit. Calphurnius
Lucretius	Petronius Arbitr
Martialis	Olympius Neme-
Silius Italicus	sianus
Statius	

INDEX

LOCORVM COM-
MUNIVM.

A.

Abstinentia	1	Aula	48
Adolescentia	2	Auxillium	ibidem
Aduersitas	3		B.
Adulatio	6	Beatitudo	ibidem
Aetates	7	Bellum	50
Affectus	10	Beneficentia	51
Afflictio	ibid.	Blanditiæ	52
Ambitio	13	Bonitas	ibid.
Ambiguitas	ibidem	Bonum	54
Amicitia	14	Breuitas	55
Amor	17		
Anima	30		C.
Animus	35	Castitas	ibid.
Aliena	37	Carmina	56
Animalia	38	Causa	58
Artes	40	Cæcitas	59
Aasperitas	ibid.	Cœlum	ibidem
Astutia	41	Cibus	ibid.
Assuetudo	ibidem	Christus	ibid.
Attentio	ibidem	Clementia	63
Auauicia	42	Cognitio sui	65
Audacia	47	Communio rerum	66
		5	Concordia

INDEX.

Concordia	ibidem Dos	ibidem
Confessio	ibidem Dux <i>Julia</i>	ibidem
Confortatio	68	
Conscientia	67 E.	
Consilium	68 Ebrietas	103
Constantia	ibidem Electi	104
Convitium	71 Elementa	ibidem
Credulitas	ibidem Eloquentia	105
Crudelitas	ibidem Experientia	106
Culpa	73	
Cupiditas	74 F.	
Cura	76 Facilitas	ibidem
Curiositas	77 Factum	ibidem
	Fallacia	107
	Fama	ibidem
D.	78 Fames	109
Damnati	ibid. Fatum	ibidem
Deceptio	ibidem Fauor	111
Delitiae	79 Felicitas	ibidem
Desidia	ibid. Fides	112
Detractores	80 Fidelitas	114
Deus	91 Filij	115
Dies	ibidem Finis	ibidem
Discordia	92 Forma	120
Dissimulatio	ibi. Fornicatio	121
Diuitiae	97 Fortitudo	ibid.
Doctrina	98 Fortuna	122
Dolor	101 Fratres	125
Dolus	ibidem Fraudulencia	126
Dormitatio		Frugalitas

INDEX.

Frugalitas	ibid. Ingenium	ibid.
Furor	128 Ingratitudo	148
Futura	ibid. Inuicia	149
	Innocentia	ibidem
	Inuidia	ibidem
G.	129 Ira	153
Gloria	130 Iudicium	154
Gratia	ibid. Ius	16
Gratitudo	131 Iusticia	157
Gula	Iuuentus	158
	H.	
Hypocrisis	132	L.
Homo	ibid. Labor	160
Honor	136 Lachrymae	161
Hospitalitas	137 Laus	163
Humilitas	ibidem Leges	165
	Laticia	166
	Liberalitas	ibidem
I.	ibidem Libertas	167
Ignauia	138 Libido	ibidem
Ignorantia	ibidem Licentia	ibidem
Ignota	ibid. Licita	168
Imperitia	139 Lingua	ibidem
Imperium	ibid. Locus	169
Impossibilia	140 Loquacitas	ibidem
Incontinentia	ibid. Lucrum	ibidem
Infamia	141 Ludus	170
Infantia	ibid. Luxuria	ibidem
Infernum	147	Mali
Infirmitas		

I N D E X.		
M.	Nouitas	205
Malicia	171 Nox	204
Mala	174 O.	
Matrimonium	ibidem Obedientia	205
Medicina	175 Oblivio	206
Mediocritas	ibidem Ocium	ibidem
Mendacium	177 Officium	207
Mens	178 Opera	ibidem
Meretrices	ibidem Oratio = Ordo 1111	208
Metus	179 Ornatus	209
Milites	ibid. P.	
Miseria	ibid. Pax	210
Misericordia	181 Parentes	210
Modus	182 Parsimonia	215
Monitio	183 Paruum & modicū.	ibid.
Mora	ibidem Passio	216
Mores	184 Patientia	217
Mors	ibidem Patria	ibi.
Motus	189 Paupertas	218
Mulier	190 Peccatum	221
Mundus	198 Pœna	225
Munera	199 Pœnitentia	ibidem
Mutuuum	200 Perfidia	ibidem
	Periuria	226
	Perseuerantia	ibidem
N.	ibid. Petitio	227
Natura	201 Philosophia	ibidem
Nauigatio	202 Pietas	218
Neceſſitas	203 Pigritia	229
Nobilitas		Pœſis

I N D E X.		
Pœſis & Pœta	ibidem Sacerdotium	255
Potentia	230 Sacrificium	ibidem
Prelatio	234 Sanitas	256
Principes	235 Sapientia	ibidem
Principium	ibidem Scelus	258
Probitas	236 Scientia	259
Proditio	ibidem Scriptum	ibidem
Promiſſa	ibidem Senectus	260
Proſperitas	237 Sermo	263
Proidentia	238 Seruitus	264
Prudentia	239 Similitudo	265
Pudicitia	ibidem Simulatio	266
Pudor	240 Sitis	ibidem
Pueritia	241 Solertia	ibidem
Pulchritudo	ibidem Somnus & ſomnia	ibidem
	Spes	267
	R. Studium	269
Ratio	242 Stulticia	ibidem
Recreatio	243 Subditi	270
Regnum	ibidem Superbia	ibidem
Religio	249	
Rei	250	T.
Reprehensio	ibid. Taciturnitas	ibidem
Reſpublica	251 Tempa	271
Requies	252 Temporalia	ibidem
Reſurrectio	ibidem Tempus	272
Ruina	253 Terra.	274
Rus	254 Teſtes	275
	S. Timor	ibidem
		Tyrannus

INDEX.

Tyrannis	277	Vis	283
Tormenta	278	Viri	283
Tribulatio	ibidem	Virginitas	284
		Virtus	284
	V.	Vita	291
Venia	278	Vitia	293
Verbum	279	Voluntas	294
Verecundia	279	Voluptas	290
Veritas	280	Vsus	297
Vetita	280	Vsura	297
Vicinia	280	Vtilitas	297
Victoria	281	Vulgus	298
Vigilia	281	Vulnera	298
Vindemia	282	Vultus	299
Vindicta	283	Vxor	300

FINIS.

ILLVSTRIVM POETARVM FLORES,

res, per Octavianum Mirandulam collecti, & à studioso quodam summa diligentia in locos communes digesti

A

DE ABSTINENTIA.

Abstinentiæ commendatio.

Horatius satyr. 2. lib. 2.

Ceipe nunc uictus tenuis quæ quanta quæ
secum

Adferat, in primis ualeas bene. Nam uas
riæ res

Vt noccant homini credas, memori illius

esca.

Quæ simplex olim tibi cederit, at simul aspis

Miscueris elixa, simul conchyliata turdis,

Dulcia se in bilem uertent, stomacho quæ tumultum

Lenta feret pituita. Vides ut pallidus omnis

Cæna desurgit dubia: quæ corpus onustum

Hesternis uitijis animum quoque prægrauat unâ,

Atque adfigit humo diuinæ particulam auræ.

Alter, ubi dicto citius curata sopori

Membra dedit, ne getus præscripta ad munia surgit.

A

Abstis

LIBRARY

ILLVSTRIVM POETARVM

Abſtinentiæ præceptum, ſeu Pytha
goræ dehortatio, præfertim
ab eſu carniũ

Quid. 15. Metamorph.

Heu quantum ſcelus eſt in uiſcere uiſcera condi,
Congeſtoq; auidum pingueſcere corpore corpus,
Alteriuſq; animantem animantis uiuere leto.

Et infra.

Ergo ne pietas ſit uicta cupidine uentris:
Parcite (uaticinor) cognatas cade nefanda
Exturbare animas, nec ſanguine ſanguis alatur.

Iuuenal. ſaty. 15.

*credide-
vint.* **A**ſpicimus populos, quorum non ſufficit ira
Occidiſſe aliquem, ſed peſtora, brachia, uultum
Credierint genus eſſe cibi. Quid diceret ergo,
Vel quò non fugeret, ſi nunc hæc monſtra uideret
Pythagoras? Cunctis animalibus abſtinuit, qui
Tanq̃ homine: & uetri indulſit non omne legumen?

Abſtinere a uini potatione ſuperflua
& uenere omnes debent.

Vergil. de Venere & Vino.

Nec ueneris, nec tu Vini capiaris amore:
Vno namq; modo Vina Veniuſq; nocent
Ut Venus eneruat uires, ſic copia Bacchi
Et tentat greſſus, debilitatq; Pedes.
Multos cæcus amor cogit ſecreta ſateri.
Arcanum demens detegit ebrietas.

Bellum

FLORES.

8

Bellum ſæpè petit ſerus exitiale Cupido.
Sæpè manus itidem Bacchus ad arma uocat.
Perdidit horrendo Troiam Venus improba bello.
Et lapithas bello perdis Tacche graui.
Deniq; cum mentes hominum furiarit uterq;
Et pudor & probitas, & metus omnis abeſt
Compedibus Venerem, uinclis conſtringe lyæum,
Nec te muneribus lædat uterq; ſuis.
Vina ſitim ſedant, natis Venus alma creandis
Seruiat. hos fines tranſiſſe nocet.

Abſtinere a placitis, non minima uirtus.

Quid 16. Epistol.

Diſce meo exemplo formoſis poſſe carere:
Eſt uirtus placitis abſtinuiſſe bonis.

Abſtinentia carnales refrenat motus.

Terentius in Eunucho

Verbum Hercle hoc uerum eſt: ſine Cerere & Libero
friget uenus

DE ADOLESCENTIA

Adoleſcentem uerecundum eſſe decet.

Plautus in Aſinaria.

Adoleſcentes in bonum aſſue
faciendi ſunt.

Verg. 3. Georg.

A II Tuquos

ILLVSTRIVM POETARVM

Tu quos ad studium, atq; usum formabis agrestem
Iam vitulos hortare, niamq; insiste domandi
Dum faciles animi iuuenum, dum mobilis ætas.

Idem ad Messalam.

Sed quoniam ad tantas non primum nascimur artes
Nunc primum teneros firmamus robore neruos.

Horat. lib. 3. od. 24.

Et teneræ nimis

Mentes asperioribus

Formandæ studijs.

Idem lib. 1. Epist.

Inter cuncta leges, & percunctabere doctos

Qua ratione queas traducere leniter æuum.

Idem lib. 1. Epist.

Fingit equum tenera docilem ceruice magister

Ire uiam, qua monstret eques. Venaticus ex quo

Tempore ceruinam pellem lacerauit in aula

Militat in syluis catulus. Nunc adhibe puro

Pectori uerba puer, nunc te melioribus offer.

Quo semel est imbuta recens seruabit odorem

Testa diu.

Iuuenal. saty. 14.

Gratum est quod patriæ ciuem, populoq; dedisti

Si facis ut patriæ sit idoneus, utilis agris,

Vtilis & bellorum, & pacis rebus agendis.

Plurimū enim intererit quibus artibus & quibus hūc tu

Moribus instituas. Serpente ciconia pullos

Nutrit, & inuenta per denia rura lacerta:

illi eadem sumptis quærunt animalia pennis.

Vultur

FLORES.

Vultur iumento, & canibus, crucibusq; relictis

Ad foetus properat, partem cadaueris adfert.

Hic est ergo cibus magni quoq; uulturis, & se

Pascentis, propria cum iam facit arbore nidos.

Sed leporem, aut capream famulæ Iouis, & generosæ

In saltu uenantur aues: nunc præda cubili

Ponitur, inde autem cum se matura leuabit

Progenies stimulante fame, festinat ad illam

Quam primum prædam rupto gustauerit ouo.

Seneca in Octauia.

Regenda magis est feruida adolescentia.

Adolescentum facta parentibus celata

haud esse debent.

Terent. in Adelphis.

Quæ fert adolescentia

Ea ne me celet, consuefecit filium.

Nam qui mentiri, aut fallere insueuerit patrem, aut

Audebit, tanto magis audebit cæteros.

DE ADVERSITATE.

Aduersa amorem uirtutis haud exci-

mere ualent.

Silius Italic. lib. 10.

Neg; enim uirtutis amorem

Aduersa exemisse ualent.

Aduersa æquo animo toletare uir-

tus est maxima.

Plautus in Asinaria.

Hæc ista est uirtus, quando usus est, qui malum fert

A iij fortiter

ILLVSTRIVM POETARVM
fortiter.

Terent. in Phor.

Vnum hoc scio

Quod fors feret, feremus æquo animo. DA. Placet.
Hem istuc viri est officium.

Fabij Maximi constantia, qui nec morte,
nec aduersis frangebatur.

Silius Italicus lib. 10.

Hos mulcens questus Fabius, de forme docebat
Cladibus irasci, uulguq; arcebat ab ira.
Aduersis etenim frangi non esse uiuorum,
Qui Martem inscribant genti, non posse dolores
Condere, & ex pœna solatia poscere luctus.

Aduersa æquanimiter toleranda sunt.

Horat. ode. 7. lib. 1.

Albus ut obscuro deterget nubila cœlo
Sæpe Notus, nec parturit imbres
Perpetuos, sic tu sapiens finire memento
Tristitiam, uitæq; labores.

Idem ode. 3. lib. 2.

Æquam memento rebus in arduis
Seruare mentē, non secus in bonis
Ab insolenti temperatam
Lætitiā, moriture Deli.

Idem lib. 2. satyr.

Quocirca uiuite fortes,

Fortiaq; aduersis opponite pectora rebus.
Aduersis in rebus amicos paucos proba.

Ausos

FLORES.

Ausonius in lib. de septem sapientib.
Plures amicos re secunda compares.
Paucos amicos rebus aduersis proba.
Aduersa ferre leue est, at perferre graue,
Seneca in Thyeste.
Leue est miseras ferre, perferre est graue.

Aduersa patienter toleranti, nihil nocere ualet.

Boëtius Metro. 4. lib. 1.

Quisquis composito serenus æuo,
Fatum sub pedibus egit superbum,
Fortunamq; tuens utraq; rectus,
Inuictum potuit tenere uultum:
Non illum rabies, minæq; Ponti
Versum funditus excitantis æstum
Nec ruptis quoies uagus caminis
Torquet fumificos uescuus ignes
Haud celsas soliti ferire turres
Ardentis uia fulminis mouebit.

Aduersa pios religiososue homines reddunt.

Ouid. 11. Metamorph.

Aspira crescit hyems, omniq; a parte feroces
Bella gerunt uenti, fretaq; indignantia miscent,
Hic uotis numen adorat.

Idem lib. 3. Fasto.

Vincitur ars uento, nec iam moderator habenis
Utitur, at uotis is quoq; poscit opem.

Idem. 1. Trist.

A iij

Dij

ILLVSTRIVM POETARVM

Dij maris & cœli (Quia enim nisi uota supersunt?)

Parcite quassata soluere membra ratis.

Idem eodem.

Ipsè gubernator tollens ad sydera palmas

Exposcit uotis, immemor artis opem.

Quocunq; aspexit nihil est nisi mortis imago

Quam dubia timeo mente, timensq; precor

Horat. odar. 16. lib. 2.

Ocium diuos rogat in patienti

Prensus Aegæo, simul atranubes

Condidit lunam, neq; certa fulgent

Sydera nautis.

Aduersa uirtute insignito dulcia atq;
leuia sunt

Luca. lib. 9,

Serpens, sitis, ardor arenæ

Dulcia uirtuti, gaudet patientia duris,

Latius est quoties magno sibi constat honestum.

Aduersitas amicos probat, ostendit
atq; disperdit

Ouid. 4. de Ponto.

Dum mea puppis erat ualida fundata carina

Qui mecum uelles currere primus eras.

Nunc quis contraxit uultum Fortuna, recedis

Auxilio postquam scis opus esse tuo.

Idem. 1. Trist.

Scilicet ut filium spectatur in ignibus aurum,

Tempore sic duro est inspicienda fides.

Dum inuat & uultu ridet fortuna sereno

Indes

FLORES.

4

Indelibatæ cuncta sequuntur opes.

At simul inonuit, fugiunt, nec noscitur ulli

Agnibus comitum qui modo cinctus erat.

Idem 3. de Trist.

O mihi chare quidem semper, sed tempore duro

Cognite, res postquam procubuere meæ.

Idem eodem.

Vt cecidi cunctiq; metu fugere ruinam,

Versaq; amicitia terga dedere meæ.

Seneca in Agamemnone.

Eidem secunda poscunt, aduersa exigunt.

Aduersitas grauior est, quanto magis improuisa
euenit

Terent. in phor.

Incertum est quid agam, quia præter spem, atq; incredi-
bile hoc mihi obiigit.

Ita sum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum
instituire.

Quamobrem omnes, cum secundæ res sunt maximè, tū
maximè

Meditari secum oportet, quo pacto aduersam ærum-
nam ferant:

Pericla, damna, exilia &c.

Aduersitas ingeniosum hominem reddit quandoq;
& econtrario.

Ouid. 6. Metamorph.

Osmutum facti caret indice, grande doloris

Ingenium est, miserisq; uenit solertia rebus.

Idem.

Idem 2. de arte amandi.

Ingenium mala sapia mouent, quis crederet unquam
Aereas homines carpere posse uias?

Idem in Sappho.

Nunc uellem facunda forem, dolor artibus obstat,
Ingeniumq; meis substitit omne malis.

Idem lib. 4. de Ponto.

Nec tamen ingenium nobis respondet ut ante,
Sed siccum sterili uomere litus aro.

Scilicet ut limus uenas excecat in undis:
Lesaq; suppresso fonte resistit aqua.

Pectora sic mea sunt limo uitiata malorum:
Et carmen uena pauperiore fluit.

Idem 4. de trist.

Vtq; soporiferæ biberem si pocula lethes,
Temporis aduersi sic mihi sensus abest.

Aduersitas laudabilem hominem facit,
qui eam æquanimiter tolerat

Ouid. lib. 5. de trist.

Scilicet aduersis probitas exercita rebus
Tristi materiam tempore laudis habet,
Si nihil infesti durus uidisset Vlysses,
Penelope felix, sed sine laude foret.

Aduersitas prodest homini magis, quam pro
speritas, eo quod in suis ipsius cognitio
nem, nec non in Dei reuerentiam
sæpissime inducit.

Ouid. lib. 11. Meta. de Midæ uoto stulto.

Ad cælumq; manus, & splendida brachia tollens:

Da

Da ueniam Lenæe pater, peccauimus, inquit,
Sed miserere precor, specio soq; eripe damno,
Lucret. lib. 3. de rerum natu.

Multoq; in rebus acerbis

Acrius aduertunt animos ad religionem.

Quo magis in dubijs homines spectare periculis
Conuenit, aduersisq; in rebus noscere, qui sint.

Nam ueræ uoces tum demum pectore ab imo
Eliciuntur, & eripitur persona, manet res.

Silius italicus lib. 7.

Tanta adeo, cum res trepidæ, reuerentiæ diuum
Nascitur.

Aduersitatum expressio horribilis.

Ouid. 1. de tristib.

Scire meos casus si quis desiderat omnes,
Plus quàm quod fieri res finit, ipse petit.
Tot mala sum passus, quot in æthere sydera lucent,
Paruaq; quot sicca corpora puluis habet,
Multaq; credibili tulimus maiora, ratamq;
Quantuis acciderint non habitura fidem.
Pars etiam quedam mecum moriatur oportet,
Meq; uelim possint dissimulante te gi.
Si uox infragilis, pectus mihi firmitus esset,
Pluraq; cum linguis pluribus ora forent,
Non tamen idcirco cõplecterer omnia uerbis
Materia uires exuperante meas.

Indeli,

ILLVSTRIVM POETARVM.

Idem lib. 4. de Tristib.

Meg; tot aduersis cumulat, quot littus arenas
 Quotq; fretum pisces, ouaq; piscis habet.
 Vere prius flores, æstu numerabis aristas,
 Poma per autumnum, frigoribusq; nuces,
 Quam mala, quæ patior, toto iactatus in orbe
 Dum miser Euxini litora sæua pecto.

Idem lib. 5. de Tristib.

Littora quot conchas, quot amœna rosaria flores,
 Quotne soporiferum grana papauer habet:
 Sylua feras quot alit, quot piscibus unda natatur,
 Et tenerum pennis aëra pulsat auis,
 Tot premor aduersis, quæ si comprehendere conor,
 Icaria numerum dicere coner aquæ.

Valer. Flaccus lib. 3. Argonaut.

Bis Zephyri iam uela uorant, fiducia mœstis
 Nulla uiris, ægro astiduè mens carpitur æstu.

Aduersis in rebus vitam paruifacere facile est,
 at contra, fortissimi pectoris est.

Martialis lib. 11.

Rebus in angustiis facile est contemnere uitam.
 Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

DE ADVLATIONE.

Adulatorum effectus, seu proprium.

Terent. in Eunuch.

Omnia habeo, nec quicquam habeo, nihil cum est, nihil
 desit tamen.

Est

FLORES.

7

Est genus hominum qui esse primos se omnium reru
 uolunt,
 Nec sunt: hos consector, hisce ego non paro me ut ir-
 rideant,
 Sed his ultro arrideo, & eorū ingenia admiror simul.
 Quicquid dicunt laudo: ad rursum si negant, laudo id
 quoq;
 Negat quis, nego: ait, aio
 Postremo imperaui egomet mihi
 Omnia assentari. is quæstus nunc est multo uberrimus.

Adulatores fugiendi paruifaciendique sunt,
 quia sub adulatione haud exigua la-
 titant mala, moraliter.

Ouid. lib. 2. de sine titulo.

Impia sub dulci melle uenena latent.

DE AETATIBVS.

Aetas antiqua, quæ aurea dicebatur, a cupi-
 ditate semota fuit. sed pace, nec non iu-
 sticia plena exitit, in qua etiam
 communia erant omnia.

Vergil. lib. 1. Georg.

Ante Iouem nulli subigebant arua coloni,
 Nec signare quidem, aut partiri limite campum
 Fas erat: in medium quærebant ipsaq; tellus
 Omnia liberius nullo poscente ferebat.

Ouid. 1. Metamorph.

Aurea prima sata est ætas, quæ uindice nullo

Sponte

Sponte sua sine lege fidem, rectumq; colebat. & infra
 Nondum præcipientes cingebant oppida fosse.
 Non tuba directi, non eris cornua flexi,
 Non galeæ non ensis erat, sine militis usu
 Mollia securæ peragebant oia gentes.
 Ipsa quoq; immunis, rastraq; intacta, nec ullis
 Saucia uomeribus per se dabat omnia tellus.

Idem lib. 1. Fausto.

Nondum iusticiam facinus mortale fugarat:
 Vltima de superis illa reliquit humum.
 Proq; metu populum, sine ui, pudor ipse regebat.
 Nullus erat iustis reddere iura labor.

Petronius Arbitrator saty.

Indum non fulgebat ebur quod inhæserat auro,
 Nec iam calcato radiabat marmore terra
 Muneribus delusa suis, sed crate saligna
 Impositum Cereris uacua nemus, & noua terræ
 Pocula, quæ facili uilis rota sinxerat actu.
 Hinc molli scilla latus, & de caudice lento
 Vimineæ lances, maculatq; testa Lyæo,
 Et paries circa palea satiatus mani,
 Fortuitoq; luto clauus numerabat agrestes,
 Et uiridi iunco gracilis pendebat arundo,
 Præterea quæ fumoso suspensa tigillo,
 Conseruabat opes humilis casa, mitia seruo
 Inter odoratas pendebat texta coronas,
 Et thymbræ ueteres, & passis imaracemis.

Boëtius

Boëtius metro. 5. lib. 2.

Felix nimium prior atas,
 Contenta fidelibus aruis,
 Nec inertis perdita luxu
 Facili quæ sera solebat
 Ieiunia soluere glande.
 Somnos dabat herba salubres,
 Potum quoq; lubricus annis,
 Umbras altissima pinus.
 Nondum maris alta se cabat,
 Nec mercibus undiq; lectis
 Noua littora uiderat hospes.
 Odijs neq; fusus acerbis,
 Cruor horrida tinxerat arma.
 Quid enim furor hosticus ulla
 Vellet prior arma mouere?
 Cum uulnera seua uiderent,
 Nec præmia sanguinis ulla?

Auream illam ætatem Saturni tempore
 fuisse, poetæ passim adserunt.

Vergilius lib. 8. Aeneid.

Primus ab æthereo uenit Saturnus olympo
 Arma Iouis fugiens, & regnis exul ademptis.
 Is genus indocile, ac dispersum montibus altis
 Composuit, legesq; dedit, Latiumq; uocari
 Maluit, his quoniam latuisset tutus in oris.
 Aureaq; ut perhibent, illo sub rege fuere
 Secula, sic placida populos in pace, regebant

Detes

ILLVSTRIVM POETARVM

Deterior donec paulatim ac decolor ætas,
Et belli rabies, & amor successit habendi.

Iuuenal. saty. 6.

Credo pudicitiam Saturno rege moratam
In terris, uisamq; diu, cum frigida paruas
Præberet spelunca domos, ignemq; laremq;
Et Pecus, & dominos communi clauderet umbra.

Seneca in octauia.

Rursum ut stirpem nouam

Generet renascens melior, ut quondam tulit
Iuuenis, tenente regna Saturno poli.
Tunc illa uirgo numinis magni dea
Iusticiæ cælo missa cum sancta Fide,
Terras regebat mitis, humanum genus
Non bella norant, non tubæ fremitus truces,
Non arma gentes, cingere assueuerant suas
Muris nec urbes: peruium cunctis iter:
Communis usus omnium rerum fuit:
Et ipsa tellus læta fecundos sinus
Pandeat ultro, tam pijs felix parens
Et tuta alumnis.

Tibullus eleg. 3. lib. 1.

Quam bene Saturno uiuebant rege priusquam
Tellus in longas est patefacta uias.
Nondum cæruleas pinus contempserat undas
Effusum uentis præbueratq; sinum.
Nec uagus ignotis repetens compendia terris
Presserat externa nauita merce ratem.
Illo non ualidus subijt iuga tempore taurus,

Non

FLORES.

Non domito frenos ore momordit equus,
Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris
Qui regetet cæcis subibus arua lapis.
Ipse mella dabant quercus, ultroq; ferebant
Obuia securis ubera lactis opes.
Non acies, non ira fuit, non bella nec enses
Immiti se uis duxerat arte faber.

Ætas argentea post Saturni morrem successit
aurea ætate minus bona, ærea
tamen melior.

Ouid. 1. Metamorph.

Postquam Saturno tenebrosa in tartara misso
Sub Ioue mundus erat, subijtq; argentea proles,
Auro deterior, fuluo præciosior ære.

Tibullus eleg. 3. lib. 2.

Nunc Ioue sub domino cædes & uulnera semper,
Nunc mare, nunc leti mille repente uia.

Ætas ærea creuit, quæ duabus supradictis
peior est, non tamen in totum scelerata

Ouid. 1. Metamor.

Tertia post illam successit æenea proles,
Sæuior ingenijs, & ad horrida promptior arma.
Non scelerata tamen.

Ætas ferrea postremum aduenit, in qua
omnia creuere facinora.

Ouid. 1. Metamor.

De duro est ultima ferro
Protinus irrupit uena peioris in æuum
Omne nefas, fugere pudor, uerumq; fideq;
In quorum subiere locum fraudesq; doliq;

B

Insidiæ

ILLVSTRIVM POETARVM.

Insidiæq; & uis, & amor sceleratis habendi.
 Nec tantum segetes alimentaq; debita diues
 Poscebatur humus, sed itum est in uiscera terræ
 Quisq; recondiderat, stygijsq; admouerat umbris
 Effodiuntur opes irritamenta malorum.
 Iamq; nocens ferrum ferroq; nocentius aurum
 Prodi erat, prodit bellum quod pugnat utroq;
 Sanguincaq; manu crepitantia concuitt arma.
 Viuitur ex rapto, non hospes ab hospite tutus
 Non socer à genero, fratrumq; quoq; gratia rara est
 Imminet exitio uir coniugis, illa mariti
 Lurida terribiles miscent aconita nouerca
 Filius ante diem patrios inquirit in annos.
 Victa iacet pietas, & uirgo cede madentes
 Vltima cœlestium terras Afræa reliquit.

Iuuenalis satyr. 5.

Omne aliud crimen mox ferrea protulit etas

Tibullius elegia. 3. lib. 2.

Ferrea non uenerem, sed prædam secula laudant.

Præda tamen multis est operata malis.

Præda feras acies cinxit discordibus armis

Hinc cruor, hinc cædes, mors propiorq; uenit,

Præda uago iussit geminare pericula Ponto

Bellica cum dubijs rostra dedit ratibus.

Aetas peior ferrea nunc agitur.

Iuuenal. satyr. 13.

Nona etas agitur, peioraq; secula ferri

Temporibus, quorum sceleri non inuenit ipsa

Nomen & à nullo posuit natura metallo.

Et sic

FLORES.

Et sic indies malum augebitur.

Horat. Oda. 6. lib. 3.

Aetas parentum peior auis, tulit

Nos nequiores, mox daturos

Progeniem uitiosiore.

Iuuenalis satyr. 2.

Dedit hanc contagio labem

Et dabit in plures. Sicut grex totus in agris

Vnius scabie cadit, & porrigine porci.

Aetas ultima in nos uenit.

Seneca in Thyeste.

In nos etas ultima uenit

Onos dura sorte creatos.

Aetas omnis a deo proprium officium habes

Seneca in Thebaide

Propria describit deus

Officia, & eum per suos ducit gradus.

Læticia iuuenem, frons decet tristis senem.

Aetas noui aliquid assidue adportat, atq; ad

scientiam maxime confert.

Ouid. 6. Met amor.

Non omnia grandior etas

Quæ fugiamus habet: seris uenit usus ab annis.

Idem. 15. Metamor.

Etenim mihi multa uetustas

Scire dedit

Plaut. in Trinummio,

Sapientia, etas condimentum: st, sapiens etati cibus è

Terentius in Adelphis.

B ij

Nunc

ILLVSTRIVM POETARVM.

Nunquam ita quisquam bene subducta ratione ad uitam, fuit,

Quin res, etas, usus semper aliquid adportet noui,
Aliquid moueat, ut illa, quae te scire credas, ne scias:
Et quae tibi putaris prima, in experiundo repudies

DE AFFECTIBVS.

Affectiones animi sunt quatuor, quae veri cognitionem impediunt. Igitur refecandae sunt & ad hoc exhortatio pulchra:

Boetius Metro. 7. lib. 1.

Nubibus atris
Condita nullum
Funderc possunt
Sydera lumen.
Si mare uoluens
Turbidus auster
Misceat aestum,
Vitrea dudum
Parq; serenis
Vnda diebus
Mox resoluta
Sordida caeno
Visibus obstat.
Quiq; uagatur
Montibus altis
De fluus annis

Sepe resistit
Rupe soluti
Obice saxi
Tu quoq; si uis
Lumine claro
Cernere uerum,
Tramite recto
Carpere callem:
Gaudia pelle,
Pelle timorem
Spemq; fugato,
Nec dolor adsit
Nubilamens est,
Vinetaq; frenis
Hac ubi regnant.

DE AFFLICTIONE.

Afflicto compatiendum est, & si non de ipsius poena, saltem de poena merito.

Ouidius

FLORES

Ouid. 2. de Ponto.

Et mala Naesonem, quoniam meruisse uidetur
Si non ferre doles, at meruisse dole.

Afflictorum consolatio illustris.

Verg. lib. 1. Aeneid.

O socij (neq; enim ignari sumus ante malorum)
O passi grauiora, dabit Deus his quoq; finem
Vos & scyllam rabiem, penitusq; sonantes
Accestis scopulos. Vos & Cyclopea saxa
Experti, reuocate animos, maestumq; timorem
Mittite, forsan & haec olim meminisse iuuabit
Per uarios casus, per tot discrimina rerum
Tendimus in latium, sedes ubi fata quietas
Ostendunt: illic fas regnare surgere Troiae,
Durate, & uosmet rebus seruate secundis

Idem lib. 5. Aeneid.

Isq; his Aeneam solatus uocibus infit
Nate dea, quo fata trahunt, retrahuntq; sequamur
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est

Idem lib. 6.

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito
Quam tua te fortuna sinet.

Ouid. 15. lib. Metamor.

Quoties fletu Theseius heros

siste modum dixit: Nec enim fortuna querenda
Solatua est, similes aliorum respice casus:
Mitius ista feres, utinamq; exempla dolentem
Non mea te possent releuare: sed & mea possunt.

B iiij Idem

ILLVSTRIVM POETARVM

Idem. 1. Fasto.

Cui genitrix stenti, fortuna uiriliter, inquit
(Siste puer lachrymas) ista ferenda tibi est.
Sic erat in fati. Et infra
Nec fera tempestas toto, tamen errat in anno.
Et tibi crede mihi, tempora ueris erunt.

Idem. 4. de ponto.

Nulla dies adeo est australibus humida nimbis,
Non intermissis ut fluat imber aquis.
Nec sterilis locus ullus ita est, ut non sit in illo
Mista feré duris utilis herba rubis.

Idem lib. 3. de sine ti.

Perfer et obdura, dolor hic tibi proderit olim
Sæpe tulit fessis succus amarus opem.

Idem ad Liuiam de mor. filie consolatoria.

Scilicet exiguo percussa es fulminis ictu,
Fortior ut possis cladibus esse tuis. Idē eadē epist
Imposuit te alto fortuna, locumq; tenere
Iussit honoratum, Liuia perfer onus.
Alta mane, supraq; tuos exurge dolores
Infragilemque animum, quo potes usq; tene.

Horat. Oda. 10. lib. ij.

Rebus angustiis animosus, atq;
Fortis appare, sapienter idem
Contrahes uento nimium secundo
Turgida uela.

Iuuen. saty. 3.

Ponamus nimios gemitus, flagrantior æquo
Non debet dolor esse uiri, nec uulnere maior

Idem

FLORES

Idem eadem satyra.

Rem pateris modicam, et mediocri bile ferendam,
Si flectis oculos maiora ad crimina

Seneca in Thyeste

Pectora longis hebetata malis
Iam sollicitis ponite curas.
Fugiat mœror, fugiatq; pavor,
Fugiat trepidi comes exili
Tristis egestas rebusq; grauis
Pudor afflictis, magis unde cadas
Quam quod refert: magnum ex alto
Culmine lapsum stabilem in plano
Figere gressum: magnum ingenti
Strage malorum pressum, fracti
Pondera regni non inflexa.
Ceruice pati, neq; degenerem
Victumq; malis rectum impositas
Ferre ruinas, sed iam seui
Nubila fati pelle, ac miseri
Temporis omnes dimitte moras.
Redeant uultus ad leta boni.

Lucret. li. 3. de nat. rerum

Quid tibi tantopere est mortalis, quod nimis ægris
Luctibus indulges? quid mortem congenis, et flect
Cur non ut plenus uitæ conuiuia recedis,
Æquo animoq; capis securam stulte quietem?
Stati. 2. syluarum.

Hic finis raptō, quin tu iam uulnera sedas,
Et tollismersum luctu caput? Omnia flecta

B iij

Ant

ILLVSTRIVM POETARVM

Aut moritura uides, obeunt noctesq; diesq;
 Astraq; nec solidis prodest suamachina terris.
 Nam populos mortale genus plebisq; caduce
 Quis fleat interitus: hos bella, hos aquora poscunt.
 His amor exitio, furor his, & seua Cupido:
 Ut fileam merbosos hos ora rigeuntia brumæ,
 Illos implacido letalis Syrius igni,
 Hos manet imbrifero pallens autumnus hiatu.
 Quicquid habet ortus, finem timet. ibimus omnes,
 Ibimus: immensis urnam quatit Aeacus umbris.

Idem. §. sylviarum

Parce precor lachrymis, seuo ne concute planctu
 Pectora, nec crucia fugientem coniugis umbram
 Manilius lib. 2. Astrono.

Quod si solerti circumspicis omnia cura,
 Fraudata inuenies amissis sydera membris
 Scorpius in libra consumit brachia, Taurus
 Succidit in curuo claudus pede, lumina Cancro
 De sunt Centauro superest, & queritur unum
 Sic nostros casus solatur mundus in astris,
 Exemploq; docet patienter damna subire.

Afflictorum vita mortis vicestenet.

Seneca in Hercule Oeteo

Mortis habet uices

Lentè cum trahitur uita gementibus

Afflictis dubiam responfionem adferens
 ipsorum salutem negat.

Hercules in Oedipo.

Dubiam salutem qui dat, afflictis negat

Afflictis

FLORES.

12

Afflictis tempus immobile videtur.

Ouid. §. de Trist.

Vt sumus in ponto, ter frigore constitit Ister:
 Facta est Euxini dura ter unda maris.
 At mihi iam uideor patria procul esse tot annis
 Dardana quot Graio Troia sub hoste fuit.
 Stare putes, adeo procedunt tempora tarde:
 Et peragit lentis passibus annus iter.
 Nec mihi solstitium quicquam de noctibus aufert:
 Efficit angustos nec mihi bruma dies.
 Scilicet in nobis rerum natura nouata est.
 Cumq; meis curis omnia longa facit.
 An peragunt solitos communia tempora motus?
 Suntq; magis uitæ tempora dura meæ?

DE AMBITIONE.

Ambitio auaritiæ nutritrix est, quæ poten
 tum vestibulis excubat.

Claudianus lib. 2. in Stiliconis laud.

Trudis auaritiã, cuius scdissima nutritrix
 Ambitio, quæ uestibulis, foribusq; potentum
 Excubat, & precijs commercia poscit honorum
 Pulsa simul.

Virtute ambire hominis est, non autem fauto
 ribus, nam satisfactorum habet qui
 bene operatur.

Plaut. in Amph.

Virtute ambire oportet, non fautoribus.
 Sathabet fautorum semper, qui recte facit:
 Ambitio ad aulam, non regis amor
 multos conuocat.

Seneca in Hercule Oeteo.

Fauci

ILLVSTRIVM POETRVM

*Paucireges, non regna colunt.
Plures fulgor conuocat aula.
Cupit hic Regi proximus ipse,
Clarus latus ire per urbes.
Vrit miserum gloria pectus.*

*Ambitiosorum admonitio lepidissima, ut a
regnandi cupiditate abstineant.*

Vergil. I. Georg.

Nec tibi regnandi ueniat tam dira cupido.

DE AMBIGVITATE.

Ambiguitatis intimatio,

Verg. 4. Aeneid.

*Heu quid agat? quo nunc reginam ambire furentem
Audeat assatus? et quae prima exordia sumat?*

Idem 8. Aeneid.

*Atque animum nunc huc celerem, nunc diuidit illuc,
In partesque rapit uarias, perque omnia uersat.*

Idem 9. Aeneid.

*Aut pugnam aut aliquid iam dudum inuadere magnum
Mens agitat mihi, nec placida contenta quiete est.*

Ouid. Epist. 16.

*Et libet et timco, nec adhuc exacta uoluntas
Est satis: in dubio pectora nostra labant.*

Idem 3. de Ponto.

Quo pede nunc utar? dubia est sententia nobis.

Idem 4. de Ponto.

Nec quid agam inuenio, nec quod nolumus, uelimumus:

Nec satis utilitas est mea nota mihi.

Crede mihi, miseros prudentia prima relinquit,

Et

FLORES.

Et sensus cum re, consiliumque fugit.

Terentius in Phor.

*Incertum est quid agam, quia praeter spem, atque incre-
dibile hoc mihi obtigit.*

*Ita sum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum
instituerem.*

DE AMICITIA.

Amicitia maius nil dedit natura, nec rarius.

Manilius lib. 2. Astronomi.

Idcirco nihil ex semet natura creauit

Pectore amicitiae maius, nec rarius unquam.

Vnus erat Pylades, unus qui mallet Horestes

Ipse mori. lris una fuit, pericula mortis

Alter quod raperet, fatum non cederet alter.

Et duo qui potuere sequi uix noxia poenis,

Optauitque reum sponsor non posse reuerti:

Sponsorumque reus timuit, ne solueret ipsum.

Amicitia inter pares contrahenda est.

Ouid. lib. 3. de Tristib.

Viue sine inuidia, mollesque inglorius annos

Exige, amicitias et tibi iunge pares.

Amicitiae commendatio.

Ouid. de Ponto.

Fabula narrata est postquam uulgaris ab illo,

Laudarunt omnes facta, piamque fidem.

Scilicet hic etiam, qua nulla ferocior ora est,

Nomen amicitiae barbara corda mouet.

Amicitiae maxima exemplum.

Ouid. lib. 3. de Ponto.

Ire

ILLVSTRIVM POETARVM

Ire iubet Pylades charum periturus Orestem:

Hic negat, inq; uicem pugnat uterq; mori.

Extitit hoc unum quod non conuenerit illis:

Cetera pars concors, & sine lite fuit.

Idem s. de Tristib.

Nunquid Achilleos inter fera praelia fidi

De seruit leuitas Automedontis equos?

Amicitia potentum in experto dulcis appa-
ret, quæ tamen mæroris plena
est ideo vitanda.

Ouid. lib. 3. de Trist.

Vsibus edocto si quicquam credis amico,

Viue tibi: & longè nomina magna fuge,

Et infra.

Non foret Eumenides orbus, si filius eius

Stultus Achilleos non adamasset equos

Nec natum in flamma uidisset, in arbore natus:

Cœpisset genitor si phaëthonta Merops.

Horat. lib. 1. Epistol.

Dulcis in expertis cultura potentis amici:

Expertus metuet, tu dum tua nauis in alto est,

Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.

Amicitia fictæ intimatio, seu reprehensio
acerrima.

Ouid. lib. 1. de Trist.

Illud amicitie sanctum & uenerabile nomen

Nunc tibi pro uili, sub pedibusq; iacet.

Catullus ad Alphenum.

Alphene immemor atq; unanimis falsè sodalibus

Lante nil miseret dure tui dulcis amiculi.

Iam

FLORES.

14.

Iam me prodere, iam non dubitas fallere perfide.

Nec facta impia fallacium hominum cœlicolis placet

Quæ tu negligis, ac me miserum de seris in malis.

Eheu quid faciant dico homines, cuiue habeant fidem?

Certe tu te iubebas animam tradere inique me,

Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.

Idem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia, factaq;

Ventos irrita ferre, ad nebulas aëreas finis.

Si tu oblitus es, at dii meminere, meminit fides,

Quæ te ut pœnitent postmodo facti faciet tui.

Amicitia perseverantiæ exhortatio
dignissima.

Ouid. 2. de Ponto.

Fac modo permancas lapsa Græcine fidelis.

Duret & in longas impetus iste moras.

Idem. 1. de Tristib.

Qua potes excusa, nec amici de se re causam

Quo pede cœpisti, sic bene semper eas.

Valeri. Flaccus lib. 4. Argonaut.

Tu semper amoris

Sis memor, & chari comitis ne abscedat imago.

Idem. lib. 7.

Sis memor oro mei, contra memor ipsa manebo

Crede, tui.

Amicitia verè bono qui gaudet, vt in eo assidue
gaudeat exhortatio persulchra.

Plautus in Mostellaria.

Bene igitur ratio accepti atq; expensi inter nos con-
uenit. (stumat

Tu me amas, egot aemo, merito id fieri uterq; exi-

Hæc

ILLVSTRIVM POETARVM

Hæc qui gaudet, gaudeat perpetuo suo semper bono

Amicus fidelis amico operam dare
nunquam occupatus est.

Plautus in Mercatore.

Quantum negocium est, si quid vis, Demipho

Non sum occupatus unquam amico operam dare.

Amicus fidelis est, qui accipi in re, & ubi
opus est auxiliatur.

Plautus in Epidico.

Is amicus est, qui in re dubia te iuvat

Vbi re est opus.

Nihil homini amico est opportuno amicus.

Amici cum fortuna mutantur.

Petronius Arbiter.

Cum fortuna manet, uultum seruatis amici,

Cum cecidit, turpi uertitis ora fuga.

Amico bene si quis fecerit, ne pigeat,
sed si e contrario.

Plautus in Trinummo.

Bene si amico feceris, ne pigeat fecisse,

Vt potius pudeat, si non feceris.

Amicum in aduersitate positum desere
rere turpe est.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Turpe erit in miseris ueteri tibi rebus amico

Auxilium nulla parte tulisse tuum.

Turpe referre pedem, nec passu stare tenaci:

Turpe laborantem deseruisse ratem.

Turpe sequi casum, & fortuna accedere, amicum

Et, nisi sit felix, esse negare suum.

Non ita uixerunt Strophio atq; Agamemnonenati:

Non

FLORES.

14

Non hæc Aegide, Pyrihoiq; fides:

Quos prior est mirata, sequens mirabitur ætas:

In quorum plausus tota theatra sonant.

Amicum deserere, probum virum pudet, nec decet.

Plautus in Trinummo.

Deserere illum, & deiuuare in rebus aduersis pudet

Lucanus lib. 8.

Aduersis non deesse decet, sed læta secutos,

Nulla fides unquam miseros elegit amicos.

Amici peccantes reprehendendi sunt.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Corripis, ut debes, stulti peccata sodalis:

Et mala me meritis ferre minora doles?

Vera facis, sed sera, meæ conuicta culpæ

Aspera confesso uerba remittereo.

Amicum & proximum peccantem non repre
hendere facinus est immane.

Plautus in Trinummo.

Ne amicum castigare ob meritam malam noxiam,

Immane est facinus: rerum in ætate utile, & conducibile

Nam ego amicum hodie meum concastigabo, pro cõ
merita noxia

Inuitus, ni me id inuitet ut faciam, fides.

Ausonius in Solonis senten.

Clam coarguas propinquum, palam laudaueris.

Amicum qui non defendit alio culpante
ille fugiendus est.

Horat. saty. 4. lib. 1.

Absentem qui rodit amicum,

Qui non defendit alio culpante,

Hic

ILLVSTRIVM POETARVM

Hic niger est, hunc tu Romane caueo.

Amici bona quæq; largiuntur, at ingenio
cedere qui velint, rari sunt.

Martial. 8. Epigram.

Aurum & opes, & rura frequens donabit amicus.

Qui uelit ingenio cedere, rarus erit.

Amici fideles, certi, atq; stabiles rari sunt.

Plautus in Paecchid.

Multi more isto, atq; exemplo uiuunt, quos cū cēscas

Tibi amic os, reper iuntur falsi falsimonij,

Lingua factiosi, merces opera, sublesta fide.

Idem in Pseudulo.

Pauci ex multis sunt amici homini, qui certi sient.

Amicorum absentia amanti dura.

Terentius in Heauton.

Nam dum abs te abs sum, omnes mihi labores fuere,

quos cœpi leucs,

Præterquam tui carendum quod erat.

Amicorum beneficia in eorum aduersitate maxi
me rememoranda atq; reddenda sunt.

Plaut. in capti. Philocrates.

Vt adhuc locorum feci, faciam sedulo,

Vt potissimum in rem quod rectè conducat tuam,

Id petā, id persequarq; corde, & animo, atq; uiribus

Et infra

Sī ego item memorē, quæ me erga multa fecisti bene

Flux diem adimat Aegio

Nunc adest occasio

Benefacta cumulare, ut erga hunc rē geras fideliter.

Sil. Italicus lib. xi. belli Punici

Quæ tanta obliuio recti,

Magnam

FLORES

17

Magnam, atq; in magnis populisq; uirisq;

Aduersam ostentare fidem? Nunc tempus mire

Prælia pro Rutulis, nunc signa aciemq; mouere

Dum trepidæ res, & medicinam uulnera poscunt.

Is locus officio, cum cessant prospera, cumq;

Dura ad opem fortuna uocat. Nam læta fouere

Haud quaquam magni est animi decus.

Verba sunt Decij Capuani de fidelitate Romæ

nis post Cannensem cladem seruanda.

Amicorum communia sunt omnia.

Terentius in Adolph.

Nam uetus uerbum hoc quidem est.

Communia esse amicorum inter se omnia.

Amicorū confortatio, est dolorū

alleuatio atque diminutio,

Ouidi. i. de ponto.

Reddita confusæ nuper solatia menti,

Auxilium nostris spemq; tulere malis:

• Vtq; Machaoniis Pæantius artibus heros

Lenito medicam uulnere sensit opem:

Sic ego mente iacens, & acerbo saucius ictu,

Admonitu cœpi fortior esse tuo.

Et iam deficiens sic ad tua uerba reuixi,

Vt solet infuso uenæ redire mero

Amicorū incommoda æquo animo toleranda

sunt, hoc enim est amicitie in

solubile uinculum

Aorat. saty. 3. lib. i.

At pater utgnati, sic nos debemus amico

Si quod sit uitium non fastidire & c.

Hæc res & iungit, iunctos & seruat amicos

C

Amico

ILLVSTRIVM POETARVM

Amicorum visio amanti non paruum
gaudium adfert.

Terentius in Eunuchis.

O festus dies hominis, amice

Salve, nemo est, quem ego magis nunc cuperem videre
quam te.

Amicos consulere debemus in re ambigua.

Plautus in Menæchmis.

Ibo et consulam hanc rem amicos, quid faciendum
censeant.

DE AMORE.

Amor Deus est, seu puer alatus, ut à
multis fingitur.

Seneca in Hippolyto.

Deum esse Amorem, turpi uitio fauens

Emxit libido, quoque liberior foret,

Titulum furori numinis falsi addidit:

Natum per omnes, scilicet, terras uagum

Erycina mittit. Ille per caelum uolans

Proterua tenera tela molitur manu,

Regnumque, tantum minimus in superos habet.

Vana ista demens animus asciuit sibi,

Venerisque, numen finxit, atque arcus Dei.

Idem in Octauia.

Volucrem esse Amorem fingit immitem Deum

Mortalis error, armat et telis manus,

Arcusque, sacros instruit seua face:

Genitumque credit Venere, Vulcano satum.

Amor mentis vis est maxima, atque
blandus animi calor.

Seneca

FLORES

27

Seneca in Octauia.

Vis magna mentis, blandus atque animi calor

Amor est. iuuentæ gignitur luxu, otio

Nutritur inter læta fortunæ bona,

Propertius lib. 2.

Quicumque ille fuit puerum qui pinxit Amorem,

Nonne putas miras hunc habuisse manus?

Hic primum uidit sine sensu uiuere amantes,

Et leuibus curis magna perire bona.

Idem non frustra uentosis addidit alas,

Fecit et humano corde uolare Deum,

Scilicet alterna quoniam iactantur in unda,

Nostraque non ullis permanet aura locis.

Et merito hamatis manus est armata sagittis,

Et pharetra ex humero gnosa utroque iacet.

Ante ferit, quoniam tuti quam cernimus hostem,

Nec quisquam ex illo uulnere sanus abit.

Amor cæcus dicitur, eo quod cæcos
amantes reddit.

Ouidius Epistola. 1.

Quid deceat non uidet ullus amans

Seneca in Hippolyto.

Quæ memoras scio

Vera esse nutritrix, sed furor cogit sequi

Peiora, uadit animum in præceptis sciens,

Remeatque, frustra sana consilia appetens.

Sic cum grauata nauita aduersaratem

Propellit unda, cedit in uanum labor,

Et uicta prono puppis aufertur uado.

C ij

Quod

ILLVSTRIVM POETARVM

Quod ratio poscit, vincit, ac regnat furor,
Potensq; tota mente dominatur Deus.

Idem in Medea.

Cæcus est ignis stimulat ira,
Nec regi curat, patitur uè frenos.
Haud timet mortem, cupit ire in ipsos

Obuius enses.

Plautus in trinummo.

Scio te sponte non tuapte errasse, sed amorem tibi
Pectus obscurasse.

Propertius lib. 2.

Ante pedes cæcis lucebat semita nobis.

Scilicet insano nemo in amore uidet.

Idem eodem ad Demophontem.

Quæris Demophoon, cur sim tam mollis in omnes?

Quod quæris, quare non habet ullus amor.

Amor frabilis sede in aliqua non est,
sed ubiq; errat

Ouid. 3. de arte amandi.

Errat, & in multa sede moratur Amor.

Amans in moderatè famam propriam paruifacit,
ideo talis amor surdus dicitur.

Propertius lib. 2. ad Cynthiam.

Ah pudeat, certe pudeat, nisi forte quod aiunt:

Turpis amor surdis auribus esse solet.

Amor carnalis diuitijs alitur.

Ouid. 2. de Remedio amoris.

Diuitijs alitur luxuriosus amor.

Amor carnalis ocio nutritur ac luxu
iuuentè gignitur.

Ouid.

FLORES.

19

Ouid. de remed. amoris lib. 1.

Ergo ubi uisus eris nostra medicabilis arte,

Fac monitis fugias otia prima meis.

Hæc ut ames faciunt: hæc ut fecere, tuentur:

Hæc sunt iucundi causa, cibusq; mali.

Ocia si tollas, perire Cupidinis arcus:

Contemptæq; iacent, & sine luce faces.

Ouid. lib. 1. de sine titulo.

Et in uacuo pectore regnat amor.

Seneca in Octauia.

Amor est, Iuuentæ gignitur luxu, ocio

Nutritur inter læta fortunæ bona.

Quem si fouere, aut alere desistas, cadit,

Breuiq; uires perdit extinctus suus.

Amatoris manum celerem esse oportet.

Plautus in Bacchid.

Celerem oportet esse amatoris manum.

Amaste visio amanti ebibit sanguinem.

Plautus in Curgulione.

Susilite obsecro, & mittite istanc foras,

Quæ mihi misero amanti ebibit sanguinem.

Amans carnaliter amantiam fugiat.

Ouid. 1. de Remedio amoris.

Tu tantum, quamuis firmis retinere uinclis,

I procul, & longas carpere perge uias.

Nec quot transferis, sed quot tibi, quære, supersunt

Millia: nec maneat ut propè, finge moras.

Tempora nec numeras, nec crebro respice Romanæ:

Sed fuge, tutus adhuc Parthis ab hoste fuga est.

C iij

Idem

ILLVSTRIVM POETAVM.

Idem lib. 2. de Remed. amoris.

Manat amor tectus, si non ab amante recedas,
Turbaq; in hoc omnes ingeniosa sumus.
Proximus a tectis ignis defenditur aegre
Vtile finitimis abstinuiffe locis.
Non facile esuriens posita rectinebere mensa:
Et multam saliens incitat unda sitim

Amor carnalis fugiendo vincitur,
contra vero augetur

Ouid. 10. Metamorph.

Ire libet procul hinc, patriaq; relinquere fines,
Dum scelus effugiam, retinet malus ardor amantem
Idem lib. 2. de Remedio amoris.

Vt pene extinctum cinerem, si sulphure tangas
Viuet, & ex minimo maximus ignis erit:
Sic nisi uitaris, quicquid reuocabit amorem,
Flamma redardescet, quae modo nulla fuit.

Amor carnalis visione caufatur.

Vergil. Ecloga 8.

Vt uidi, ut perij, ut me malus abstulit error,
Ouid Epistola 12.

Tunc ego te uidi, tunc coepi scire quis esses:
Illa fuit mentis prima ruina meae
Et uidi & perij, nec notis ignibus arsi,
Ardet ut ad magnos pinea teda deos.
Plautus in Mercatore.

Ego illic aspicio forma eximia mulierem,
Quam ego postquam aspexi, non ita amo, ut sani solent
Homines, sed eodem pacto, ut insani solent.

Amor

FLORES.

19

Amor carnalis euanescit citissime
tempore absentiaq;

Ouid. 2. de arte amandi.

Lente seunt tempore cura,

Vanescitq; absens, & nouus intrat amor.
Amor carnalis labore sedatur.

Idem lib. 1. de Reme. amo.

Finem qui quæris amoris.

Cedit amor rebus, res age, tutus eris

Quæritur Aegisthus qua re sit factus adulter?
In promptu causa est, desidiosus erat.

Amor carnalis, timoris res est plena.

Ouid. Epistola. 1.

Quando ego non timui grauiora pericula ueris?
Res est solliciti plenat amoris amor.

Amor carnalis mala innumera secum adfert,
nec non miserum amantem reddit.

Plautus ut Mercat.

Nã amorem hæc cuncta uitia sectari solent:

Cura, egritudo, nimisq; elegantia.

Hoc non illum modo, qui amat, sed quæq; attigit

Magno atq; solido mulctat infortunio.

Nec post profecto quisquam sine grandi malo,

Præterquam res patitur, studet elegantiae.

Sed amori accedunt etiam ultra hæc quæ diximus,

Insomnia, erumna, error, & terror, & fuga,

Ineptia, stulticiaq; adeo, & temeritas,

Incogitantia, excors immodestia,

Petulantia, cupiditas, & maleuolentia.

Inheret etiam auaritia, desidia, iniuria,

C. iij

Inopias

Inopia, contumelia, & dispendium.

Idem in Trinummo.

Nam qui in amorem præcipitavit, peius perit, quam si saxo saliat.

Terentius in Eunuchis.

Here, quæ res in seneg; consilium, neq; modum

Habet ullum, eam consilio regere non potes.

In amore hæc omnia insunt vitia: iniuriæ,

Suspitiones, inimicitia, induciæ,

Bellum, pax rursum: incerta hæc si tu postules

Ratione certa facere, nihilò plus agas,

Quàm si des operam, ut cum ratione insanas.

Tibullus Elegia vlti. lib. 2.

Acer amor fractas utinam tua tela sagittas,

Scilicet extinctas aspiciamq; faces.

Tu miserum torques, tu me mihi dira precari

Cogis, & insanamente nefanda loqui.

Vergil. Ecloga. 8.

Sæuus amor docuit natorum sanguine matrem

Commaculare manus. Vt de medea legitur. Sic &

Scylla Nisi regis filia amoris impatiens, patrem intere

mit, de quo Ouid. lib. 7. Metamor. ad longum.

Amor carnalis ab animo illico refecandus

est, & ad hoc exhortatio utilis.

Ouid. 1. de remed. amoris.

Vtile propositum est sæuas extinguere flammæ,

Nec seruum vitij pectus habere suum.

Me duce damnosæ homines cõpescite curas

Rectaq; cum socijs me duce navis eat,

Ibis

Ibidem.

Dum licet, & modici tangunt præcordia motus,

Si piget, in primo lumine siste pedem.

Opprime, dum noua sunt, subiti mala semina morbi:

Et tuus incipiens ire resistat equus.

Nam mora dat vires &c. Ibidem.

Quale sit id, quod amas, celeri circumspice mente.

Et tua læsuro subtrahe colla iugo.

Ibidem.

Verba dat omnis amans, reperitq; alimenta morando.

Optima uindictæ proxima quæq; dies.

Ibidem.

Sed quia delectat ueneris decerpere flores:

Dicimus assidue, cras quoq; fiet idem.

Interea tacitæ serpunt in uiscera flammæ:

Et mala radices altius arbor agit.

Idem Epistola. 16.

Dum nouus est, cœpto potius pugnemus amori:

Flamma recens parua sparsa refedit aqua.

Seneca in Hippolyto.

Compescce amoris impij flammæ precor.

Plautus in Trinummo.

Mille modis amor

Ignorandu' st, procul adhibendus est, atq; abstinendum.

Nam qui in amore præcipitavit, peius perit, quam si saxo saliat. Terent. in Andria.

Ah quanto satius est, te id dare operam, qui istum amorem ex animo dimoueas tuo.

Quã id loqui, quò magis libido frustra incendatur illas?

Pro

ILLVSTRIVM POETARVM

Propert. lib. 2.

Dam licet iniusto subtrahere colla iugo.

Amor amantem maximè cruciat.

Vergil. Ecloga. 2.

Me tamen urit amor. Quis enim modus adfit amoris

Idem. 4. Aeneid.

At regina graui iam dudum saucia cura,

Vulnus alit uenis, & cæco carpitur igni. *ibidem.*

Est mollis flamma medullas.

Iterea, & tantum uiuit sub pectore uulnus.

Vritur infelix Dido, totaq; uagatur

Vrbe furens, Qualis coniecta cerua sagitta,

Quam procul incautam nemora inter Cresia fixit

Pastor agens telis, liquitq; uolatile ferrum

Nescius, illa fuga syluas saltusq; peragrat

Dictæos, hæret lateri letalis arundo.

Ouid. 1. Metamorph.

Vtq; leues stipulæ demptis adolentur aristis,

Vt facibus sepes ardent, quas forte uiator

Vel nimis admouit, uel iam sub luce reliquit:

Sic Deus in flammâ abiit: sic pectore toto

Vritur, & sterilem sperando nutrit amorem.

Idem. 3. lib. Metamor.

Sed tamen hæret amor, crescitq; dolore repulsæ,

Et tenuant uigiles corpus miserabile curæ,

Adducitq; cutem macies.

Idem lib. 10. Metam.

Noctis erat medium, curas & corpora somnus

Soluerat, at uirgo Cinyræia peruigil igne

Carpit

FLORES.

21

Carpitur indomito, furiosaq; uota retractat:

Et modo desperat, modo uult tentare, pudetq;

Et cupit, & quid agat non inuenit, utq; securi

Saucia trabs ingens, ubi plaga nouissima restat,

Quò cadat in dubio est, omniq; à parte timetur:

Sic animus uario labe factus uulnere nutat

Huc leuis, atq; illuc, momentaq; sumit utroq;

Idem 2. de Remed. amoris

Artibus innumeris mens oppugnatur amantum,

Vt lapis æquoreis undiq; pulsus aquis.

Idem Epistola. 11.

Fugerat ore color, maciesq; adduxerat artus,

Sumebant minimos ora coacta cibos.

Nec somni faciles, & nox erat annua nobis,

Et genitum nullo læsa dolore dabam.

Idem Epistola. 13.

Siue latet Phœbus, seu terris altior extat,

Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte uenis.

Ouid. 2. de Arte amandi.

Quod iuuat exiguum est, plus est quod lædit amantes:

Proponant animo multa ferenda suo.

Quot lepores in Atho, quor apes pascuntur in hybla,

Cerula quot baccas Palladis arbor habet,

Littore quot conchæ, tot sunt in amore dolores:

Quæ patimur, multo spicula felle madent

Seneca. in Hippo.

Torretur æstu tacito, & inclusus quoq;

Quamuis tegatur, proditur uultu furor:

Erumpit oculis ignis, & lassæ genæ

Lucem

ILLVSTRIVM POETARVM

Lucem recusant, nil idem dubiæ placet,
 Artusq; uariè iactat incertus dolor,
 Nunc ut soluto labitur moriens gradu,
 Et uix labante sustinet collo caput:
 Nunc se quieti reddit, & somni immemor
 Noctem querelis ducit: attolli iubet,
 Iterumq; poni corpus, & solui comas,
 Rursumq; fingi, semper impatiens sui.
 Mutatur habitus, nulla iam Cereris subit
 Cura, aut salutis: uadit incerto pede,
 Iam uiribus defæta: non idem uigor,
 Non ora tingens nitida purpureus rubor.
 Populatur artus cura, iam gressus tremunt,
 Tenerq; nitidi corporis cecidit decor.
 Et, qui tenebant signa Phœbeæ facis
 Oculi, nil gentile, nec patrium micant.
 Lachrymæ cadunt per ora, & assiduo genas
 Rore rigantur, qualiter Tauri iugis
 Tepido madescunt imbre profusæ niues.
 Idem in eadem tragœdia.
 Pectus insanum uapor
 Amorq; terret, intima seuus uorat
 Penitus medullas, atq; per uenas meat
 Visceribus ignis mersus, & uenis latens:
 Ut agilis altas flamma percurrit trabes.
 Plautus in Milite.

Sum ne ego miser, qui nusquam bene queo quiescere?
 Si domi sum, foris est animus, sin foris sum animus do-
 mi est.

Ita

FLORES.

24

Ita mihi in pectore atq; in corde facit amor incendium.
 Propertius ad Cynthia

Non tot Achæmenijs armantur fusa sagittis
 Spicula, quot nostro pectore fixit amor.

Ouid. lib. 6. Metam.

Concipit interea ualidos Aetias ignes,
 Et luctata diu, postquam ratione furorem
 Vincere non poterat, frustra Medea repugnans:
 Nescio quis deus obstat, ait, mirumq; quid hoc est
 Aut aliquid certe simile huic, quod amare uocatur.

Amanti ob amati absentiam candida nigra,
 dulcia amara, &c. videntur.

Titus Calphurnius Eclog. 3.

Te sine uel misero mihi lilia nigra uidentur,
 Nec sapiunt fontes, & acescunt uina bibenti.
 At si tu uenias, & candida lilia fient,
 Et sapient fontes, & dulcia uina bibentur.

Olympius Nemesianus Eclog. 2.

Heu heu nulla meæ tangit te cura salutis,
 Pallidior baxo, uiolæq; similimus atræ.
 Omneis ecce cibos, & nostri pocula Bacchi
 Horreo, nec placido memini concedere somno.
 Te sine, ue misero, mihi lilia nigra uidentur,
 Pallentesq; rosæ, nec dulce rubens hiacynthus,
 Nullos nec myrtus, nec laurus spirat odores.
 At si tu uenias, & candida lilia fient,
 Purpureæq; rosæ: tum dulce rubens hiacynthus,
 Tunc mihi cum myrto laurus spirabit odores.

Amans. s. terrena miser est, atq; instabilis.

Plau-

ILLVSTRIVM POETARVM

Plautus in Persa.
 Miser est qui amat.
 Propert. ad Cynthia lib. 2.
 Non ita Carpathiæ uariant aquilonibus undæ,
 Nec dubio nubes uertitur atra Noto:
 Quàm facile irati uerbo mutantur amantes
 Amator & re & animo perit.
 Plautus in Truculento
 Bis perit amator, abre, atq; animo simul.
 Amor & melle, & felle fecundissimus est.
 Plautus in Cistellaria.
 Amor et melle et felle est foecundissimus: gustu dat dulce
 Amarum ad satietatem usq; aggerit.
 Amor vulnus immedicabile.
 Ouid. lib. 1. Metamor.
 Certa quidem nostra est, nostra tamen una sagitta
 Certior, in uacuo quæ uulnera pectore fecit.
 Inuentum medicina meum est, opiferq; per orbem
 Dicor, & herbarum subiecta potentia nobis.
 Hei mihi quod nullis amor est sanabilis herbis
 Nec profunt domino, quæ profunt omnibus, artes.
 Idem Epistola. 5.
 Me miseram, quod amor non est medicabilis herbis,
 Destitutor prudens artis ab arte mea.
 Propertius lib. 2. ad Mæcenatem.
 Omnes humanos sanat medicina dolores:
 Solus amor morbi non amat arficem.
 Tarda Philoctetæ sanauit crura Machaon,
 Phœnicis Chiron lumina Phillyrides,

Et

FLORES.

24

Et Deus extinctum Cresis Epidaurius herbis,
 Restituit patrijs Androgeona focis.
 Mysus & Hæmonia iuuenis, quæ cuspide uulnus
 Senferat, hac ipsa cuspide sensit opem.
 Hoc si quis uitium potuit mihi demere, solus
 Tantalea poterit tradere poma manu.
 Dolia uirginis idem ille repleuerit urnis,
 Nec tenera assidua colla grauentur aqua.
 Idem Caucaesa soluet de rupe Promethæi
 Brachia, & à medio pectore pellet auem.
 Amor immoderata res est.
 Vergil. Ecloga. 2.
 Me tamen urit amor. Quis enim modus adsit amoris?
 Ouid. 4. de Ponto.
 Verum quid faciam? res immoderata cupido est:
 Da ueniam uitio mitis amice meo.
 Propertius lib. 2.
 Errat qui finem uesani querit amoris.
 Verus amor nullum nouit habere modum.
 Amor laborem non fentit.
 Seneca in Hippolyto.
 Non me per altas ire si iubeas niues
 Pigeat gelatis ingredi Pindi iugis.
 Non si per ignes ire, & infesta agmina,
 Cuncter paratis ensibus pectus dare.
 Plautus in Mercatore.
 Neq; ulla mihi obstabit annis, neq; mōs, neq; adeo mare
 Nec calorem, nec frigus metuo, neq; uentum, neq; grā
 dinem.

Imbricm

ILLVSTRIVM POETARVM
Imbrem perpetiar, laborem sufferam, solem, sitim.
Non concedā neq; conqueſcam uſquā noctu. neq; diis
Prius profecto q̄ aut amicā aut mortem inueſtigauero.

Amor militiæ species est

Ouid. 2. de arte amandi.

Militiæ species amor est, diſcedite ſegnes.

Nec ſunt hæc timidis ſigna tuenda uiris.

Nox & hyems, longæq; uia ſeuiq; labores

Mollibus his caſtris, & dolor omnis in eſt.

Sæpe feres imbrem cœleſti nube ſolutum,

Frigidus in uia sæpe iacebis humo.

Idem lib. 1. de fine titulo.

Militat omnis amans, & habet ſua caſtra Cupido.

Attice, crede mihi, militat omnis amans.

Quis niſi uel miles, uel amans & frigora noctis,

Et denſo miſtas perferet imbre niues.

Amor audacem fortemue amātem reddite

Ouid. lib. 4. Metamor.

Callida per tenebras uerſato cardine Thyſbe

Egreditur, fallitq; ſuos, ad opertaq; uultum,

Peruenit ad tumulum, dictaq; ſub arbore ſedit.

Audacem faciebat amor.

Idem lib. 6. Metamor.

Et nihil eſt quod non effreno captus Amore

Auſit. Idem 13. Epiſt.

Fortius ille poteſt multo qui pugnat amore.

Amor inertes odit.

Ouid. 2. de Arte amandi.

Amor odit inertes.

Ouidis

FL O R E S.

26

Amor metu caret.

Seneca. in Medea.

Amor timere neminem uerus poteſt.

Stattius ad Claudiam uxorem.

Iſſet ad Iliacas (Quid enim deterret amantes?)

Penelope gauſa domos, ſi paſſus Vlyſſes.

Amor adeo murat amantes ut uix cognoſcantur.

Terentius in Eunuchis.

Dij boni qd hoc morbi eſt? Adeo? homines immutari

Ex amore, ut non cognoſcas eundem eſſe?

Amor celari non poteſt.

Ouid. 4. Metamor.

Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.

Conſcius omnis abeſt, nutu, ſignisq; loquuntur:

Quoq; magis tegitur, teſtus magis æſtuat ignis.

Idem Epiſtola. 12.

Perfide ſenſiſti. Quis enim bene celat amorem?

Eminet iudicio prodita flamma ſuo.

Idem 15. Epiſtola.

Sed male diſſimulo. Quis enim celauerit ignem?

Lumine qui ſemper proditur ipſe ſuo.

Idem eadem Epiſtola.

Qualicet & poſſum, luſtor celare furorem,

Sed tamen apparet diſſimulatus amor.

Stattius lib. 1. Achilleid.

Nec latet hauſtus amor, ſed fax uibrata medullis

In uultus atq; ora redit, lucemq; genarum

Tingit, & impulſum tenui ſudore pererrat.

Amor mulierum immoderatus bello

rum sæpe cauſa extitit.

D

Verg.

ILLVSTRIVM POETARVM

Verg. de Venere & Vino.

Bellum saepe petit ferus exitiale Cupido.

Ouid. 2. lib. De sine titulo.

Nisi rapta fuisset

Tindaris, Europa pax, Asiaq; foret.

Focmna syluestres Lapithas. populumq; bifurcum

Turpiter appositio uertit in arma micro.

Focmina Troianos iterum noua bella mouere

Impulit, in regno iuste Latine tuo.

Focmina Romanis etiam nunc urbe recenti

Inmisit foceros, armaq; seua dedit.

Amor obstinatis frena imposuit saepe, atq;
odium in intimum amorem uertit.

Seneca in Hippolyto.

Nihil immune est, odiumq; perit,

Cum iussit amor, ueteres cedunt

Ignibus irae. Idem eadem Tragœd.

Sape obstinatis induit frenos amor,

Et odia mutat.

Amor nouercas etiam uincit.

Quid plura canam?

Vincit se uas cura nouercas.

Amor uincit omnia, nulliq; parcit.

Vergil. Egloga. 10.

Omnia uincit amor, & nos cedamus amori.

Idem ad Messalam.

Omnia uincit amor. Quid enim non uinceret ille?

Ouid. 1. Metamorph.

Filius huic Veneris, figat tuus omnia Phœbe,

Te meus arcus, ait: quantoq; animalia cedunt

Cuncta

FLORES.

247

Cuncta Deo, tanto minor est tua gloria, nostra.

Ouid. Epistola 3.

Quicquid amor iussit, non est contemnere tutum:

Regnat, & in superos ius habet ille Deos,

Seneca in Hippolyto.

Iste lasciuus puer acriter nitens,

Tela quam certo iaculatur arcu:

Labitur totas furor in medullas,

Ignis furtiuo populante uenas.

Non habet latam data plagam frontem,

Sed uorat testas penitus medullas.

Nulla pax istis puero, per orbem

Spargit effusas agilis sagittas.

Propert. lib. 1. ad Aemulum suum Gallum.

Nec tibi nobilitas potest succurrere amanti,

Nescit amor prisca cedere imaginibus.

Idem lib. 2. ad Cynthiam.

Quò fugis ab demens, nulla est fuga, tu licet usq;

Ad Tanaim fugias, usq; sequetur amor.

Non si Pegaseo uertèris in aère dorso,

Nec tibi si Persei mouerit ala pedes,

Vel si te sectæ rapiant talaribus auræ

Nil tibi Mercurij proderit alta uia.

Instat semper Amor supra caput, instat amanti,

Et grauis ipse super libera colla sedet.

Excubat ille acer custos, & tollere nunquam

Te patietur humo lumina capta semel.

Amoris finis mors tantum.

Nec modus & requies, nisi mors, reperitur amoris.

D ij

Amo-

ILLVSTRIVM POETARVM

Amorem inuictatum deponere facile non est.

Seneca in Hippolyto.

Qui blandiendo dulce nutriuit malum,

Serò recusat ferre, quod subijt iugum.

Amans viriose, si ab ipso liberari cupit, sæpe propria
recogitet mala, mulierumq; scelera.

Ouid. lib. 1. de Remed. amoris.

Tu modo, qui, quod amas, ægrè dediscis amare,

Nec potes, & uelles posse, docendus eris.

Sæpe refer tecum scelerata facta puellæ:

Et pone ante oculos omnia damna tuos.

Terentiu: in Eunucho.

Id uerò est, quod mihi puto palmarium,

Me repperisse, quo modo adolescentulus

Meretricum ingenia, & mores posset noscere

Maturè, ut cum cognorit, perpetuò oderit.

Quæ dum foris sunt, nihil uidetur mundius,

Nec magis compositum quicquam, nec magis elegans:

Quæ cum amatore suo cum coenant, liguriunt.

Harum uidere ingluuicem, sordes, inopiam,

Quàm inhonestæ solæ sint domi, atq; auidæ cibi.

Quo pacto exiure hesternò panem atrum uorent?

Nosse omnia hæc salus est adolescentulis.

Amantium imagines proiciendæ sunt.

Ouid. lib. 2. de Remedio amoris.

Si potes & ceras remoue, quid imagine muta

Carperis: hoc periit Laodameia modo.

Amantium scripta igni tradenda sunt.

Ibidem.

Scripta caue relegas, blandæ seruata puellæ:

Constan

FLORES.

28

Constantes animos scripta relecta mouent,

Omnia pone feros, quamuis inuitus, in ignes:

Et dic, ardoris sit rogius iste mei:

Amor grauiusq; morum haud bene conueniunt.

Ouid. lib. 3. Metamer.

Non bene conueniunt, nec in una sede morantur

Maiestas & amor.

Amantibus lex dari non potest.

Boëtius metro. 12. lib. 3.

Quis legem dat amantibus?

Maior lex amor est sibi.

Amoris immensi expressio lepidissima.

Verg. Ecloga. 1.

Ante leues ergo pascentur in æthere cerui,

Et freta destituent nudos in litore pisces,

Ante pererratis amborum finibus exul

Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania Tigrim,

Quàm nostro illius labatur pectore uultus.

Idem in Mæcenatis obitum.

Et decet, & certè uiuam tibi semper amicus,

Nec tibi, qui moritur, desinit esse tuus.

Ipse ego quicquid ero, cineres interq; fauillas,

Tunc quoq; non potero non memor esse tui.

Idem ad Battarum.

Dulcia amara prius fient, & mollia dura:

Candida nigra oculi cernent, & dextera leua:

Migrabunt casus aliena in corpora rerum:

Quàm tua de nostris emigret cura medullis.

Olympius Nemesianus Eclog. 2.

Nam dum Pallus amat turgentis sanguine baccas,

D ij

Dum

Dum Bacchus uites Deus, & sata poma Priapus,
Pasqua leta Pales: Idas te diliget unam.

Quid. Epistol. 17.

Rupe sedens aliqua, spectro tua littora tristis,
Et quò non possum corpore, mente feror:

Idem lib. 2. de Ponto.

Ante meos oculos praesto est tua semper imago,
Et uideor uultus mente uidere tuos.

Deniq; tantus amor nobis charissime semper
Quantus in Aeacide, Actorideq; fuit.

Non ego, si biberes securae pocula lethes:
Excidere haec credam pectore posse tuo.

Longa dies citior brumali tempore, noxq;
Tardior hyberna solstitialis erit.

Nec Babylon a stus, nec frigora Pontus habebit,
Calthaq; Pestanas uincet odore rosas,

Quàm tibi nostrarum ueniant obliuia rerù.
Idem eodem lib. ad Rufum.

Vt quanquam longè toto simus orbe remoti,
Scire tamen possis nos meminisse tui.

Nominis ante mei uenient obliuia nobis
Pectore quàm pietas sit tua pulsa meo.

Et prius hanc animam uacuas reddemus in auras
Quàm fiat meriti gratia uana tui.

Idem 4. de Ponto.

Da mihi (si quid ea est) hebetantem pectora lethem,
Oblitus potero non tamen esse tui.

Plautus in Trinummio.

Omnibus amicis, quod mihi est, cupio esse idem.

Terenti.

Terentius in Hecyra.

Verum te hoc moneo unum: qualis sim amicus,
Aut quid possim, potius quàm inimicus, periculù facias.

Lucret. 1. de nat. rerum.

Sed tua me uirtus tamen, & spectata uoluntas
Suauis amicitiae, quemuis perferre laborem
Suadet, & inducit noctes uigilare serenas.

Amor sua uia, iucunda uae omnia reddit,
ubi uerò abest è contrario.

Plautus in Casina.

Nà ubi amor còdimentù inerat, cuius placiturù credo.
Neq; salsum prorsus, neq; suaue esse potest quicquam,
ubi amor non admiscetur.

Fel, quod est amarum, id mel faciet, hominem ex tristi
Ipidum & lenem.

Amor coniugij sacramentum castè necit.

Boëtius Metro 8. lib. 2.

Hic & coniugij sacrum
Castis necit amoribus.

Amoris coniugalis vis.

Stattius lib. 3. Sylvarum.

isset ad Iliacas (Quid enim deterret amantes?)
Penelope gauisa domos, si passus Ulysses.

Idem ad Abscantium.

Laudentur proauis, seu pulchro munere formae,
Quae morum cauere bonis, falsoq; potentes
Laudis egent uerae tibi quanquam & origo niteret,
Et felix species, multumq; optanda maritis:
Ex te maior honos, unum nouisse cubile,
Vnum secretis agitare sub osibus ignem.

D iij

Illum

ILLVSTRIVM POETARVM

Illum nec phrygius vitiaſſet raptor amorem,
 Dulichijue proci, nec qui fraternus adulter
 Caſta Mycenæo connubia polluit auro.
 Si Babylonis opes, Iydæ ſi pondera gazæ.
 Indorumq; dæres Serumq; Arabumq; potentes
 Diuitias, mallet cum paupertate pudica
 Intemerata mori, vitamq; impendere famæ.
 Nec frons triſte rigens, nuniuſq; in moribus honor,
 Sed ſimplex, hilarisq; fides, & mixta pudori
 Gratia: Quod ſi anceps metus ad maiora uocafſet,
 Illa uel armiferas pro coniuge leta cateruas,
 Fulmineoſq; ignes, mediſq; pericula ponti
 Exciperet, melius quod non aduerſa probarunt.

Amans licita, ſ. perfeuerare debet, moraliter

Ouid. 2. de Remed. Amoris

Si quis amat, quod amare iuuat, feliciter ardet:
 Gaudeat, & uento nauiget ille ſuo.

Amantes carnaliter ætate, ſatietate uel
 ſuas deſerunt amantias

Plaut. in Muſtel.

Stulta es tu planè,

Quæ illum tibi æternum putas fore amicum, & bene-
 uolentem.

Moneo ego te, te deſeret ille ætate & ſatietate.

Paulo poſt:

Si dictis nequis perduci, ut uera hæc credas
 Mea dicta, ex factis noſce rem, uides quæ ſum: & quæ
 fui ante?

Niſio ego nimis, quàm nunc tu: amata ſum, atq; unè
 modo geſſi morem,

FLORES.

30

Qui pol me, ubi ætate hoc caput colorem commutauit
 reliquit,

Deſeruitq; me: tibi idem futurum credo

Idem in Epidico.

Illam amabã olim, nũc iam alia cura impendet pectori.

Amantium iræ amoris redintegratio eſt

Plautus in amphitryone.

Nam in hominum ætate multa eueniunt huiusmodi.

Capiunt uoluptates, mox ruruſum miſerias.

Iræ interueniunt, redeunt ruruſum in gratiam.

Verum iræ, ſi quæ forte eueniunt huiusmodi

inter eos, ruruſum ſi reuentum in gratiam eſt,

Bis tanto amici ſunt inter ſe quàm prius.

Terentius in Andria,

Amantium iræ amoris redintegratio eſt.

Amor creaturis naturaliter omnibus ineſt ad
 finem boni, nec aliter durare poſſunt

Boëtius metro 6. lib 4.

Hic eſt cunctis communis amor,

Repetuntq; boni ſine teneri.

Qui non aliter durare queant

Niſi conuerſo ruruſus amore

Refluant cauſæ, quæ dedit eſſe.

Amor cœlicolarum, i. ſanctorum immenſus eſt

Plautus in Perſa.

Sagaritſio: Eſ ne tu huic amicus? Dor. Tanquam dij om-
 nes, qui cœlum colunt.

Amor auro non uirtute conciliatur, ſ. ſepiſſime

Ouid. 2. de Arte amandi.

Auræa nunc uere ſunt ſecula, plurimus auro

Venit

ILLVSTRIVM POETARVM

Venit honos, auro conciliatur amor.
Ipse licet uenias Musis comitatus Homere,
Si nihil attuleris, ibis Homere foras.
Amor in hospitibus certus, stabilisq; non est.

Quid. Epistol. 16.

Certus in hospitibus non est amor, errat ut ipsi:
Cumq; nihil speres firmitus esse, fugit.
Hypsipyle testis, testis Minoia uirgo,
In non exhibitis utraq; iuncta toris
Omnia Medæ fallax promisit Iason.

Pulsa est Acsonia non minus illa domo

Amans properat quæq; agit, & male.

Plautus in pœnulo.

Ita me dij ament, tardo amico nihil est quicquid iniquius,
Præsertim homini amanti, qui, quicquid agit, properat
omnia

Olympius Nemesianus Eclo. 4.

Quisquis amat pueros ferro præcordia duret,
Nil properet, discatq; diu patienter amare,
Prudentesq; animos teneris non spernat in annis.
Perferat & fastus, sic olim gaudia sumet,
Si modo sollicitos aliquis deus audit amantes
Amanti longa videntur omnia.

Quid. Episto. 8.

Longa mora est nobis omnis, quæ gaudia differt.
Da ueniam lassæ, non patienter amo.

Horat. Epist. ad Mecæ.

Vt nox longa quibus mentitur amica, diesq;
Longa uidetur opus debentibus, ut piger annus
Pupillis, quos dura premit custodia matrum.

Amare

FLORES.

31

Amare oportet omnes, qui quod dent,
habent vulgare dictum.

Plautus in truculento

Amare oportet

Omnes, qui quod dent habent Nam mihi hæc meretrix
Quæ hic habet Phronesium suum nomen, omnem
Ex pectore mouit meo Phronesim, Nam φρόνεις
Est sapientia.

Amare recusat unusquisq; quæ habere
minime sperat.

Quid. Epistola. 16.

Ferrea crede mihi, non sum, sed amare recuso

illum, quem fieri uix puto posse meum.

Amari cupidus, alios amet

Quid. 2. de Arte amandi.

Sit procul omne nefas: ut ameris, amabilis esto.

Martial. 6. Epigram.

Vt præstem Pyladem, aliquis mihi præstet Orestem.

Hoc non sit uerbis Marce, ut ameris, ama.

Amari potius quam timeri eligere debet quilibet.

Plautus in asinaria.

Nolo ego metui, amari mauolo.

Amari seipsum unusquisque super omnia.

Terentius in andria.

Verum illud uerbum est, uulgo quod dici solet

Omnes sibi melius esse malle, quam alteri?

Idem in Adelphis.

Quenquam ne hominem in animo instituere, aut

Parare quod sit charius, quam ipse est sibi?

Amor bonus leges seruat.

Statius. 2. Sylvarum.

Discite

ILLVSTRIVM POETARVM

Discite securi, quorum de pectore mixta
In longum coière faces, sanctusq; pudica
Seruat amicitiae leges amor.

Amor patriæ dulcis, immensusq; est.

Quid. 1. de Ponto.

Rursus amor patriæ ratione ualentior omni,
Quod tua fecerunt scripta, retexit opus.

Ibidem.

Nescio quanatale solum dulcedine cunctos
Ducit, & immemores non sinit esse sui.
Quid melius Roma? Scythico quid frigore peius?
Huc tamen ex illa barbarus urbe fugit.
Cumbene sint clausæ cauea Pandione natæ,
Nititur in syluas quæq; redire suas.

DE ANIMA.

Anima desuper datur. f. à Deo.

Iuuenalis saty. 15.

Sensum à coelesti demissum traximus arce,
Cuius egent prona, & terram spectantia: mundi
Principio indulsit communis conditor illis
Tantum Animas, nobis Animum quoq; mutuu: ut nos
Affectus petere auxilium, & prestare iube: et:
Dispersos trahere in populum, migrare uetusto
De nemore, & proauis habitatas linquere syluas:
Aedificare domos, laribus coniungere nostris
Tectum aliud, tutos uicino limine somnos
Ut collata daret fidu: iâ, protegere armis
Lapsam, aut ingenti nutantem uulnere ciuem:
Communi dare signa tubæ, defendier isdem

Turri-

FLORES.

32

Turribus, atq; una portarum clauē teneri.

Boëtius metro. 6. lib. 3,

Hic clausit membrīs animos

Celsa sede petitos.

Mortales igitur cunctos

Edit nobile germen.

Idem Metro. 9. lib. 3.

Tu cauis animas paribus, uitasq; minores

Prouehis, & leuibus sublimes curribus aptās

In coelum, terramq; seris, quas lege benigna

Ad te conuersas reduci facis igne reuerti.

Silius Italic. lib. 15. belli Punici.

Postquam conticuit, finisq; est addita dictis.

Tunc Virtus, quasnam iuuenem florentibus, inquit,

Pellicis in fraudes annis, uitæq; tenebras?

Cui ratio & magnæ cœlestia semina mentes

Munere sunt concessa Deum, mortalibus alti

Quantum coelicolæ, tantundem animalibus isti

Præcellunt, cunctis tribuit namq; ipsa minores

Hos terris natura deos.

Valerius Flaccus lib. 3. Argonauticæ.

Dicam, ait, ac penitus causas labemq; docebo

Mopsus, ad astra iuens. Nam si mortalia membra,

Sortitusq; breues, & parui tempora fati

Perpetimur, socius superi quondam ignis Olympi.

Fas idèo miscere neces, ferroq; morantes

Exigere hinc animas, redituraq; semina cœlo.

Manilius lib. Astronomicæ.

Iam nusquam natura latet, peruidimus omnem,

Et

ILLVSTRIVM POETARVM

Et capto potimur mundo, nostrumq; parentem
 Pars sua conspicuus, genitiq; accedimus astris.
 An dubium est habitare Deum sub pectore nostro?
 In caelumq; redire animas, caeloq; uenire?
 Utq; sit ex omni constructus corpore mundus
 Aetheris atq; ignis summi, terraq; marisq;
 Spiritum, & in toto rapidum, qui iussa gubernat.
 Sic esse in nobis terrenae corpora sortis,
 Sanguineasq; animas animi, qui cuncta gubernat:
 Dispensatq; hominem. Quid mirum noscere mundum
 Si possunt homines, quibus est & mundus in ipsis?
 Exemplumq; Dei quisq; est, in imagine parua.
 An quoquam genitos, nisi caelo, credere fas est
 esse homines?

Verg. 6. Aeneid.

Igneus est ollis uigor, & caelestis origo.

Anima creatur denuo iuxta corporis exigentiã,
 & ambo simul crescunt, atq; deficiunt,
 ut Epicurei tenent,

Lucret. 3. de rerum natura.

Præterea gigni pariter cum corpore, & unã
 Crescere sentimus, pariterq; senescere mentẽ
 Nam uelut infirmo pueri, teneroq; uagantur
 Corpore: sic animi sequitur sententia tempus.
 Inde ubi robustis adoleuit uiribus ætas,
 Consilium quoq; maius, & auctior est animi uis.
 Post ubi iam ualidis, quassatum est uiribus æui
 Corpus, & obtusis ceciderunt uiribus artus,
 Claudicat ingenium, delirat linguaq; mensq;
 Omnia deficiunt, atq; uno tempore desunt.

Qua

FLORES.

38

Qua propter fateare necesse est, quæ fuit ante
 Interiisse, & quæ nunc est, nunc esse creatam
 Horum opinio in hoc uera est cum dicit, quod rationa
 lis anima creatur. Supra: Anima desuper datur. Sed quod
 cum corpore crescat, deficiatq; hoc falsum est, ut infra
 liquet: Anima immortalis.

Anima immortalis est, non autem brutorum,
 ut quidam ponunt, sed ratio
 nalis tantum.

Propertius lib. 4.

Sunt aliquid manes, letum non omnia finit:
 Luridaq; euitos effugit umbra rogos.
 Claudianus de quarto Honorij Consulatu.
 Disce orbis, quod quisq; sibi quum conderet artus
 Nostros æthereis miscens terrena Prometheus,
 Synceram patri mentem furatus olympo
 Continuit claustris, indignantemq; reuinxit.
 Et cum non aliter possent mortalia fingi:
 Adiunxit geminas: illæ cum corpore lapsæ
 Intereunt, hæc sola manet, bustoq; superstes
 Euolat: hanc alta capitis fundauit in arce
 Mandatricem operum, prospecturamq; labori.
 Illas inferius collo, præceptaq; summæ
 Passuras dominæ, digna statione locauit.

Anima mortalis est, secundum Epicureo
 rum insulsam opinionem.

Seneca in Troade.

Hæc omnes petimus fata, nec amplius
 Iuratos superis qui tetigit lacus,
 Vsq; quam est, Ut calidis furnus ab ignibus

Vanciscit

ILLVSTRIVM POETARVM

Vanescit per spacium breue sordidus,
 Ut nubes grauidas quas modo uidimus,
 Arctoi boreæ dissipat impetus:
 Sic hic, quo regimur spiritus effluit.
 Post mortem nihil est, ipsaq; mors nihil.
 Velocis spacij meta nouissima.
 Spem ponant auidi solliciti metum.
 Queris quo iaceas post obitum loco?
 Quo non nata iacent:
 Tempus nos auidum deuorat, & chaos:
 Mors indiuidua est noxia corpori,
 Nec parcens animæ.

Lucretius: de nat. rerum

Ennius æternis exponit uersibus, edens
 Quod neq; permaneant animæ, neq; corpora nostra.
 Anima agilis est & inuisibilis.

Verg. Ecloga .i.

O Melibœe Deus nobis hæc oia fecit
 Idem 6 Aeneid. Aeneæ uerba ad patrē
 Da iungere dextras

Da genitor, teq; amplexu ne subtrahere nostro.
 Sic memorans largo fletu simul ora rigabat.
 Ter conatus ibi collo dare brachia circum,
 Ter frustra comprehensa manus effugit imago,
 Par leuibus uentis, uolucrisq; simillima somno.

Ouid. lib 8. Metamor.

Inq; leues abiit paulatim spiritus auras
 Sillius Italicus lib. 13.
 His alacer colla amplexu materna petebat,

Vmbraq;

FLORES

14

Vmbraq; ter frustra per inane petita sefellit.
 Anima dei in contemplatione fra, toruos
 inuictur tyrannos à vera patria exules
 Boëtius metro 1. lib. 4.

Quod si terrarum placeat tibi
 Noctem relictam uisere,
 Quos miser è toruos populi timent
 Cernes tyrannos exules.

Anima à terrenis subleuata obscuras ruinas
 uitat, deumq; finem, ac principium
 suum esse cognoscit.
 Boëtius metro 10. lib. 3.

Hoc quicquid placet, excitatq; mentes
 In finis tellus aluit cauernis.
 Splendor, quo regitur, uigetq; cœlum
 Vitat obscuras animæ ruinas.
 Idem metro 1. lib. 4.

Huc si te reducem referat uia,
 Quam nunc requiris immemor,
 Hic, dices, memini, patria est mihi,
 Hinc ortus, hic sistam gradum.
 Animæ corporibus unitæ in obscuro carere,
 nec non multis passionibus de
 ditæ dicuntur esse.
 Verg. 6. Aeneid.

Seminibus quantum non noxia corpora tardant,
 Terreniq; hebetant artus, moribundaq; membra,
 Hinc metuunt, cupiuntq; dolent, gaudentq; nec auras
 Respiciunt clausæ tenebris, & carcere cæco.
 Animæ bonæ, seu purgatæ ad loca ducuntur
 amœnissima. i. ad cœlum, moraliter.
 Verg. 6. Aeneid.

E

Hic

ILLVSTRIVM POETARVM

Hic locus est, partes ubi se uia findit in ambas.
 Dextera, quæ Ditis magni sub mœnia tendit:
 Hac iter Elysiū nobis: At læua malorum
 Exercet pœnas, & ad impia Tartara mittit.

Ibidem.

Exinde per amplum

Mittimur Elysiū, & pauci læta arua tenemus.

Lucanus lib. 3.

Sedibus Elysijs, campoq; expulsa piorum,
 Ad stygias, inquit, tenebras, manesq; nocentes
 Post bellum ciuile trahor.

I. ucret. 2. de natura rerum.

Et quod missum est ex ætheris oris

Id rursum cœli stellantia templa receptant.

Martial. 12. Epigram.

Accipient olim cum te loca læta piorum,

Non erit in stygia notior umbra domo.

Silius Italicus lib. 2.

At uos sydereæ, quas nulla æquauerit ætas,
 Ite decus terrarum animæ, uenerabile uulgus
 Elysiū, & castas sedes decorate piorum.

Idem lib. 10.

Hæc Libys atq; repens crepitantibus undiq; flammis
 Aethereas anima exultans euasit in auras.

Idem. 13.

Tum seducta loco, & laxata lucida nocte
 Clausura nitent, quæ secreti per limitis umbram
 Elysijs ducunt campos, hic turba piorum
 Nec stygio in regno, cœli nec postea sub axe,

Verum

FLORES

15

Verum ultra oceanum,

Idem. 15. lib.

At queis ætherci seruatus seminis ortus

Cœli porta patet.

Stattius lib. 10. Thebaid.

Dant clara meanti

Astra locum.

Idem lib. 5. Syluar.

Parce precor lachrymis, seuo nec concute planctu

Pectora, nec crucia fugientem coniugis umbram:

Sic ego nec furias, nec deteriora uidebo

Tartara, & Elysijs felix admittar ad oras.

Mamilius lib. 2. Astrono.

Nostra loquor nulli natum debemus ora,

Nec furtum, sed opus ueniet, soloq; uolamus

In cœlum curru, propria rate pellimus undas

Animæ hominum post mortem in brutorum

corpora ingrediuntur secundum Pytha-

goricorū opinionem, quæ falsa est.

Ouid. lib. 15. Metamorph.

Morte carent animæ, semperq; priore relicta

Sede, nouis domibus uiuunt, habitantq; receptæ.

Ipse ego (nam meminī) Troiani tempore belli

Panthoides Euphorbus eram. Ibidem.

Inq; serinas

Possimus ire domos, pecudumq; in corpora condi.

Corpora quæ possunt animas habuisse parentum,

Aut fratrum, aut aliquo iunctorum foedere nobis

Aut hominum certe.

Tibullus 4. Eleg.

E ij

Quine,

ILLVSTRIVM POETARVM

Quinetiam mea tunc tumulus cum texerit ossa,
Seu matuta dies fato properat mihi mortem,
Longa manet seu uita, tamen mutata figura
Seu me finget equum rigidos percurre campos
Doctum, seu tardi pccoris sim gloria taurus,
Siue ego per liquidum uolueris uehar aera pennis:
In quencumq; hominem me longareceperit etas,
Inceptis de te subtextam carmina chartis.

Claudianus l. de raptu Proserpinæ.

Quos ubi per uarios annos, per mille figuras,
Egit lethæo purgatos flumine, tandem
Rursus ad humanæ reuocat primordia uitæ.

DE ANIMO.

Animi cupiditates qui subegit rationi, hic
latius regnar, quam si totum mun-
dum suo subiceret imperio.

Horat. Oda. 2. lib. 2.

Latius regnes auidum domando
Spiritalum, quam si Libyam remotis
Gadibus iungas, & uterq; Pœnus
Seruiat uni.

Animum vincens in iuuentute, innumera
reportabit bona: si vero superatus fue-
rit, tunc é contrario erit.

Plautus in Trinummio.

Qui homo cū animo inde ab incūte etate depugnat suo
Vtrū id itane esse mauelit, ut cū animus æquum cēseat,
An ita potius, ut parentes eū esse, & cognati uelint:
Si animus hominem perpulit, actum est: si animo serui-
uit, non sibi,

Si ipse

FLORES.

16

Si ipse animū perpulit dum uiuit, uictor uictorū cluet.
Tu si animum uicisti potius, quam animus te, est quod
gaudeas.

Animus æger, seu malo deprauatus appe-
titu, falsa pro ueris uidet.

Senecam in Oedipo.

An æger animus falsa pro ueris uidet?

Horat. saty. 2. lib. 2.

Rusticus, anormis, sapiens, crassaq; Mimerua
Discite non inter lances, mensasq; nitentes,
Cum stupet infans acies fulgoribus, & quum
Acclius falsis animus meliora recusat,
Verum hic impransim tecum disquirite.

Animi corporisq; ægritudinis inti-
matio perpulchra.

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Uiuimus, ut nunquam sensu careamus amaro

Et grauior longa sit mea pœna mora.

Sic inconsumptum Tityi, semperq; renascens

Non perit, ut possit semper perire, iecur.

Siue dies igitur caput hoc miserabile cernit,

Siue prumosæ noctis aguntur equi:

Sic mea perpetuis liquefcunt pectora curis,

Ignibus admotis ut noua cera solet.

Ibidem ad Rufium.

Nec tamen exhibuit tanta facundia uires,

Vt mea sint dictis pectora sana tuis.

Vt multum demas nostro de pectore curæ,

Non minus exhausto, quod superabit, erit.

Idem lib. 3. de Tristib.

E iij

Nec

ILLVSTRIVM POETAVM.

Nec cœlum nec aquæ faciunt, nec terra, nec auræ:
Hei mihi perpetuus corpora languor habet.

Seu utiant artus ægræ contagia mentis,
Sive mei causa est in regione mali.

Vt tetigi Pontum, uexant in somnia, uixq;
Ossa tegit macies, nec iuuat ora cibus.

Quiq; per autumnum percussus frigore primo
Est color in folijs, quæ noua læsit hyems:

Is mea membra tenet, nec uiribus alleuor ullis:
Et nunquam queruli causa doloris adest.

Nec melius ualeo, quam corpore, mente, sed ægra est
Vtraq; pars æque, binæq; damna fero.

Idem 4. Tristium.

Nam neq; sunt uires, nec qui color esse solebat:
Vix habeo tenuem, quæ tegat ossa, cutem.

Corpore, sed mensest ægro magis ægra, maliq;
In circumspectu stat sine fine sui.

Animus corpusue cœli temperie iuuatur,
Ouidius 2. de ponto.

Temperie cœli corpusq; animusq; iuuatur.

Animus corporales roborat vires, et omnia uincit
Idem Ibidem

Omnia deficiunt, animus tamen omnia uincit:

Ille etiam uires corpus habere facit.

Animus æquus ærumnæ condimentum est.
Plaut in Rudente.

Animus æquus optimum est ærumnæ condimentum

Animus impatiens uerba momentis respuit,
nec non odio habet.

Quid, lib. 1. de remed. amo.

Impatiens

FLORES.

37

Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte,
Respuit, atq; odio uerba momentis habet.

Animus ambiguus ad utranque partem
facillime uertitur.

Terentius in Andria.

Dum in dubio est animus, paulo momento hinc illuc im-
pellitur.

Animus metu, cupiditateue pressus, bonum sibi ob-
latum corrumpit, suisq; haud frui ualet bonis

Horat. 2. Epist. lib. 1.

Qui cupit, aut metuit, iuuat illum sic domus et res,
Ut lippum pictæ tabulæ, fomenta podagram,
Auriculas citharæ collecta sorde dolentes.

Animi anxietas homini haud parum nocet.

Ouid. lib. 1. de ponto.

Iam mihi deterior canis aspergitur ætas:

Iamq; me os uultus ruga senilis arat:

Iam uigor et quasso languent in corpore uires:

Nec iuueni lusus qui placuere iuuant.

Nec me, si subito uideas, agnoscere possis,

Ætatis facta est tanta ruina meæ.

Confiteor facere hoc annos, sed et altera causa est

Anxietas animi, conuimusq; labor.

Idem 2. de ponto.

Vnda locusq; nocent, et causa ualentior istis

Anxietas animi, quæ mihi semper adest.

Animi cruciatus uulnus insanabile esse

dicitur Quia difficillime sanatur.

Ouid. 1. de ponto.

Cura quoq; interdum nulla est medicabilis arte:

E 4

Aut si

ILLVSTRIVM POETAVM.

Aut si sit, longa est attenuanda mora.

Animi anxietas mora, nec non labore quandoq;
sanatur, ut iam ex Ouid. ostendimus, & Ses
necain Agamemnone docet his verbis

Proinde quicquid est, da spacium & tempus tibi:

Quod ratio nequit, sepe sanavit mora.

Animo imperare qui non potest, in
seruitute esse debet.

Martial. 2. Epigram.

Reges et dominos habere debet

Qui se non habet, atq; concupiscit

Quod reges dominiq; concupiscunt

Animo optemperasse exilis est voluptas
nec non pigebit quandoq;

Plaut. in bacchid.

Paulisper Lyde est libido

Homini suo animo obsequi. Iam aderit tempus cū se etiā
ipse oderit.

Animo homines obsequi decet, dum
modo sit in bonum.

Plautus in Amphitryone.

Amat, sapit, recte facit, animo quando obsequitur suo,

Quod oēs hoīes facere oportet, dum id modo fiat bono.

Animo culpa detento nil miserius.

Plautus in mustellaria

Nihil est miserius, quam animus hominis conscius,

DE ALIENIS

Aliena nobiliora melioraue propriis
iudicantur, etiam si non sint.

Ouid. 1. de arte amandi

Fertiliior seges alienis semper in agris

Vicinumq;

FLORES.

38

Vicinumq; pecus grandius uber habet.

Hora. lib. 1. Saty. 1.

Qui sit mœccenas ut nemo, quam sibi sortem,

Seu ratio dederit, seu fors obiecerit, illa

Contentus uiuat, laudet diuersa sequentes?

O fortunati mercatores, grauis annis

Miles ait, multo iam fractus membra labore.

Contra mercator, nauem iactantibus austris,

Militia est potior. quid enim concurritur? horæ

Momento cita mors uenit, aut uictoria leta.

Agricolam laudat iuris legumq; peritus,

Sub galli cantu consultor ubi ostia pulsat.

Ille datis uadibus, qui rure extractus in urbem est,

Solos fœlices uiuentes clamat in urbe.

Idem lib. 1. Epist. 14. ad Villicum

Rure ego uiuentem, tu dicis in urbe beatum.

Cui placet alterius, sua nimirum est odio fors,

Stultus uterq; locum inmeritum causatur inique,

In culpa est animus, qui se non effugit unquam.

Aliena potius quam propria homines inspicunt,
qui haud parua castigatione digni sunt.

Horat. lib. 1. Saty. 3.

Ego met mi ignosco Mæuius inquit.

Stultus & improbus hic amor est, dignusq; notari.

Cum tua peruidcas oculis mala lippus inunctis,

Cur in amicorum uitijs tam cernis acutum,

Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius?

Persius Satyr. 4.

Ut nemo in sese tentat descendere, nemo,

Sed præ

Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

Plautus in Sticho.

Sed curiosi sunt hic quàm plures mali,

Alienas res qui curant studio maximo,

Quibus ipsis nulla est res, quam procurent, sua.

Teren. in Heauton.

Tantumne ab re tua est ocij tibi Chreme,

Aliena utcures, eaq; nihil quæ ad te attinent;

Ibidem.

*Dij uestram fidem, itan^o comparatam esse hominum na-
turam omnium,*

Aliena melius ut uideant, et iudicent, quàm suas:

Idem in Hecyra.

Tua quod nihil refert percunctari desinas.

Catullus ad Varum.

Nimirum idem omnes fallimur, neq; est quisquam

quem non in aliqua re uidere Suffenum

posis, suus cuiq; attributus est error,

Sed non uidemus mantica, quod in tergo est.

DE ANIMALIBVS.

*Animalia nature instinctu quoquo
modo futura præcognoscunt.*

Manilius lib. 2. Astrono.

Deniq; sic pecudes, et muta animalia, terris

Cum mancant ignara sui, legisq; per æuum:

Natura tamen ad mundum reuocante parentem,

Attollunt animos, coelumq; ac sydera seruant.

Corporaq; ad lunæ nascentis cornua lustrant,

Ventus

Venturasq; uident hyemes, reditura serena.

Horat. 1. Saty. 1. lib.

Paruula (nam exemplo est) magni formica laboris,

Ore trahit quodcumq; potest, atq; addit aceruo,

quem struit, haud ignara, ac non incauta futuri.

Quæ simul uiuer sum contristat Aquarius annum,

Non usquam proreperit, et illis utitur ante

Quæ sitis patiens.

Verg. 4. Geor. de Apibus sic loquens, ait,

Præterea regem, non sic Aegyptius, et ingens

Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaspes

Observant: rege incolumi, mens omnibus una est:

Amisso, rupere fidem, constructaq; mella

Diripuerunt ipsæ, et crates soluere fauorum.

Ille operum custos, illum admirantur, et omnes

Circumstant fremitu denso, stipantq; frequentes:

Et sepe attollunt humeris, et corpora bello

Obiectant, pulchramq; petunt per uulnera mortem.

His quidam signis, atq; hæc exempla secuti,

Esse apibus partem diuinæ mentis, et haustus

Aethereos dixere.

Ouid. lib. 14. Metamor. de Cygni natura.

Carmina tam moriens canit exequialia Cygnus.

Idem. 7. Epist.

Sic ubi fata uocant, udis abiectus in herbis,

Ad uada Mæandri concinuit albus olor.

Martialis in Xenijs.

Dulcia defecta modulatur carmina lingua,

Cantator cygnus funeris ipse sui.

Iuue

ILLVSTRIVM POETARVVM

Iuuenalis Saty. 12.

Imitatus castora, qui se

Eunuchum ipse facit, cupiens cuadere damno
Testiculorum, adeo medicatum intelligit inguen.
Animalia paucioribus indigent quam homines.

Lucretius lib. 5. de nat. rerum

At uaria crescunt pecudes, armenta feraeque;
Nec crepitacula eis opus est, nec cuique adhibenda est
Almae nutricis blanda, et infracta loquela:

Nec uarias quaerunt uestes pro tempore caeli,
Denique non armis opus est, non moenibus altis,
Quis sua tutentur, quando omnibus omnia largè
Tellus ipsa parit, naturaque dædala rerum.

Animalia quæque in hostes suos infurgunt.
Propertius lib. 2. ad Cynthiam.

Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,

Verum etiam instanti læsa repugnat ouis.

Horatius Epod. lib.

Nec hic lupis mos, neque fuit leonibus
Vnquam, nisi in dispar, feris.

Iuuenalis Saty. 15.

Sed iam serpentum maior concordia, parcit
Cognatis maculis similis fera. Quando leoni
Fortior eripuit uitam leo? quo nemore unquam
Expirauit aper maioris dentibus apri?
Indica tigris agit rapida cum tigride pacem
Perpetuam, seuis inter se conuenit ursis.

Animalia laudum munera suo cuncta
depromunt domino.

Ouid. in Philomela.

Cuncta

FLORES.

40

Cuncta suo domino depromunt munera laudum,
Seu semper fileant, siue sonare queant.

Animalia lunæ ad motum alterantur.
Manilius lib. 2. Astronomicon.

Ad lunæ motum uariant animalia corpus,
Animalia naturaliter deuitant ea,
quæ semel leserunt.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Qui semel est læsus fallaci piscis ab hamo,
Omnibus unca cibus æra subesse putat.
Sæpe canem uisum longè fugit agna, lupumque
Credidit, et ipsa suam nescia uitat opem.

Idem lib. 1. de Tristibus.

Terretur minimo penne stridore columba,
Vnguibus accipiter saucia facta tuis.
Non procul à stabulis audet discedere, si qua
Excussa est auidi dentibus agna lupi.

Horat. lib. 1. Epist. ad Quintium.

Cautus enim metuit foueã lupus, accipiterque
Suspectos laqueos, et opertum miluius hamum.

DE ARTE

Artium ingenuarum uis

Ouid. lib. 6. Metamor.

Non illa loco, neque origine gentis

Clara, sed arte fuit. Ibidem

Lydias tamen illa per urbes

Quæsierat studio nomen memorabile, quamuis
Orta domo parua, paruis habitabat hipepis.

Idem lib. 1. de Ponto

Artibus

ILLVSTRIVM POETARVM

Artibus ingenuis, quarum tibi maxima cura est.

Pectora mollescunt, asperitasq; fugit.

Idem 2. de Ponto.

Artibus ingenuis quæ sita est gloria multis.

Ars naturæ defectum in multis supplet.

Ouid. 1. de Arte amandi.

Arte citæ, uelociq; rates, remoq; reguntur.

Arte leuis currus, arte regendus amor.

Sed tamen & tauri ceruix oneratur aratro.

Frenaq; magnanimi dente teruntur equi.

Ouid. de Philo.

Psitacus humanas depromit uoce querelas.

Atq; suo domino ^{χείρ}sonatq; uale.

Pica loquax uarias modulatur gutture uoces,

Scurriliter strepitu quicquid & audit, ait.

Persius in Procerio.

Quis expediuit psitaco suum ^{χείρ},

Picasq; docuit nostra uerba conari

Magister, artis ingeniq; largitor

Venter, negatæ artifex sequi uoces.

Stattius lib. 1. Syl.

Psitace dux uolucrum, domini facunda uoluptas,

Humane solers imitator Psitace lingue.

DE ASPERITATE.

Asperitas odium, bellacq; causat, atq;

in omni re nociua est.

Ouid. 2. de Arte amandi.

Dextera præcipue capit indulgentia mentes:

Asperi-

FLORES.

48

Asperitas odium sæuâq; bella mouet.

Odimus accipitrem, quia uiuit semper in armis,

Et pavidum solitos in pecus ire lupos,

DE ASTVTIA.

Astuti qui maxime videntur, quan-
doq; decipiuntur.

Plautus in Captiuis.

Qui cauet ne decipiatur, uix cauet cum etiam cauet.

Et iam cū cauisse ratus est, sepe is cautor captus est.

Terent in Andriâ.

Fallacia alia aliam trudit.

Astutum fallere difficile est.

Seneca in Troade.

Simulata remoue, non facile est tibi

Decipere Vlysses, i. uafrum, astutum, uersipellem.

DE ASSVETVDINE.

Ab assuetis non fit passio:

Ouid. 3. de Ponto.

Hoc quoq; Naso seres, etenim maiora tulisti,

Iam tibi sentiri sarcina nulla potest.

Ductus ab armento taurus detrectat aratrum,

Subtrahit & duro colla nouella iugo.

Nos quibus assueuit fatum crudeliter uti,

Ad mala iam pridem non sumus ulla rudes.

Idem 3. de Tristibus.

Quiq; fugax rerum, securaq; in ocia natus,

Mollis, & impatiens ante laboris eram,

Vltima nunc pacior, nec me mare portibus orbem

Perdere,

ILLVSTRIVM POETARV M

Perdere, diuersæ nec potuere uie.
Suffecitq; malis animus. Nam corpus ab illo
Accepit uires, uixq; ferenda tulit
Idem lib. 5. de Tristib.
Pone metum, ualeo. corpusq; quod ante laborum
Impatiens nobis, inualidumq; fuit,
Sufficit, atq; ipso uexatum induruit usu.
An magis infirmo non uacat esse mihi?

Seneca in Thyeste.
Iam tempus illi fecit ærumnas leues.

Idem in Octauiæ.

Parcite lachrymis, urbis festo

Lætoq; die.

Non hoc primum

Pectora uulnus mea senserunt:

Grauiora tuli.

Valerius Flac. lib. 5. Argonaut.

Alcidem Sibeleno ipse satus, tamen aspera regum

Perpetimur iuga, nec melior parere recuso.

Propertius lib. 2.

Ac ueluti primotaurus detractat aratra,

Post uenit assueto mollis ad arua iugo.

Claudianus lib. 2. in Ruffinum.

Iam nulli flebile damnum,

Sed cursus solennis erat, campusq; furori

Expositus, sensumq; mali detraxerat usus.

DE ATTENTIONE.

Attenti auditores ut sint, exhortatio accommodata.

Verg.

FLORES.

42

Vergilius lib. 5. Aeneid.

Accipite hæc animis, lætasq; aduertite mentes:
Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.

Idem 10. Aeneid.

Accipite ergo animis, atq; hæc mea figite dicta.

Idem 11. Aeneid.

Nunc adco quæ sit dubia sententia menti,

Expediam, & paucis (animos adhibete) docebo.

Idem in Aetna.

Tu modo subtiles animo duce percipe curas,

Occultamq; fidem manifestis astrue rebus.

Mille sub exiguo ponam tibi tempore ueras

Res, oculiq; docent, certas res credere cogunt.

Ouid. lib. 1. fastorum.

Disce metu posito uates operose dierum,

Quod petis, & uoces percipe mente meas.

Plaut. in capt.

Nunc hoc anim aduertite, ut ea quæ sentio pariter sciatis

Terentius in Eunucho

Date operam & cum silentio anim aduertite.

Silius Italicus lib. 15.

Mente fauete pari, atq; aures aduertite uestras.

Manilius lib. 3. Astrono.

Huc ades o quicumq; meis aduertere cœptis

Aurem oculosq; potes, ueras & percipe uoces.

Non adiuratos reges, Troiamq; cadentem

Impendas animum, nec dulcia carmina quæras:

Ornari res ipsa negat, contenta doceri.

Plautus in Menachmis.

F

Salntem

Salutem primum iam à principio propiciam
 Mihi atq; uobis spectatores nuncio.
 Adporto uobis Plautum lingua, non manu:
 Quæ so ut benignis accipiatis auribus.
 Nunc argumentum accipite, atq; animum aduertite,
 Quàm potero in uerba conferam paucissima,
 Attentionis maximæ intimatio perpulchra.
 Propert. lib. 2.
 Nunc mihi, si qua tenes, ab origine dicere prima
 Incipe, sustensis auribus ista bibam.

DE AVARICIA.

Auaricia scelerum omnium mater est.
 Claudianus, 2. lib. in Stilconis laudes.
 At primum scelerum matrem, quæ semper habendo
 Plus sitiens patulis rimatur faucibus aurum,
 Trudis auariciam.
 Petronius Arbiter Satyr.
 Orbem iam totum uictor Romanus habebat,
 Quamare, qua terræ, qua sydus currit utrunq;
 Nec satiatus erat, grauidis freta pulsa carinis
 Iam peragrabantur, si quis sinus abditus ultra
 Si qua foret tellus, quæ fuluum mitteret aurum.
 Hostis erat: satisq; in tristia bella paratis
 Quærebantur opes, non uulgò nota placebant
 Gaudia, non usu plebeia trita uoluptas.
 Ibidem.
 Nec minor in campo furor est, emptiq; Quirites
 Ad prædam, strepitumq; lucri suffragia uertunt.

Ventralis

Ventalis populus, uentalis curia patrum.
 Est fauor in precio senibus quoq; libera uirtus
 Exciderat, sparsisq; opibus conuersa potestas,
 Ipsaq; maiestas auro corrupta iacebat.
 Lucanus lib. 3. Phars.
 Vsq; adeò solus ferrum, morte timere,
 Auri nescit amor. Pereunt discrimine nullo
 Amissæ leges: sed pars uilissima rerum
 Certamen mouistis opes.

Idem lib. 7. Phars.

Impulit amentes, auriq; cupidine cæcos
 Ire super gladios, superq; cadauera patrum,
 Et cæsos calcare duces.

Propertius lib. 3.

At nunc desertis cessant sacraria lucis,
 Aurum omnes uicta iam pietate colunt.
 Auro pulsa fides, auro uenalia iura.
 Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.
 Tibullus 10. Elegia. lib. 1.

Quis fuit horrendos primus qui protulit enses?
 Quàm ferus, ac uere ferreus ille fuit.
 Tunc cædes hominum generi, tunc prælia nata:
 Tunc breuior dire moris aperta uia est.
 At nihil ille, miser meruit, nos ad mala nostra
 Vertimus in seuas, quod de dit ille, feras.
 Diuitis hoc uitium est auri: nec bella fuerunt,
 Faginus adstabat cum scyphus ante dapes.
 Non arcès, non uallus erat, somnumq; petebat
 Securus uarias dux gregis inter oues.

F ij

Auaris

ILLVSTRIVM POETARVM

Auaricia homines ad omnia fere pericula,
atq; incommoda impellit.

Horat. lib. 1. saty. 1.

Cum te neq; feruidus æstus

Dimoueat lucro, neq; hyems, ignis, mare, ferrum:
Nil obstet tibi, dum nescit te ditior alter.

Idem 1. lib. Epist. 1.

Impiger extremos currit mercator ad Indos
Per mare, pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.

Manilius lib. 4. Astrono.

Vt ueniant gemmæ, totius transibitur orbis.
Nec lapidum precio pelagus cepisset epigebit.
Annua solliciti consumunt uota coloni,
Et quantæ mercedis erunt fallacia rura.

Queremus lucrum nauis mortemq; sequemur
In prædas, pudeat tanto bona uelle caduca.

Idem lib. 5. Astrono.

Nihil est audere relictum.

Questus naufragio petitur, corpusq; profundo
Immissum pariter, quam præda exquiritur ipsa.
Nam semper tanti merces est parua laboris.
Censibus æquantur conchæ, rapidi q; notari
Vix quisquam est locuples, oneratur terra profundo,
Tali sorte suas artis per littora tractat.
Aut emit externos precio, mutatq; labores
Institor æquoreæ uaria sub imagine mercis.

Auarus assidue eget.

Horat. lib. Epist. 1.

Semper auarus eget, certum uoto pete finem.

Idem

FLORES.

Idem oda. 16. lib. 3.

4-4

Multâ petentibus

Desunt multa.

Ausonius de septem sapientum sententijs

Quis diues? qui nil cupit. Quis pauper? auarus.

Claudia in Ruff. 1. lib.

Semper inops quicumq; cupit.

Auarus hydropico assimilatur.

Horat. Oda. 2. lib. 2.

Crescit indulgens sibi durus hydrops,

Nec sitim pellit, nisi clausa morbi

Fugerit uenis, et aquosus albo

Corpore languor.

Auarus insanissimus est, sed non cognoscitur, quia
maior hominum pars eodem vitio iactatur.

Horat. satyr. 3. lib. 2.

Si quis emat citharas, emptis comportet in unum,

Nec citharæ studio, nec musæ deditus ulli:

Si scalptra, et formas non sutor: nautica uela,

Aduersus mercaturis: delirus et amens

Vndiq; dicatur merito. Quid discrepat istis,

Qui nummos, aurumq; recondit, nescius uti

Compositis, metuensq; uelut contingere sacrum?

Nimirum insanus paucis uideatur, eo quod

Maxima pars hominum morbo iactatur eodem.

Auarus periurus exigua fiet re.

Iuuenalis satyr. 14.

Falsus erit testis, uendet periuria summa

Exigua, Ceteris tangens aramq; pedemq;

F in

Auarus

ILLVSTRIVM POETARVM

Auarus feruus est.

Hora. lib. 1. Epist. 17. ad Quintium
 Quo melior seruo, quo liberior sit auarus,
 In triuijs fixum cum se demittit ob assem,
 Non uideo. Nam qui cupiet, metuet quoq; porro.
 Qui metuens uiuet, liber mihi non erit unquam.
 Perdidit arma, locum uirtutis deseruit, qui
 Semper in augenda festinat, et obruitur re.

Auari diuitias dummodo possideant, deum,
 pœnamue omnem paruifaciunt.

Iuuenalis. 13. Satyra.

Est alius metuens, ne crimen pœna sequatur,
 Hic putat esse Deos, et peierat, atq; ita secum:
 Decernat, quodcumq; uolet de corpore nostro
 Isis, et irato feriat mea lumina sistro,
 Dummodo uel cæcus teneam, quos abnego, numos.

Auari infatigabiles sunt.

Hora. Oda. 24. lib. 3.

Scilicet improba
 Crescunt diuitiæ, tamen
 Curtae nescio quid semper abest rei.

Idem saty. 1. lib. 1.

At bona pars hominum decepta cupidine falso.
 Nil satis est, inquit: Hos et Tantalò comparat ibidè,
 Tantalus à labris sitiens fugientia captat
 Flumina, quid rides? mutato nomine de te
 Fabula narratur: congestis undiq; saccis
 Indormis imbians, et tanquam parcere sacris
 Cogeres, aut pictis tanquam gaudere tabellis.

Nescis

FLORES.

45

Nescis quid ualeat numis, quem præbeat usum?
 Panis ematur, olus, uini sextarius, adde
 Queis humana sibi doleat natura negatis.

Lucanus lib. 7.

Inuenere quidem spoliato plurima mundo,
 Bellorum in sumptus congestæ pondera massæ,
 Sed non impleuit, cupientes omnia, mentes
 Quicquid fodit Hiber, quicquid Tagus extulit auri.
 Quodq; legit diues summis Armaspūs arenis
 Ut rapiant.

Seneca in Hercule Oeteo.

Cupit hic gazis implere famem:
 Nec tamen omnis plaga gemmiferi,
 Sufficit Istri, nec tota sitim
 Lydia unctis, nec quæ Zephyro
 Subdita tellus, stupet aurato
 Flumine clarum radiare Tagum:
 Nec si totus seruiat Hebrus,
 Ruraq; diues cingat Hydaspes,
 Intraq; suos currere fines
 Spectet toto flumine Gangem.
 Auidis, auidis natura parum est.

Boëtius metro. 2. lib. 2.

Si quantas rapidis flatibus incitus
 Pontus uersat arenas,
 Aut quot stelliferis edita noctibus
 Cælo sidera fulgent,
 Tantas fundat opes, nec retrahat manum
 Pleno copia cornu,

F iij

Huma

ILLVSTRIVM POETARVM

Humanum miserat haud ideo genus

Cessat flere querelas.

Quamuis uota libens excipiat Deus

Multi prodigus auri,

Et claris auidos ornet honoribus,

Nil iam par ta uidentur,

Sed quæ sita uorans sæua rapacitas

Alios pandit hiatus.

Quæ iam præcipitem frena cupidinem

Certo sine retentent?

Largis cum potius muneribus fluens

Sitis ardescit habendi.

Nunquam diues agit, qui trepidus gemens

Se se credit egentem.

Idem metro. 3. lib. 3.

Quamuis fluente diues auri gurgite

Non expletur as cogat auarus opes,

Oneretq; baccis colla rubri littoris,

Ruraq; centeno scindat opima boue,

Nec cura mordax deserit superstitem:

Defunctumq; leues non comitantur opes.

Claudianus de inexplebili auaricia Ruffi:

ni. lib. 1. in Ruffinum sic ait:

Plenus sæuitiæ, lucricq; cupidine feruens,

Non Tartesiæcis illum satiaret arenis

Tempestat preciosa Tagi, non stagna rubentis

Aurea Pactoli: totumq; exhauserit Hermum,

Ardebit maiore siti,

Ibidem de eodem.

Ille

FLORES.

46

Illecebris capitur, nimiumq; elatus auaro

Pascitur intuitu.

Et iterum.

Crescebat scelerata sitis, prædæq; recentis

Incestus flagrabat amor, nullusq; petendi

Cogendi uè pudor: crebris periuria nec sit

Blanditijs: sociat perituro foedere dextras.

Si semel è tantis poscenti quisq; negasset,

Effera præ tumido quatiebat corda furore.

Auari odiosi sunt omnibus, etiam propinquis.

Horat. saty. 1. lib. 1.

Non uxor saluum te uult, non filius, omnes

Vicini oderunt, noti, pueri, atq; puellæ.

Miraris, cum tu argento post omnia ponas,

Si nemo præstet, quem non mercaris amorem?

Plautus in Trinummo.

Philo. De magnis diuitijs si quid

Demas, plus sit, an minus? Lysit. Minus pater, sed ciui

Immunitico scis quid cātari solet: q̄ habes, ne habeas,

Et illud, quod nunc non habes, habeas malum, quando

quidem.

Nec tibi bene esse potes pati, nec alteri.

Imprecatio Iuuenalis saty. 12. ut à

nullo auarus ametur.

Viuat Pacuuius quæso, uel Nestora totum:

Posideat, quantum rapuit Nero: montibus aurum

Exæquet, nec amet quenquam, nec ametur ab ullo.

Auari timent assidue.

Horatius saty. 1. lib. 1.

Au

ILLVSTRIVM POETARVM

An uigilare metu exanimem noctesq; diesq;
Formidare malos fures, incendia, seruos,
Ne te compilent fugientes, hoc iuuat? Horum
Semper ego optarim pauperrimis esse bonorum.

Auaro diuitie nihil profunt, cum eis uti nesciat.

Ouid. lib. 3. de sine titulo.

Quid mihi fortune tantum? quid regna sine usu?

Quid nisi possedi diues auarus opes?

Sic aret medijs taciti uulgator in undis,

Pomaq; quæ nullo tempore tangat, habet.

Auarorum excusatio, seu sub specie boni
deceptio, formicæ exemplo.

Horat. saty. 1. lib. 1.

Ille grauem duro terram qui uertit aratro,

Perfidus hic caupo, miles, nautæq; per omne

Audaces mare qui currunt, hac mente laborem

Se se ferre, senes ut in ocia tuta recedant

AIunt: cum sibi sint congesta cibaria: Sic ut

Paruula (nam exemplo est) magni formica laboris

Ore trahit quodcumq; potest, atq; addit aceruo

Quem struit, haud ignara, ac non incauta futuri.

Quæ simul inuersum contristat Aquarius annum,

Non usquam prorepat, & illis utitur ante

Quæ sitis patiens.

Auarorum intimatio reprehensioq; acerrima.

Horat. lib. 3. Oda. 24.

Intactis opulentior

Theauris Arabum, & diuitis Indiæ,

Cementis licet occupes

Tyrrhe

FLORES.

47

Tyrrhenum omne tuis, & mare Ponticum:

Si figit adamantinos

Summis uerticibus dira necessitas

Clauos non animum metu,

Non mortis laqueis expedies caput.

Idem lib. 1. Saty. 1.

Quid iuuat immensum te argenti pondus, & auri

Furtim de fossa timidum deponere terras?

Quod si comminuas, uilem redigatur ad assem.

At ni id fit, quid habet pulchri constructus aceruus?

Millia frumenti tua triuerit area centum,

Non tuus hoc capiet uenter plus, quam meus

Iuuenalis saty. 12.

Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audet

Argento præferre caput, rebusq; salutem?

Non propter uitam faciunt patrimonia quidam,

Sed cæci uitio propter patrimonia uiuunt:

Idem saty. 14.

Sed quo diuitias hæc per tormenta coactas?

Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenesis,

Vt locuples moriaris, egenti uiuere fato?

Persius satyr. 6.

Vende animam lucro, mercare, atq; excute follers

Omne latus mundi, ne sit præstantior alter

Cappadocas rigida pingues pauisse catasta,

Rem duplica, feci iam triplex, iam mihi quarto,

Iam decies redit in rugam, depinge ubi sistam,

Iuuentus Chrysipe iui finitor acerui.

Martialis. 8 lib. Epigra.

Rape.

ILLVSTRIVM POETARVM
Rape, congere, aufer, posside, relinquendum est.

Auaris diuitiæ nil sunt, nisi temperato
splendeant vsu.

Horat. Oda. 2. lib. 2.

Nullus argento color est auaris
Abdito terris inimice lamæ
Crispe Salusti, nisi temperato
Splendeat vsu.

DE AVDACIA.

Audaciam reprimendam esse exhortatio
dignissima.

Stattius lib. 10. Thebaid.

Ille monet, ne fræna animo permittite calenti:
Da spaciū tenuemq; moram mala cuncta ministrat
Impetus, hoc oro munus concede parenti
Idem lib. 11. Theb.

Adde moram sceleri, & metire quod audes,

Ouid. lib. 11. Metamor.

Inquit: In audaces, non est audacia tuta.

Audentes Deus iuuat, seu fortuna, vt
vulgo aiunt

Vergilius lib. 10. Aeneid.

Audentes fortuna iuuat.

Claudianus. ad Probinum.

Fors iuuat audentes, Chy sententiâ uatis.

Ouid. lib. 11. Metamor.

Audentes Deus ipse iuuat.

Idem 2. lib. Fastrorum.

Audebimus

FLORES.

48

Audebimus ultima dixit.

Viderit, Audentes forsq; Venusq; iuuat.

Terentius in phormione.

Fortes fortuna adiuuat

Valerius Flaccus lib. 4. Argonaut.

Stetimus tamen, & Deus adfuit ausis,

Quidem iterum aderit credo Deus.

DE AVLA.

Aula in sublimi fraudes, & scelera maxime
regnant

Seneca in hypolyto.

Fraus sublimi regnat in aula.

Idem in Thyeste,

Vt nemo doceat fraudis, & sceleris uiam,
Regnum docebit.

Aula exeat pius esse volens.

Lucanus lib. 3.

Exeat aula

Qui uolet esse pius. Virtus & summa potestas
Non cõeunt.

DE AVXILIO.

Auxilium inferendum est mora seclusa.

Ouid. lib. 4. Metamor.

Ad opem breuis hora ferenda est

Auxilij diuini imploratio disertissima.

Vergilius 2. Aeneid.

Iupiter omnipotens, precibus si flecteris ullis,

Aspice

ILLVSTRIVM POETARVM

Aspice nos, hoc tantum: & si pietate meremur,
Da deinde auxilium pater, atq; hæc omnia firma,

Auxilij imploratio lepidissima.

Vergilius 1. Aeneid.

Ad te confugio, & supplex tua numina posco.

Idem 2. Aeneid.

Quod te per superos, & conscia numina ueri,
Per, si qua est quæ restat adhuc mortalibus usquam,
Intemerata fides, oro, miserere laborum

Tantum, miserere animi non digna ferentis.

Quidius Epistola. 1.

Victa precor, genibusq; tuis regalia tendo
Brachia.

Idem 1. de Trist

Quo magis, ô pauci, rebus succurrite læsis,

Et date naufragio littora tuta meo.

B
DE BEATITVDINE

Beatitudo hac in vita non est, nec esse
potest, ante obitum

Quid. lib 3. Metamor.

Scilicet ultima semper

Expectanda dies homini est, diciq; beatus
Ante obitum nemo, supremaq; funera debet.

Ansonius in Solonis sententijs.

Dico tunc uitam beatam, fata cum peracta sunt

Ad veram

FLORES.

49

Ad veram beatitudinem omnes uocantur,
ubi consummata requies est.

Boetius metro 10. lib. 3.

Huc omnes pariter uenite capti.

Quos fallax ligat improbis catenis

Terreas habitans libido mentes:

Hic no bis requies erit laborum.

Hic portus placida manens quiete.

Hoc unum miseris patens a sylum.

Beatus bonus, sapiensue tantum esse potest.

Horat. lib. 1. Epist. ad Quintium:

Tu recte uiuis si curas esse quod audis.

Iactamus iam pridem omnis te roma beatum.

Sed uereor ne cui de te plus, quam tibi credas,

Neue putes alium sapiente bonoq; beatum

Beatus dicitur qui aduersa æquanimiter suffert.

Terentius in phormione.

Beatus es? ni unū desit, animus, qui modeste isthæc ferat

Beatus possidens multa non est, nec recte
dicitur, sed potius uirtute præditus.

Horatius Oda. 9. lib. 4.

Non possidentem multa, uocaueris

Recte beatum: rectius occupat

Nomen beati, qui Deorum

Muneribus sapienter uti,

Duramq; callet pauperiem pati

Peiusq; leto flagitium timet.

Non ille pro charis amicis,

Aut patria timidus perire.

Beati

ILLVSTRIVM POETARVM

Beati diuina uisione illustrati, caelestia,
nec non terrena cernunt, vt de
Pompeio Magno dicitur.

Lucanus lib. 9.

Non illuc auro positi, nec ihure sepulti
Perueniunt. Illic postquam se lumine uero
Impleuit, stellasq; uagas miratur, & astra
Fixa polis: uiait quanta subnocte iaceret
Nostra dies, risitq; sui ludibria trunci

Supra de eodem titulo, Anima Dei in
contemplatione sita & c.

Beatorum gaudia immensa atq; sincera
sunt, nec non eorum loca amoenissi-
ma esse dicuntur, moraliter

Valerius Flaccus lib. 1. Argonaut. ubi de
duabus gemmeis portis loquitur.

Ast aliam (.s. portam) tentare nefas, & tendere contra.

Rara, & sponte patet, si quando pectore ductor
Vulnera nota gerens, galeis praefixa, rotisq;

Cui domus aut studium mortales pellere curas,
Culta fides, longeq; metus, atq; ignota cupido:
Seu uenit in uitis, castaq; in ueste sacerdos.

Quos omnes lenis plantis, & lampada quassans
Progenies Atlantis agit, lucet uia late
Igne dei, donec syluas, & amena piorum
Deueniant, camposq; ubi sol, totumq; per annum
Durat aprica dies, thya siq; choriq; uirorum,
Carninaq; & quorum populis iam nulla cupido.

Tibullus Elegia. 3. lib. 1. de camporum Elyfio-
rum amoenitate in hunc modum loquitur

Dulce

FL ORES

50

Hic chorea, cantusq; uigent, passimq; uagantes
Dulce sonant tenui gutture carmen aues,
Fert caesam, non culta seges, totosq; per agros
Floret odoratis terra benigna rosis.

Claudianus item lib. 2. de raptu Proserp.

Amissum ne crede diem, sunt altera nobis
Sydera, sunt orbes alij, lumenq; uidebis
Purior, Elysiosq; magis mirabere campos,
Cultoresq; pios. Illis preciosior aetas
Aurea progenies habitat, semperq; tenemus
Quod superi meruere semel, nec mollia desunt
Prata tibi Zephyris illic melioribus halant
Perpetui flores, quos nec tua protulit Aetna.
Est etiam lucis arbor praediues opacis,
Fulgentes uiridi ramos curuata metallo.
Haec tibi sacra datur, fortunatumq; tenebis
Autumnum, & fuluis semper ditabere pennis.

DE BELLO

Bellum ex cupiditate ortum habere.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil

Hinc usura uorax, auidumq; in scenore tempus.
Et concussa fides, & multis utile bellum.

Belli amor creuit maxime.

Vergilius lib. 1. Georg.

Quippe ubi fas uersum, atq; nefas, tot bella per orbem
Tam multae scelerum facies: non ullus aratro
Dignus honos, squalent abductis arua colonis
Et curuae rigidum falces constantur in enses.

G

Hinc mouet

ILLVSTRIVM POETARVM

Hinc mouet Euphrates, illinc Germania bellum:
Vicina ruptis inter se legibus urbes
Arma ferunt, seuit toto Mars impius orbe.
Vt cum carceribus sese effudere quadrigæ:
Addunt se in spacia, & frustra retinacula tendens
Fertur equis auriga, neq; audit currus habenas.

Belli ciuilibis causæ quæ sint.

Lucanus lib. 1. Phas.

Fert animus causas tantarum expromere rerum,
Immensumq; aperitur opus, quid in arma furentem
Impulerit populum, quid pacem excusserit orbi.
Inuida fatorum series, summiq; negatum
Stare diu, nimioq; graues sub pondere lapsus
Ibidem.

Tu causa malorum

Facta tribus dominis communis Roma, nec unquam
In turbam missi feralia foedera regni.

Belliciuilibis, necnon generalis repre-
hensio atq; ferriina.

Horat. lib. Epodon.

Quo quo scelesti ruitis? aut cur dextris
Aptantur enses conditi?
Parium ne campis, atq; Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?
Neq; hic lupi mos, nec fuit leonibus
Vnquam, nisi in dispar, feris.
Furor ne cæcus, an rapit uis acrior?
An culpa? responsum date.
Tacent, & ora pallor albus inficit

Mentesq;

FLORES

5A

Mentesq; percussa stupent.

Lucan. lib. 1. Phars.

Quis furor ô ciues? quæ tanta licentia ferri,
Gentibus inuisis Latium præbere cruorem?
Cumq; superba foret Babylon spolianda trophæis
Ausonijs, umbræq; erraret Crassus inulta,
Bella geri placuit nullos habitura triumphos.
Heu quantum terræ potuit pelagiq; parari
Hoc, quem ciuiles hauserunt sanguine dextræ.

Tibul. Eleg. 10. lib. 1.

Quis furor est atram bellis accersere mortem?
Imminet, & tacito clam uenit illa pede.

Belli euentus uarius.

Verg. lib. 10. Aeneid.

Hic magnus sedet Aeneas, secumq; uolutat
Euentus belli uarios.

Ouid. lib. 7. Metam.

Sexta resurgebant orientis cornua lunæ.
Et pendebat adhuc belli fortuna, diuq;
Inter utrunq; uolat dubijs Victoria pennis.

Ouid. lib. 1. de arte amandi

Mars dubius, nec certa Venus, uictiq; resurgunt,
Quosq; ne ges unquam posse iacere, cadunt.

Seneca in Thebaid.

Nunc belli mala

Propone, dubias Martis incerti uices.
Licet omne tecum regis robur trabas,
Licet arma longe miles, ac late explicet,
Fortuna belli semper ancipiti in loco est.

G ij

Silius

ILLVSTRIVM POETARVM

Silius Italicus lib. 6.

Et incerti fallax fiducia Martis.

Bello salus nulla est, igitur pax ab
omnibus poscenda est.

Vergil. II. lib. Aeneid.

Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes.

DE BENEFICENTIA.

Beneficium in bonos collatum haud
parum prodest.

Plautus in Captiuis.

Quod bonis beneficit beneficium, gratia ea grauida est
bonis.

Idem in Persa.

Si quid bonis boni fit, esse idem & graue, & gratum
solet.

Idem in Rudente.

Bonis quod beneficit, haud perit.

Beneficium accipere qui scit, sed red-
dere nescit, improbus est.

Plautus in Persa.

Improbus est homo

Qui beneficium scit sumere, & reddere nescit.

Beneficij accepti recordatio perpetua esse debet,
& ad hoc exhortatio dignissima.

Plautus in Captiuis.

At scire tum memento, quando id quod uoles habebis.
Nam ferè maxima pars morem hunc homines habent,
quod sibi uolunt.

Dum id impetrant, boni sunt, sed id ubi iam penes sese
habent,

FLORES.

52

habent,

Ex bonis pessimi, & fraudulentissimi sunt.

Beneficia alteri impensa rememo-
randa non sunt.

Terentius in Andria.

Si tibi quid feci, aut facio, quod placet Simo:

Et id gratum fuisse aduersum te, habeo gratiam.

Sed hoc mihi molestum. Nam istaec commemoratio.

Quasi exprobratio est immemoris beneficij.

Martialis lib. 5. Epigram.

Quæ mihi præstiteris, memini, semperq; tenebo.

Cur igitur taceo Posthume, tu loqueris?

Incipio quoties alicui tua dona referre,

Protinus exclamat, dixerat ipse mihi.

Non bellè quædam faciunt duo, sufficit unus

Huic operi, si uis ut loquar, ipse tace.

Crede mihi, quamuis ingentia Posthume dones,

Autoris pereunt garrulitate sui.

Beneficium, cum opus est, à quouis etis
am homine accipiendum est.

Terent. in Adolph.

Abs quiuis homine cum opus est beneficium accipere
gaudeas.

Verum enim uero id donum iuuat, si quem æquum est
benefacere, is facit.

DE BLANDITIIS.

Blanditiæ ut deponantur admo-
nitio notabilis.

G iij

Ouidius

ILLVSTRIVM POETAVM.

Ouid. lib. 3. De sine titulo.

*De sine blandicijs, et uerbis potentia quondam
Perdere, non ego sum stultus, ut ante fui.*

DE BONITATE.

Bonus est qui leges & patrum statuta ad
unguem seruat, quicq; ab inimicis
etiam extollitur.

*Horat. lib. 1. Episto. ad Quintium
Vir bonus est quis?*

*Qui consulta patrum, qui leges iuraq; seruat.
Terent. in Hecyra.*

*Namq; eo pacto maxime apud te meo erit ingenio fides
Cum illa, quae nunc in me iniqua est, aequa de me dixerit.*

Bonus aetatis suae spacium ampliat.

Martialis. lib. 10. Epigram.

*Ampliat aetatis spacium sibi uir bonus, hoc est
Viueret bis, uita posse priore frui.*

Bonus est qui frudet esse, quod ab alijs audit.

Horat. lib. 1. Episto. ad Quintium

Tu recte uiuis, si curas esse, quod audis.

Iactamus iam pridem omnis te Roma beatum.

Bonus est qui in Deo tantum spem collocat nec
pro ipso tormenta mortemue horret

Horat. ibidem.

*Vir bonus et sapiens audebit dicere: Penitenti
ReCTOR Thebarum, quid me perferre pati q;
Indignum coges? Adimam bona, nempe pecus, rem,
Lectos, argentum: tollas licet: et mancis, et
Compedibus sauo te sub custode tenebo.*

Ipse Deus

FLORES.

58

Ipse Deus, simulatq; uolam, me soluet, opinor.

*Hoc sentit, moriar. Mors ultima linea rerum est.
Bonus est maxime, in diuitijs positus qui non
peccat, quia hoc facile non est.*

*Martialis 11. Epigram. In laudem Nerus Traiani
Tanta tibi est recti reuerentia, Caesar, et aequi,
Quanta Numae fuerat. Sed Numa pauper erat.*

Ardua res haec est, opibus non tradere mores.

Et cum tot Craesfos uiceris, esse Numam.

Bonus est, qui uirtutis amore non peccat.

Horatius lib. 1. Epist. ad Quintium.

Oderunt peccare boni uirtutis amore.

Bonus ut malos non timeat admo-
nitio illustris.

Horatius. lib. 1. satyr. 4.

Sulcius acer

Ambulat, et Caprius, rauci male, cunq; libellis.

Magnus uterq; timor latronibus, at bene si quis

Et uiuat puris manibus, contemnat utrumq;.

Bonis bene erit, malis uero econtra.

Plautus in Captiuis.

Bene merenti bene profuerit: male merenti, par erit

A Bonis quae expectantur potissimum.

Plaut. in Trinummo.

Boni sibi haec expetunt, rem, fidem, honorem,

Gloriam et gratiam, hoc probis precium est

Boni rari sunt,

Vergilius de uiro bono.

Vir bonus et sapiens, qualem uix reperit ullum

Millibus e cunctis hominum, consultus Apollo.

Iuuenalis 13. satyr.

G iij

Rari

ILLVSTRIVM POETAVM.

Rari quippe boni, numero uix sunt totidem, quot
Thebarum portæ, uel diuitis hostia Nili.

Boni malis parent. f. sapissime.

Seneca in Hercule furente.

Sonibus parent boni.

Ius est in armis, opprimit leges timor.

Veteres boni laudantur, sed eorum mores
& ritus non obferuantur.

Ouid, lib. 1. Fasto,

Laudamus ueteres, sed nostris utimur annis.

Bono consumatoue viro quæ conueniant.

Vergil. in Viro bono.

Iudex ipse sui, totum se explorat ad unguem:

Quid proceres, uaniq; ferat quid opinio uulgi,
Securus mundi instar habens, teres atq; rotundus,

Externæ ne quid labis per leuia fidat.

Ille, dies quam longus erit sub sydere cancri,

Quantaq; nox tropico se porrigit in capricorno

Cogitat, ex iusto trutinæ se exanime pensat:

Ne quid hiet, ne quid protuberet, angulus æquis

Partibus ut coëat, nil ut deliret amussis,

Sit solidum quodcumq; subest, nec inania subitus

Iudicet admotus digitis pellentibus ictus,

ibidem.

Non prius indulcem declinat lumina somnum,

Omnia quam longè reputauerit acta diei:

Quo prætergressus, quid gestum in tempore, quid non?

Cur isti facti decus absfuit, aut ratio illi?

Quid mihi præteritum? cur hæc sententia sedit,

Quam melius mutare fuit? miseratus egentem,

Cur

FLORES,

54

Cur aliquem fracta per se nisi mente dolorem?

Quid uolui quod nolle bonum foret? Vile honesto

Cur malus antetuli? Num dicto, aut deniq; uultu

Per strictus quisquam? Cur me natura magis, quam

Disciplina trahit? Sic dicta & facta per omnia

Ingressus, ortoq; à uespere cuncta reuoluens,

Offensus prauus, dat palmam & premia re ctis.

DE BONO.

Summa boni quæ sit.

Ausonius de 7. Sapientum sententijs.

Quæ nam summa boni? Mens, quæ sibi conscia recti.

Bona nostra tum cognoscimus, cum
à nobis sublata sunt.

Plaut. in Captiuis.

Tum deniq; homines nostra intelligimus bona,

Quum, quæ in potestate habuimus, ea amissimus,

Meliora potius facienda, quam precanda sunt.

Ouid, lib. 7. Metamor.

Dij meliora uelint: quanquam non ista precanda,

Sed facienda mihi.

Bona procrastinanda non sunt. Nam ea
differre sapientis non est.

Tibullus lib. 1. Elegia. 4.

At si tardus eris, errabis, transiet ætas

Quam cito, non segnis stat, remeatq; dies.

Quam cito purpureos deperdit terra colores

Quam cito formosas populus alba comas.

Vidi iam iuuenem præmeret cum serior ætas

Mærentem stultos præterisse dies.

Martialis

ILLVSTRIVM POETARVM

Mart. lib. 1. Epig. ad Iulium.

Non bene distuleris, videas quod posse negari,

Ei solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.

Expestant curæq; catenatiq; labores.

Gaudia non remanent, sed fugitiua uolant.

Hæc utraq; manu, complexuq; asserere toto,

Sæpe fluunt, imò sic quoq; lapsa sinu.

Non est, crede mihi, sapientis, dicere, niuam.

Sera nimis uita est crastina, uiue hodie.

Bona vera quæ sint, pauci cognoscere valent.

Iuuen. 10. saty.

Omnibus in terris, quæ sunt à Gadibus usq;

Auroram et Gangem, pauci dignoscere possunt

Vera bona, atq; illis multum diuersa, remota

Erroris nebula. Quid enim ratione timemus

Aut cupimus? Quid tam dextro pede concipis, ut te

Conatus non poeniteat, uoti q; peracti?

Ad peragendum bonum exhortatio lepidissima.

Hora. Epist. ad Bullatium.

Tu quamcunq; Deus tibi fortunauerit horam

Grata sume manu, nec dulcia differ in annis.

Vt quocunq; loco fueris, uixisse libenter

Te dicas.

Sene. in Hyppol.

Aetate frueri, mobili cursu fugit.

Optimos uitæ dies

Effluere prohibe.

Ibidem.

Dum licet, mere.

Tempus

FLORES.

55

Tempus sed tacitum subruit, horaq;

Semper præterita deterior subit.

Martialis lib. 4. Epigram.

Si sapi, utaris totis Colme diebus,

Extremumq; tibi semper adesse putes.

Bonum, beneue non uult, nisi qui bene operatur.

Plautus in trinummo.

Ne quicquam illud uerbum str. bene uult, nisi qui bene facit.

Nihil suauius quam bene rem gerere.

Plautus in Captiuis.

Quid est suauius, quam bene rem gerere bono publico?

Bonum, quod quisq; operatur, sibi facit.

Plaut. in Trinummo.

Quid exprobras bene quod fecisti tibi fecisti non mihi.

Bonum summum speculari qui uult, omnium tero

renarum rerum cupiditates a se refecare

debet, quia si non, quicquid per

spicuum est, perdet.

Boetius metro. II. lib. 3.

Vos hæc fabula respicit,

Quicumq; in superum diem

Mentem ducere queritis.

Nam qui tartareum in specus

Victus lumina flexerit,

Quicquid præcipuum trahit,

Perdit, dum uidet inferos.

DE BREUITATE.

Breuitas in dicendo habenda est.

Horatius de arte poetica.

Quicquid præcipies, esto breuis, ut cito dicta

Percipiant

ILLVSTRIVM POETARVM

Percipiant animi dociles, teneantq; fideles,

Terentius in Andria.

Quin tu uno uerbo dic, quid est quod me uelis.

Nimia breuitas obscuram reddit orationem.

Horat. de arte Poëtica.

Decipimur specie recti: breuis esse laboro,

Obscurus fio, sectantem leuia, nerui

Deficiunt, animiq; professus grandia, turget

Satis breue est cui nihil demi potest.

Martialis lib. 2. Epigram.

Non sunt longa, quibus nihil est quod demere possis.

C

DE CASTITATE.

Castitas vxoris dos magna apud Getas.

Horat. Oda. 24. lib. 3.

Dos est magna parentum

Virtus, & metuens alterius uiri

Certo scedere castitas.

Castitatis seu uirginitatis seruandæ confortatio.

Ouid. lib. 1. Metamor.

Sæpe pater dixit: generum mihi filia debes.

Sæpe pater dixit, debes mihi nata nepotes.

Illa uelut crimen tædas exosa iugales,

Pulchra uerecundo suffundens ora rubore,

Inq; patris blandis hærens ceruice lacertis:

Da mihi perpetua, genitor charissime, dixit

Virginitate, frui, dedit hoc pater ante Dianæ.

Idem lib. 3. Metamor.

Ante

FLORES.

56

Ante ait moriar, quam sit tibi copia nostri,

Idem. Epist. 8.

Pro somno lachrymis oculi funguntur obortis,

Quaq; licet fugio, sicut ab hoste uiro.

Seneca in Hercule furente. Megara:

Grauent catenæ corpus, & longa fame

Mors protrahatur lenta, non umcet fidem

Vis ulla nostram, moriar Alcide tua.

Plautus in Persa.

Persa. Tua isthæc potestas est, pater, uerunt amen

Quamquam res nostræ sunt, pater, paupercula,

Modica, & modestæ, meli' est tamen ita uiuere,

Nam ubi ad paupertatem accessit infamia,

Gravior paupertas fit, fides sublestior.

Idem in Stichio Pinacium:

Nam quo dedisti nuptum abire nolumus.

Romani usq; adeo Castitati studebant, ut uirgi-

nes Vestales etiam uiuas tumularent,

ob uirginitatis violationem.

Ouid. lib. 6. Fasto.

Nullaq; dicitur uittas temerasse sacerdos

Hoc duce, nec uiua defodietur humo.

Sic incesta perit, quia quam uiolauit, in illa

Conditur: & tellus, Vestaq; numen idem est.

Iuuenalis saty. 4.

Incestus, cum quo nuper uittata iacebat

Sanguine adhuc uiuo terram subitura sacerdos.

DE CARMINIBVS.

Carminum utilitas quæ fit.

ILLVSTRIVM POETARVM

Horat. lib. 1. Epist. ad Augustum.

Scribimus indocti, docti q; poemata passim.
 Hic error tamen, & leuis hæc insania quantas
 Virtutes habeat. sic collige:
 Torquet ab obscænis iam tunc sermonibus aurem,
 Mox etiam pectus præceptis format amicis,
 Asperitatis & inuidiæ corrector, & iræ.
 Recte facta refert, orientia tempora notis
 Instruit exemplis inopem solatur, & ægrum.
 Castis cum pueris, ignara puella mariti
 Disceret unde preces, uates ni Musa dedisset.
 Poscit opem chorus & præsentia numina sentit.
 Cœlestes implorat aquas docta prece blandus.
 Auertit morbos, mctuenda pericula pellit.
 Impetrat & pacem, & locupletem frugibus annum.
 Carmine dii superi, placantur carmine manes.
 Olympius Nemesianus Eclog. 2.
 Tum uero ardentes flammati pectoris æstus
 Carminibus, dulciq; parant releuare querela.
 Idem Ecloga. 4.
 Cantet, amat quod quisq; leuant & carmina curas.
 Carmina homines beant ac mori vetant.
 Horat. Oda. 9. lib. 4.
 Dignum laude uirum Musa uetat mori.
 Cælo Musa bebat.
 Idem Oda 8. lib. 4.
 Vixere fortes ante Agamemnona
 Multi, sed omnes illachrymabiles
 Vrgentur, ignoti q; longa

Nocte

FLORES.

17

Nocte, carent quia vate sacro.
 Ouid. lib. 4. de Tristibus.
 Carmine fit uiuax uirtus, expersq; sepulchri.
 Noticiam seræ posteritatis habet.
 Idem lib. 1. De sine titulo.
 Scindentur uestes, gemmæ frangentur, & aurum,
 Carmina quem tribuent, fama perennis erit.
 Tibullus Elegia. 4. lib. 1.
 Quem referent Musa, uiuet, dum robora tellus,
 Dum cœlum stellas, dum uehat annis aquas.
 Carminum vis.
 Ouid. lib. 2. Pastorum.
 Quod mare non nouit, quæ nescit Arionæ tellus?
 Carmine currentes ille tenebat aquas.
 Nomen Arionium Siculas impleuerat urbes,
 Captaq; erat Lyricis Ausonis ora sonis.
 Ibidem.
 Proinus in medias ornatus defilit undas.
 Spargitur impulsa cœrule puppis aqua.
 Inde (fide maius) tergo Delphina recuruo
 Se me morant oneri supposituisse nouo.
 Ille sedens, citharamq; tenens, preciumq; uehenai
 Cantat, & æquoreas carmine mulcet aquas.
 Silius Italicus lib. 11.
 Altera turbatum pleetro moderata profundum
 Et tenuit Phocas, & in omni Protea forma
 Traxit, & æquoreo portauit Ariena dorso.
 Ibidem legis & Amphionæ lyre sonitu Thebanam
 ciuitatem construxisse. Idem & Prope. lib. 3. affirmat.

Saxa

ILLVSTRIVM POETARVM

Saxa Cytheronis Thebas agitata per artem,
 Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
 Sic & Orpheus carminibus & cithara traxisse feras,
 Sylvas & c. a poetis fabulatur, eo quod effrenatos hor-
 minum animos sua leniuit doctrina atq; eloquentia: nec
 non in unum eos rededit, qui per devia ibant, ferarūq;
 more uiuebant.

Verg. de Orpheo.

Threicius quondam uates fide creditur canora
 Mouisse sensus acrium ferarum,
 Atq; annes tenuisse uagos,
 Et surda cantu concitasse saxa.
 Snaui sonoq; modos testudinis arbores secutæ
 Vmbram feruntur præbuisse uati.
 Sed placidis hominum dictis fera corda mitigauit,
 Doctaq; uitam uoce temperauit.
 Iusticiam docuit, cætu quoq; congregauit uno,
 Moresq; agrestes expoliuit Orpheus.

Horat. de arte Poëtica.

Syluestres homines sacer interpretēsq; Deorum
 Cædibus & uictu scædo deterruit Orpheus,
 Dictus ob hoc lenire tigres, rabidosq; leones
 Dictus & Amphion Thebanæ conditor urbis
 Saxa mouere sono testudinis, & prece blâda
 Ducere quo uellet. Fuit hæc sapientia quondam
 Publica priuatis secernere, sacra prophanis:
 Concubitu perhibere uago, dare iura maritis
 Oppida moliri, leges in scidere ligno.
 Sic honor & nomen diuinis uatibus, atq;

Carminibus

FLORES.

58

Carminibus uenit. Post hos insignis Homerus.

Carminibus Ouidius ab ineunte ætate
 deditus fuit.

Ouidius lib. 4. de trist.

At mihi iam puero cœlestia sacra placebant,
 Inq; suum furtim Musa traherat opus.
 Sponte sua carmen numeros ueniebat ad aptos,
 Et quod tentabam scribere, uersus erat.

Carmina mentis tranquillitatem, nec non
 scribentis otium exigunt.

Ouid. de Sappho.

Nec mihi dispositis iungam quæ carmina neruis
 Proueniunt, uacua: carmina mentis opus.

Idem lib. 1. de Tristibus

Carmina proueniunt animo deducta sereno:
 Nubila sunt subitis tempora nostra malis
 Carmina secessum scribentis, & ocia quærunt:
 Me mare, me uenti, me fera tactat hyems.
 Horat lib. 2. Epist. ad Iulium Florum.

Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbem.

Carmina honorem debitum non habent. i. virtu-
 tes in precio non sunt, sed diuitiæ

Ouid. lib. 2. de arte amandi

Quid tibi præcipiam teneros quoq; mittere uersus?
 Hei mihi, non multum carmen honoris habet.
 Carmina laudantur sed numera magna petuntur.
 Dum modo sit diues barbarus, ille placet.
 Ipse licet uenias musis comitatus Homere,
 Si nihil attuleris, ibis Homere foras.

Titus Calphurnius Ecloga 4.

H

Leuibus

ILLVSTRIVM POETARVM

Leuibus quem saepe cicutis
 Ludere conantem uetuisi fronte paterna,
 Dicentem Corydon non te semel ista notavi:
 Frange puer calamos, & mancis desere Musas,
 Et potius glandes, rubicundaq; collige corna,
 Duc ad multra greges, & lac uenale per urbem
 Non tacitus porta. quid enim tibi fistula reddet
 Quo tutere famem? certe mea carmina nemo,
 Præter ab his scopulis uentosæ remurmurat Echo.
 Vide infra tit. de Virtute. Virtutis præmium &c.

DE CAUSIS

Causa propagationis rerum omnium est caliditas cum humiditate temperata.
 Ouid. lib. 1. Meta mo.
 Quippe ubi temperiem sumpserit humorq; calorq;
 Concipiunt, & ab his oriuntur cuncta duobus.
 Cumq; sit ignis aquæ pugnax, uapor humidus omnes
 Res creat, & discors concordia foetibus apta est.
 Causas omnium quærere vanum est.
 Vergilius in Aetna.
 Sed frustra certis disponere singula causis
 Tentamus.
 Boetius metro 2. lib 5.
 Puro clarum lumine Phoebum
 Melliflui canit oris Homerus,
 Qui tamen intima uiscera terræ
 Non ualet, aut pelagi, radiorum
 In firmâ perumpere luce,

Causas

FLORÈS

59

Causas rerum qui potuit cognoscere, is felix.
 Vergilius Georgicon.
 Felix, qui potuit rerum cognoscere causas.
 Causas omnium rerum, præsertim diuinarum in
 uestigare uelle, inscitia est, atq; fas non est.
 Vergilius in Aetna.
 Nam quæ mortalis spes est, quæ amentia maior?
 In Iouis errantem regno perquirere uellet?
 Ouid. lib. 3. Fastorum.
 Emisi laqueis quid agant, quæ carmina dicant,
 Quæq; trahant superis sedibus arte Iouem,
 Scire nefas homini est, nobis concessa canentur.
 Causas terrenarum rerum inquirere hominis est.
 Vergil. in Aetna.
 Sed prior hæc hominum cura est cognoscere terram,
 Et quæ nunc miranda tulit natura notare.
 Hæc nobis magna affinis cœlestibus astris
 Ibidem,
 Tantum opus ante pedes transire & perdere seque
 Torquemur miseri in paruis. Ibidem.
 Leues cruciant animos & corpora causæ
 Ouid. lib. 3. Fasto.
 Nobis concessa canentur
 Quæq; pio dici uatis ab ore licet
 Cause eiusdem diuersi quandoq; sunt effectus, &
 hoc ob materiæ variam dispositionem.
 Ouid. lib. 1. de Remedio amoris.
 Discite sanari, per quem didicistis amare:
 Vna manus uobis uulnus opemq; feret.
 Terra salutiferas herbas, eademq; nocentes

H ij Nutri

ILLVSTRIVM POETARVM

Nutrit: *urtica proxima sepe rosa est.*
 Vulnus Achileo, quæ quondam fecerat hosti
 Vulneris auxilium Pelias hasta tulit
 Idem lib. 4. de Ponto.

Nulla dies adeo est australibus humida nimbis,
 Non intermissis, ut fluat imber aquis:
 Nec sterilis locus ullus ita est, ut non sit in illo
 Mistra ferè duris utilis herba rubis.

DE CAECITATE.

Cæcitatæ humanæ detestatio.
 Lucretius lib. 2. de nat. rerum.

O miseræ hominum mentes, & pectora cæca.
 Qualibus in tenebris vitæ, quantisque periculis
 Degitur hoc cui quodcumque est?

DE COELO.

Cælum peregrinas non patitur passiones.

Ovidius lib. 1. Metamor.
 Hæc super imposuit liquidum & gravitate carentem
 Aethera, nec quicquam terrenæ fecis habentem.
 Cælestia signa quæ?
 Vergil. de sig. cælestib.

Primus adest Aries, Taurus insignibus auro
 Cornibus, & Fratres, & Cancer aquaticum signum.
 Tum Leo terribilis Nemees, atque innuba Virgo.
 Libra subit, caudaque animal quod dirigit ictum.
 Armatusque arcu Chiron, & corniger Hircus,
 Fusor aquæ simul, & fulgenti lumine Pisces.

Manilius

FLORES.

60

Manilius lib. 1. Astrono.

Aurato princeps Aries in uellere fulgens,
 Respicit admirans aduersum surgere Taurum,
 Submisso uultu Geminos & fronte uocantem.
 Quos sequitur Cancer, cancrum Leo, Virgo leonem.
 Aequato tum Libra die cum tempore noctis,
 Attrahit ardenti fulgentem Scorpion astro.
 In cuius caudam contentum dirigit arcum
 Mixtus equo, uolucrum missurus iamque sagittam.
 Tum uenit Augusto Capricornus sidere flexus,
 Post hunc inflexam diffundit Aquarius urnam.
 Piscibus assuetas auidè subeuntibus undas,
 Quos Aries tangit claudentibus ultima signa.

Cælum beatorum est locus.

Ovidius lib. 1. Metamor.

Ne regio foret ulla suis animalibus orba:
 Astra tenent cæleste solum, formeque deorum,
 Ibidem.

Est uia sublimis cælo manifesta sereno,
 Lactea nomen habet, candore notabilis ipso.
 Hac iter est superis ad magni tectatōnantis.
 Regalemque domum: dextra læuaque deorum
 Atria nobilium ualuis celebrantur apertis.
 Plebs habitat diuersa locis, à fronte potentes
 Cælicolæ, clarique suos posuere penates.
 Hic locus est, quem, si uerbis audacia detur,
 Haud timeam magni dixisse, palatia cæli.

Cælum ardua acquiritur uia.

Ouid, lib. 5. de trist.

H ij

Ipse

ILLVSTRIVM POETARVM.

Ipse quoq; ethereas meritis inuictus es arces;

Quo non exiguo facta labore uia est,

Seneca in Hercule furete.

Non est ad astra mollis e terris uia.

Valerius Flaccus lib. 1. Argonaut.

Tendite in astra uiri, mea primum regia mundo
Iapeti post bella truces Phlegra q; labores,
Imposuit durum uobis iter, et graue coeli
Instituit, sic ecce meus, sic orbe peracto
Liber, et expertus terras remeauit Apollo

Caelum uirtutibus homines adipiscuntur,
non pecunia.

Horat. Oda. 2. lib. 3

Virtus recludens immeritis mori

Coelum, negata tentat iter uia:

Coetusq; uulgares, et udam

Spernit humum fugiente penna.

Seneca in Octauia.

Pulchrum eminere est inter illustres uiros,

Consulere patriæ, parcere afflictis, fera

Cæde abstimere, tempus atq; iræ dare,

Orbi quietem, seculo pacem suo:

Hæc summa uirtus, petitur hæc cælum uia.

Sic ille patriæ primus Augustus parens

Complexus astra est, colitur et templis Deus

Idem in Hercule Oeteo.

Sed locum uirtus habet inter astra.

Valerius Flac lib. 5. Argonaut.

Nulla cælum reparabile gaza.

Silius

FLORES.

61

Silius Italicus lib. 13

Audendo bella expedias, pigra extulit astris

Haud unquam sese uirtus.

Cælestia cognoscenes terrena quæq; paruæ
faciunt atq; contemnunt.

Manilius lib. 2. Astrono.

Illam fuit, quæ diuitias, quæ despicit aurum

Imperia et fascēs, mollemq; per ocia luxum,

Et blandis aduersa sonis, dulcemq; per aures

Affectum, et modico noscenda ad fata labore.

DE CIBO.

Cibus vires debilitatas roborat.

Valerius Flaccus lib. 2. Argonaut.

Hæc ubi dicta dedit, Cereris tum munere fessas

Restituunt uires, et parco corpora baccho.

Cibi tenuitas parcitasue ad ualitudinem bonam
confert, diuersitas uero corpori animoq;
maxime nocet.

Horat. satyr. 2. lib. 2.

Accipe nunc uictus tenuis quæ, quantaq; secum

Adferat: in primis, ualeas bene. Nam uariæ res

Ut noceat homini, credas, memor illius escæ,

Quæ simplex olim tibi sederit. At simul asis

Miscueris elixa, simul conchyliæ turdis,

Dulcia se in bilem uertent, stomachoq; tumultum

Lenta feret pituita. Vides ut pallidus omnis

Cæna de surgit dubia. Quin corpus onustum

Hesternis uitij animum quoq; prægrauat una,

Atq; affligit humo diuinæ particulam auræ.

H iij Ciborum

Ciborum parcus ad omne opus promptus est.

Horatius ibidem.

Alter ubi dicto citius curata sopori

Membra dedit,ucgetus praescripta ad munia surgit.

DE CHRISTO.

Christi Dei aduentus, vere & moraliter
seu pie intelligendo.

Claudianus de laude Christi.

Proles uera Dei, cunctisq; antiquior annis,
Nunc genitus, qui semper eras, lucisq; repertor,
Ante tuae, matrisq; parens: quem misit ab astris
Aequaeuus genitor, uerbiq; in semina fusum
Virgineos habitare sinus, & corporis arcti
Iussit inire uias, paruaq; in sede morari,
Quem sedes non ulla capit, qui lumine primo
Vidisti, quicquid mundo nascente crearas.
Ipse opifex opus ipse sui, dignatus iniquas
Aetatis sentire uices & corporis huius
Disimulas perferre modos, hominemq; subire,
Ut possis monstrare deum, ne lubricus error,
Et decepta diu uarij solertia mundi,
Pectora tam multis sinceret mortalia seclis
Autorem nescire suum.

Verg. Eclog. 4.

Vltima Cum ei iam uenit carminis aetas.
Magnus ab integro seclorum nascitur ordo.
Iam redit & uirgo, redeunt Saturnia regna.
Iam noua progenies caelo demittitur alto.

Titus

Titus Calphurnius Ecloga. I.

Vos o praecipue nemorum gaudete coloni,
Vos populi gaudete mei, licet omne uagetur
Securo custode pecus, nocturnaq; pastor
Claudere fraxinea nolit praesepia crate.
Non tamen insidias praedator ouilibus ulla
Afferet, aut laxis abiget iumenta capistris.
Aurea secura cum pace renascitur aetas,
Et redit ad terras tandem squalore situq;
Alma Themis posito, iuuenemq; beata sequuntur
Secula, maternis causam qui lusit in ulnis.
Dum populos Deus ipse reget, dabit impia uictas
Post tergum Bellona manus, spoliataq; telis
In sua uesanos torquebit uiscera morsus.
Et modo quae toto ciuilia distulit orbe
Secum bella geret: nullos iam Roma Philippos
Deslebit, nullos ducet captiua triumphos,
Omnia tartareo subigentur carcere bella,
Immergentq; caput tenebris, lucemq; timebunt:
Candida pax aderit, nec solum candida uoltu,
Qualis saepe fuit, quae libera Marte professo,
Quae domito procul hoste, tamen grassantibus armis
Publica diffudit tacito discordia ferro.
Omne procul uitium simulatae cedere pacis
Iussit, & insanos dementia condidit enseis.
Nulla catenati feralis pompa senatus
Carnificum lassabit opus, nec carcere pleno
Infelix raras numerabit curia patres.
Plena quies aderit, quae stricti nescia ferri,

Alter

ILLVSTRIVM POETARVM

Altera Saturni reuocet Latialia regna,
 Altera regna Numæ, qui primus ouantia cæde
 Agmina Romulæis, & adhuc ardentia castris
 Pacis opus docuit, iussitq; silentibus armis
 Inter sacra, tubas, non inter bella sonare.
 Nec iam adumbrati faciem mercatus honoris,
 Nec uacuos tacitus fasces, & inane tribunal
 Accipiet consul, sed legibus omne reductis
 Ius aderit, moremque fori, uoluntque priorem
 Reddet, & afflictum melior deus auferet æuam.
 Exultet, quæcumque; notum gens ima iacentem,
 Erectumque colit boream, quæcumque; uel ortu,
 Vel patet occasu, medioque sub æthere seruit.

Idem Ecloga 4.

Illius ut primum senserunt numina terræ
 Cœpit & uberior, succis fallentibus olim,
 Luxuriare seges, tandem legumina plenis
 Vix resonant siliquis, nec præfocata maligni
 Messis habet lolium, nec uertibus albet auenis.
 Iam neque damnatos metuit iactare ligones
 Fossor, & inuento (si fors dedit) utitur auro,
 Nec timet, ut nuper, dum iugera uersat arator,
 Resonet offenso contraria uomere massa,
 Iamque palam presso magis ac magis instat aratro.

Quæ Christus humano generi præstiterit
 bona, moraliter & vere.

Lucretius lib. 6. de nat. rerum.

Veridicis igitur purgauit pectora dictis,
 Et finem statuit cupidinis atque timoris

Exposuit

FLORES.

63

Exposuitque; bonum summum, quò tendimus omnes.
 Quid foret, atque; uiam monstrauit tramite paruo,
 Quæ possemus ad id recto contendere cursu,
 Quid uic mali foret in rebus mortalibus, atque;
 Quod flueret naturali iure, atque; ueniret,
 Seu casu, seu ui, quod sic natura parasset
 Et quibus è portis occurrere cuique; deceret.
 Et genus humanum frustra plerumque; probauit
 Voluere curarum tristes in pectore fluctus.

Claudianus de Christo seruatore.

Christe potens rerum redeuntis conditor eui
 Vox summi, sensusque; Dei, quæ fudit ab alta,
 Mente pater, tanti que; dedit consortia regni.
 Impia tu nostræ domuisti crimina uitæ,
 Passus corporea mundum uestire figura,
 Affari que; palam populos, hominemque; fateri.

Ibidem.

Quin & supplicij nomen nexusque; subisti,
 Ut nos subriperes leto, mortemque; fugares,
 Morte tua.

Miracula Christi.

Claudianus de mirac. Christi.

Angelus alloquitur Mariam, quo præscia uerbo
 Concipiat, salua uirginitate deum.

Dant tibi Chaldei prænuncia munera reges,
 Myrrham homo, rex aurum, suscipe thura Deus,
 Permutat lymphas in uina liquentia Christus,

Quo primum factò se probat esse Deum.
 Quinque; explent panes, pisces duo, millia quinque;

Et Deus

ILLVSTRIVM POETARVM

Et Deus ex paruo plus superesse iubet.
 Editus ex utero cæcus noua lumina sensit,
 Et stupet ignotum se meruisse diem.
 Lazarus è tumulo, Christo in clamante, resurgit,
 Et duræ mortis lex resoluta perit.
 Nutantem quatit unda Petrum, cui Christus in alto
 Et dextra gressus firmat, & ore fidem.
 Exanguis Christi contingit scæmina uestem,
 Stat cruor in uenis, fit medicina fidis.
 Iussus post multos graditur paralyticus annos
 (Mirandum) lecti portitor ipse sui.

Christi vox contra damnatos in iudicij vniuersa-
 lis die pronuncianda (moraliter dico) quæ
 erit? Ea voce prolata atq; audita, da-
 monum turba in eos ruent.

Ouid. lib. 3. Metamor.

Præcipitem famuli rapite hunc, cruciataq; duris
 Corpora tormentis stygiæ demittite morti.
 Ibidem.

Ruit omnis in unum
 Turba furens, cunctæ coeunt, trepidumq; sequuntur,
 Iam trepidum, iam uerba minus uiolenta loquentem,
 Iam se damnantem, iam se peccasse fatentem.

DE CLEMENTIA.

Clementiæ vis & laus summa.

Claudianus in Stilconis laud. 2. lib.

Principio magni custos Clementia mundi,
 Quæ Iouis incoluit zonam, quæ temperat æthram

Frigoris

FLORES.

64.

Frigoris & flammæ mediam, quæ maxima natu
 Cœlicolum. Nam prima chaos Clementia soluit,
 Congeriem miserata rudem, uultuq; sereno
 Discussis tenebris in lucem secula fudit.

Clementia pro aris & templis homi-
 num pectoribus fruitur.

Claudianus in Stilconis Laud. 2. lib.

Hæc Dea pro templis & thure calentibus aris
 Te fruitur, posuitq; suas hoc pectore sedes.
 Clementiæ doctrina præceptaq;

Claudianus ibidem.

Hæc docet ut pœnis hominum, uel sanguine pasci
 Turpe ferumq; putes, ut ferrum Marte cruentum
 Sic cum pace premas, ut non infensus alendis
 Materiam præstes odijs, ut fontibus ultro
 Ignouisse uelis, deponas ocyus iram:

Quam moueas, precibus nunquam implacabilis obstes.

Obuia prosternas, prostrataq; more leonum

Despicias. Alacres ardent cum sternere tauros.

Transiliunt prædas humiles. hac ipse magistra

Dat ueniam uictis, hac exhortante calores

Horrificos, & quæ nunquam nocitura timentu

Iurgia, contentus solo terrore coercet,

Aetherei patris exemplo, qui cuncta sonoro

Concutiens tonitrum Cyclopum spicula defert

In scopulos, & monstra maris, nostriq; cruoris

Parcus in Octæis exercet fulmina syluis.

Clementiæ germana est fides.

Claud. in Stilconis Laud. lib. 2.

Huic diuæ germana fides, eademq; sororis

Corde

ILLVSTRIVM POETRAVM
Corde tuo delubra tenens sese omnibus actis
Inferit.

Ibidem.

Hæc nullo docuit liuescere fuce.
Nunquam falsa loqui, nunquam promissa morari.
Inuisos odisse palam, non uirus in alto
Condere, non letam speciem prætere fraudi,
Sed certum, menti q; parem componere uultum
Occulto seuire uetat, prodesse remittit.

Clementia bona commodaue.

Claudianus Ibidem.

Hæc est amicitias longo post tempore firmat,
Mansuroq; adamante ligat; nec mobile mutat
Ingenium paruo strepitu: nec uincula noxæ
Dissolui patitur, nec fastidire priorem.
Allicitur ueniente nouo: benefacta tenere,
Respuere offensas facilis, pariterq; minoris
Officij, magniq; memor, superare laborat.
Vi q; hostes armis, meritis sic uincit amicos.
Hæc fouet absentes, hæc longe sola remotis
Consultit, hæc nullis auidam rumoribus aurem
Pandit, ut ignauum nunquam læsura clientē
Insidiosa tuos alienent murmura sensus.
Non uiuis annexus amor, meminisse sepultos
Definit in prolem transcurrit gratia patrum.

Clementia res succedunt melius quam feritate.

Claudia in Consulatum Manlij.

Se iactent alij, studeant feritate timeri,
Addictosq; hominum cumulent æraria censu.

Lene

FLORES.

65

Lene fluit Nilus, sed cunctis amibus extat
Vtilior, nullas confessus murmure uires.
Acrior ac rapidus tacitas prætere meat ingens
Danubius ripas. Eadem Clementia seui
Gurgitis immensum deducit in ostia Gangem.
Torrentes immane fremant, lapsisq; minentur
Pontibus, inuoluant spumoso uertice sylvas.
Pax maiora decet, peragit tranquilla potestas,
Quod uiolenta nequit, mandataq; fortius urget
Imperiosa quies.

Clementia nihil in homine melius.

Terentius in Adelphis.

Re ipsa repperi

Facilitate nihil esse homini melius, neq; clementiã

Clementia timoris maximum remedium est.

Seneca in Octauia.

Magnum timoris remedium clementia.

Clementia sola æquat nobis deos.

Claudianus de quarto Honorij Consulatu.

Sis pius in primis. Nam cum uincamur in omni
Munere, sola Deos æquat clementia nobis

DE COGNITIONE SVI,

Cognoscunt sese pauci.

Persius Satyra. 4.

Vt nemo in sese tentat descendere nemo,
Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

Horat. saty. 3. lib. 1.

Mentis absentem Neniū cum carperet, heus tu,

Quidam

ILLVSTRIVM POETARVM

Quidam ait, ignoras te, an ut ignotum dare nobis
Verba putas? Egomet mi ignosco Meuius inquit.
Stultus & improbus hic amor est, dignusq; notari.

Terentius in Heauton.

Dij uestram fidem. Itan? comparatam esse hominum
naturam omnium,

Aliena melius ut uideant & iudicent, quam sua?
An eo fit, quia in re nostra, aut gaudio sumus præpediti
nimio, aut ægritudine?

Cognoscere seipsum debet vnusquisq; in actione
propria, & ad hoc admonitio lepidissima

Horat. lib. I. Satyra. 3.

Deniq; te ipsum

Concute num tibi quid uitiorum in seuerit olim
Natura, aut etiam consuetuda mala. Namq;
Neglectis urenda filix in nascitur agris.

Persius satyra I.

Ne te quaesieris extra

Idem satyra 3.

Disciteq; o miseri, & causas cognoscite rerum,
Quid sumus, aut quidnam uicturi gignimur, ordo
Quis datus, aut metæ quàm mollis stexus, & unde,
Quis modus argento, quid fas optare, quid asper
Vtile numus habet, patris charisq; propinquis
Quantum elargiri deceat, quem te deus esse
Iussit, & humana qua parte locatus es in re
Disce.

Idem 4. saty.

Respice quod non es, tollat sua munera cerdo:
Tecum habita, & noris quàm sit tibi curta supellex.

Seipsum

FLORES.

66

Seipsum ignorare & aliena scire vituperabile.

Iuuenalis saty. II.

illum ego iure

Despiciam, qui scit quanto sublimior Atlas
Omnibus in Libya sit montibus: hinc totum id est
Ignoret quantum ferrata distet ab arca
Sacculus è cælo descendit
Figendum, & memori tractandum pectore, siue
Coniugium quaeras, uel sacri in parte senatus
Esse uelis Nec enim lorica poscit Achillis
Thersites, in qua se traducebat Ulysses
Ancipitem seu tu magno discrimine causam
Protegere affectas te consule, dic tibi quis sis,
Orator uehemens, an Curtius, an Maïho. Buccæ
Noscenda est mensura tuæ spectandaq; rebus
In summis, minimisq; etiam cum piscis emetur.

DE COMMVNIONE RERVM.

Communia naturaliter sunt omnia. De quo
vide etiam titulum de Elementis.

Horat. satyra 2 lib. 2.

Nam propriae telluris herum natura, neq; illum
Nec me, nec quenquam statuit. Nos expulit ille,
illum aut nequities, aut uafri inscitia iuris
Postremum expellet certe uiuacior heres

Communia erant omnia antiquitus.

Seneca in Hippolyto.

Hoc equidem reor

Vixisse ritu, prima quos mistos dies
Profudit: nulla his auri fuit

I

Cacut

ILLVSTRIVM POETARVM

Cæcus Cupido, nullos in campo sacer
Diuisit agros arbiter populis lapis.
Nondum secabant credula pontum rates.

Vergilius lib. 1. Georg.

Ante Iouem nulli subigebant arua coloni.
Nec signare quidem, aut partiri limite campum
Eas erat, in medium querebant & c.

Vide tit. de Aurea ætate, & tit. de Elementis

DE CONCORDIA.

Concordia paruo diues est.

Silius Italicus 9. lib.

Velle ac nolle ambobus idem. sociataq; leto
Mens æuo, ac paruis diues concordia rebus.

Ad Concordiam seruandam exhortatio.

Titus Calphurnius Eclogar.

Este pares, & ob hoc concordēs uiuite, nam uos
Et decor, & cantus, & amor sociauit, & ætas.

Claudianus in Epiphyl. Pal. & Ser.

Viuite concordēs, & nostrum discite munus.

DE CONFESSIOE.

Confessio peccati erratiue veniam impetrat.

Ouid. 11. Metamor.

Mite de ðm numen Bacchus, peccasse fatentens
Restituit, factiq; fide data munera soluit.

Idem lib. 10. Metamor.

Numen confessis aliquod patet.

Quæ sint Confessionis impedimenta.

Terentius in adelphis.

Nunc

FLORES

67

Nunc illud est, quod si omnes omnia sua consilia conser-
rant

Atq; huic malo salutem quærant, auxiliij nihil adferant.
Tot res repente circumuallant, unde emergi non potest:
Vis, egestas, iniusticia, solitudo, infamia.

Hocine seculum: ð scelera, ð genera sacrilega,

Confesso peccata remittenda sunt.

Horat. saty 3. lib. 1.

Qui ne tuberibus proprijs offendat amicum,
Postulat, ignoscet uerrucis illius, æquum est
Peccatis ueniam poscentem reddere rursus:

Claudia in Epigram. satisfactionis.

En adsum, & ueniam confessus crimina posco:

Mambus Hectoreis atrox ignouit Achilles.

DE CONSCIËNTIA.

Consciencia bona æneus est homini murus.

Horat. lib. 1. Epist. ad Mæcenatem.

At pueri ludentes, rex eris, aiunt.

Si recte facies, hic murus æneus esto,

Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

Consciencie stimulus nocentem assidue rodit.

Ouid. lib. 1. de ponto.

Estur ut occulta uitiata putredine nauis,
Æquoreos scopulos ut cauat unda salis,
Roditur ut scabra positum rubigine ferrum,
Conditus ut tinea carpitur ore liber:
Sic mea perpetuos curarum pectora morsus.
Fime quibus nullo, conficiantur habent.

I ij Nec prius

ILLVSTRIVM POETARVM

Nec prius hi mentem stimuli, quàm uita relinquent
Quiq; dolet, citius, quàm dolor ipse, cadet.

Iuuenalis 13. satyra.

Exemplo quodcumq; malo committitur, ipsi
Difficet auctori prima hæc est ultio, quod se
Iudice, nemo nocens absoluitur, improba quamuis
Gratia fallacis prætoris uicerit urnam.
Quid sentire putas omnes Caluine recentis
De scelere, & fidei uiolata crimine?

Ibidem.

Nullaue periuri capitis, fraudisq; nephandæ
Pœna erit, abreptum crede hunc grauiore catena
Protinus, & nostro (quid plus uelit iras) necari
Arbitrio.

Ibidem.

Cur tamen hosti

Euassisse putas, quos dixi conscia facti
Mens habet attonitos; & surdo uerbere cædit.
Occultum quatiente animo tortore flagellum?
Pœna autem uehemens, ac multo seuior illis,
Quas & Seditius grauis inuenit & Rhadamanthus,
Nocte dieq; suum gestare in pectore testem.

Lucanus lib. 7. Phars.

Omnes in Casare manes,
Hunc omnes gladij, quos aut Pharsalia uidit,
Aut ultrix uisura dies stringente senatu.
Illa nocte premunt hunc infera monstra flagellant
Heu quantum misero pœnæ mens conscia donat.

Seneca in Hippolyto

Quid

FLORES.

68

Quid pœna præsens, conscia mentis pauor,
Animusq; culpa plenus, & semet timens?
Seculus aliqua tutum, nulla securum tulit.

Plautus in Milite.

At hoc me facinus miserum macerat,
Meumq; cor, corpusq; cruciat.

Terent. in Andria.

Vix sum apud me ita animus commotus est metu
Stadius lib. 3. Thebaid.

Inuigilant animo scelerisq; parati
Supplicium exercent curæ. Tunc Plurima uersat
Pessimus in dubijs timor

Plaut. in Mustellaria

Nihil est miserius, quàm animus hominis conscius.

DE CONFORTATIONE.

Lepidissima sui ipsius confortatio.

Ouid, lib 5. de Tristibus.

Quid dubitas, & tuta times? accede, rogaq;
Casare nil ingens mitius orbis habet.

Seneca in Hippolyto.

Aude anime, tenta, perage mandatum tuum.
Intrepida constent uerba, qui timidè rogat.

Docet negare.

De Confortatione afflictorum lege tit. de Afflictione

DE CONSILIO.

Consilium bonum, uel saluberrimum alteri impensare,
& sibi non posse consulere flagitium est

I iij Terentius

ILLVSTRIVM POETARVM

Terentius in Heauton

Te ne isthuc loqui?

Nonne flagitium est, te alijs consilium dare,
Foris sapere, tibi non posse te auxiliari?

Plautus in Epidico.

Quid faciam? men? rogas? tu quidem
Antehac alijs solebas dare consilia mutuã.

Salubre consilium ægrotis sani facile dant: at
vbi ipsi decumbunt consilio egent.

Terent. in Andria.

Facile oēs cum ualemus, recta consilia ægrotis damus,
Tu sibi sis, aliter sentias.

Consilio prius, quam armis sapientem
experiri decet.

Terentius in Eunucho.

Omnia prius experiri consilio, quam armis sapientem
debet.

DE CONSTANTIA.

Constantiæ maximæ intimatio,
exemplarq; celeberrima.

Vergil. 4. Aeneid.

Mens immota manet, lachrymæ uoluuntur inanes.

Ouid. lib. 8. Metamor.

Flamma Meleagrus ab illa

Vritur, & cæcis torrerit uiscera sentit

Ignibus, ac magnos superat uirtute dolores.

Ibidem lib. 9.

Nec tædia coepti

Vlla mei capiam, dum spiritus iste manebit.

Idem

FLORES.

69

Idem lib. 13. Metamor.

Fortis, & infelix, & plus quam scæmina, uirgo
Ducitur ad tumultum, duroq; fit hostia busto.
Vtere iam dudum generoso sanguine dixit,
Mors tantum uellem matrem mea fallere posset.

Idem Epist. 15. Paris Helenæ.

Nec piget, haud unquam stulte elegisse uidebor
Permanet in uoto mens mea firma suo.

Idem lib. 5. de Trist. Epist. loquitur de Ouidio.

Fert tamen (ut debet) casus patienter amarus,
More nec indomiti frena recusat equi.

Nec fore perpetuam sperat sibi numinis iram,
Conscius in culpa non scelus esse sua.

Horat. Oda. 9. lib. 4.

Est animus tibi

Rerumq; prudens, & secundis

Temporibus, dubijsq; rectus.

Lucanus lib. 5. Phars.

Intrepidus quæcumq; datis mihi numina mortem
Accipiam.

Silius Italicus lib. 1. belli Punici.

At Pœni, succensa ira turbataq; luctu,

Et sæuis gens læta, ruunt, tormentaq; portant.

Non ignes, candensq; chalybs, non uerbera passim

Istibus innumeris lacerum scindentia corpus,

Carnificæ suc manus, Penitus uē infusa medullis

Pestis, & in medio lucentes uulnere flammæ

Cessauere ferum nisi dictuq; per artem.

Sœuitiæ extenii, quantum tormenta iubebant

I iij Creuerunt

Creuerunt artus, atq; omni sanguine rupto
Ossa liquefactis summarum seruida membris:
Mens intacta manet, superat, ridetq; dolores:
Spectanti similis, fessoq; labore ministros
Increpitat, dominuq; cruce[m] clamore reposita.

Statius lib. 2. Sylvarum.

Ast hic, quem genimus felix, hominesq; deosq;
Et dubios casus, et caeca lubrica uita
Effugit immunis fati, non ille rogauit,
Non timuit, metuit ille mori.

Idem lib. 5. Sylvarum de Priscilla.

Nec tamen hic mutata quies, probitasue secundis
Intumuit, tener idem animo, moresq; modesti
Fortuna crescente manent.

De Fabij Maximi Constantia pete-
tulum. De aduersitate.

Hannibalis constantiam Silius Italicus sic inter
caetera lib. 3. belli Punici describit.

An Romana iuga, et famulas Carthaginis arces
Perpetiar; stimulant manes, noctisq; per umbras
Increpitans genitor, stant aera atq; horrida sacra
Ante oculos, breuitasq; uel at mutabilis horae
Prolatare diem. Et qui sim nesciat omnis
Gens hominum, letiq; metu decora alta relinquam;
Quantum etenim distant a morte silentia uitae?

De Reguli constantia Horat. Oda.

5. lib. 3. sic ait.

Fertur pudicae coniugis osculum,
Paruosq; natos, ut capitis minor

A se

A se remouisse, et uirilem
Toruus humi posuisse uultum.
Donec labanteis consilio patres
Firmaret autor, nunquam aliàs dato,
Interq; merenteis amicos,
Egregius properaret exul.
Atqui sciebat, quae sibi barbarus
Tortor pararet: non aliter tamen
Dimouit obstantes amicos,
Et populum reditus morantem,
Quam si clientum longa negocia
Dijudicata lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedaemonium Tarentum.

Reguli orationem in hunc modum Silius

Italicus lib. 6. describit.

Tum palmas simul attollens, ac lumina caelo:
Iusticiae, rectiq; dator, qui cuncta gubernas,
Nec leuior mihi diua fides, Serranaq; Iuno,
Quos reditus testes iurata mente uocauit,
Sit mihi fas me digna loqui, Latiosq; tueri
Voce focos: Ibo ad Tyrios non segnior, inquit,
Stante fide reditus, et saluo foedere poena:
Sic nobis rerum exitio desistite honorem
Tendere: tot bellis, totq; annis fregimus aeuum.
Nunc etiam unclis, et longo carcere torpent
Captiuo in senio uires, fuit ille, nec unquam
Dum fuit a duro cessauit munere Martis
Regulus, ex angui spectatis corpore nomen.

At

ILLVSTRIVM POETARVM

At non Carthago fraudum domus, inscia quantum
 E nobis restet, iuuenes parat aspera ferro
 Pectora captiuos nostra pensare senecta,
 Ite dolos contra; gensq; astu fallere leta
 Disceat me capto, quantum tibi Roma super sit.
 Nec uero placeat, nisi quae de more parentum
 Pax erit, exposcunt Libyci nobisq; dedere.
 Haec referenda pari libeat si pendere bellū
 Focdere, & ex aequo geminas conscribere leges.
 Sed mihi sit stygios ante intrauisse penates,
 Talia quam uideam ferientes pacta Latinos.
 Haec fatus Tyriæ sese iam reddidit iræ.

De Scaeuolæ constantia, sic Marti. lib. 1. Epig.
 Dum peteret regem decepta satellite dextra
 Iniecit sacris se peritura focis.

Sed tamen seu a pius miracula non tulit hostis.
 Et raptum flammis iussit abire uirum.

Vrere quam potuit contempto Mutius igne,
 Hanc spectare manum Porfena non potuit
 Maior deceptæ fama est & gloria dextræ,
 Si non errasset, fecerat illa minus

De eodem & Silius Ita. lib. 9.

Scipionis constantiam exprimit Silius Ita-
 licus lib. 13. his uerb.

Tum iuuenis, quæcunq; datur fors durior æui
 Obnitentur, ait, culpa modo pectora cessent.

Idem de Camilli constantia in hunc mo-
 dum lib. 7. ait.

Quantus

FLORES.

71

Quantus, qualisq; fuisti
 Cum pulsus lare & extorris Capitoliæ curru
 Intrares exul, tibi corpora cæsa Camille
 Damnata quot sunt dextera pacata fuissent
 Ni consulta uiro, mensq; impenetrabilis iræ
 Mutassentq; solum sceptris Aeneciæ regna.
 Nullaq; nunc stares terrarum uertice Roma.
 Coclitis constantiam & fortitudinem idem
 his uerbis lib. 13. adumbrat.

Tulit ille ruentem
 Tybridis in ripas regem, foiusq; reuulso
 Ponte, ferox ponte exclusit redeuntia regna

Constantis est, qui aduersa æque ac prospera
 æquanimiter suffert.

Horat. Oda. 10. lib. 2.

Sperat infestis, metuit secundis
 Alteram sortem: bene præparatū
 Pectus.

Constantem uirum blanda non mo-
 uent uerba, moraliter.

Vergil. lib. 3. Georg.

Non umbræ altorum nemorum, non mollia possunt
 præta mouere animum.

DE CONVITIO.

Conuitium indignis si dicitur, maledictum
 si uero dignis benedictum esse dicitur

Plautus in Gurgulione.

Indignis si male dicitur, maledictum id esse dico:
 Verum si dignis dicitur, benedictum est meo quidē dō
 De credulitate

ILLVSTRIVM POETARVM
DE CREDVLITATE.

Credendum cito non est.

Quidius lib. 3. de arte Amandi.

Nec cito credideris, quantum cito credere lædat

Exemplum nobis non leue Procris erit.

Nulla res tam facilis est, quin in initio
difficilis sit creditu.

Lucretius lib. 2. de natura rerum

Sed neq; tam facilis res ulla est, quin ea primum

Difficilis magis ad credendum constet, itemq;

Nil adeo magnum, neq; tam mirabile quicquam

Quod non paulatim minuunt mirarier omnes.

Propriæ potius conscientie credendum,
quam alterius encomio.

Horat. lib. 1. Epist. ad Quintium.

Tu rectè uiuis si curas esse quod audis.

Iactamus iam pridem omnis te Roma beatum.

Sed uereor ne cui de te plus, quam tibi credas

Neue putes alium sapiente, bonoq; beatum.

Credibilia, scilicet, credenti nihil nocet.

Quid. lib. 2. de sine titulo.

At uos quod quisq; loquatur

Credite, credenti nulla procella nocet.

Idem lib. 3. de Trist.

Vix equidem credar, sed cum sint premia falsi

Nulla, ratam debet testis habere fidem.

DE CRVDELITATE.

Crudelitatis maximæ inimatio

Quid. lib. Epist. Dido Aeneæ

Te lapis & montes, innataq; rupibus alis

Robora

FLORES.

72

Robora, te sæuæ progeni uere feræ,

Idem lib. 1. de Trist. Contra insultantē exilio suo.

Sæuior es tristi Busiride, sæuior illo

Qui falsum lento torruit igne bouem,

Quiq; bouem Siculo fertur donasse tyranno,

Et dictis artes conciliaffe suas

Lucan. lib. 1. Phars.

Quid sanguine manes

Placatos Catule referant cum uictima tristis

Inferias Marius, forsā uolentibus umbris,

Pendit in expleto non fanda piacula busto:

Cum laceros artus, æquataq; uulnera membris

Vidimus, & toto quamuis in corpore cæso,

Nil animæ letale datum, morem q; nefandæ

Dirum seuitiæ percuntis parere morti.

Auulsæ cecidere manus, exsectaq; lingua

Palpitat, & muto uacuum ferit æra motu.

Hic aures, alius spiramina naris aduncæ

Amputat, ille cauis euoluit sedibus orbes,

Vltimaq; effodit spectatis lumina membris.

Vix erat ulla fides, tam sæui criminis unum

Tot poenas cepisse caput, hic mole ruine

Fracta sub ingenti miscentur pondere membra.

Nec magis informes ueniunt ad littora trunci

Qui medio periere freto.

Claudianus lib. 1. in Ruffin.

Quis prodere tanta relatu

Funerat, quis cædes posset desistere nefandas?

Quid tale immanes unquam gessisse feruntur,

Vel Scinis

ILLVSTRIVM POETARVM

Vel Scinis Isthmiaca pinu, uel rupe profunda
Scyron, uel Phalaris tauro, uel carcere Syllæ
Omites Diomedis equi, Busiridis aræ
Clementes. Iam Cinna pius: Iam Spartace lenis
Ruffino collatus eris.

De Tullia, Seruij Tulli filia, crudelitate, quæ per
patris cadaver carpentum, in quo sedebat, ire
coëgit, sic scribit Ouidius lib. 6. Fasto.

Filia carpento patrias initura penates,
Ibat per medias alta feroxq; uias.
Corpus ut aspexit, lachrymis auriga profusus
Resistit, hunc tali corripit illa sono:
Vadis, an expectas precium pietatis amarum?
Duc inquam inuitas ipsa per ora rotas.
Certa fides facti est, dictus Sceleratus ab illa
Vicus, & æterna res ea pressa nota est.
Ob hoc tam immane facinus Tullia non solum hic pu-
nita est, sed & in inferno acerrimas pœnas sustinet:
Seneca in Octauia.

Dedit infandi

Sceleyis pœnas cum Tarquinio
Tullia coniunx, quæ per cæsi
Membræ parentis egit sauos
Impia currus, laceratq; seni
Violenta rogos nata negauit.
Sillius Italicus lib. 13. bel. Puni.
Cum subito aspectu turbatus Scipio, poscit
Quæ pœnæ causa, & qui sint in crimine manes.
Tum uirgo: patrios fregit quæ curribus artus,

Et

FLORES.

73

Et stetit adductis super ora tremantia frenis
Tullia, non ullos satis exhaustura labores,
Ardenti Phlegethonte natat, fornacibus atris
Fons rapidus furit, atq; uistas sub gurgite cautes
Egerit, & scopulis pulsat flagrantibus ora.
Ouid. lib. 1. De sine titulo. de Eriphyla
à filio interempta.

Ex quibus exierat, traiecit uiscera ferro

Filius, & pœnæ causa monile fuit.

Sillius Italicus lib. 6. bel. Punic. de Pœnorum in
Regulum ciuem Romanum crudelitate
inter alia sic ait:

Præfixo paribus ligno mucronibus, omnes
Armantur laterum crates, densusq; per artem
Textitur erecti, stantisq; ex ordine ferri
Infelix stimulus, somnusq; hac fraude negatus,
Quoscumq; inflexus producto tempore, tortor
Inclinauit iners, fodiunt ad uiscera corpus.

De Syllæ crudelitate sic Luca. lib. 2. Phars.
Sylla quoq; immensis accessit cladibus ultor:
Ille quod exiguum restabat sanguinis urbi
Hausit, dumq; nimis iam putrida membra rescidit,
Excessit medicina modum, nimiumq; secuta est.
Qua morbi duxere manus, periere nocentes.
Sed cum iam soli possent superesse nocentes,
Tunc data libertas odijs, resolutaq; legum
Frenis ira ruit, non uni cuncta dabantur,
Sed fecit sibi quisq; nefas, semel omnia uictor
Lusserat, infandum domini per uiscera ferrum

Exc-

ILLVSTRIVM POETARVM

Exegit famulus.nati maduere paterno
Sanguine certatum est,cui ceruix caesa parentis
Cederet.in fratrum ceciderunt praemia fratres.
Crudelitatis reprehensio per pulchra.

Quid.lib.5.de Tristibus

Quae tibi res animos in me facit improbe? cur ue
Casibus insultas,quos potes ipse pati?

Nec mala te reddunt mitem,placidum ue iacenti

Nostra? quibus possunt illachrimare ferae?
Exiget at dignas ultrix Rhamnusia poenas,
Imposito calcas,quod mea facta,pede.

Idem lib.7.Metamor.

Dij te summoveant o nostri infamia seclii
Orbe suo,tellusq; tibi pontusq; negetur.

Ad crudelitatem deponendam exhortatio.

Martialis lib.9 Epigram.

Deponas animos truces monemus.

Crudelis existens multos caueat.

Ausonius in 7.sapientum dictis.Periander.

Multis terribilis,caueto multos.

DE CVLPA.

Culpa conscientium dum reprehenditur,
pallet,stupet,ac tacet.

Quid lib.2.Metamor.

Heu quam difficile est crimen non prodere uultu.

Horat.lib.Epodon:

Furor ne caecus,an rapit uis acrior?

An culpa te responsum date.

Tacent, et ora pallor albus inficit,

Mentesq;

FLORES.

74

Mentesq; percussa stupent.

Iuuenalis Satyra 1.

Ense uelut stricto,quoties Lucidius ardens
Infremuit,rubet auditor,cui frigida mens est.
Criminibus tacita sudant praecordia culpa,
Inde irae et lachrimae.

Seneca in Oedipo.

Effare,dubitas? cur genas mutat color?

Quid uerba quaeris? ueritas odit moras.

Culpa cui obiecta est,omne,quod dubium
putat,odit.

Seneca in Oedipo,

Quisquis in culpa fuit,

Dimissus,omne odit,quod dubium putat.

Culpa nemo carere dicitur.

Terentius in Hecyra.

Mulier fecit.Mirandum ne id est? Censeo te posse

Vllam reperire mulierem,quae careat culpa?

An quia non delinquit uiri?

Culpa uacans confidenter pro se loqui debet.

Plautus in Amphitrione.

Mulieres,audacter iuras.Alc. Quae non deliqui,deceat

Audacem esse:confidenter pro se, et proterue loqui.

Idem in Capt.

Decet innocentem seruum,atq; innoxium

Confidentem esse,suum apud herum potissimum.

Culpa si non reciditur supplicio,nihil pro
sunt tristes querimoniae.

Horat.Oda 24.lib.3.

Quid tristes querimoniae

K

Si non

Si non supplicio culpa reciditur?

DE CVPIDITATE.

Cupiditas diuitiarum, malorum fere
omnium causa est.

Verg. lib. 3. Aeneid.

Quid non mortalia pectora cogis

Auri sacra fames?

Ouid. lib. 13. Metamor.

Consilium sapiens, sceleris nisi premia, magnas
Adiecit opes, animi irritamen auari.

Hora. Oda. 16. lib. 3.

Concidit auguris

Argiui domus, ob lucrum

Demersa excidio. Et diffidit urbium

Portas uir Macedo, et subruit amulos

Reges numeribus, munera nauium

Sauos illaqueant duces.

Iuue. saty. 14.

Ind: ferè scelerum causa, nec plura uenena

Miscuit, aut ferro gressatur sæpius uitium

Humanae mentis uitium, quam saeva cupido

Indomiti census. Nam diues qui fieri uult,

Et cito uult fieri: sed quæ reuerentia legum,

Quis metus, aut pudor est unquam properantis auari?

Seneca in Hippolyto.

Rupere foedus impius lucri furor,

Et ira præceps.

Plan. in Captiuis.

Odi

Odi ego aurum, multa multis sæpe suasit perperam.

Lucretius lib. 3. de nat. rerum.

Deniq; auaricies, et honorum caeca cupido,

Quæ miseros homines cogunt transcendere fines

Iuris, et interdum socios, scelerumq; ministros

Noctes atq; dies nisi præstante labore

At summas emergere opes.

Idem lib. 5.

Nunc aurum et purpura curis

Exercent hominum uitam, belloq; fatigant.

Silius Italicus lib. 13. belli Punici

Prodigere in bellum facilis præmissa feroces

Augebant animos argenti pondera et auri.

Cupiditas habendi maxime creuit.

Vergil. de Aetna.

Subter scrutamur rimas, euertimus omne profundum,

Quæritur argenti semen nunc aurea uena.

Boetius metro 5. lib. 2.

Sed saeuior ignibus Aetnae

Feruens amor ardet habendi.

Cupiditas hominum, finem non habet.

Ouid. lib. 1. Fastorum.

Vix ego Saturno quenuquam regnante uidebam,

Cuius non animo dulcia lucra forent,

Tempore creuit amor, qui nunc est summus habendi:

Vix ultra quò iam progrediatur habet.

Pluris opes nunc sunt, quam prisca temporis annis,

Dum populus pauper, dum noua Roma fuit.

At postquam fortuna loci caput extulit huius,

K ij Et tenigit

ILLVSTRIVM POETARVM

Et tetigit summos uertice Roma Deos,
Creuerunt & opes, & opum furiosa libido:
Et cum possideant plurima, plura petunt.
Querere ut absument, absupta requirere certant,
Atq; ipse uitij sunt alimenta uices.
Sic quibus intumuit suffusa uenter ab unda
Quo plus sunt potæ, plus siliuntur aquæ.

Iuuenalis satyra 14.

Interea pleno cum turget sacculus ære
Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.
Et minus hanc optat, qui non habet, ergo paratur
Altera uilla tibi, cum rus non sufficit unum:
Et proferre libet fines, maiorq; uidetur,
Et melior uicina seges, mercaris & hanc, &
Arbusta, & densa montem qui canet oliua.

Martialis lib. 12. Epigram.

Habet Aphricanus nullies, & tamen captat.
Fortuna multis nimis dat, satis nulli.

Homines cupiditate habendi cæcati, uilia
nociuæ non cernunt

Ouid. lib. 11. Meta. de Mida uoto, ut omnia
quæ tangeret in aurum mutarentur.

Huic deus optanti gratum, sed inutile fecit
Muneris arbitrium: gaudens altore recepto.
Ille male usurus donis, ait: Effice quicquid
Corpore contigero suluum uertatur in aurum.
Annuit optatis, nociturq; munera soluit
Liber, & indoluit quod non meliora petisset.
Letus abit, gaudetq; malo Berecynthius heros,

Pollicitiq;

FLORES.

76

Pollicitiq; fidem tangendo singula tentat.
Tum uero siue illa sua Cerealia dextra
Munera contigerat, cerealia dona rigebant.
Siue dapes auido conuellere dente parabat:
Lamina fulua dapes admoto dente rigebant.
Miscuerat puris authorem numeris undis,
Fusile per rictus aurum fluitare uideres.
Attonitus nouitate mali diuesq; miserq;
Effugere optat opes, & quæ modo uouerat, odit.
Copia nulla famem releuat, sitis arida guttur
Vrit, & inuiso meritis torquetur ab auro.

Lucretius lib. 4. de nat. rerum.

Nam faciunt homines plerumq; cupidine cæci,
Et tribuunt ea quæ non sunt sibi commoda uerè.

Cupiditas regnandi malum exitium habet.

Maphæus Vegius. lib. 13. Aeneid. Verg. addito.

Quantos humana negotia motus

Alternasq; uices miscent, quo turbine fertur
Vita hominum: O fragilis damnosa superbia sceptri,
O furor, ô nimium dominandi innata cupido,
Mortales quò cæca uehis, quò gloria tantis
Inflatos transfers animos quæ sita periculis?
Quot tecum insidias? quot mortes? quanta malorum
Magnorum tormenta geris? quot tela? quot enses
Ante oculos si cernis habes? heu dulce uenenum
Et mundi letalis honos heu tristia regni
Munera, quæ haud paruo constant: & grandia rerum
Pondera, quæ nunquam placidam promittere pacem,
Nec requiem conferre queant, heu sortis acerbe

K iij Et misere

ILLVSTRIVM POETARVM

Et miseræ regale decus: magnoq; timori
 Suppositos regum casus, paci; negatos.
 Cupiditatem Alexandri Magni his uerbis
 Iuuenalis satyra. 10. perstringit.
 Vnus Pellæo iuueni non sufficit orbis,
 Aestuat infelix angusto limite mundi,
 Vi Gyrae c'ausus scopulis, paruaq; Seripho,
 Quum tamen à figulis minutam intrauerit urbem,
 Sarcophago contentus erit.

Cupidus timidusq; catenam necsit
 qua trahi ualeat.

Boëtius Metro. 4. lib. 1.

At quisquis trepidus pauet, uet optat,
 Quod non sit stabilis sui; iuris,
 Abiecit clypeum locoq; motus,
 Nescit, qua ualeat irabi cæthenam.

Cupidorum castigatio accommodata.

Iuuenalis satyra. 3.

Tanti tibi non sit opaci

Omnis arena Tagi, quodq; in mare uoluitur æurum
 Vt somno careas, ponendaq; premia sumas
 Tristis, & à magno semper timearis amico.

DE CURIS.

Inanis hominum curæ taxatio.

Persius satyra. 1.

O curas hominum, ô quantum est in rebus inane?
 Cura nulla arte, nisi mora est medicabilis.

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Cura quoq; inter dum nulla medicabilis arte.

Aut

FLORES.

77

Aut si sit, longa est attenuanda mora.

Curæ animo incluse affigunt magis quam propalata
 Staius lib. 3. Thebaid.

Inuigilant animo, seclerisq; parati
 Supplicium exercent curæ.

Seneca in Medea.

Nulla uis flammæ, tumidiq; uenti
 Tanta, nec teli, metuenda torti,

Quanta cum coniunx uiduata tedis
 Ardet, & odit.

Curæ hominum opibus haud leuantur,
 sed crescunt magis.

Horq; Oda. 16. lib. 2.

Non enim gaze, neq; consularis
 Submouet lictor miseros tumultus
 Mentis, & curas laqueata circum
 Tecta uolantes.

Idem lib. 3. Oda. 1.

Timor & inane

Scandunt eodem quo dominus: neq;
 Decedit erata triremi:
 Post equitem sedet atra cura.

Idem Oda. 16 lib. 3.

Crescentem sequitur cura pecuniam,
 Maiorumq; fames.

Tibullus Elegia. 3. lib. 3.

Nam graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,
 Aruaq; si findant pingia mille boues?
 Quidûe domus prodest Phrygijs immixa columnis,

K iij

Tenere

IL LVSTRIVM POETARVM

Tenare siue tuis, siue Chariste tuis?
 Et nemora in donibus sacros imitantia lucos,
 Aurataeq; trabes, marmoreumq; solum?
 Quidne in Erythraeo legitur, quae littore concha
 Tinctaq; Sydonio murice lana iuuat?
 Et quae praeterea populus miratur in illis,
 Inuida quae falso plurima vulgus amat.
 Non opibus mentes homini, curaeq; leuantur
 Nam fortuna sua tempora lege gerit.
 Claud. lib. 2. in Ruffinum.

At procul exanguis Ruffinum percussit horror:
 Infectae pallore genae, stetit ore gelato,
 Incertus peteret ne fugam, ueniamne subactus
 Posceret, an tantos sese transferret in hostes.
 Quid nunc diuitiae? quid fului uasta metalli
 Congeries? quid purpureis effulta columnis
 Atria? prolatae uel iuuant ad sidera moles?
 Adit iter, numeratq; dies, spacioq; uiarum
 Metitur uitam, torquetur peste futura:
 Nec recipit somnos, et saepe cubilibus amens
 Excutitur, poenamq; luit formidine poenae.

DE CVRIOSITATE.

Curiosus alienas res procurat.
 Plautus in Stichos.
 Sed curiosi sunt hic quam plures mali, alienas res qui
 curant studio
 Maximo, quibus ipsis nulla est res, qua procurent sua.
 Terentius in Andria.

More

FLORES.

78

More hominum euenit, ut quid sim nactus mali
 Prius rescires tu, quam ego illud, quod tibi euenit boni
 Curiosus nullus est qui maleuolus non sit.
 Plautus in Stichos.
 Nam curiosus nemo est, qui non sit maleuolus.

D
 DE DAMNATIS.

Damnati multi, electi uero pauci.
 Verg. lib. 6. Aeneid.
 Pauci quos aequus amauit
 Iupiter, aut ardens euexit ad aethera uirtus.
 Damnati quietem optant, sed Dei lex
 iusticiaeq; vetant.
 Hora. lib. Epodon. Oda. 7.
 Optat quietem Pelopis infidi pater
 Egens benignae Tantalus semper dapis.
 Optat Prometheus obligatus alitis.
 Optat supremo collocare Sisyphus
 In monte saxum, sed uetant leges Iouis.
 Damnatorum poenae diuersae, innumerae
 rabiles atq; perpetuae sunt.
 Quid. in Ibis:
 Noxia mille modis lacerabitur umbra, tuasq;
 Aeacus in poenas ingeniosus erit.
 Nec mortis poenas mors altera finiet huius,
 Horaq; erit tantis ultima nulla malis.
 Nec mala uoce mea poterunt tua cuncta referri,
 Ora licet tribus multiplicata mihi.

DE

ILLVSTRIVM POETARVM
DE DECEPTIONE.

Deceptus semel, veretur etiam non verenda.

Plaut. in Capt.

Nunc certum est, nulli post hæc quicquam credere.
Satis sum deceptus semel.

Ouid. lib. 2. de Ponto ad Atticum.

Proxima subsequitur quid agas audire uoluntas:

Et modo quicquid agas, sit tibi cura mei

Nec dubito quin sit, sed me timor ipse malorum

Sæpe superuacuos cogit habere metus

Da ueniam quæso, numioq; ignosce timori:

Tranquillas etiam naufragus horret aquas
Ibidem.

Membra reformidant mollem quoq; saucia tactum

Vanaq; sollicitus incit at umbra metum.

Sic ego fortunæ telis confixus iniquis,

Pectore concipio nil nisi triste meo

Decipi te potius finas quam tu alios fallas

Seneca in Thebaid.

Quoties necesse est fallere, aut falli à suis

Patiare potius ipse, quam facias scelus.

DE DELICIIS.

Delitijs ad astra nonitur.

Seneca in Hercule furente.

Non est ad astra mollis è terris uia.

Ouid. lib. ult. de Trist. Eleg. 3.

Ipse quoq; æthereas meritis inuictus es arces,

Quò non exiguo facta labore uia est.

Delitiosorum intimatio per pulchra, seu
potius reprehensio notabilis.

Iuuenalis

FLORES.

79

Iuuenalis satyra. 13.

Te nunc delicias extra communia censes

Ponendum: quia tu gallinæ filius albæ,

Non uiles pulli nati infelicibus ouis.

DE DESIDIA.

Desidia Aegistho causa adulteri fuit.

Ouid. lib. 1. de Remed. amoris

Queritur, Aegisthus quare sit factus adulter

In proptu causa est, desidiosus erat.

Pugnabant alij tardis apud Ilion armis.

Quò tulerat uires Græcia tota suas,

Siue operam bellis uellet dare, nulla gerebat

Siue foro, uacuum litibus Argos erat.

Quod potuit, fecit: ne nil ageretur, amauit.

Sic uenit ille puer, sic puer ille manet.

Desidiam vitare qui cupit, amet.

Ouid. lib. 2. De sine titulo

Qui non uult fieri desidiosus, amet.

Nam inerte amor odit ut supra titulo De

amore ostensum est prolixius

DE DETRACTORIBVS.

Detractores bonum quentq; corrumpere
student, possuntq;

Terentius in Andriæ prologo.

Id isti uituperant factum, atq; in eo disputant:

Contaminari non decere fabulas.

Faciunt nã intelligendo, ut nihil intelligant.

Dehinc

ILLVSTRIVM POETARVM

Dehinc ut quiescant, porro moneo: & desinant
Maledicere, malefacta ne noscant sua.

Terent. in Phor.

Nihil est Antipho,

Quin male narrando possit deprauarier.

Tu id quod boni est excerptis, dicis quod mali est.

Detractores fugiendi sunt summopere.

Horat. saty. 4. lib. 1.

Absentem qui rodit amicum,

Qui non defendit alio culpante, solutos

Qui captat risus hominum, famamq; dicacis:

Fingere qui non uisa potest, commissis tacere

Qui nequit, hic niger est, hunc tu Romane caucto.

Idem lib. 1. Epist. ad Lollium.

Vt penitus notum, si tentet crimina serues,

Tuterisq; tuo fidem praesidio, qui

Dente Theonno quum circumroditur, ecquid

Ad te post paulo uentura pericula sentis?

Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:

Et neglecta solent incendia sumere uires.

Detractores muribus similes sunt, eo quod alienum
cibum, id est, famam, assidue rodunt,
id est, derurpant.

Plautus in Captiuis.

Quasi mures semper edimus alienum cibum,

Vbi res prolatae sunt: quum rus homines eunt,

Simul prolatae res sunt nostris dentibus.

Detractorum admonitio lepidissima, ut a
sua desistant detractioe.

Hora. Epodon, lib. Oda. 6.

Caue,

FLORES:

80

Caue, caue, namq; in malos asperrimus

Parata tollo cornua:

Qualis Lycambe spretus infido gener,

Aut acer hostis Bubalo.

An si quis atro dente me petiuerit,

Inullus ut flebo puer?

Vide item tit. de Alienis de Mevio, qui Neuium

Hora. lib. 1. saty. 3. carpserat.

Mar. lib. 6. Epigram.

Audes praeterea, quos nullus nouerit, in me

Scribere uersiculos, miseris & perdere chartas.

At si quid nostrae tibi bilis inusserit ardor,

Viuet, & haerebit, totoq; legetur in orbe.

Stigmata nec uasra delebit Cinnamus arte,

Sed miserere tui, rabido nec perditus ore

Fumantem nasum uiui tentaueris urfi.

Sit placidus licet, & lambat digitosq; manusq;

Si dolor & bilis, si iusta coegerit ira,

Vrsus erit, uacua dentes in pelle fatiges,

Et tacitus quaras, quam possis rodere carne.

Terent. in Eunuchis.

Nullum est iam dictum, quod non dictum sit prius.

Quare aequum est uos cognoscere atq; ignoscere.

DE DEO.

Deus creator gubernatorq; omnium rerum est.

Boetius Metro. 5. lib. 1.

O stelliferi conditor orbis,

Qui perpetuo nexus solio

Rapi-

Rapido cœlum turbine uersas,
 Legemq; pati sydera cogis:
 Tu frondiflua frigore brumæ
 Stringis lucem breuiore mora.
 Tu cum seruida uenerit æstas,
 Agiles noctis diuidis horas,
 Tua uis uarium temperat annum:
 Ut quas Boreæ spiritus aufert,
 Reuehat mitis Zephyrus frondes.
 Quæq; arcturus semina uidit,
 Sirius altas urat segetes.
 Nihil antiqua lege solutum
 Linquis propriæ stationis opus:
 Omnia certo sine gubernas.
 Deum fecisse omnia ex quodam chao quidam asserunt
 sed falso: cum veritas doceat omnia ex
 nihilo esse producta.

Ouid. lib. 1. Metamor.

Ante mare & terras, & quod tegit omnia cœlum,
 Vnus erat toto naturæ uultus in orbe
 Quem dixere chaos, rudis indigestaq; moles,
 Nec quicquam nisi pondus iners, congestaq; eodem
 Non bene iunctarum discordia semina rerum, &c.
 Hanc Deus & melior litem natura diremit.
 Nam cœlo terras & terris absceidit undas:
 Et liquidum spisso secreuit ab aère cœlum.
 Quæ postquam euoluit, cœcoq; exemit acervo,
 Dissociata locis concordia pace ligauit.
 Reliqua suis locis patebunt.

Idè

Idem lib. 1. Fausto.

Me Chaos antiqui (nam sum res prisca) uocabant.
 Aspice quàm longi temporis acta canam.
 Lucidus hic aër, & quæ tria corpora restant,
 Ignis, aqua, & tellus, unus aceruus erant.
 Ut simul hæc rerum secessit lite suarum,
 Inq; nouas abijt missa soluta domos &c.
 Vide item Claudianum de laude Stilico-
 nis 2. lib. tit. de Clementia.

Deum autem gubernare omnia, passim
 autores tradunt.

Horat. Cda. 12. lib. 1.

Qui res hominum ac deorum
 Qui mare & terras, uarijsq; mundum
 Temperat horis.

Virg. Ecloga. 8.

Nec curare Deum credis mortalia quæquam?

Horat. Cda. 4. lib. 3.

Qui terram inertem, qui mare temperat
 Ventosum, & urbes, regnaq; tristia,
 Diuosq; mortalesq; turbas,
 Imperio regit unus æquo.

Titus Calphurnius Ecloga. 4.

Deus ipse canatur,
 Qui populos, urbesq; regit, pacemq; togatam.

Seneca in Hippolyto.

O magna parens natura Deum.
 Tuq; igniferi rector olympi,
 Qui sparsa cito sydera mundo,

Cursusq;

Cursusq; uagos raris astrorum,
 Celeri q; polos cardine uersas,
 Cur tibi tanta est cura perennes
 Agitare uias ætheris alti,
 Ut nunc canæ frigora brumæ,
 Nudent syluas,
 Nunc arbutis redeant umbræ
 Nunc æstiuæ colla leonis
 Cererem magno seruore coquant,
 Viresq; suas temperet annus?

Boëtius Metro. c. lib. 4.

Sedet interea conditor altus,
 Rerumq; regens flectit habenas,
 Rex et dominus, fons et origo,
 Lex et sapiens arbiter æqui,
 Et quæ motu concitat ire
 Sistit retrahens, ac uaga firmat.
 Nam nisi rectos reuocans itus,
 Flexos iterum cogat in orbes.
 Quæ nunc stabilis continet ordo,
 Dissepata suo fonte fatiscant.

Silli. Ita. lib. 6. bel. Pun.

Iusticiæ, rectiq; dator qui cuncta gubernas,
 Statius lib. 5. Theba.

Cuncta hæc superum demissa suprema
 Mente fluunt.

Mani. lib. 1. Astrono.

Ac mihi tam præsens ratio non ulla uidetur,
 Quæ pateat mundum diuino numine uerti,

Atq;

Atq; ipsum esse deum, nec forte coisse magistrâ,
 Ut uoluit credi, qui primus mœnia mundi
 Seminibus stuxit minimis, inq; illa resoluit.
 Equis et maria, et terras, et sydera cœli,
 Aetheraq; immensos fabricantem finibus orbes,
 Soluentemq; alios, constare et cuncta reuerti
 In sua principia, et rerum mutare figuras.
 Quis credat tantas operum sine numine moles
 Ex minimis, cœcòq; creatum fœdere mundum?
 Si fors ista dedit nobis, fors ipsa gubernet,
 At cur dispositis uicibus consurgere signa:
 Et uelut imperio præscripto reddere cursus
 Cernimus, ac nullis, properantibus ulla relinquit?
 Cur eadem æstiuas exornant sydera noctes
 Semper, et hybernas eadem, certamq; figuram,
 Quisquis dies reddit mundo, certamq; relinquit?

Claudia. lib. 1. in Ruffinum.

Sæpe mihi dubiam traxit sententia mentem,
 Curarent superi terras, an nullus inesset
 Rector, et incerto flueret mortalium casu:
 Nam cum dispositi quæssisset fœdera mundi,
 Præscriptosq; maris fines, anniq; meatus,
 Et lucis noctisque uices, tunc omnia rebar
 Consilio firmata Dei, qui lege moueri
 Sydera, qui fruges diuerso tempore nasci,
 Qui uariam phœben alieno iusserit igne
 Compleri, solemq; suo porrexerit undis
 Littora, tellurem medio librauerit axe.

L

Deus

ILLVSTRIVM POETARVM

Deus immobilis cuncta mouet seu
mouerifacit.

Seneca in Thyeste.

Re s Deus nostras celeri citatas

Turbine uersat.

Boet. Metr. 9. lib 3.

Tu qui perpetua mundum ratione gubernas
Terrarum cœliq; sator, qui tempus ab æuo
Ire iubes, stabilisq; manens das cuncta moueri.
Quem non externa pepulerunt fingere causa
Materiae fluitantis ætus, uerum insita summi
Forma boni, liuore carens.

Plautus in rudente.

Qui gentes omnes mariaq; & terras mouet,

Eius sum cuncta ciuitate cœlitum & c.

Manilius lib. 1. Astrono.

Deus est qui non mutatur in æuo.

Nunquam transferas solem decurrere ad arctos

Nec mutare uias, & in ortum uertere cursus,

Auroraq; nouis nascentem ostendere terris,

Nec lunam certos excedere luminis orbes:

Sed seruare modum, quo crescat, quodue recedat,

Nec cadere in terram pendentia sidera cœlo.

Deum mundi animam esse quidam asserunt sed falso

quia tunc passibilis esset, nisi intelligant

quod deus sit omnia. i. omnium causa

Vergil. Ecloga. 3.

Ab Ioue principium Musæ: Iouis omnia plena

Ille colit terras, illi mea carmina curæ.

Idem lib. 4. Georgico.

Deum

FLORES

83

Deum nanq; ire per omnes

Terrasq; tractusq; maris, cœlumq; profundum.

Hinc pecudes, armenta, uiros, genus omne ferarum

Quemq; sibi tenues nascentem arcescere uitas.

Idem lib. 6. Aeneid.

Principio cœlum ac terras, camposq; liquentes,

Lucentemq; globum lunæ, Titaniaq; astra

Spiritus intus alit, totamq; infusa per artus

Mens agitat molem, & magno se corpore miscet:

Inde hominum pecudumq; genus, uitæq; uolantum,

Et quæ marmoreo fert monstra sub æquore pontus.

Igneus est ollis uigor, & cœlestis origo.

Luca. lib. 9. Phars.

Estq; Dei sedes nisi terra, & pontus, & aër

Est cœlum, & uirtus, superos quid querimus ultra?

Iupiter est quodcumq; uides, quodcumq; moueris.

Mani. lib. 1. Astrono.

Hoc opus immensi constructumq; corpore mundi

Membraq; naturæ diuersa condita forma

Aëris atq; ignis, terræ, pelagiq; iacentis

Vis animæ diuinæ regit, sacroq; meatu

Conspirat Deus, & tacita ratione gubernat.

Et multa in cunctas dispensat fœdera partes,

Alteræ & alterius uires faciatq; feratq;

Summaq; per uarias maneant cognata figuras.

Idem lib. 2. Astrono.

Nanq; canant acita naturæ mente potentem

Infusumq; deum cœlo, terrisq; fretisq;

Ingensemq; æquali moderantem fœdere molem,

L ij

Totum

ILLVSTRIVM POETARVM

Totumq; alterno consensu uiuere mundum,
 Et rationis agi motu, cum spiritus unus
 Per cunctas habitet partibus atq; irriget orbem:
 Omnia peruolitans, corpusq; animale figuret.
 Quod nisi cognatis membris contexta maneret
 Machina, & imposito pareret tota magistro,
 Ac tantum mundi regeret prudentia sensum,
 Non esset statio terris, non ambitus astris,
 Hæreretq; uagus mundus, standoq; rigeret,
 Nec sua dispositos seruarent sydera cursus.
 Noxq; alterna diem fugeret, rursumq; fugaret,
 Non imbres alerent terras, non æthera uentii.
 Non pondus grauidas nubes, nec flumina pontum
 Nec pelagus fontis, nec staret summa per omnis
 Pars semper partibus æquo digesta parente
 Ut neq; deficerent undæ, nec sydera nobis,
 Nec cælum iusto maius uel minus uel uolaret.
 Motus alit, non mutat opus, sic omnia toto
 Dispensata manent mundo, dominumq; sequuntur.
 Hic igitur Deus & ratio, quæ cuncta gubernat
 Ducit ab æthereis terrena animalia signis.
 Quæ quanquam longo cogit submota recessu,
 Sentiri tamen ut uitamq; ac fata ministrent
 Gentibus, ac proprios per singula corpora mores
 Nec minus est querenda fides, sic temperat arua
 Cælum, sic uarias fruges redditq; rapitq;
 Sic pontum mouet, & terris immittit & aufert.

Deus amore gubernat omnia.

Boëtius lib. 2. Metro. 8.

Quod

FLORES.

84

Quod mundus stabili fide
 Concordes uariat uices.
 Quod pugnantia semina
 Fœdus perpetuum tenent,
 Quod phœbus roseum diem
 Curru prouehit aureo,
 Ut quas duxerit hesperus
 Phœbe noctibus imperet.
 Ut fluctus auidum mare
 Certo sine coërceat,
 Ne terris liceat uagis
 Latos tendere terminos.
 Hanc rerum seriem ligat
 Terras ac pelagus regens,
 Et cælo imperitans Amor.

Idem lib. 4. metro. 6.

Hic est cunctis communis amor
 Repetuntq; boni sine teneri,
 Qui non aliter durare queant
 Nisi conuerso rursus amore
 Refluant causæ, quæ dedit esse.

Claud. de 4. Honorij consulatu

Nonne uides operum qui se pulcherrimus ipse
 Mundus amore ligat, nec ui connexa per æuum
 Conspirant elementa sibi qui limite Phœbus
 Contentus medio, contentus littore pontus:
 Et qui perpetuo terras ambitq; uehitq;
 Nec premat incumbens oneri, nec cesserit, ær.

[L. iij]

Deus

ILLVSTRIVM POETARVM

Deus animantibus omnibus gignitis
uan virtutem tradidit ob spes
ciei conferuationem.

Seneca in Hippolyto.

Prouidit ille maximus mundi parens,
Cum tam rapaces cerneret fati minas,
Vt damna semper sobole repararet noua.

Olympius Nemesianus Ecloga. 4.

Cerua marem sequitur, taurum formosa iuuenca,
Et uenerem sensere lupæ, sensere leonæ,
Et genus æreum uolucres, & squamea turba,
Et montes syluæq; suos habet arbor amores.
Deus audit omnia quæ homines fantur, uidetq; morali
ter, vt Ouid. lib. 4. de Ponto.

Et tamen hæc tangent aliquando Cæsaris aures:

Nil illum, toto quod fit in orbe, latet.

Tu certe scis hæc superis ascite, uidesq;

Cæsar, & est oculus subdita terra tuis.

Et uerè ut Plaut in Capt.

Est profecto deus, q. quæ nos gerimus auditq; & uidet
Deus solus nouit omnia, præsentia, præterita, futura ue
sint. Ergo Iupiter, Diana, Cæsar & c. non
sunt dii, quia non nouerunt.
omnia.

Ouid. lib. 1. de Tristib.

Si tamen acta deos nunquam mortalia fallunt,

A culpa facinus scitis abesse mea.

Iuuenalis saty. 10.

At illis

Notum, qui pueri, qualisq; futura sit uxor.

Lucanus lib. 6. Phars.

Nequeunt

FLORES.

85

Nequeunt animam sibi reddere fata
Consumptio iam iure semel.

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Nescit enim Cæsar (quauis Deus omnia nouit)

Vltimus hic qua sit conditione locus.

Deus uidet cuncta.

Ouid. lib. 13. Metamor.

Aspiciunt oculis superi mortalia iustis.

Boëtius metro. 2. lib. 5.

Haud sic magni conditor orbis.

Huic ex alto cuncta tuenti

Nulla terræ mole resistunt.

Non nox atris nubibus obstat:

Quæ sint, quæ fuerint, ueniuntq;

Vno mentis cernis in istu.

Quem quia respicit omnia solus,

Verum possis di cere solem.

Statius lib. 5. sylvarum.

Vidit, qui cuncta suorum

Nouit, & inspectis ambit latus omne ministris:

Nec mirum, uidet ille ortus obitusq;, quid Arctos,

Quid boreas hybernus agat, ferriq; togæq;

Consilia, atq; ipsam me uicem probat.

Deus causas omnium cognoscit tantum.

Vergil. in Aetna.

Solis scire modum, & quanto minor orbita luna est,

Cur illi breuior, cur isti peruolet orbis

Scires uires etiam signorum, & tradita iura

Nubila cur cælo terræ denunciet imbres,

L iij

Quo

IL·L·V·S·T·R·I·V·M P·O·E·T·A·R·V·M

Quo rubeat phœbe, quo frater palleat igni,
Tempora cur uariant anni, primaq; iuuenta,
Ver æstate præit, cur æstas ipsa fenescit,
Autumnoq; obrepit hyems, & in orbe cucurrit,
Axem scire helices, & tristem nosse cometem,
Lucifer unde micet, quaq; heesperus, unde bootus,
Saturni cur stella tenax, cur martia pugnax,
Quorapiant nautæ, quo sydere lintea tendant:
Scire uias maris, & cœli prædicere cursus,
Quò uolet orion, quò seuus incubet index,
Et quæcunq; iacent toto miracula mundo,
Non digesta pati, nec acruo condita rerum
Sed manifesta notis certa disponere sede
Singula, diuini est animi, ac iucunda uoluptas.

Deus uolita peragit omnia.

Ouid, lib. 8. Metamor.

Immensa est, finemq; potentia cœli

Non habet: & quicquid superi uoluere peractum est.

Deus uitam uiuentium dat aufertq;

Horat. lib. 1. Epist. ad Lollium

Sed satis est orare Iouem, qui donat & aufert:

Det uitam, det opes, æquum mi animum ipse parabo.

Deus potest omnia.

Ouid, lib. 4. Metamor.

Pars omnia ueros

Posse deos memorant.

Idem lib. 8. Metamor.

Immensa est, finemq; potentia cœli

Non habet

Ouid.

FLORES.

86

Ouid, lib. 1. de Arte amandi.

Facile est omnia posse deo.

Deus pater est omnium.

Boëtius metro. 6. lib. 3.

Omne hominum genus in terris

Simili surgit ab ortu.

Vnus enim rerum pater est,

Vnus qui cuncta ministrat.

Ille dedit phœbo radios,

Dedit & cornua lunæ.

Ille homines etiam in terris

Dedit & sydera cælo.

Lucret. lib. 2. de nat. rerum.

Deniq; cœlesti sumus omnes semine oriundi,

Omnibus ille idem pater est.

Deus perfectissimus est, perfecteq; cunctas
mundi partes absoluit.

Boëtius metro. 9. lib. 3.

Perfectasq; iubet perfectum absoluere partes.

Deus pulcherrimus est.

Ibidem.

Tu cuncta superno

Ducis ab exemplo, pulchrum pulcherrimus ipse

Mundum mente gerens, similiq; imagine formans.

Deus prudentissimus est, nam terras ab
aquis prudenter seiunxit.

Hora. Oda. 3. lib. 1.

Nequicquam Deus abscondit

Prudens Oceano dissociabili

Terras, si tamen impie

Non tangenda rates transfiliunt uada:

Deus

ILLVSTRIVM POETARVM

Deus tempora quæq; proprijs officijs aptat.
Boëtius metro 6. lib. 1.

Signat tempora proprijs
Aptans officijs Deus.
Nec quas ipse coërcuit
Misceri patitur uices.

Deus principio caret, moraliter.
Lucanus lib. 8. Phars.

Si numina nasci

Credimus? Haud quenquam fas est coëpisse deorum.
Deo nil maius est.

Hor. lib. 1. Oda. 12.

Vnde nil maius generatur ipso,
Nec uiget quicquam simile, aut secundum.

Deo subiiciuntur omnia.
Ouid. lib. 4. de Tristib.

Nil ita sublime est, supraq; pericula tendit,
Non sit ut inferius, suppositumq; Deo.
Dei voluntate omnia fiunt, qua semota,
nihil fieri, seu esse potest.

Lucanus lib. 9. Phars.

Hæremus cuncti superis, temploq; tacente
Nil agimus nisi sponte Dei.

Plautus in Amphit.

Ita quoq; comparatum est in atate hominum,
Ita dijs placitū, uoluptati ut mæror comes cōsequatur.
Dei voluntas, seu dispositio im-
mutabilis est.

Stattius lib. 1. Achilleidos.

Ne pete Dardaniam frustra Theti mergere classem

Fata

FLORES,

87

Fata uetant ratus ordo Deum, miscere cruentus
Europæq; Asiaq; manus, consultaq; bella
Iupiter, & tristes edixit cædibus annos.

Deo resistere fas possibileq; homini non est
Claud. lib. 1. in Ruffinum.

Signa quidem ô sociæ diuos attollere contra
Nec fas est, nec posse reor.

Deus manum si subtraheret suam id est amorem
arum gubernatione omnia in nis-
hilum cederent.

Boëtius metro. 8. lib. 2.

Hic si frenæ remisit

Quicquid nunc amat inuicem

Bellum continuo gerit.

Et quam nunc sociæ fide

Pulchris motibus incitant

Certant soluere machinam.

Deus inuisibilis est. s. corporali uisione.

Lucretius lib. 5. de nat. rerum.

Tenuis enim natura deum, longeq; remota
Sensibus à nostris, animi uix mente uidetur.

Deus cognoscibilis est per effectus tantum.

Lucanus lib. 3.

Ignarum mortale genus per fulmina tantum
Sciret adhuc cælo solum regnare tonantem.

Deus requies, vector, dux, via, principium finisue
ultimatus est omnium.

Boëtius metro 9. lib. 3.

Tu requies tranquilla pijs, te cernere finis,

Principium vector, dux, semita, terminus idem.

Deus diligit nos magis quam ipsi nos.

Iuues

ILLVSTRIVM POETARVM

Iuuenal. satyra 10.
Nam pro iucundis aptissima quæq; dabunt dij
Charior est illis homo quàm sibi.

Deus honorandus est super omnia &
animo & lingua.

Vergil. lib. 1. Georg.

In primis uenerare deos, atq; annua magnæ
Sacra refer Cereri.

Ouidi. lib. 15. Meta mor

Cognouit numina castus
Eiunctus uitta crines albente sacerdos.
En deus est, deus est, animus linguisq; fauete
Quisquis adest, dixit.

Deo parent omnia & ab illius nutu de-
pendent, moraliter.

Petronius Arbitr.

Quicquid in orbe uides paret mihi, florida tellus
Cum uolo spissatis arefcit languida succis.
Cum uolo fundit aquas scopulis, atq; horrida saxa
Nil tades iaculantur aquas. Mihi pontus inertes
Submittit fluctus, zephyriq; recentia ponunt
Ante meos sua flabra pedes. Mihi flumina parent,
Hircanæq; tigres iussi & feruire dracones.
Cui Deus bene uult, illi ne bina quidem
venena nocere possunt.

Ausonius in Epigram.

Toxica Zelotypo dedit uxor mœcha marito,
Nec satis ad mortem credidit esse datum
Miscuit argenti letalia pondera uiui
Cogeret ut celerem uis geminata necem

Quam

FLORES.

88

Quàm pia cura Deum prodest crudelior uxor,
Et cum fata uoluunt, bina uenena iuuant.

Deus mentes & pectora hominum gaudet
inhabitare, non metallo.

Statius lib. 12. Thebaid.

Nulla autem effigies, nulli commissa metallo
Forma Dei, mentes habitare & pectora gaudet.

Deus scit quæ nobis potissimum conueniant,
ideoq; Dei uoluntas ubiq; petenda est

Iuuenalis satyra 10.

Nil ergo optabant homines? Si consilium uis
Permites ipsis expendere numinibus, quid
Conueniat nobis, rebusq; sit utile nostris.
Nam pro iocundis aptissima quæq; dabunt dij.
Charior est illis homo quàm sibi: Nos animorum
Impulsam, & cæca, magnaq; cupidine ducti
Coniugium petimus, partumq; uxoris. At illis
Notum qui pueri, qualisq; futura sit uxor.

Deus maiora dona, quam exigimus sæpe
præstat moraliter.

Ouid lib. 2 de Trist.

Non precor ut redeam, quamuis, maiora petitis
Credibile est magnos sæpe dedisse Deos.
Deus honorum omnium remunerator est

Ouid lib. 2. Fasto.

Dij pia facta uident. A stris Delphica recepit
Iupiter, & stellas iussit habere nouem.

Plautus in Capt.

Est profecto Deus, q. quæ nos gerimus auditq; et uidet
Bene merenti bene profuerit, male merenti par erit.

Deus

ILLVSTRIVM POETARVM

Deus misericors est summopere, moraliter

Ouid. lib. 3. de Ponto.

Crede mihi miseris cœlestia numina parcunt.

Nec semper læsos, & sine fine premunt.

Idem lib. 3. de tristibus.

St quoties peccant homines sua fulmina mittat.

Iupiter, ex quo tempore inermis erit.

Nunc ubi detonuit, strepitusq; exterruit orbem,

Purum discussis aërea reddit aquis.

Iure igitur rectorq; deum, genitorq; uocatur

Iure capax mundus nil loue maius habet.

Deus orantes exaudit.

Ouid. 1. de arte Amandi.

Flectitur iratus uocerogante deus.

Idem lib. 2. de Tristibus.

Sed solet interdum fieri placabile numen,

Nube solet pulsa candidus ire dies.

Martialis 8. lib. Epigram.

Et dominum mundi flectere uota solent.

Deus orantes in eorum detrimentum exaudit

sepiissime, ut moraliter de Midæ regis

historia explicari potest,

Ouidi. lib. 11. Metamor.

Huic deus optanti gratum, sed inutile fecit

Muneris arbitrium, gaudens altore recepto:

Ille male usurus donis. ait: Effice quicquid

Corpore contigero fuluum uertatur in aurum

Annuit optatis, nocituraq; munera soluit

Liber, & indoluit quod non meliora petisset. & c

Reliqua pete exit, de Cupiditate.

Deus

FLORES.

89

Deus nunc haud sincere colitur.

Stat. lib. 5. Thebaid.

Niger omnis aris

Ignis, & in nullis spirat Deus integer extis.

Deus cor hominum mutare potest.

Vergil. lib. 1. Aeneid.

Ponuntq; ferocia pœni

Corda, uolente Deo.

Deus superbis resistit, atq; eos humiliat.

Horat. Oda. 24. lib. 1

Valet ima summis

Mutare, & insignem attenuat Deus,

Obscura promens.

Seneca in Hercule furen,

Dominare tumidus, spiritus altos gere.

Sequitur superbos uictor à tergo Deus.

Deum offendens, s. peccando, impune

non erit.

Lucanus lib. 3. Phars.

Quis enim læsos impune putaret

Esse deos? seruat multos fortuna nocentes,

Et tantum miseris irasci numina possunt.

Deus tyrannos acriter punit

Persius satyra. 3.

Magne pater diuūm sæuos punire tyrannos

Haud alia ratione uelis, cum dira libido

Mouerit ingenium feruenti tincta ueneno,

Virtutem uideant intabescantiq; relictæ.

Anne magis Siculi genuerunt æra iuuenti?

Et magis auratis pendens laquearibus ensis

Purpureas

ILLVSTRIVM POETARVM

Purpureas subter ceruices terruit?

Deus malorum acerrimus punitor est.

Ouid. lib. 1. *Metamor.*

*Occidit una domus, sed non domus una perire
Digna fuit: qua terra patet, seuaregnat Erinnyis,
In facinus iurasse putes, dent ocius omnes
Quas meruere pati (sic stat sententia) pœnas.*

Hora. Oda. 3. lib. 3.

*Scimus ut impios
Titanas immanemq; turbam
Fulmine sustulerit caduco.*

Dei ira malum omne secum trahit, moraliter,
nec ei quicquam resistere potest.

Ouid. lib. 3. de *Tristib.*

Omne trahit secum Cæsaris ira malum.

Ibid. lib. 4.

Nil adeo ualidum est (adamas licet alliget illud)

Vt maneat rapido firminus igne Iouis.

Dei ira quos premit, miseros facit.

Seneca in *Hercule Oeteo.*

Cœlestis ira quos premit miseros facit,

Humana nullos.

Deus timendus est, & ad hoc exhortatio vtilis.

Verg. lib. 1. *Aencid.*

Si genus humanum et mortalia tenuit arma,

At sperate deos memores fandi atq; nefandi.

Plaut. in *Pseudulo.*

Deos maxime æquum est metuere.

Deus iudex iustissimus rerum omnium est.

Plaut. in *Rudente.*

Q40

FLORES.

90

*Quotidie illescit, quis hic querat malum.
Qui hic litem adipisci postulat periurio.
Malivæ falsas qui impetrant apud iudicem,
Iterum ille eam rem iudicatam iudicat.
Maiore multa multat, qui litem adferunt.
Bonos in alijs tabulis exscriptos habet.*

Deus peccantibus quandoq; obitat.

Status. 3. lib. *Thebaid*

Deus ecce furentibus obstat.

Deo opera hominum bona malaue sint
nihil couferunt

Lucanus lib. 3. *Phars.*

*Si cœlicolis furor arma dedisset
Aut si terrigenæ tentarent astra gigantes,
Non tamen auderet pietas humana uel armis,
Vel uotis prodesse Ioui: fortisq; deorum
Ignarum mortale genus.*

Dei gloria augeri non potest, moraliter.

Ouid. lib. 2. de *trist.*

Non tua carminibus maior fit gloria, nec quo

Vt maior fiat, crescere possit, habet.

Dei ignorare bona scelerum omnium causa est.

Silius Italicus lib. 4. *bell. Pun.*

Heu primæ scelerum causæ mortalibus ægris

Naturam nescire deum,

Dei dona sunt quæ homines possident

Martia lib. 11. *Epigram.*

Omnia cum tibi sint dono concessa Deorum,

Si quod habes, non uis, ergo quid accipies.

Deo gratiæ ob bona innumera nobis concessa
assidue referendæ sunt, aliorum exemplo

M

Sic Titye

ILLVSTRIVM POETARVM

Sic Tityrus apud Vergilium Eclog. 1.

O Melibœe, Deus nobis hæc ocia fecit.

Namq; erit ille mihi semper Deus, illius aram

Sæpe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus.

Ille meas errare boues, ut cernis, & ipsum

Ludere, quæ uellem calamo permisit agresti

Item & Demopho apud Terent. in Phor.

Dij magnas merito gratias habeo, atq; ago,

Quando euenere hæc frater nobis prospere.

Deus terrena paruifacientibus, amore sui

.s. innumera largitur bona.

Hora, Oda 16. lib. 3.

Quantò quisq; sibi plura negauerit

A. Dij plura feret.

Dei spiritus in poetis esse dicitur. Quia quicquid boni dicunt a deo est.

Ouid. lib. 6. Pastro.

Est Deus in nobis, agitante calefcimus illo.

Impetus hic sacræ semina mentis habet.

Idem lib. 3. de arte ama.

Est Deus in nobis, sunt & commertia cœli,

Sedibus æthereis spiritus ille uenit

Dei charitatem se u lucem quisquis notare poterit

solis radios lucidos esse negabit.

Boetius metro 10. lib. 3.

Hanc quisquis poterit notare lucem,

Candidos phœbi radios negabit.

Deum videns felix est.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Felices illi, qui non simulachra, sed ipsos,

Quisq; deum coram corpora uera uident.

Dei

FLORES.

Dei visio est vltimatus hominum finis.

Boetius metro 9. lib. 3.

Tu requies tranquilla pijs, te cernere finis,

Principium, uector, dux, senita, terminus idem

Idem metro 12. lib. 3.

Felix qui potuit boni

Fontem uisere lucidum

Dij gentium nihil numinis habent

quia iusti dicuntur.

Vergil. lib. 1. Aeneid

Gens inimica mihi Tyrrenum nauigat æquor,

illum in Italiam portans, uictosq; penates.

Martialis lib. 8. Epigram.

Qui fingit sacros auro uel marmore uultus,

Non facit ille deos, qui rogat ille facit.

Dñs equandus est, qui cum fortuna

id est, aduersitate moritur.

Seneca in Hercule Oeteo.

Par ille est superis, cui pariter dies

Et fortuna fuit.

DE DIE.

Nullus est dies mœrore uacans in hac uita.

Seneca in Troade.

Nulla dies

Mœrore caret, sed noua fletus

Causa ministrat.

Hoc adeò uerum esse Dionisius tyrannus exemplo nota

bili comprobauit, cum quidam, qui illum felicē adferes

bat, ense alligatū setæ equæ capiti super imponeret.

M ij Horatius

ILLVSTRIVM POETARVM

Horat. Oda. 1. lib. 3.

Distriktus ensis, cui super impia
Ceruice pendet, non Siculae dapes
Dulcem elaborabunt saporem.
Non aurum citharæq; cantus
Somnum reducent.

Dies leticię post erumnas quandoq; aduenit

Tibullus Elegia. 6. lib. 3.

Venit post multos una serena dies.

Ouidius lib. 2. de Trist.

Sed solet interdum fieri placabile numen.

Nube solet pulsa candidus ire dies
Dies perfido nocendi aditum prestat.

Seneca in Oedipo.

Aditum nocendi perfido prestat dies

Dici indagatio lepidissima.

Vergil. lib. 11. Aeneidos

Aurora interea miseris mortalibus almam
Extulerat lucem, referens opera atq; labores.

DE DISCORDIA,

Discordię descriptio.

Petronius Arbiter Satyricus.

Intremuere tubæ, ac scisso Discordia crine
Extulit ad superos Stygium caput: huius in ore
Concretus sanguis, confusaq; lumina flebant.
Stabant irati scabra rubigine dentes,
Tabo lingua fluens, obsessa draconibus ora,
Atq; inter toto laceratam pectore uestem
Sanguineam tremula quatiebat lampada dextra.

Discordia

FLORES.

92

Discordia res maximæ dilabuntur

Vergilius in Buco. 1. Eclog.

En quo discordia ciues

Perduxit miseros, en queis conseruimus agros?

Discordia caelos intrauit, & superos
ad bella coegit.

Silius Italicus. 9. lib.

Discordia demens

Intrauit caelos, superosq; ad bella coegit.

Discordia demens dicitur, eo q; dementet homines.

DE DISSIMVLATIONE.

Dissimulatis intimatio reprehensione
dignissima.

Martia. lib. 4. Epigram.

Decipies alios uerbis uultuq; benigno.

Nam mihi tam notus dissimulator eris

Dissimulata uerba sepe profectu carent.

Ouid. lib. 3. de Ponto.

Cum toties eadem dicam uix audior ulli,

Verbaq; profectu dissimulata carent.

Dissimulare afflicto non est facile

Tibullus Elegia. 7. lib. 3.

Hei mihi difficile est imitari gaudia falsa.

Difficile est tristi fingere mente iocum.

Nec bene mendaci uisus componitur ore

Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.

Dissimulasse utile multis fuit.

Ouid. lib. 2. Fasto.

Brutus erat stulti sapiens imitator, ut esset

Tutus ab insidijs dire Superbe tuis.

M iij

Idem

ILLVSTRIVM POETARVM

Idem lib. 2. De arte Aman.

Vtile quæ multis distimulasse fuit.

DE DIVITIIS.

Diuitiarum vis ac potestas.

Petronius Arbitrator Satyr.

Quisquis habet nummos securam nauis auram.

Fortunamque suo temperet arbitrio.

Vxorem ducat Danaem, ipsumque licebit

Achisium credere quod Danaem.

Carmina componat, declamet, concrepet, omneis

Et peragat causas, sitque Catone prior

Iurisconsultus pareat, non pareat habento,

Atque esto quicquid Seruius et Labeo.

Multa loquor, quiduis nummis presentibus opta

Et ueniet Clausum possidet arca Iouem.

Diuitiarum animi corporisue ægritudines
non leuant

Horat. lib. 1. Epist. ad Lollium.

Non domus et fundus, non aris aceruus et auri

Aegrotato domino deduxit corpore febres,

Non animo curas. Valeat possessor oportet

Si comportatis rebus bene cogitet uti.

Diuitiarum non sunt appetendæ affectu, scilicet,
maximo quia congestæ assidue
hominem cruciant.

Iuuenalis satyra 10.

Sed plures nimia congesta pecunia cura

Strangulat, et cuncta exuperans patrimonium census.

Diuitie

FLORES.

93

Diuitiarum mentis aciem haud illustrant, sed potius in veri
boni ignorantia cæcos inuoluunt
possidentium animos.

Boëtius metro. 2. lib. 1.

Heu quam præcipiti morsa profundo

Mens hebet, et propria luce relicta

Tendit in externas ire tenebras

Terrenis quoties flatibus acta

Crescit in immensum noxia cura.

Hic quondam cælo liber aperto,

Suetus in æthereos ire meatus,

Cernebat rosei lumina solis,

Visebat gelidæ sidera lune,

Et quæcumque uagos stella recursus

Exercet uarios flexa per orbes,

Compressam numeris uictor habebat.

Idem metro. 10. lib. 3.

Non quicquid Tagus aureis arenis

Donat, aut Hermus rutilante ripa,

Aut Indus calido propinquus orbi

Candidis nascens uirides lapillos,

Illustrant aciem: magisque cæcos

In suas condunt animos tenebras.

Diuitiarum ignobilem nobilitare haud valent.

Hora. lib. Epodon in Menam.

Licet superbus ambules pecunia,

Fortuna non mutat genus.

Diuitiarum à morte reuocare vel liberare
neminem possunt.

Valer. Flaccus lib. 6. Argo.

Nulla cælum reparabile gaza.

M iij

Hora.

ILLVSTRIVM POETARVM

Hora. Oda. 3. lib. 2.

Cedes coemptis saltibus, & domo
Villaq; flauus quam Tybridis lauat
Cedes: & exstructis in altum
Diuitijs potietur haeres.

Diues ne prisco natus ab Inacho
Nil inirest, an pauper & infima
De gente sub diuo moreris
Victima nil miserantis orci.

Idem Oda. 1. lib. 3.

Est ut uir uiro latius ordinet
Arbusta fulcis, hic generosior
Descendat in campum petitor,
Morbis hic meliorq; fama
Contendat, illi turba clientum
Sit maior, aequa lege necessitas
Sortitur insignes & imos.

Omne capax mouet urna nomen.

Hora. lib. 2. Epist. ad Florum.

Quid uici profunt, aut horrea? quidue Calabris
Saltibus adiecti Lucani, si metit orcus
Grandia cum paruis non exorabilis auro?

Seneca in Octauia.

Licet extruat marmoribus atq; auro tegat
Superbus aulam, limen armatae ducis
Seruent cohortes: & licet mittat immensas opes
Exhaustus orbis, supplices dextram petant
Paribi cruentam, regna diuitias ferant:
Veniet dies, tempusq; quod reddet suis

Animam

FLORES.

94

Animam nocentem sceleribus, iugulum hostibus
Desertus & districtus, & cunctis egens.

Mart. lib. 4. Epig.

Diuitior Crispo, Trasea constantior, ipso
Lautior, & nitido sis meliore licet.
Nil adijcit penso Lachesis, susoq; sororum
Explicat, & semper de tribus una negat.

Statius lib. 5. Siluar.

Quid probitas, aut casta fides? quid numina profunt
Culta Deum? furua miseram circum undiq; lethi
Vallauere plagae, tenuantur dura sororum
Licia, & exacti superest pars ultima fili.
Nil famuli coetus, nil ars operosa medent um
Auxiliata malis.

Ausonius in Epigram.

Effigiem rex Cræse tuam ditissime regum
Vidit apud manes Diogenes Cynicus.
Constitit, utq; procul solito maiore cachinno
Concussus dixit, quid tibi diuitiae
Nunc profunt regum rex o ditissime, cum sis
Sicut ego solus, me quoq; pauperior?
Nam quaecunq; habui mecum fero, cum nihil ipse
Ex tantis tecum Cræse feras opibus.
Diuitiae utin morte homines haud sequuntur,
ita nec auro sepultos in caelum
perducunt.

Hora. Oda. 14. lib. 2.

Languida tellus, & domus, & placens
Vxor, neq; harum, quas colis, arborum
Te praeter inuisas cupressos

Vlla

Vlla breuem dominum sequetur.

Idem lib. 2. Epist. ad Iul. Florum.

Sæpe uocat usq; suum, qua populus ascita certis

Limitibus uicina refugit iurgia, tanquam

Sit proprium cuiquam, puncto quod mobilis horæ,

Nunc prece, nunc precio nunc ui, nunc sorte suprema

Pernutet dominos, & cecat in altera iura.

Sic quia perpetuus nulli datur usus, & hæres

Hæredem alterius, uelut unda superuenit undam.

Silius Ita. lib. 5. bel. Pun.

Ditissimus agri

Occumbis generose Volunx, nec clausa repostis

Pondera thesauris patrio, nec regia quondam

Præfulgens ebore, & possessa mapalia soli

Profuerint. Quid rapta iuuant? quid genibus auri.

Nunquam extincta sitis? modo quem fortuna fouendo

Congestis opibus, donusq; referit optimis,

Nudum tartarea portabit nauita cymba.

Propert. lib. 3. ad amicam iratam.

Nunc maris in tantum uentis iactamur, & hostem

Querimus, atq; armis nec timus arma noua.

Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas.

Nudus ad infernas stulte uehere rates.

Victor cum uictis pariter miscebitur umbris.

Consule cum Mario capte Iugurtha sedes.

Lydus Dulichio non distat Cræsus ab Iro,

Optima mors parca, quæ uenit apta die.

Lucanus lib. 9. bel. ciuil.

Non illuc auro positi, nec thure sepulti

Perues

Perueniunt.

Diuitiæ male acquisite diuturnæ esse non
possunt, & ut ita sint, precatio
notatu digna.

Ouid. lib. 3. De sine titulo

Osi neglecti quisquam est deus ultor amantis,

Iam male quæ sitas puluere uertat opes.

Diuitiæ malorum innumerum sæpe causa sunt.

Tibullus Elegia. 9. lib. 1.

Sæpe solent auro multa subesse mala.

Diuitiæ maximæ sunt, æquo animo
parce uiuere.

Lucret. lib. 5. de nat. rerum.

Quod si quis uera uitam ratione gubernat,

Diuitiæ grandes homini sunt, uiuere parce

Aequo animo, neq; enim est usquam penuria parui.

Diuitiarum accumulatores seipfos fraudant, suo
malo, quas alij cum gaudio profundunt.

Plaut. in Aulu.

Heu me miserum, miserum perij male perditus, pesti-
mè ornatus eo.

Tantum gemitu & mali molestiæ, hic dies mihi obtulit
famem & pauperiem.

Perditissimus ego sum omnium in terra.

Nam quid mihi opus est uita, qui tantum auri

Perdidi, quod custodiui sedulo? ego met me fraudauit

Animuq; meum, geniumq; meum, nunc eo alij latificatur

Meo malo & damno: pati nequeo.

Diuitiarum custodia maxima est, quæ misera
esse dicitur, quia miserum sapissime
hominem reddit.

Iuue

Iuue. saty 14.

Tantis parta malis cura maiore metuq;
Seruantur: misera est magni custodia census.

Diuitijs parent omnia.

Hora. saty 3. lib. 2.

Omnis enim res

Virtus, fama, decus, diuina, humanaq; pulchris
Diuitijs parent, quas qui construxerit, ille
Clarus erit, fortis, iustus, sapiens, etiam rex,
Et quicquid uolet, hoc ueluti uirtute paratum
Sperauit magnæ laudis fore.

Lucretius lib. 5. de nat. rerum.

Posterius res inuenta est, aurumq; repertum
Quod facile et ualidis, et pulchris dempsit honorem.
Diuitioris enim sectam plerunq; sequuntur
Quamlibet et fortes, et pulchro corpore creti.

Qui. lib. 3. De sine tit. de Auri potentia.

Iupiter admonitus nihil esse potentius auro,
Corruptæ precium uirginis ipse fuit.
Dum merces aberat durus pater, ipsa scruera,
Aerati postes, ferrea turris erat:
Sed postquam sapiens in munera uenit adulter,
Præbuit ipsa sinus, et dare iussa, dedit.

Vt diuitiæ elargiantur pauperibus exhortatio
obseruatione digna

Hora. saty 2. lib. 2.

Ego uectigalia magna

Diuitiæq; habeo, tribus amplas regibus, ergo
Quod superat, non est melius quo insumere possis?

Cur

Cur eget indignus quisquam te diuite?quare
Templa ruunt antiqua deum: cur improbe charæ
Non aliquid patriæ tanto emetiris aceruo?
Vni nimirum tibi rectæ semper erunt res? Et infra.
Nam propriæ telluris herum natura, neq; illum,
Nec me, nec quenquam statuit.

Diuitiæ bona quæq; temporalia recte
utenti bona sunt, & econtra.

Teren. in Heauton.

Quid reliqui est quin habeat, quæ quidem esse in homi
ne dicuntur bona parentes,

Patriam incolumem, amicos, genus, cognatos,
Diuitias atq; hæc perinde sunt, ut illius animum est,
qui ea possidet.

Qui uti scit, ei bona sunt: illi, qui non uititur recte, mala.

Diuitiæ imperant, si eis uti homines ignorant,
sin vero econtra, seruiunt.

Hora. lib. 1. Epist. ad Fuscum.

Imperat, aut seruit collecta pecunia cuiq;
Tortum digna sequi potius, quam ducere funem.
Diuitiæ immensæ animo non sufficiunt.

Iuuen. saty 14.

Nec Cræsi fortuna unquam, nec Persica regna
Sufficient animo, nec diuitiæ Narcissi,
Indulsi Cæsar cui Claudius omnia.

Diuitiæ in communi ut ponantur, uel ut contem
nantur exhortatio perpulchra.

Hora. Oda. 24. lib. 3.

Vel nos in Capitolium

Quò clamor uocat et turba fauentium,
Vel in mare proximum

Gemmas

ILLVSTRIVM POETARVM

Gemmas & lapides, aurum & inutile

Summam materiam mali

Mittamus.

Terent. in Adelp.

*Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est
lucrum.*

*Ditior esse nequit quæ victui suppetunt habens,
vna cum corporali valetudine.*

Hor. lib. 1. Epist. ad Iccium.

Tolle querelas.

Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.

Si uentri bene, si lateri est, pedibusq; tuis, nul

Diuitiæ poterunt regales addere maius.

*Ditior est qui nil cupit, quam quitotum,
perdidit orbem.*

Iuue. saty. 14.

Sensit Alexander, testa cum uidit in illa

Magnum habitatorem, quantò felicior hic, qui

Nil cuperet, quam qui totum sibi posceret orbem,

Passurus gestis æquanda pericula rebus.

Auso. in Hæ Pyrenæi sententijs.

Quis diues? qui nil cupit.

Diues amicos habet, pauper e contra.

Plaut. in Stich.

Nā hoc tu facito cogites, ut cuiq; hoī res parata est.

*Firmi amici sunt, si res lassæ labant, itidem amici
collabascunt.*

Res amicos inuenit.

*Diues esse, fieriq; cito qui vult, quid fas sit, atq;
nephās haud curat, cernitq;*

Iuue.

FLORES.

97

Iuue. saty. 14.

Nam diues qui fieri uult,

Et cito uult fieri, sed quæ reuerentia legum?

Quis metus, aut pudor est, unquam properantis auri?

*Diuites si beneficium ab aliquo receperint, ipsos
rum gratia leuis est, sin vero iniuriam,
iras plumbeas gerunt.*

Plaut. in Pseudulo.

Verum ita sunt isti nostri diuites,

*Si quid bene facias, leuior pluma est gratia: si quid pec
catum? st,*

Plumbeas iras gerunt.

Diuites elati atq; superbi sunt.

Terent. in Hecyra.

Quia paululum uobis accessit, sublatis sunt animi.

*Diuites pauperes fastidire non debent, & ad
hoc notabilis exhortatio.*

Mart. lib. 3. Epigram.

Sunt tibi, confiteor, diffusi iugera campi,

Vrbaniq; tenent prædia multa lares,

Et seruit dominæ numerosus debitor arcæ,

Sustentatq; tuas aurea mensa dapes,

Fastidire tamen noli Ruffine minores,

Plus habuit Didymus, plus Philomelus habet.

DE DOCTRINA.

*Doctrina in tenera ætate acquisita
indelebilis esse dicitur.*

Senec. in Troade.

Didiscit animus serò, quod didicit diu.

Quid. lib. 6. Fast.

Cetera

ILLVSTRIVM POETARVM

Cætera iam pridem didici puerilibus annis,
Non tamen idcirco prætereunda mihi:

Qui bona didicit, haud æquum facit
si ea dediscit

Plautus in Amphitryone,

Haud æquum facit, qui quod didicit, id dediscit.

Addiscere qui dedignatur, non leui
castigatione dignus est.

Horatius in arte Poëtica:

Cur nescire pudens prae, quam discere malos

Idem lib. 1. Epist. ad Mæcenat.

Ne cures ea, quæ stulte miraris & optas:
Discere & audire, & meliori credere non uis.

Doceri ab hoste fas est, si quandoq;

Ouid. lib. 4. Metamor.

Fas est & ab hoste doceri,

Docere quilibet audeat ea, quæ bene
didicit, at non e contra.

Horat. lib. 2. Epist. ad Augustum.

Nauem agere ignarus maris timet, abrotanum agro
Non audeat, nisi qui didicit, dare. Quod medicorum est
Promittunt medici, tractant fabrilia fabri

Propert. lib. 2. ad Mæcenatem.

Nauita de uentis, de tauris narrat arator,
Enumerat miles uulnera, pastor oues.

Docere ignota atq; non scira nullus potest.

Horat. lib. 1. Epist. ad Lolium.

Inter cuncta leges, & percunctabere doctos,
Qua ratione queas traducere leniter æuam.

Docens utilia desistere non debet Horatii exemplo.

Horat.

FLORES

Hora. saty 3. lib. 2.

Dixerit insanum qui me, totidem audiet, atq;
Respicere ignoto discet pendentia tergo.

DE DOLORE.

Quis vere atq; ex animo doleat.

Mart. lib. 1. Epigram.

Non luget, quisquis laudari Gellia querit,
Ille dolet uere, qui sine teste dolet.

Doloris maximi intimatio.

Ouid. in lib. de Sappho,

Et lachrymæ deerant oculis, & uerba palato:

Astrictum gelido frigore pectus erat.

Postquam se dolor imminuit, mea pectora planxi.

Nec puduit ruptis exululare comis.

Non alter, quam si nati pia mater adempti

Portat ad extractos corpus inane rogos.

Idem lib. 2. de Ponto.

Iam dolor in morem uenit meus: utq; caducis

Percussu crebro saxa cauantur aquis,

Sic ego continuo fortunæ uulneror ictu,

Vixq; habet in nobis iam noua plaga locum.

Nec magis assiduò uomer tenuatur ab usu:

Nec magis est curuis Appia tritarotis,

Pectora quam mea sunt serie calcata malorum.

Idem lib. 3. de Ponto.

Vtq; reformidant insuetum lumina solem,

Sic ad leticiam mens mea segnis erat.

Idem lib. 1. de Tristib.

N

Quos

ILLVSTRIVM POETARVM

Quocunq; afficeret, gemitus, luctusq; sonabant.

Formaq; non taciti funeris intus erat.

Si licet exemplis in paruis grandibus uti,

Hæc facies Troie cum capperetur erat.

Idem lib. 3. de Trist.

Nil nisi flere libet, nec nostro parciior imber

Lumine de uerna quæ nuue manat aqua.

Ibidem.

Viueret me dices, sed sic, ut uiuere nolim.

Nec mala tam longa nostra leuata mora.

Idem lib. 5. de Tristib.

Mens tamen ægraiacet, nec tempore robora sumpsit.

Affectusq; animi, qui fuit ante, manet.

Quæq; mora spacioq; suo coitura putauit

Vulnera non aliter, quam modo facta dolent.

Scilicet exiguis prodest damuosa uetustas,

Grandibus accedunt tempora damna malis.

Plau. in Milite.

Cor miserum meum quidem guttatim contabescit, qua

si in aquam indideris saltem.

Dolore uinci malum est, nec uirum decet.

Seneca in Thebaid.

Sed flecte mentem, pectus antiquum aduoca,

Victasq; magno pectore ærunnas doma,

Resiste, tantis in malis uinci malum est.

Ibidem.

Pauca ô parens magnanime miseranda precor,

Vt uerba nata mente placata audias:

Non te ut reducam ueteris ad specimen domus,

Habib

FLORES

99

Habitumq; regni flore pollenti inclyti.

Peto, aut ut iras tempore, aut ipsa mora

Fractas remisso pectore ac placida ferat.

Et hoc decebat roboris tantum uirum.

Non esse sub dolore, nec in lectum malis

Dare terga: non est ut putat uirum pater

Timere uitam sed malis ingentibus

Obstare, nec se uertere, ac retro dare.

Dolor constantes etiam frangit.

Valerius Flaccus lib. 3. Argonau.

Bis zephyri iam uela uocant, fiducia mœstis

Nulla uiris, ægro assidue mens carpitur æstu

Ipsæ etiam Aesoniades, quanquam tristissima rerum

Castissima ducit, uultuq; premeunda sereno,

Dulcibus indulget lachrymis, aperitq; dolorem.

Tibul. lib. 3. Eleg. 2.

Non ego firmus in hoc, non hæc patientia nostro

Ingenio: frangit fortia corda dolor.

Dolor inclusus homines magis cruciat:

Ouid. lib. 5. de Trist.

Strangulat inclusus dolor, atq; cor æstuat intus,

Cogitur et uires multiplicare suas.

Seneca in Agamemno.

Magis exurunt, quos secretæ lacerant curæ.

Dolor animum summopere rodit, ingenio

item artibusq; aduersatur.

Stat lib. 2. Thebaid.

Excedere animum dolor, iraq; de mens.

Ouid. lib. de Sappho.

N ij

Nunc

ILLVSTRIVM POETARVM
Nunc uellem facunda forcm, dolor artibus obstat,

Ingen:um q; meis substitit omne malis.

Non mihi respondent ueteres in carmine uires,

Plectra dolore tacent, muta dolore lyra est.

Dolor lachrymis egeritur, uindicta q; minuitur.

Ouid. lib. 4. de Tristib.

Fle q; meos casus, est quaedam flere uoluptas.

Expletur lachrymis, egeritur q; dolor.

Seneca in Troade.

Arbitrio tuo

Implere lachrymis fletus, ærumnas leuat.

Ouid. lib. 1. de sine titulo.

At tu, ne dubita, minuet uindicta dolorem.

Leuis est dolor, qui consilium capere potest.

Seneca in Troade.

Leuis est dolor, qui capere consilium potest.

Maiores dolor causatur ut plurimum ex terrenarum
rerum, quam de amicorum & pro-
pinquorum amissione.

Iuuenalis saty. 13.

Quandoquidem accepto claudenda est ianua damno,

Et maiore domus gemitu, maiore tumultu

Planguntur num. mi. quam funera: nemo dolores

Fingit in hoc casu, uestem deducere summam,

Contentus uexare oculos humore coacto:

Ploratur lachrymis amissa pecunia ueris.

Dolor ut absit ab aliquo, deprecario lepidissima.

Ouid. lib. 5. de Tristibus.

Dij facerent utinam talis status esset in illo,

Ut non tristitia causa dolenda foret.

Doloris

FLORES.

100

Doloris immensæ ex alicuius amici
morte causari expressio.

Verg. lib. 4. Georg. de Orpheo

Euridicæ deflente.

Septem illam totos perhibent ex ordine menses

Rupe sub ærea deserti ad Strymonis undam

Fleuisse, & Helidæ hæc euoluisse sub antris:

Mulcentem tigres, & agentem carmine quercus.

Qualis populea mærcus philomena sub umbra

Amisos queritur fœtus quos durus arator

Obscurans, nido implures detraxit. At illa

Flet noctem, rano q; sedens miserabile carmen

Integrat, & mœtus late loca questibus implet.

Ouid. lib. 8. Metamor.

Non mihi si centum deus ora sonantia linguis,

Ingenium q; capax, totum q; Heliconæ dedisset,

Tristitia prosequerer miserarum dicta sororum.

Idem lib. 13. Meta. de Hecubæ dolore:

Aspicit eiectum Polydori in littore corpus:

Facta q; Threicijs ingentia uulnera telis.

Troades exclamant, obmutuit illa dolore:

Et pariter uocem lachrymas q; introrsus obortas

Deorat ipse dolor, duro q; simillima saxo

Torpet, & aduersa figit modo lumina terra

Interdum toruos extollit ad æthera uultus,

Nunc positi spectat uultum, nunc uulnera nati,

Vulnera præcipue: seq; armat & instruit ira,

Qua simul exarsit, tanquam regina maneret

Vlcisci statuit, poenæ q; in imagine tota est.

N iij

Viq;

ILLVSTRIVM POETARVM

Viq; furit catulo lactente orbata leæna,
 Signaq; nacta pedum sequitur, quæ non uidet hostem:
 Sic Hecube postquam cum luctu miscuit iram,
 Non oblita animum, annorum oblita suorum,
 Vadit ad artificem diræ Polymestora cædis,
 Colloquumq; petit: nam se monstrare relictum
 Velle, latens illi, quod nato redderet aurum.
 Credit Odrysius, prædæq; assuetus amore
 In secreta uenit.

Idem lib. de Philomena.

Omnia adest ætas, merent iuuenesq; senesq;
 Ansoniæ matres, Ausoniæq; nurus.

Hora. Oda. 9. lib. 2.

Tu semper urges flebilibus modis
 Misten ademptum, nec tibi uestpero
 Surgente decedunt amores,
 Nec rapidum fugiente solem.

Stat. lib. 3. Sylvarum.

Sera quidem tanto struitur medicina dolori,
 Altera cum uolucris Phœbi rota torqueat annum.
 Sed cum plaga recens, & adhuc in uulnere primo
 Nigra domus questu, miseramq; accessus ad aurem
 Coniugis orbati tunc flere, & scindere uestes,
 Et famulos lassare greges, & uincere planctus,
 Fataq; & iniustos rabidis pulsare querelis
 Cœlicolas, solamen erat. Licet ipse leuandos
 Ad gemitus syluis comitatus, & annibus Orpheus
 Adforet, atq; omnis pariter mater tera uatem,
 Omnis Apollineus tegeret, Bacchiq; sacerdos:

Nil

FLORES.

101

Nil cantus, nil fila, deis pallentis Auerni,
 Eumenidumq; audita comis mulcere ualerent,
 Tantus in attonito regnabat pectore luctus.

DE DOLO.

Dolus an uirtus in hoste quis querit,
 q. d. nullus uel rarus
 Vergil. lib. 2. Aeneid.

Autemus clypeos, Danaumq; insignia nobis
 Aptemus. Dolus an uirtus, quis in hoste requirat?

Dolosi ut vulpes fugiendi.

Horat. de arte poetica

Nunquam te fallant animi sub uulpe latentes

DE DORMITATIONE.

Dormiens multum iufelix dicitur.

Quid. lib. 2. de sine titulo.

Infelix tota quicumq; quiescere nocte

Sustinet, & somnos præmia magna uocat.

Dormientes libenter cum paruo damno
 haud quiescunt.

Plautus in Rudente.

Vigilare decet hominẽ

Qui uult sua temporibus conficere officia

Nam qui dormiunt libenter sine lucro, & cum malo
 quiescunt.

DE DOTE.

Dos puellarum vera diuitiæ non sunt, sed
 pudicitia, pudor, cupiditatumq;
 refrenatio.

Hora. Oda. 24. lib. 3

N iij

Dos

ILLVSTRIVM POETARVM

Dos est magna parentum

Virtus, et metuens alterius viri

Certo scedere castitas,

Et peccare nefas, aut precium mori:

Plautus in Amphitryone.

Non ego illam mihi dotem duco esse, quæ dos dicitur.

Sed pudicitiam et pudorem, et sedatum cupidinem,

Deum metum, parentium amorem, et cognatum concordiam

Tibi morigera, atque ut munifica simbonis, prosum probis

Ausonius in Btæ sententijs.

Quæ dos matronis pulcherrimæ Vita pudica.

Dos magis, quam fama puellarum diligitur.

Plautus in persa.

Tace stulta, non tam nunc hominum mores uides.

Quouismodi hic cum mala fama facile nubitur,

Dum dos sit, nullum uitium uitio uortitur.

Dotem accipiens imperium uendit.

Plautus in asinaria

Argentum accipi dote, imperium uendidi

Vide de his plura in titulo De mulieribus. Mulieres dotatæ, et c.

DE DVCIBVS.

Dux alios uirtute atque in omni re præcedere

debet, præcipue Catonis exemplo, et

ad hoc exhortatio notabilis.

Lucanus lib. 9. Pharf.

O quibus una salus placuit mea signa secutis

Indomita ceruice mori, componite mentes

Ad magnum uirtutis opus, summosque labores

Primus

FLORES.

102

Primus arenas.

Ingyediar, primusque gradus in puluere ponam,

Me calor æthereus feriat, mihi plena ueneno

Occurrat serpens, fatoque pericula uestra

Prætentate meo; sicut quicumque bibentem

Viderit, aut umbras, nemorum quicumque petentem

Æstuet, aut equitem peditum præcedere turmas

Deficiat, si quo fuerit discrimine notum

Dux an miles eam.

Et infra.

Ipse manu sua pila gerens, præcedit anhelis

Militis ora pedes, monstrat tolerare labores,

Non iubet, et nulla uehitur ceruice supinus.

Carpentoque sedens, somni parcissimus ipse est.

Vltimus haustor aquæ, cum tandem fonte reperto

Indiga cogatur latices potare iuuentus,

Stat, dum lixa bibat.

Et infra de eodem Catone.

Cogit tantos tolerare labores

Summa ducis uirtus, qui nuda fusus arena

Excubat, atque omni fortuna prouocat hora.

Silius Italicus lib. 1.

Primus inire manum, postremus ponere Martem,

Claudianus de quarto Honorij Consulatu.

Nec desine tales

Nate sequi, si bella tonant, prius agmina duris

Exerce studijs, et se uo præstrue Marti.

Non brumæ requies, non hybernacula segnes

Eneruent torpore manus.

si longa

ILLVSTRIVM POETARVM

Et sequitur:

Si longa moretur

Obsidio, tum uotacauē secūra remittas,
 Inklusumq; putes: multis damnosa fuere
 Gaudia, dispersi pereunt somnoq; soluti.
 Sapius incauta nocuit uictoria turbæ.
 Neu tibi regificis tentoria longa redundant
 Delicij, non imbelles ad signa ministros
 Luxuries armata trahat: neu flantibus austris,
 Neu pluuijs cedas, neu defensura calorem
 Aurea submoueant rapidos umbracula soles.
 Inuentis utere cibus, solabere partes
 Aequali sudore tuas. Si collis iniquus
 Primus ini. Syluam si cedere prouocat usus,
 Ne pudeat sumpta quercum strauisse bipenni.
 Calcatur si pigra palus, tuus ante profundum
 Prætentet sonipes, primus tu protere curru
 Herentes glacie liquido tu seinde natatu.
 Nunc eques in medias equitum te confere turmas,
 Nunc pedes astitas pediti, tum promptius ibunt
 Te solito, tum conspicuus: gratusq; geretur
 Sub te teste labor.

Ducis est subiectis parcere, superbos
 uero debellare.

Vergil. 6. Aeneid.

Hæc ribi erunt, artes, pacisq; imponere morem,
 Parcere subiectis, & debellare superbos.

Ducis præsentia non parum prodest,
 absentia uero e contra.

Verg. lib. 9. Aeneid.

Tum

FLORES.

103

Tum uero incumbunt, urgetq; præsentia Turni.

Plautus in Amphitryone.

Vbi summus imperator non adest ad exercitum,
 Citius quod non factum est usus fit, quam quod factum est
 opus.

Ducis uirtus maxima est hostem interimere
 ex Neronis sententia,

Seneca in Octauia.

Extinguere hostem maxima est uirtus ducis.

Nulla ducis uirtus excellentior esse dicitur
 amore & liberalitate.

Martialis lib. 5. Epigram.

Quatenus non hi sunt, esto tu Caesar amicus

Nulla ducis uirtus dulcior esse potest.

Duci turpis est somnolentia.

Sill. Italicus lib 3.

Turpe duci totam somno consumere noctem,

Orector Libyæ, uigili stant bella magistro.

Duce percusso milites diffugiunt.

Ouid. lib. 3. Fasto.

Diffugiunt Tyrij, quo quenq; agit error, ut olim

Amisso dubiæ rege uagantur apes.

Valeri. Flaccus lib. 4.

Bebrias extemplo spargit fuga, nullus adempti

Regis amor, montem celeres syluamq; capeffunt.

Ciues seruare uirtus est maxima ducis
 ex Senecæ sententia.

Seneca in Octauia.

Seruare ciues maior est uirtus patriæ patri

DE

E

DE EBRIETATE

Ebrietas ubi adest, ibi secretum non est.

Vergel. de Venere & Vino.

Arcanum demens detegit ebrietas.

Hora. lib. 1. Epist. ad torquatum

Quid non ebrietas designat? opera recludit.
Spes iubet esse ratas, in praelia trudit inermem,
Sollicitis animis onus eximit, addocet arteis.
Fœcundi calices quem non fecere disertum?
Contracta quem non in paupertate solutum?
Ebrietas vera ut nocet, sic ficta prodest sæpe.

Quid de arte amandi.

Ebrietas ut vera nocet, sic ficta iuuabit.

Ebrietas voluptatis comes est.

Sillius Italicus lib. 15. bel. Puni.

Ebrietas tibi fida comes, tibi luxus, & atris

Circa te semper uoluit insania pennis.

Vinum immoderare sumptum non parum obest.

Quid lib. 2. de remed. amoris

Quid tibi precipiam de Bacchi munere, queris?

Vina parant animos Veneri.

Idem de arte aman. lib. 1.

Vina parant animos, faciuntq; caloribus aptos.

Cura fugit multo, diluiturq; mero.

Horat. Oda. 18. lib. 1.

At ne quis modici transfiliat munera Liberi,

Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero

Debellata

Debellata, monet Sithonijs non leuis Eubius,
Cum fas atq; nefas exiguò sine libidinum
Discernunt auidi.

Propert. lib. 2. ad Cinthiam.

Vino forma perit, uino corrumpitur ætas.

DE ELECTIS.

Electi sunt pauci.

Verg. lib. 6. Aeneid.

Fauci quos æquus amavit.

Iupiter, aut ardens euexit ad æthera uirtus.
Ibidem.

Fauci lata arua tenemus.

Idem in Viro bono.

Vir bonus & sapiens (qualem uix reperit unum

Millibus è multis hominum, consultus Apollo)

Ausonius de septem sapientum sentent.

Plures esse Bias prauos, quem clara Pyrene.

DE ELEMENTIS.

Elementa quatuor sunt, ex quibus duo leuia existunt
f. ignis & aer, quæ sursum naturaliter
tendunt: Aqua uero & terra grauiora
sunt, & deorsum natura
liter tendunt.

Quid. lib. 15. Metamor.

Quatuor æternus genitalia corpora mundus

Continet, ex illis duo sunt onerosa, suoq;

Pondere in inferius, tellus atq; unda feruntur.

Et totidem grauitate carent, nulloq; premente

Alta

ILLVSTRIVM POETARVM

Alta pctunt, aër atq; aëre purior ignis.

Idem lib. 1. Fausto.

Altum petit flamma, propior locus aëra cepit.

Sederunt medio terra fretumq; loco.

Manilius lib. 1. Astrono.

Ignis in aethereas uolucer se transtulit auras,

Summaq; complexus stellantis culmina caeli

Flammæ tum uallo naturæ moenia fecit.

Proximus in tenuis descendit spiritus auras

Aëraq; extendit medium per maria mundi.

Ignem flatus alit uicinus subditus astris.

Tertia fors undas strauit, flatusq; natanteis

Acquore persudit toto nascentia ponto,

Vt liquor exhalet tenuis, utq; euomet auras

Aëraq; ex ipso ducentem scuna pascat.

Vltima subsedit glomerato pondere tellus.

Ouid. lib. 1. Metamor.

Ignæa conuexi uis, & sine pondere caeli

Emicuit, summaq; locum sibi legit in arce.

Proximusest aër illi leuitate, locoq;

Densior his tellus, elementaq; grandia traxit,

Et pressa est grauitate sui: circumfluus humo

Vltima possedit, solidumq; coërcuit orbem.

ibidem.

Neu regio foret ulla suis animalibus orba,

Astra tenent caeleste solum, formæq; deorum.

Cesserunt nitidis habitandæ piscibus undæ.

Terra feras cepit, uolucres agitabilis aër.

Elementa generabilia corruptibiliae
inuicem sunt.

Ouid.

FLORES.

105

Ouid. lib. 15. Metamor.

Quæ quanquam spacio distant, tamen omnia fiunt

Ex ipsis, & in ipsa cadunt, resolutaq; tellus

In liquidas rarefcit aquas, tenuatur in auras,

Aëraq; humor abit, dempto quoq; pondere rursus

In superos aër tenuissimus emicat ignes.

Inde retro redeunt, idemq; retexitur ordo.

Ignis enim densum spissatus in aëra transit,

Hinc in aquas, tellus glomerata cogitur unda.

Elementa omnia & caelestia quæq;
communia sunt.

Ouid. lib. 6. Metamor.

Accessit, positoq; genu Titania terram

Prescit, ut hauriret gelidos potura liquores:

Rustica turba uetat, dea sic affata uetantes:

Quid prohibetis aquas? Vtus communis aquarum est.

Nec solem proprium natura, nec aëra fecit,

Nec tenues undas: ad publica munera ueni.

Quæ tamen, ut detis, supplex oro.

DE ELOQVENTIA.

Eloquentiæ vis quanta.

Verg. lib. 1. Aeneid.

Sic ait, & dicto citius tumida æquora placat,

Collectasq; fugat nubes, solemq; reducit.

Ac ueluti magno in populo cum sæpe coorta est

Seditio, sæuitq; animis ignobile uulgus,

Iamq; faces & saxa uolant, furor arma ministrat.

Tum pietate grauem, ac meritis si forte uirum quem

Confes

ILLVSTRIVM POETARVM

Conspexere silent, arrectisq; auribus adstant.
 Ille regit dictis animos & pectora mulcet:
 Sic cunctus pelagi cecidit fragor, æquora postquam
 Prospiciens genitor &c.

Eloquens forti viro dignior est,
 eiq; præponitur.

Quid lib. 13 Metamor.

Quippe manu fortes, non sunt tibi Marte secundi:
 Concilijs cessere meis, tibi dextera bello
 Vtilis, ingenium est quod eg et moderamine nostro.
 Tu vires sine mente geris, mihi cura futuri est.
 Tu pugnare potes, pugnandi tempora mecum
 Eligit Atrides. Tu tantum corpore predes,
 Nos animo. Quantoq; ratem qui temperat anteit
 Remigis officium, quanto dux milite maior:
 Tantò ego te supero, nec non in corpore nostro
 Pectora sunt potiora manu: vigor omnis in illis.

Ibidem

Mota manus procerum est, & quid facundia posset
 Tunc patuit, fortisq; uiri tulit arma disertus.

Valerius Flaccus lib. 4. Argonaut.
 Sed te non animus, nec solis uiribus æquum
 Credere, sæpe acri potior prudentia dextra.

Eloquentia fructus maximus est.

Quid lib. 2 de Tristib.

Discitur, innocuas ut agat facundia causas.
 Protegit hæc fontes, inmeritosq; premit.

Lucan. lib. 7 de Cicerone.

Romani maximus autor

Tullius

FLORES.

106

Tullius eloquij, cuius sub iure, togaq;
 Pacificas sæuus tremuit Catilina secures.
 Addidit inualidæ robur facundia causæ.

Eloquentia affectu maximo appetenda non
 est, cum noceat quandoq;.

Iuuenalis satyra 10.

Eloquium ac famam Demosthenis, aut Ciceronis
 Incipit optare.

Eloquio sed uterq; perit orator, utrunq;

Largus & exundans letho dedit ingenij fons.

Ingenio manus est, & ceruix cæsa, nec unquam

Sanguine caudidici maduerunt rostra pusilli

DE EXPERIENTIA.

Experientia ad scientiam acquirendam
 maxime confert.

Terent. in Adelphis

Nunquã ita quisquã bene subducta ratione ad uitã fuit

Quam res, ætas, usus, semper aliquid adportet noui,

Aliquid moneat, ut illa quæ te scire credas, nescias,

Et quæ tibi putaris prima, in experiundo repudies.

Quid lib. 6. Metamor.

Seris uenit usus ab annis.

Experientia facit artem.

Manilius lib. 1. Astronomicõn.

Postquam omnis cœli species redeuntibus astris

Percepta, in proprias sedes, & reddita certis

Fatorum ordinibus sua cuiq; potentia formæ

Per uarios usus artem experientia fecit,

Exemplo monstrante uiam.

o

DE

F DE FACILITATE.

Facilia quæq; in principio difficilia videntur.

Lucretius lib. 2. de nat. rerum.

Sed neq; tam facilis res ulla est, quin ea primum

Difficilis magis ad credendum constet

Facilia aggredi difficile non est.

Quidius lib. 3. de trist.

In causa facili, cuius licet esse deserto,

Et minime vitres frangere quassa valent.

Subruere est arces, et stantia mœnia virtus:

Quilibet ignavi præcipitata præmunt,

Manilius lib. 3. Astronomicon.

Facile est uentis dare uela secundis.

Fœcundumq; solum uarias agitare per arteis,

Auroq; atq; eborei decus addere, cum rudis ipsa

Materies niteat.

DE FACTO.

Quæ quis vult facere ea publicare non debet.

Ausonius in setentijs Thaletis.

Quod facturum eris, dicere sustuleris.

Factum æternum haud esse potest,

quia nil fit æternum.

Senecam Hercule Oeteo,

Verum est quod cecinit sacer

Tangens Threiciam chelym

Orpheus

Orpheus Calliope genus:

Æternum fieri nihil.

Facti fama etiam post mortem manet.

Quid. lib. 2. Fasto.

Fama manet facti, posito uelamine currunt.

Et memorem famam qui bene gessit habet.

Factum semel infectum fieri non potest ob

contradictionis repugnantiam.

Horat. Oda. 29. lib. 3.

Cras uel atra

Nube polum pater occupato,

Vel sole puro, non tamen irritum

Quodcumq; retro est efficiet, neq;

Diffinget, infectumq; reddet

Quod fugiens semel hora uexit.

Plaut. in Aulularia.

Factum est illud, fieri infectum non potest.

Idem in Captiuis.

Quod male feci crucior, modo si infectum fieri possit.

Facinus maximum absq; periculo
non committitur.

Terentius in Heauton.

Non fit sine periculo facinus magnum et memorabile.

DE FALLACIA.

Fallacia alia aliam sepe expellit.

Terent. in Andria.

Fallacia alia aliam trudit.

Fallere aliquem sub amici nomine, tuta fre-
quensq; est via, ac criminosa tamen.

Quid. lib. 1. de arte Amandi.

○ ij

Tuta

ILLVSTRIVM POETARVM

Tuta, frequensq; uia est per amici fallere nomen.
Tuta frequensq; licet sit uia, crimen habet.
Fallentes fallere licet.

Ouid. lib. 1. de arte Amandi.

Fallite fallentes: ex magna parte profanum
Sunt genus: in laqueos quos posuere cadant.

DE FAMA.

Fama uelox est atq; eundo crescit, merito
igitur fallax loquaxq; dicitur.

Vergil. lib. 4. Aeneid.

Exemplo Libyæ magnas it fama per urbes:
Fama, malum, quo non aliud uelocius ullum,
Mobilitate uiget, uiresq; acquirit eundo.
Parua metu primo, mox sese attollit in auras,
Ingrediturq; solo, & caput inter nubila condit
Illam terræ arens ira irritata deorum
Extremam (ut perhibent) Cæco, Enceladog; sororem
Progeniuit, pedibus celerem, & perniciousis alis,
Monstrū horrēdū, ingens: cui quot sūt corpore plūmæ
Tot uigiles oculi subter (mirabile dictū)
Tot lingue, totidem ora sonant, tot surrigit aures.
Nocte uolat cœli medio, terræq; per umbram,
Stridens: nec dulci declinata lumina summo.
Luce sedet custos, aut summi culmine tecti
Turribus aut altis, & magnas terreat urbes,
Tam ficti, prauiq; tenax, quàm nuncia ueri.

Ouid. lib. 9. Metamorpho.

Fama loquax peruenit ad aures
Deianira tuas, quæ ueris addere falsa

Gaudet

FLORES.

108

Gaudet, & è minimo sua per mendacia crescit.
Idem lib. 12. Metamor.

Orbe locus mediò est inter terrasq; fretumq;
Cælestesq; plagas, triplicis confina mundi,
Vnde quod est usquam, quamuis regionibus absit,
Inspicitur, penetratq; cauas uox omnis ad aures.
Fama tenet, summaq; domum sibi legit in arce,
Innumerosq; aditus, ac mille foramina tectis
Addidit, & nullis inclusit limina portis.
Nocte dieq; patet, tota est ex ære sonanti,
Tota fremit, uocesq; refert, iteratq; quod audit.
Nulla quies intus, nullaq; silentia parte.
Nec tamen est clamor, sed parua murmuræ uocis.
Atria turba tenet, ueniunt leue uulgus, euntq;
Mixtaq; cum ueris passim commenta uagantur,
Milliarumorum, confusaq; uerba uolitant.
E quibus hi uacuas implent sermonibus aures,
Hi narrata ferunt aliò, mensuraq; ficti
Crescit, & auditis aliquid nouus adijcit autor.
Ipsa quid in cælo rerum pelagoq; geratur,
Et tellure uidet, totumq; inquit in orbem

Idem lib. 4. de Ponto.

En ego letarum uenio tibi nuncia rerum

Fama, per immensas ære lapsa uias.

Marti. lib. 7. Epigram.

Certus abest autor, sed uox hoc nunciat omnis.

Credo tibi, uerum dicere fama soles.

Plaut. in Persa.

Inimici famam non ita, ut nata est, ferunt.

○ iij

Famam

ILLVSTRIVM POETARVM

Famam bonam amittere peius est, quam
nobilissima quæq;

Horat. satyra 2. lib. 1.

Vnde

Fama malum grauius, quam res, trahit. An tibi abunde

Personam satis est, non illud, quicquid ubiq;

Officit, euitare, bonam deperdere famam?

Famaq; incontaminatam feruans diues sat est

Plaut. in Mustel.

Ego si bonam famam mihi seruaffo, sat ero diues.

Fama hominum licet longa sit, tamen a morte

sectanda tandem delebilis est.

Boetius metro 7. lib. 2.

Quid ô superbi colla mortali iugo

Frustra leuare gestiunt?

Licet remotos fama per populos means

Diffusa linguas explicet.

Et magna titulis fulgeat clavis domus,

Mors spernit altam gloriam

Inuoluit humile pariter, et celsum caput,

Aequatq; summis infima,

Vbi nunc fidelis ossa Fabricij manent?

Quid Brutus, aut rigidus Cato?

Signat superstes fama tenuis, pauculis

Inane nomen literis.

Sed quid decora nouimus uocabula?

Num scire consumptos datur?

Iacetis ergo prorsus ignorabiles,

Nec fama notos efficit.

Quod si putatis longius uitam trahi,

Mortalis

FLORES.

109

Mortalis aura nominis.

Cum sera uobis rapiet hoc etiam dies

Iam uos secunda mors manet.

Anso. lib. Epigram.

Miremur perisse homines, monumenta fatiscunt,

Mors etiam saxi, nominibusq; uenit.

Fama, seu virtutis nomen superest tantum,

cætera uero mortis sunt.

Ouid. lib. 2. Fasto.

Fama manet facti, posito uelamine currunt.

Et memorem, famam, qui bene gessit, habet.

Idem de Sappho.

At mihi Pegasides blandissima carmina dicant.

Iam canitur toto nomen in orbe meum.

Idem lib. 3. de Ponto.

Corpora debentur mortis exanguia bustis,

Effugiunt structos nomen honosq; rogos.

Occidit et Theseus, et qui comitauit Orestem,

Sed tamen in laudes uiuit uterq; suus.

Idem lib. 1. de sine titulo.

Scindentur uestes, gemmae frangentur, et aurum.

Carmina, quam tribuent fama perennis erit.

Idem lib. 3. de Trist.

Singula quid referam: nul non mortale tenemus

Pectoris exceptis ingenijq; bonis.

En ego cum patria caream, uobisq; domoq;

Raptaq; sint adimi quæ potuerunt mihi,

Ingenio tamen ipse meo comitorq; fruorq;

Cæsar in hoc potuit iuris habere nihil.

O iij

Quilis

IL LVSTRIVM POETARVM

Quilibet hanc seuo uitam mihi finiat ense,
Me tamen extincto fama superstes erit.

Proper. lib. 3.

At non ingenio quesitum nomen ab euo
Excidet, ingenio stat sine morte decus.

Auso, in Thaletis sententijs

Vita perit mortis, gloria non moritur.

DE FAME.

Latrante stomacho omnis mora bilem mouet.

Plau. in Amphitryone.

Fames, & mora bilem in nasum conciuunt.

Esurienti dulcia gustabiliae sunt quæq;

Quid. lib. 6. Metam.

Hauftus aquæ mihi nectar erit: uitamq; fatebor

Accepisse simul uitam dederitis in undis.

Hora. saty. 2. lib. 2.

Ieiunus stomachus raro uulgaria temnet.

DE FATO.

Fatum (seu causarum ordo) immutabile est, ex quo hu-
manum genus regi necessario quidam opinan-
tur, sed falso, nisi intelligant per fatum

Dei uoluntatem, & hæc immuta-

bilis est, ut supra ostensum

titulo de Deo.

Verg. lib. 6. Aeneid.

Desine fata Deum flecti sperare precando;

luue, saty. 9.

Fata regunt homines.

Seneca in Oedipo.

Fatis

FLORES.

110

Fatis agimur, credite fatis.

Non sollicitæ possunt curæ

Mutare rati stamina fusi.

Quicquid patimur mortale genus

Quicquid facimus uenit ex alto,

Seruatq; sua decreta colus,

Lachesis dura reuoluta manu.

Omnia secto tramite uadunt

Primusq; dies dedit extremum.

Non illa deo uertisse licet,

Que nexa suis currunt causis.

It cuiq; ratus prece non ulla

Mobilis ordo: multis ipsum

Timuisse nocet: multi ad fatum

Venere suum, dum fata timent.

Idem in Octa.

Regitur fatis mortale genus

Nec sibi quisquam spondere potest

Firmum & stabile: perq; casus

Voluitur uarios semper nobis

Metuenda dies.

Mani. lib. 2. Astro.

Mitto, quod certum est, & inuitabile fatum.

Idem lib. 4. Astrono.

Soluite mortales animos, curasq; leuate

Totiq; superuacuis uitam desfete querelis.

Fata regunt orbem, certa stant omnia lege.

Longaq; per certos signantur tempora cursus.

Nascens morimur, finisq; ab origine pendet.

Tunc

ILLVSTRIVM POETARVM

Tunc & opes, & regna fluunt, & sepius orta
 Paupertas, artesq; datae, moresq; creati,
 Et vitia & clades, damna & compendia vitæ.
 Nemo caret damno, poterit nec habere negatum,
 Fortunam hæc suis inuitam perdere uotis,
 Aufugere instantem. Sors est sua cuiq; ferenda.
 At nisi fata darent leges uitæq; necisq;
 Fugissent ignes Aeneam. Troia sub uno
 Non euerfauit, fatis uicisset in ipsis,
 Aut lupa proiectos nutritet Martia fratres,
 Romæq; sic enata foret, pecudumq; magistri
 In Capitolinos auxissent culmina monteis,
 Includitæ sua potuisset Iupiter arce
 Captus, uel caput hic orbis foret igne sepulto,
 Vulneribus uictor repetisset Mutius urbem
 Solus, & oppositis clausisset Horatius armis
 Pontem urbemq;, simul rupisset fœdera uirgo,
 Tresq; sub unius fratres uirtute iacerent.
 Nulla acies tunc euicit, pendebat ab uno
 Roma uiro, regnumq; orbis sortita iacebat.
 Fatum diuina subâicitur potestati.
 Sta. lib. 5. Sylua.
 Heu durus sati tenor, est ne quod illi
 Non liceat: quantæ poterant mortalibus annis
 Accessisse moræ: si tu pater omne tenere
 Arbitrium, cæco generet mors clusa barathro,
 Longius & uacua posuissent stamina Parca.
 Fata. i. aduersa qui proculcauit, ac vitæ bona. i.
 prospera proiecit, nullo ei opus est ut
 mortem cupiat petatq;. Vtrûsq;
 enim uelle timidi est.

FLORES.

111

Seneca in Oedipo.

Qui fata proculcauit, ac uitæ bona
 Proiecit atq; abscidit, & casus suos
 Onerauit ipsi, cœu uideo, nullo est opus
 Quare ipse mortem cupiat, aut quare petat.
 Vtrunq; timidi est uelle. Contempsit mori
 Qui non concupiscit.

DE FAVORE.

Fauor nulla arte quaeritur melius, quam clementia.
 Ouid lib. 2. de Ponto.
 Conueniens hominum est, hominem seruare uoluptas.
 Et melior nulla quaeritur arte fauor.
 Fauor ad opus addiuuat, laboremq; minuit.
 Ouid lib. 3. de Ponto.
 Scribentem iuuat ipse fauor, minuitq; laborem,
 Cumq; suo crescens pectore seruet opus.

DE FELICITATE.

Felix, boni fontem. i. deum videre qui potuit.
 Boët. metro. 12. lib. 3.
 Felix qui potuit boni
 Fontem uisere lucidum.
 Felix qui potuit grauis
 Terræ soluere uincula,
 Felix non erat, qui potuit cadere.
 Boëtius metro. 1. lib. 1.
 Quid me felicem toties iactastis amici?
 Qui cecidit stabili non erat ille gradu.
 Felix dicitur, quem aliena pericula
 cautum reddunt.

Tibullus

ILLVSTRIVM POETARVM

Tibu. Eleg. 7. lib. 3.

*Vos ego nunc moneo, felix quicumq; dolore
Alterius disces posse carere tuo.*

*Felix dicitur, mortis metum qui suis
subiecit pedibus.*

Verg. lib. 2. Georg.

*Felix qui potuit rerum cognoscere causas,
Atq; metus omneis, & inexorabile fatum
Subiecit pedibus, strepitumq; Acheruntis auari.*

*Felix esse dicitur, qui terrenas cupiditas
superavit.*

Iuue. saty 13.

Plurima felix

Paulatim vitia atq; errores exiit omnes.

Boëtius metro. 12. lib. 3.

*Felix qui potuit grauis
Terra soluere uincula.*

*Felices dicuntur, æquanimiter sustinentes in
commoda præsentis vitæ.*

Iuue. saty 13.

Dicimus autem

*Hos quoq; felices qui ferre incommoda uitæ,
Nec iactare iugum uitæ dedicere magistra.*

*Felices vocantur illi, quorum amor, s. Dei & proximi
vsq; ad mortem per seuerat.*

Hora. Oda. 13. lib. 1.

Felices ter & amplius

Quos irrupta tenet copula, nec malis

Diuisus querimonij

Suprema citius soluet amor die.

DE

FLORES.

112

DE FIDE.

*Fidei commendatio maxima, eo quod sine
ipsa pax nusquam reperitur.*

Sil. Ita. lib. 2. bel. Pun.

*Ante Iouem generata decus diuimq; hominumq;
Qua sine non tellus, pacem non æquora norunt
Iusticiæ consors, tacitumq; in pectore numen.
Exitium ne tuæ dirum spectare Sagunthi,
Et tot pendentem pro te dea cernere pœnas
Vrbem lenta potes? moritur tibi uulgus, & una
Te matres uicente fame: te mœsta uirorum
Ora uocant, primaq; sonant te uoce minores:
Fer coelo auxilium, & fessis da surgere rebus.
Hæc satus Alcmena.*

*Fidei ad Herculem responso lepidissima, quæ
ait, se regiones omnibus malis pollutas
habitare non posse.*

Ibidem.

Contra cui talia uirgo.

*Cerno equidè, nec pro nihilo est mihi fœdera rumpi,
Satq; dies ausis olim tam tristibus ultor.
Sed me pollutas properantem linquere terras,
Sedibus his, testisq; Iouis succedere adegit
Fœcundum in fraudes hominum genus, impia liqui,
Et quantum terrent, tantum metuentia regna,
Et furias auri, nec uilia præmia fraudum,
Et super hæc ritu horricos, ac more ferarum
Viuentis rapti populos, luxuq; solutum
Omne decus, multaq; oppressum nocte pudorem.
Vis colitur, turrisq; locum sibi uendicat ensis.*

Et

ILLVSTRIVM POETARVM

Et probris cessit uirtus. En aspice gentes,
Nemo insons pacem seruant commercia culpæ.
Fides clementiæ germana.

Claud. lib. 2. in Stilconis laudes.

Huic diuæ germana, fides, eademq; sororis
Corde tuo delubra tenens.

Fides amorem amicitiasq; maxime seruat.

Ibidem.

Hæc est amicitias longo post tempore firmat,
Mansuroq; adamante ligat, nec mobile mutat
Ingenium, parua strepitu nec uincula noxæ
Dissolui patitur, nec fastidire priorem
Allicitur ueniente nouo, benefacta tenere,
Respuere offensas facilis, pariterq; minoris
Officij, magniq; memor superare laborat:
Viq; hostes armis, meritis sic uincit amicos.

Prope. lib. 2.

Multum in amore fides, multum constantia prodest.

Fides Deo placet magis, quam sacrificium.

Ouid. Epistola. 18.

Non boue maclato coelestia numina gaudent,
Sed quæ præstanda est, et sine teste, fide.

Fides tarda solet esse in rebus magnis.

Ouid. Epist. 16.

Tarda solet magnis rebus inesse fides.

Fides aduersis rebus abest.

Luca. lib. 9. de bell. ciui.

Clausa fides miseris.

Sene. in Hercule Oeteo.

Non rata fides ubi iam melior

Fortuna

FLORES.

113

Fortuna ruit.

Sili. Ita lib. 11. bell. Pun. secun.

Stat nulla diu mortalibus usquam

Fortuna titubante fides.

Fides empta haud perdurat.

Claud. de quarto Honorij consulatu.

Perdurat non empta fides, nec pectora merces

Alligat.

Fides opere, non verbo præstanda est.

Ouid. 2. Fastorum.

Surgit, cui dederat clarum Collatia nomen,

Non opus est uerbis, credite rebus, ait.

Fides regnis postponenda non est.

Silius Ita. lib. 2. bel. Pun. secun.

Quis uero non a qua dedit uictoria nomen?

Audite o gentes, non rumpite fœdera pacis,

Nec regnis postferte fidem.

Fides prohibet arcana loqui

Seneca in Oedipo.

Fatere, ne te cogat ad uerum dolor.

Senex. Prohibet fides.

Fides in senibus maior est, quam in iuuenibus,

ipsa quippe robustos annos exigit.

Luca. lib. 8. bel. ciui.

Ardua quippe fides robustos exigit annos.

Idem de Ptolemæo rege.

Pellæusq; puer gladio tibi colla recidit

Magne tuo.

Sene. in Octa.

Teneris in annis haud satis clara est fides.

Clau

ILLVSTRIVM POETARVM

Claud. de quarto Honorij Consul.
Præmissa futuris.
Dant exempla fidem.
Fides atq; taciturnitas seruis necessaria est.
Terent. in And.
Nihil istac opus est arte ad hanc rem, quam paro,
Sed his, quas semper in te intellexi sitas:
Fide & taciturnitate.

Fides nusquam tuta est.
Verg. lib. 4. Aeneid.
Nusquam tuta fides.
Mani. lib. 2. Astron.
Perq; tot ætates hominum, tot tempora & annos
Tot bella & uarios etiam sub pace labores,
Cum fortuna fidem quærat uix inuenit usquam.
At quanta est scelerum moles per secula cuncta,
Quantq; onus inuidiæ non excusabile terris,
Venales ad fata patres matrumq; sepulchra
Imposuit, phœbus noctem terrasq; reliquit.
Quid loquor aersas urbeis, & prodita templa,
Et uarias pacis clades, & mixta uenena,
Insidiasq; fori, cades in moenibus ipsis,
Et sub amicitia grassantem nomine turbam,
Et fas atq; nephas mixtum, legesq; per ipsas
Seuit nequities, pœnas iam noxia uincit.
Scilicet in multis quoniam discordia uincit.
Corpora nascuntur, pars & sublata per orbem,
Et fidei rarum foedus, pacisq; tributum:
Utq; sibi coelum, sic tellus dissidet ipsa,

Atq;

FLORES

114

Atq; hominum gentes inimica sorte feruntur.
Fidei uiolator amarissimas luet pœnas.
Silius Italicus lib. 13. bel. Pun. secun.
Dubio qui frangere rerum
Gaudebit pacta, ac tenues spes linquet amici.
Non illi domus aut coniunx, aut uita manebit.
Vnquã expers luctus, lachrymæq; ager æquore seper
Ac tellure premens, ager ægrum nocte dieq;
Despecta ac uiolata fides.

Quantum nummorum habent homines
tantum habent & fidei.
Iuuenalis satyr. 3.
Quantum quisq; sua nummorum continet arca
Tantum habet & fidei.

DE FIDELITATE.

Fidelis in pecunijs, etiam in arcano tegendo
fidelis existimandus est.
Terentius in Phormione.
Cuius tu fidem in pecunia prospexeris,
Verere ei uerba credere?
Fidem in mala iniustae causa seruare scelus est.
Seneca in Hercule Oeteo.
Præstare, fateor posse me tacitam fidem
Si scelere careat, interim scelus est fides.
Fidelitatis seruandæ, precatio, seu ad
monitio dignissima.
Ouid. Epistola. 19.
Ut ualeant, aliæ ferrum patiuntur, & ignes,
Fert alijs tristem succus amarus opem.

P

Nil

ILLVSTRIVM POETARVM

Nihil opus est istis, tantum periuria uita,
Teq; simul serua, meq; datamq; fidem.

Seneca in Hercule Oeteo,

Sed te per omne caelitem numen precor,
Per hunc timorem, quicquid arcani apparo
Penitus recondas, & fide tacita premas.

Plaut. in Capt.

Fac fidelis sis fideli, caue fluxam fidem geras.

Silius Italicus lib. 13. bel. Pu.

Vox (.s. fidei) occulta subit, passim diffusa per aures:
Foedera mortales ne seuo rumpite ferro,
Sed castam seruate fidem, fulgentibus ostro
Hæc potior regnis.

Fidelitatis seruandæ promissio promptissima,

Terentius in Phormi.

Ist hæc mihi res sollicitudini est,
Neq; defeciscar unquam adeo experier,
Donec tibi id, quod pollicitus sum, effecero.

ibidem.

Quanta hæc mea paupertas est, tamen
Adhuc curauim unum hoc quidem, ut mihi esset fides.

Fidelissimi viri intimatio per pulchra, maxime
in promissorum synkerisis.

obseruatione.

Plautus in Asinaria.

Eidem homini, siquid recte curatum uelis
Mandes, moriri sese misere mauolet,
Quam non perfectum reddat, quod promiserit,

Fideles seu foedera obseruantes nunc egent,
foedifragi uero ditantur.

Claudianus

FLORES

115

Claudianus lib. 2. in Eutrop.

At nunc qui foedera rumpit.

Ditatur, qui seruat, eget.

DE FILIIS.

Filij domandi sunt, atq; ad laborem paulatim
assuefaciendi moraliter.

Vergil. lib. 3. Georg.

Tu quos ad studium atq; usum formabis agrestem
Iam uitulos hortare: uiamq; insiste domandi,
Dum faciles animi iuuenum, dum mobilis ætas.
Ac primum laxos tenui de uimine circlos
Ceruici subnecte, dehinc ubi libera colla
Seruitio adsuerint, ipsis è torquibus aptos
Iunge pares, & coge gradum conferre iuuenos.

Filij tales esse dicuntur, ut eos parentes
esse sinunt.

Terentius in Adelphis.

Sic fiet modo, ut nunc est, quæso,
Ut quisq; filium suum uult esse, ita est.

Filij parentum acta moresq; ut plurimum imi-
tantur. De quo infra ritu. de paren-
tibus plura.

Horat. Oda. 4. lib. 4.

Fortes creantur fortibus & bonis.
Est in iuuenis, est in equis patrum
Virtus: nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.

Sene. in Hippolyto.

Redit ad autores genus,

P ij Stirpemq;

ILLVSTRIVM POETARVM

Stirpemq; primam degener sanguis refert.

Filij obedientes hilariter quod decet
parentibus peragunt.

Terentius in *Audria* Pamph.

Neq; istic, neq; alii tibi usquam erit in me mora.

Si. Facis quod te decet

Cum isthoc, quod postulo, impetro cum gratia.

Filij parentum mortem appetunt sepiissime.

Terentius in *Adelphis*.

Porro aut dum studeo illis ut quam plurimum

Facerem, contrini in querendo vita, atq; etate meam.

Nunc exacta etate hoc fructi pro labore ab his fero,

odium:

Meam autem mortem expectant.

Filias nuptui inuitas tradere incitua est.

Plaut. in *Sticho*.

Stulticia est pater uenatum ducere inuitas canes.

Hostis est uxor, inuita qua ad uirum nuptum datur.

Filiarum pudicitiam parentes seruare
non nimis possunt.

Plaut. in *Epidico*.

Docte & sapienter

Dicis, non nimis potest pudicitiam quisquam sua ser-

uare filie.

DE FINE.

Finis acta probat.

Ouid. *Epistola*. i.

Exitus acta probat, careat successibus opto

Quisquis ab euentu facta notanda putat.

Miserabilis

FLORES.

116

Miserabilis summorum imperatorum
ac regum finis

De *Crasi sine sic* Ouidius lib. 6. *Fasto*.

Crassus ad Euphraten aquilas, natumq; suosq;

Perdidit, et lecto est ultimus ipse datus.

Et *lucanus* lib. 1. *bel. ciuil.*

Miserando finire *Crassus*

Assyrias Latio maculauit sanguine *Carras*.

De *Crasi sine in hunc modum* Ouidius.
lib. 4. de *Ponto*.

Diuitis audita est cui non opulentia *Crasi?*

Nempe tamen uitam captus ad hoste tulit.

Ibidem de *Dionysij tyranni sine*.

Ille *Syracusia* modo formidatus in urbe

Vix humili duram repulit arte famem

Idem lib. 3. de *Tript. de eodem*.

Vilia qui quondam miseris alimenta negarat

Nunc mendicatio pascitur ille cibo.

De eodem sic *Iuuenalis*. 10. *satyra*.

Qui dabat olim

Imperium, fufces, legiones, omnia, nunc se

Continet, atq; duas tantum res anxius optat.

Idem eadem *saty de Hannibalis sine*.

Expende *Hannibalem*, quot libras in duce summo

Inuenies: hic est quem non capit *Aphrica Mauro*;

Perfusa *Oceano*, Nilq; admota tepenti.

Rursus ad *Aethiopum* populos, altosq; elephantes

Additur imperijs *Hispania*, *Pyrenæum*

Transilit: opposuit natura alpemq; niuemq;

P ij

Diduxit

ILLVSTRIVM POETARVM

Diduxit scopulos, & montem rupit aceto.
 Iam tenet Italiam, tamen ultra pergere tendit.
 Actum (inquit) nihil est, ni poeno milite portas
 Frangimus, & medio vexillum pono suburra.
 O qualis facies, & quali digna tabella
 Cum Getula ducem portaret bellua luscum.
 Exitus ergo quis est: o gloria, vincitur idem,
 Nempe & in exilium præceps abit, atq; ibi magnus
 Mirandusq; cliens sedet ad prætoriarum regis
 Donec Bithino libeat iugulare tyranno.
 Finem animæ, quæ res humanas miscuit olim,
 Non gladij, non saxa dabunt, non tela, sed ille
 Cannarum vindex & tanti sanguinis ultor
 Annulus, idem, se uas curre per alpes
 Vt pueris placeas, & declamatio fias
 Idem Sil. Ital. lib. 2. bel. Pu.

Vagus exul in urbe

Errabit toto, patrijs proiectus ab oris,
 Tergaq; uertentem trepidans Carthago uidebit.
 Sæpe Saguntinis somno exterritus umbris,
 Optabit cecidisse manu, ferroq; negato
 Inuictus quondam stygias bellator ad undas
 Deformata feret liuenti membra ueneno.

Sic & Manilius lib. 4. Astrono.

Quid referam Cannas, admotaq; mœnibus arma
 Verronemq; pigrum, magnum quod uiuere posset,
 Postq; tuos Trafinene lacus Fabiumq; morantem
 Accepisse iugum uictas Carthaginis arces?
 Spectatum Hannibalem nostris cecidisse cathenis

Exiliumq;

FLORES.

117

Exiliumq; rogi furtiua morte luisse.
 De Marij sine, qui septies Cos. fuit, sic
 Ouid. lib. 4. de Ponto.
 Ille Iugurthino clarus Cymbroq; triumpho.
 Quo uictrix toties consule Roma fuit
 In cœna Marius iacuit, cannaq; palustri
 Pertulit, & tanto multa pudenda uiro.
 Iuue. 10. saty.

Exilium & carcer Mynturnarumq; paludes
 Et mendicatus uicta Carthagine panis
 Hinc causas habuere, quod illo ciue tulisset
 Natura in terris: quid Roma beatus unquam?
 Sic circumducto captiuorum agmine, & omni
 Bellorum pompa animam exalasse opimam,
 Cum de Theutonico uellet descendere curru?

Luca. item lib. 2. bel. ciui.

Cum post Theutonicos uictor Libycosq; triumphos
 Exul inuosa Marius caput abdidit ulna,
 Stagna auidi texere soli, laxaq; paludes
 Deposita fortuna tuum, mox uincula ferri
 Exedere senem, longusq; in carcere pædor.
 Ibidem.

Idem pelago delatus iniquo

Hostilem in terram, uacuisq; mapalibus actus
 Nuda triumphati iacuit per regna Iugurthæ,
 Et Pœnos præsit cineres, solatia sati
 Carthago, Mariusq; tulit.

Et mox:

Septimus exequitur repetitis fascibus annus,
 P iij

Ule

ILLVSTRIVM POETARVM

Ille fuit vitæ Mario modus, omnia passo.
 Quæ prior fortuna potest, atq; omnibus uso
 Quæ melior, mensq; homini quid fata parent,
 Mani. lib. 4. Astrono.

Et Cimbrum in Mario, Mariumq; in carcere uinctum
 Quod consul toties exul, ex exule consul.
 Et tacuit Libycis compar iactura ruinis,
 Atq; crepidinibus cepit Carthaginis urbem.
 Hoc nisi fata darent unquam fortuna tulisset?

De Pompei Magni sine sic Oui. lib. 4. de Ponto.
 Quid fuerat Magno maius? tamen ille rogauit
 Submissa fugiens uoce clientis opem,
 Cuiq; uiro totus terrarum paruit orbis
 Indignus effectus omnibus ipse magis.

Item Iuuenalis saty. 10.

Prouida Pompeio dederat Campania febres
 Optandas, sed multæ urbes, & publica uota,
 Vicerunt. Igitur fortuna ipsius & urbis
 Seruatum uictor caput abstulit. Hoc cruciatu
 Lentulus, hac poena caruit, ceciditq; Cethegus
 Integer & iacuit Catilina cadauere toto.

Mani. item lib. 4. Astrono.

Quis te Niliaco periturum littore Magne
 Post uictas Mithridatis opes, pelagusq; receptum,
 Et tres emenso meritos ex orbe triumphos?
 Cumq; etiam posses alium componere Magnum
 Crederet, ut corpus sepeliret naufragus ignis,
 Et collecta rogam facerent fragmenta carnes?
 Quis tantum mutare potest sine numine fati?

De

FLORES.

118

De Caesaris miserabili sine hæc Mâs
 nulus lib. 4. Astrono.

Ille etiam cælo genitus, cæloq; receptus
 Cum bene compositis uictor ciuilibus armis
 Iura togæ regeret, toties prædicta cauere
 Vulnere non potuit, toto spectante senatu.
 Indicium dextræ retinens, nomenq; cruore
 Deleuit proprio, possent ut uincere fata.

De Priami sine miserabili Iuue. saty. 10.

Incolumi Troia Priamus uenisset ad umbras
 Assarici magnis solennibus, Hectore funus
 Portante, ac reliquis fratrum ceruicibus, inter
 Iliadum lachrymas, ut primos ædere planctus
 Cassandra inciperet, scissaq; Polyxena palla,
 Si foret extinctus diuerso tempore, quo iam
 Cœperat audacis Paris ædificare carinas.
 Longa dies igitur quid cõtulit? Omnia uidit
 Euersa, & flammis Asiam, ferroq; cadentem.
 Tunc miles trenulus posita tulit arma tiara,
 Et ruit ante aram summi Iouis, ut uetulus bos
 Qui domini cultris tenuæ & miserabile collum
 Præbet, ab ingrato iam fastiditus aratro.
 Exitus ille utcunq; hominis.

Sene. in Troade de cod.

Ille tot regum parens
 Caret sepulchro Prianus, & flamma indiget
 Ardente Troia.

Mani lib. 4. Astro.

Quid numerem euersas urbes, regumq; rûinas?

Inq;

ILEVSTRIVM POETARVM

Inq; rogo Cræsum, Priantumq; in littore truncum,
Cui nec Troia rogus?

De Ruffi. interitu Claud. lib. 2. in Ruffi.

Vnus per medios audendi pronior ense
Proflit erecto, dictisq; & uulnere toruus
Appetit, hac Stichio, quem ictas pellere dextra
Te ferit, hoc absens inuadit uiscera ferro
Sic fatus: meritoq; latus transuerberat ictu.
Felix illa manus talem quæ prima cruorem
Hauerit, & fessi poenam libauerit orbis.
Mox omnes fodiunt hastis, artusq; nefandos
Dilaniant, uno tot corpore pila tepescunt.
Et non insecto puduit mucrone reuerti
Hi uultus audos, & adhuc spirantia uellunt
Lumina, truncatos alij rapuere lacertos.
Amputat, ille pedes, humerumq; quatit ille solutis
Nexibus, hic fracti referat curuamina dorsi.
Hic iccur, hic cordis fibras, hic pandit anhelas
Pulmonis talebras: spaciū non inuenit ira,
Nec locus est odijs consumpto funere, uix tum
Deferitur, sparsumq; cedit per tella cadauer.
Nec minus assiduis certant illidere saxis
Prodigiale caput, quod iam de cuspide summa
Nutabat, digna rediens ad moenia pompa.
Dextera tunc etiam ludo concessa uagatur.
Aëra petens, poenasq; animi persoluit auari
Terribili lucro, uitioq; imitata retentus
Cogitur adductis digitos inflectere neruis.
De Xerxis exercitu ac fine Iuuc. 10. saty.

in

FLORES.

119

in hunc modum scribit.

Creditur olim

Velsicatus Athos, & quicquid Græcia mendax
Audet in historia, cum stratum classibus iisdem,
Suppositumq; rotis solidum mare, credimus altos
Defeciss e aneis, epotaq; flumina Medo
Prandente, & madidus cantat quæ sostratus alis.
Ille tamen qualis redijt Salamine relicta
In Corum atq; Eurum solitus seuire flagellis
Barbarus Aeolio nunquam hoc in carcere passos,
Ipsum compe dibus, qui uicerat Ennosigæum?
Mitius id sanè, quod non & stigmatè dignum
Credidit, huic quisquam uellet seruire deorum?
Sed qualis redijt, nempe una naue cruentis
Fluctibus, ac tarda per densa cadauera prora
Has toties optata exegit gloria poenas.

Finis attendendus est in re omni, nam metrū
& mensura omniū agentium est.

Iuuc. saty. 10.

Festino ad nostros, & regem transeo Ponti,
Et Cræsum, quem uox iusti facunda Solonis
Respicere ad longæ iussit spacia ultima uitæ
Anso. de septem Sapien.

Expectare Solon finem docet, ortus Athenis.

Finis vitæ incertus est.

Ouid. de Philo.

Vita data est utenda, data est sine scenore nobis

Mutua, nec certa persoluenda die,

Hora, Oda. 13. lib. 2.

Quod

ILLVSTRIVM POETARVM

Quod quisq; uitet, nunquam homini satis
Cautum est in horas.

Sed improuisa leti
Vis rapuit, rapietq; gentes.

Hora. lib. Epodon.

Fugit iuuentus & uerecundus color,

Reliquit ossa pelle amicta lurida,

Tuis capillus albus est odoribus.

Nullum à labore me reclinat ociū.

Vrget diem nox & dies noctem, neq; est

Leuare tenta spiritu praeordia.

Seneca in Thyeste.

Nemo tam diuos habuit fauentes

Crastinum ut posset sibi polliceri.

Sta. lib. 2. Sylua.

Nos anxia plebes,

Nos miseri, quibus unde dies suprema, quis aui

Exitus, incertum, quibus instet fulmen ab astris?

Quae nubes fatale sonent, nul' flecteris istis?

Sed flectere libens.

Ouid. lib. 5. de Tristi.

Nil homini certum est, fieri quis posse putaret

Vt facerem in medijs hæc ego sacra Getis?

Ad proprium finem omnia tendunt natu-

raliter, nec vnquam quiescunt, quo-

usq; ei vnita fuerint,

Boët. metro. 2. lib. 3.

Repetunt proprios quæq; recursus,

Redituq; suo singula gaudent.

Nec manet ulli traditus ordo.

Nisi

FLORES.

120

Nisi quod fini iunxerit ortum,
Stabilemq; sui fecerit orbem.

DE FORMA.

Forma bonum fragile est.

Ouid. lib. 2. de arte aman.

Forma bonum fragile est, quantumq; accedit ad annos

Fit minor, & spacio carpitur ipsa suo.

Nec semper uiole, nec semper lilia florent.

Et riget amissa spina relicta rosa.

Et tibi iam uenient cani formosæ capilli.

Iam uenient rugæ, quæ tibi corpus arent.

Idem de faciei med.

Formam populabitur ætas

Et placidus rugis uultus aratus erit.

Tempus erit quo nos speculum uidisse pigebit.

Et ueniet rugis altera causa dolor.

Petro. Arbi.

Quod solum formæ decus est, cecidere capilli,

Vernantesq; comas tristis abegit hyems.

Nunc umbra nudata sua iam tempora mœrent,

Areaq; atritis ridet adusta pilis.

O fallax natura Deum, quæ prima dedisti

Ætatis nostræ gaudia, prima rapis.

Seneca in Hippo.

Anceps forma bonum mortalibus

Exigui donum breue temporis.

Vt uelox celeri pede laberis.

Non sic uere nouo prata decentia

Actas

ILLVSTRIVM POETARVM

Aestatis calidæ dispoliat uapor
 Sæuit solstitio cum medius dies.
 Sed noctem breuibus præcipitat rotis
 Languescunt folio lilia pallido.
 Et gratæ capiti deficiunt rosæ.
 Ut fulgor teneris qui radiat genis
 Momento rapitur, nullaq; nõ dies
 Formosi spoliũ corporis abstulit.
 Res est forma fugax.

Idem in Hercu. Oeteo.

Vt alta syluas forma uernantes alit
 Quas nemore nudo primus inuēsit tepor
 At cum solutos extulit Boreas Notos,
 Et seua totas bruma decussit comas,
 Deforme folijs aspicias truncis nemus:
 Sic nostra longum forma percurrentes iter
 Deperdit aliquid semper, & fulget minus,
 Malisq; minus est: quicquid in nobis fuit
 Olim petatum cecidit, & partu labat.
 Materq; multum rapuit ex illo mihi
 Actas citato senior eripuit gradu.

Nemese. Eclo. 4.

Non hoc semper eris, perdunt & gramina floreis,
 Perdit spinarosas, nec semper lilia candent,
 Nec longum tenet uua comas, nec populus umbras.
 Donum forma breue est, nec se tibi commodat omnis,

Proper. lib. 2.

Nec forma aternũ, aut cuiquam est fortuna perennis.

Forma pudicitiz contraria est atq; nociua.

Ouid.

FLORES.

321

Ouid. lib. 1. Metamor.

Sed te decor iste quod optas

Esse uetat, uotoq; tuo tua forma repugnat.

Idem. Epist. 15.

Lis est cum forma magna pudicitiz.

Iuue. 10. saty.

Formam optat modico pueris, maiore puellis
 Murnure, cum Veneris sanum uidet anxia mater.
 Sed uetat optari faciem Lucretia qualem
 Ipsa habuit: cuperet Rutilæ Virginia gibbum
 Accipere, atq; suam Rutilæ dare, filius autem
 Corporis egregy miseros trepidosq; parentes
 Semper habet. Rara est adeo concordia formæ
 Atq; pudicitiz.

Teren. in Andria.

Huius formam atq; etatem uides.
 Nec clam te est, quam illi nunc utraq; res inutiles
 Et ad pudicitiam, & ad rem tutandam sient.

Sene. in Hippo.

Raro forma uiris (secula prospice)
 Impunita fuit.

Forma donec mulieribus adest, diligens
 tur ab adolescentibus.

Teren. in Heauton.

Quippe forma impulsu nostra nos amatores colunt.
 Hæc ubi immutata est, illi suũ animũ alio conferunt.

Formam superbia comitatur.

Ouid. lib. 1. Fastorum.

Fastus inest pulchris, sequitur superbia formam.

Forma vino perit,

Proper.

ILLVSTRIVM POETARVM

Prope. lib. 2.

Forma uino perit, uno corrumpitur aetas.

DE FORNICATIONE.

Fornicationis detestatio castigatioq; vehemens.

Hora. saty. 2. lib. 1.

Quid inter

Est, in matrona, ancilla, peccesue togata?
ibidem.

Quare, ne poeniteat te

Desine matronas sectarier, unde laboris
Plus haurire mali est, quam exire decerpere fructus.

DE FORTITVDINE.

Fortis est qui aequanimiter utranq;
fortunam sustinet.

Hora. Oda. 10. lib. 2.

Sperat in festis, metuit secundis
Alteram sortem bene preparatum
Pectus,

ibidem.

Rebus angustiis animosus, atq;
Fortis appare, sapienter idem
Contrahes uento nimium secundo.

Turgida uela.

Fortissimus est, qui pati metuenda promptus
est, si insent, & differre potest.

Lucanus lib. 7. bel. ciuil.

Fortissimus ille est,

Qui promptus metuenda pati, si cominus insent,

Et

FLORES.

122

Et differre potest

Forti viro omne solum patria est.

Ouid. lib. 1. Fasto.

Omne solum forti patria est, ut piscibus aequor

Ut uolucris uacuo quicquid in orbe patet.

Stati, lib. 8. Theb.

Omne homini natale solum.

Fortis miser nondicitur.

Seneca in Hercule furente,

Quemcumq; fortem uideris, miserum neges.

Fortitudo affectu maximo appetenda non
est, quia per se nociua est.

Iuena. Satyra. 10.

Viribus ille

Confusus perijt, admirandisq; lacertis.

Fortitudo bonum fragile est.

Ouid. lib. 15. Metamorpho.

Fletq; Milo senior cum spectat inanes

Illos qui fuerant solidarum more ferarum

Herculeis similes, fluidos pendere lacertos.

Fortitudinem bonum fragile esse & floris in mo-
rem cito euanescere, moraliter, Fabula
illa de Aiace innuit, qui cum seipsum
interimisset, cruor ille in flo-
rem dicitur commuratus.

Ouid. lib. 13. Metamor.

Hectora qui solus, qui ferrum, ignesq; Iouemq;

Sustinuit, toties unam non sustinet iram.

Inuictumq; uirum uicit dolor arripit ense:

Et meus hic certe est, an & hunc sibi poscit Vlysses

Hoc ait, utendum est in me mihi: quiq; cruore

Sepe Phrygum maduit domini nunc cæde madebit,

Q

Ne

ILLVSTRIVM POETARVM

Ne quisquam Aiace[m] possit superare nisi Ajax.
 Dixit, & in pectus tum demum uulnera passum
 Qua patuit ferro laticalem condidit enses.
 Nec ualere manus infixum educere telum
 Expulsi ipse cruor, rubefactaq; sanguine tellus
 Purpureum uiridi genuit de cespite florem

Fortis a debili opprimitur quandoq;

Quid, lib. 2. de rene amor.

Parua necat morsu speciosum uipera taurum.
 A cane non magno sepe tenetur aper,

DE FORTVNA,

Fortuna instabilis uersat hominum
 opera, secundum quosdam.

Vergil, Eclog. 9.

Sors omnia uersat.

Idem de Fortuna.

Fortuna potens tantum
 Iuris atrox quae uendicas,
 Eueritq; bonos, elegis improbos,
 Nec seruare potes numeribus fidem.
 Fortuna immeritos auget honoribus.
 Fortuna innocuos cladibus afficit,
 Iustos illa uiros pauperie grauat,
 Indignos eadem diuitijs beat,
 Haec aufert iuuenes, & retinet senes,
 Iniusto arbitrio tempora diuidens.
 Quod dignis admittit transfert ad impios,
 Nec discrimen habet, rectaq; iudicat:
 Inconstans, fragilis, perfida, lubrica.

Nec

FLORES.

Nec quos clarificat perpetuo fouet,
 Nec quos deseruit perpetuo premit.
 Seneca in Hippol.

Res humanas ordine nullo
 Fortuna regit spargitq; manu
 Munera caeca, peiora fouens.

Manilius lib. 2. Astrono.

Fortuna prima sors data est, illa per artem
 Censetur titulo, quia proxima continet in se
 Fundamenta domusq; dominq; haerentia cuncta:
 Qui modus in seruis, quis sit consensus, in armis.

Quid, Epist. consol. ad Liuiam.

Nempe per hos etiam fortuna iniuria mores
 Regnat, & incerta est hic quoq; nixa rota
 Hic quoq; sentitur, ne quid non improba carpat,
 Seuit, & iniustum ius sibi ubiq; facit.

Scilicet immunis si luctus una fuisset.

Liuiam, fortuna regna minora forent.

Lucanus lib. 2. bel. ciuil.

Sive nihil positum est, seu sors incerta uagatur.
 Fertiq; refertq; uices, & habent mortalia casum
 Sit subitum quodcumq; paras.

Plaut. in Capt.

Fortuna humana fingit artatq; ut lubet.

Manilius lib. 2. Astrono.

Quod fortunatum faciat quis dicere falsum
 Audeat? & tanta suffragia uincere sortis?
 Istorum omnium opinio est falsa, ut infra
 titulo de Sapientia liquebit, & hic ex

Q ij

Ouidio

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouid. Epist. 1.

Careat successibus opto.

Quisquis ab euentu facta notanda putat.
Fortuna seu casus diuinæ subiicitur potestati.

Ouidius lib. 4. de Ponto.

Ludit in humanis diuina potentia rebus,
Et certam præsens uix habet hora fidem
Boetius metro 5. lib. 1.

Rupis Achemeniæ scopulis ubi uersa sequentum
Pectoribus figit spicula pugna fugax.

Tigris & Euphrates uno sese fronte resoluunt,
Et mox adiunctis dissociantur a quis

Si coeant cursumq; iterum reuocentur in unum
Confluat alterni quod trahit unda uadi.

Conueniant puppes, & uulsi flumine trunci,
Mistaq; fortuitos implicet unda modos.

Quos tamen ipsa uagos terræ declina casus
Gurgitis & lapsi de fluus ordo regit.

Sic quæ permisis fluitare uidetur habentis.
Fors patitur frenos, ipsaq; lege meat.

Fortunam deam facere inscitia est.

Iuuenalis satyra. 10.

Nullum numen abest si sit prudentia sed te
Nos facimus fortuna deam cæloq; locamus.

Fortuna fortes timere dicitur, ignauos
vero premere.

Seneca in Medea.

Fortuna fortes metuit, ignauos premit.

Fortuna opes auferre posse dicitur,
animum uero minime.

Seneca

FLORES.

124

Seneca in Medea.

Fortuna opes auferre, non animum potest.

Fortunam prosperam retinens hic sapiens
habetur, aduersam uero stultus.

Plaut. in Pseudulo.

Centum doctum hominū cōsilia, hæc una deuincit dea
Fortuna, atq; hoc uerum est, perinde, ut quisq; ea utitur
Ita præcellet, atq; exinde sapere eum omnes dicimus.
Bene ubi quid discimus consilium accidisse, hominem
cautum eum

Esse declaramus: stultum autem illum qui uortit malè
Fortunæ, id est, præsentis uitæ bonæ fragilia
instabiliaq; sunt.

Ouid. lib. 4. de Ponto.

Quid facis ab demens? cur si fortuna recedat

Naufragio lacrymas eripis ipse tuos?

Hæc dea non stabili, quàm sit leuis orbe fatetur,

Quæ summum dubio sub pede semper habet.

Idem lib. 3. de Trist.

Nempe dat, & quodcunq; libet fortuna, rapitq;

Irus & est subito qui modo Cræsus erat.

Idem 5. de Trist.

Pasibus ambiguus fortuna uolubilis errat.

Et manet in nullo certa tenaxq; loco.

Sed modo læta manet, uultus modo sumit acerbos

Et tantum constans in leuitate sua est.

Nos quoq; floruimus, sed flos fuit ille caducus,

Flammaq; de stipula nostra breuisq; fuit.

Horat. Oda. 34. lib. 1.

Hinc apicem rapax

Q ij

Fortuna

ILLVSTRIVM POETARVM

Fortuna cum stridore acuto
Sustulit, hinc posuisse gaudet.

Idem Oda. 29. lib. 3.

Fortuna saevo leta negotio,
Ludum insolentem ludere pertinax
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alij benigna.

Iuuenal. satyra. 7.

Si fortuna uolet, fies de rhetore consul.
Si uolet haec eadem fies de consule rhetor.

Seneca in Hercule furente.

Iniqua raro maximis uirtutibus
Fortuna parcat, nemo se tuto diu
Periculis offerre tam crebris potest.
Quem saepe transit casus, aliquando inuenit.

Idem in Hippo.

Nec ulli praestat ne lox

Fortuna fidem.

Idem in Medea.

Rapula Fortuna, ac leuis,
Praeceptisq; regno eripuit, & exilio dedit.
Confidit regnis cum leuis magnas opes.
Huc ferat, & illuc casus.

Idem in Octauia.

Quid me potens fortuna fallaci mihi
Blandita uultu, sorte contentum mea
Alte extulisti grauius ut ruerem, edita
Receptus arce, totiq; prospicerem metus?

Ibidem

Nero

Fortuna

FLORES.

125

Fortuna nostra cuncta permittit mihi
Sen. Crede obsequenti parcius, leuis est dea.

Boët. metro. 1. lib. 1.

Dum leuibus male fida bonis fortuna faueret?
Pene caput tristis miserat hora meum.

Nunc quia fallacem mutauit nubila uultum
Protrahit ingratas impia uita moras.

Idem metro. 3. lib. 2.

Cum polo Phoebus roseis quadrigis
Lucem spargere coeperit.

Pallet albentes hebetata uultus,
Flammis stella prementibus.

Cum nemus flatu Zephyri tepenti
Vernis irruit rosis,

Spirat insauum nebulosus Auster,
Iam spinis abeat decus.

Saepe tranquillo radiat sereno
Immoti mare fluctibus.

Saepe feruentes Aquilo procellas
Verso comitat equore.

Rarasi constat sua forma mundo
Si tantas uariat uices,

Crede fortunis hominum caducis:
Bonis crede fugacibus.

Terent. in Hecyra

O fortuna, ut nunquam perpetuo es bona.

Manilius lib. 3. Astrono:

Idcirco tanta est rerum discordia in aeo,
Et subtexta malis bona sunt: lachrymae q; sequuntur

Quij

Vota,

Vota, nec in cunctis seruat fortuna tenorem.
 Vsq; adeo permixta fuit, nec permanet usquam,
 Amisitq; fidem uariando cuncta per omnes
 Non annis anni, non menses mensibus usq;
 Conueniant, seq; ipse dies, aliumq; relinquit,
 Horaq; non ulli similis produciitur horæ.

Idem lib. 4. Astrono.

Quid numerem euerfas urbes, regumq; ruinas?
 Inq; rogo Cræsum? Priamumq; in littore truncum
 Cui ne Troia rogus? quid Xerxem, maius & ipsa
 Naufragium pelagos? quid captos agmine reges?

DE FRATRIBVS.

Fratrum beneuolentia tenuis est.

Verg. lib. 1. Aeneid.

Regna Tyri germanus habebat

Pygmalion, scelere ante alios immanior omnes.

Quos inter medius uenit furor. Ille Sicheum

Impius ante aras, atq; auri cæcus amore

Clam ferro incautum superat, securus amorum

Germanæ, factumq; diu celauit, & egram

Multa malus simulans uana spe ludit amantem.

Sil. Ita. lib. 16. bel. pu.

Impia circo

In numero fratres cauea damnante furorem

Pro sceptro armatis inierunt prælia dextris.

Is genti mos durus erat, patriumq; petebant

Orbati solium lucis discrimine fratres.

Sta. lib. 11. Theb.

Non:

Nondum ille peractis

Manibus, ultrices animam seruabat in iras.

Vtq; superstitem, pronumq; in pectore sensit,

Erigit occulte ferrum, uitæq; labantis

Reliquius tenues odio suppleuit, & enses

Iam latus fratri frater sub corde reliquit.

Mani. lib. 4. Astrono.

Ecce patrem nati perimunt, natosq; parentes.

Mutuaq; armati cœunt in uulnera fratres.

Romulus fratrem suum Remum regnandi
 cupiditate tractus interimi manda-
 uit, quod fossam tranfilierat.

Quid. lib. 4. Fausto.

Hoc Celer uiget opus, quem Romulus ipse uocaret:

Sintq; Celer curæ, dixerat, ista tuæ:

Ne uis quis aut muros, aut factam uomere fossam

Transseat: audentem talia dede neci.

Quod Remus ignorans humiles contemnere muros

Cœpit, & his populus dicere tutus erit?

Nec mora, tranfilij. retro Celer occupat ausum,

Ille premit duram sanguinolentus humum.

Hora. lib. Epod.

Acerba fata Romanos agunt,

Scelusq; fraternæ cædis.

Vt immerentis fluxit in terram Remi,

Sacer ne pottbus cruor.

Luca. lib. 1. bel. ciui.

Nulla fides regni socijs, omnisq; potestas

Impatiens consortis erit, nec gentibus ullis

Credite:

ILLVSTRIVM POETARVM
Credite: nec longe factorum exempla petantur.
Fraterno primi maduerunt sanguine muri.

DE FRAVDVLENTIA.

Fraudulenti virtute præditos sæ
pissime perdunt.
Ouid. lib. 2. Fausto.

Sic iterum sic sæpe cadunt ubi uincere aperte
Non datur insidias, armaq; tecta parant.
Fraude perit uirtus.

Fraudem fraude pellere licet.
Ouid. lib. 3. de arte amand.
Iudice me, fraus est concessa repellere fraudem.
Armaq; in armatos sumere iura sinunt..

DE FRUGALITATE.

Frugalitatis commendatio dignissima,
Hora. Oda. 16. lib. 3.

Bene est cui Deus obtulit
Parca quod satis est manu.
Idem lib. 1. Epi. ad Lollium.
Quod satis est cui contingit, nil amplius optet.
Idem saty. 1. lib. 1.

At qui tantuli eget quantum est opus, is neq; limo
Turbatam haurit aquam, neq; uitam amittit in undis.
Ibidem.

Nescis quid ualeat nummus, quem præbeat usum?
Panis ematur, olus, uini sextarius, adde
Quis humana sibi doleat natura negatus.

Supra de his plura tit. de Natura, inuenies: Natura
paucis

FLORES.

127

paucis &c.
Seneca in Thyeste.

O quantum bonum est
Obstare nulli, carpere securas dapes.
Humi iacentem scelera non inrant casam.
Tutusq; mensa carpitur angusta cibus.

Exhortatio ad frugalitatem.

Iuue. saty. 14.

Viuite contenti casulis, & collibus istis.
Opueri, Marfus dicebat, & Hernicus olim,
Vestius senex, panem quæramus aratro
Qui satis est mensis.

Persi. saty. 3.

Rure paterno

Est tibi far modicum, purum, & sine labe salinum,
Quid metuas? cultrixq; foci secura patella,
Hoc satis est.

Plau. in Ruden.

Quicquid est doni id sat est habendum.

De frugalitate quorundam principum ac
regum, necnon philosophorum.

Claud. lib. 1. in Ruffi.

Contentus honesto

Fabricius paruo, spernebat munera regum,
Sudabatq; graui consul Scranus aratro,
Et casa pugnaces Curios angusta tenebat.
Hæc mihi paupertas augustior, hæc mihi tecta
Culminibus maiora tuis, tibi quærit inanes.
Luxuries nocitura cibos, mihi donat inemptas

Terra

ILLVSTRIVM POETARVM

Terra dapes. Rapiunt Tyrios tibi uellera succos.
 Et picturata saturantur murice uestes:
 Hic radiant flores, & prati uiua uoluptas
 In genuo uariata suo, fulgentibus illic
 Surgunt strata toris: hic mollis panditur herba
 Sollicitum curis non abruptura soporem.
 Turba salutantum latas ibi perstrepat aedes:
 Hic auium cantus, labentis murmura riuui.
 Viuitur exiguo melius &c.

Reliqua tit. de Natura scripta sunt.

Iuuen. saty. 14. de Diogene.

Sensit Alexander, testa cum uidit in illa
 Magnum habitatorem, quanto felicior hic, qui
 Nil cuperet, quam qui totum sibi posceret orbem.

Ibidem.

Mensuratamen quæ

Sufficiat census, si quis me consulat, ædam,
 In quantum fitis atq; fames, & frigora poscunt.
 Quantum Epicure tibi paruis suffecit in hortis.
 Quantum Socratici cœperunt ante penates.

Idem saty. 15.

Pythagoras? cunctis animalibus abstinuit, qui
 Tanq̃ homine & uentri indulgit non omne legumen.

Tibu. de seipso eleg. 1. lib. 1. sic ait.

Mænea paupertas uitæ traducat inerti
 Dum meus assiduò luceat igne focus.

Ibidem.

Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
 Pocula, de facili, composuitq; luto.

Mart.

FLORES.

118

Mar. in Xenijs, de Porsenæ Thuscis regis frugalitate, in hunc modum scribit.

Arretina nimis ne sperne uasa monemus.
 Lautus erat Thuscis Porsena fictilibus.
 Item de Agathocle Sicilia regis frugalitate, nec
 non modestia, Aufonius lib. Epigram. sic.
 Fama est fictilibus cœnasse Agathoclea regem,
 Atq; abacum Samio sæpe onerasse luto,
 Percula gemmatis cum poneret aurea uasis,
 Et misceret opes, pauperiemq; simul.
 Querenti causam, respondit: Rex ego qui sum,
 Sicaniæ figulo sum genitore satus.
 Fortunam reuerenter habe, quicumq; repente
 Dives ab exili progrediere loco.

Quanto securius autem biberint ex uasis
 fictilibus, uel unicus Iuuenalis a

bunde testatur saty. 10.

Sed nulla aconita bibuntur

Fictilibus: tunc illa time cum pocula sumes
 Gemmata, & latos seinum ardebit in auro.
 Item Sene. in Thyeste.

Venenum in auro bibitur, expertus loquor.

Item in Hippolyto, idem Sene.

Regios luxus procul.

Est impetus fugisse, sollicito bibunt.
 Auro superbi, quam iuuat nuda manu.
 Captasse fontem: celerius somnus premit
 Securo dura membra uersantur thoro.

Idem in Herc. Oeteo.

Pectora

*Pectora pauper secura.
Tenet è patula pocula fago,
Sed non tepida tenet illa manu.
Carpit faciles, iulesq; cibos,
Sed non strictos respicit enses.
Atrea miscet pocula sanguis.*

DE FVRORE.

*Furente furiosoq; cedendum est.
Ouid. lib. 1. de remed. amoris.
Dum furor in cursu est, currenti cede furori.
Difficiles aditus impetus omnis habet.
Stultus ab obliquo, qui cum discere possit
Pugnat, in aduersis ire natator aquas.
Furentibus Deus obstat.
Sta. lib. 3, Theb.
Deus ecce furentibus obstat.
Furor maximus in fontem hominem reddit.
(Idest, primus animi motus) quia in
hominum potestate non est.
Sene. in Hercule furente.
Solute iam prestare potest
Furor in fontem, proxima puris.
Sors est manibus, nescire ne phas.*

DE FVTVRIS.

*Futura cæleri homines Deus voluit,
ut timentis sperare liceat.
Hora. Oda. 29, lib. 3.
Prudens futuri temporis exitum
Caliginosa nocte premit Deus,*

Ridetq;

*Ridetq; si mortalis ultra.
Fas trepidat.
Luca. lib. 1. bel. ciuil.
Sit subitum quodcumq; paras, sit cæca futuri
Mens hominum fati, liceat sperare timenti.
Futura scire homini fas non est.
Sta. lib. 3, Theba.
Quid crastina uolueret ætas
Scire nefas homini.
Admonitio ut a futurorum inuestiga-
tione desistant.
Hora. Oda. 9, lib. 1.
Quid sit futurum cras, fuge querere, &
Quem fors dierum cunq; dabit lucro
Appone.
Idem Oda. 11, lib. 1.
Tu ne quaesieris (scire nefas) quem mihi, quem tibi
Finem dii dederint Leuconoe, nec Baby lonios
Tentaris numeros, ut melius quicquid erit pati,
Seu plures hyemes, seu tribuit Iupiter ultimam.
Futura incerta sunt.
Ouid. lib. 2, Fasto.
Exitus in dubio est.
Sil. Ital. lib. 10, bel. Pun.
Nostros fortuna labores.
Versat adhuc, casusq; iubet nescire futuros.*

G

DE GLORIA.

Gloria

ILLVSTRIVM POETARVM

Gloria temporalis arte queritur,
necnon virtute.

Ouid. lib. 2. de Pon.

Artibus ingenuis quaesita est gloria multis.

Idem de Philomena.

Facta ducis operosaq; gloria rerum.

Hæc manet, hæc avidos effugit una rogos.

Gloria cupido contra patriam
quosdam induxit.

Iuue. saty. 10.

Patriam tamen obruit olim

Gloria paucorum, & laudis tituliq; cupido.

Gloria seculi cupidus, cœli gloriam intueri debet,
& tunc talis glorię pudebit, & ad
hoc exhortatio pulchra.

Boëtius metro. 7. lib. 2.

Quicumq; solam mente præcipiti petit,

Summumq; credit gloriam

Late patientes ætheris cernat plagas,

Arctumq; terrarum situm.

Breuiumq; replere non ualentis ambitum

Pudebit aucti nominis.

Gloriam temporalem fere cuncti appetunt.

Vale. Flaccus lib. 1. Argo.

Si qua operis tanti domino consurgere ponto

Fama queat tu sola animos, mentemq; peruris

Gloria, te uiridem uidet immunemq; senectæ.

Phasidis in ripa stantem, iuuenesq; uocantem.

Gloria temporalis amor ad ardua homines
impellit, necnon vires illis præbet.

Ouid,

FLORES

80

Ouid. lib. 5. de Trist.

Deniq; non paruas animo dat gloria uires

Et facunda facit pectora laudis amor.

Silius Italicus lib. 6. bel. Pun.

Arripuit, traxitq; uirum fax mentis honestæ

Gloria.

Propertius lib. 4.

Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria uires.

Non iuuat ex facili lecta corona iugo.

Vane gloriosorum castigatio digna.

Terentius in Phormione.

Non sat est tuum te officium fecisse, id si non fama ap-
probatur?

DE GRATIA.

Gratia tarda ingrata esse solet.

Ausonius in Epigram.

Gratia, quæ tarda est, ingrata est, gratia namq;

Cum fieri properat, gratia grata nimis.

Ibidem.

Si bene quid facis, facias cito, nam cito factum

Gratum erit: ingratum gratia tarda facit.

Ouid. lib. 3. de Ponto.

Gratiaq; officio, quod mora tardat abest.

DE GRATITVDINE.

Gratitudinis maximæ demonstratio

dignissima

Vergilius lib. 2. Aeneid.

Dij (si qua est cœlo pietas, quæ talia curet)

R

Per

ILLVSTRIVM POETARVM

Perfoluant grates dignas, & prœmia reddat
Debita.

Quid. in Ibin.

Dij melius, quorum longe mihi maximus ille est

Qui nostras inopes noluit esse vias.

Huic igitur meritas grates quascunq; licebit

Pro tam mansueto pectore semper agam

Idem lib. 2. de Ponto.

Ore ferant grates (quoniam non possumus ipsi)

Dij tibi, qui referent si pia facta uident:

Idem lib. 4. de Ponto.

Inmemor illorum, uestri non inmemor unquam,

Qui mala sollicitè nostra leuatis, ero

Ibidem

Semper inoblita repetam tua munera mente,

Et mea me tellus audiet esse tuum,

Idem 1. de Trist.

Hæc mihi semper erunt imis infixæ medullis,

Perpetuusq; animæ debitor huius ero

Spiritus hic uacuas prius extenuandus in auras

Ibit, & in tepido deseret ossa rogo,

Quam subeant animo meritorum obliuia nostro:

Et longa pietas excidat ista die.

Dij tibi sint faciles, & opis nullius egentem,

Fortuna præstent dissimilemq; mea.

Idem lib. 5. de Trist.

Dum lumen solare tenebo

Seruiet officio spiritus iste tuo.

Plau. in Mostel.

Nunquam

FLORES

131

Nunquam ego illi possum gratiam referre, ut meritus
est de me.

Terent. in Adelphis.

Quid ego nunc te laudem, sat certo scio:

Nunquam ita magnifice quicquam dicam, id uirtus

quin superet tua.

Ibidem

Ah uereor coram in oste laudare amplius,

Ne id assentari magis, quam quod habeam gratum

facere existimes.

Statius lib. 7. Thebaid.

Nec laudare satis, dignasq; rependere grates

Sufficiam, referent superi.

Idem lib. 4. Syluarum.

Quæ celebrem mea uota lyra? Quas soluere grates

Sufficiam? non si pariter mihi uertice læto.

Nectat odoratas & Smirna & Mantua laurus

Digna loquar.

Vergil. lib. 1. Aencid.

Grates persoluere dignas.

Non opis est nostræ Dido.

Dij tibi si qua pios respectant numina, si quid.

Vsq; quam iusticiæ est, & mens sibi conscia recti

Præmia digna ferant.

DE GVLA.

Gulofus & liber nullus esse potest.

Horat. satyra. 2. lib. 3.

Rusticus, anormis, sapiens, crassaq; Minerva,

R ij

Discite

ILLVSTRIVM POETARVM

Discite, non in ter lances, mensasq; nitentes,
 Cum stupet insanis acies fulgoribus, & cum
 Accliuus falsis animus meliora recusat.
 Verum hic imprausi mecum disquirite, cur hoc?
 Dicam, si potero, malè uerum examinât omnis
 Corruptus iudex.

Guloforum effectus, castigatioq; acerrima.

Iuuenalis satyra. II.

Multos porro uides, quos sepe elusus ad ipsum
 Creditor introitum solet exspectare macelli
 Et quibus in solo uiuendi causa palato est
 Interea gustus elementa per omnia quærunt
 Nunquam animo precijs obstantibus.

Lucan, lib. 4. bel. ciuil.

O prodiga rerum

Luxuries, nunquam paruo contenta paratu,
 Et quæditorum terra, pelagoq; ciborum
 Ambitiosa fames, & lautæ gloria mensæ
 Statius lib. 4. Syluar.

Ah miseri, quos nosse iuuat, quid Phasidis ales,
 Distet ab hyberna Rhodopes grue, quis magis anser
 Extâ ferat? cur Thuscus aper generosior Umbro,
 Lubrica qua recubent conchilia mollius algæ?

Gulofis delectabiliora esse dicuntur,
 quæ pluris emuntur.

Inuiculis satyra. II.

Interius si

Attendas, magis illa iuuant, quæ pluris emuntur
 Petronius Arbiter

Ingeniosa

FLORES.

232

Ingeniosa gula est, Siculo scarus æquore mersus
 Ad mensam uiuus perducitur, atq; Lucrinis
 Eruta littoribus uendunt conchilia cœnas,
 Ut renouent per damna famem, iam Phasidis unda
 Orbata est auib; mutoq; in littore tantam
 Sole desertis aspirant frondibus auræ.

H

DE HYPOCRISI.

Hypocritarum castigatio dignissima.

Iuuenalis satyra. 2.

Vltra Sauromatis fugere hinc libet, & glaciale
 Oceanum, quoties aliquid de moribus audent,
 Qui curios simulant, & Bacchanalia uiuunt.
 Loripedem rectus derideat, ethiopem albus.
 Quis tulerit Gracchos de seditione quærentes?
 Quis cœlum terris non misceat, & mare cœlo
 Si fur displiceat Verri, Homicida, Miloni?
 Clodius accuset mœchos? Catilina Cethegum?
 In tabulam Syllæ si dicant discipuli tres?

Persius satyra. 5.

Pelliculam ueterem retines, & fronte politus
 Astutam rapido geris sub pectore uulpem.

Seneca in Hyppolito.

Vbi uultus ille, & ficta maiestas uiri,
 Atq; habitus horrens, prisca & antiqua appetens,
 Morumq; senium triste, & aspectu graue?
 O uita fallax abditos? sensus geris.

R. iij

Animisq;

ILLVSTRIVM POETARVM

Animisq; pulchram turbidis faciem induis,
Pudor impudentem celat, audacem. quies.
Pietas nefandum, uera fallaces probant,
Simulantq; molles dura.

Hypocrite regnant, quia nigrum in candido
dum, hoc est, malum in bonum
vertunt, & e contra.

Ouid. lib. II. Metamor.

Nascitur Autolicus furium ingeniosus ad omne,
Qui facere assueuerat, patria non de gener artis,
Candida de nigris, & de candentibus atra.
Iuuenl. satyra. 3.

Cedamus patria, uiuat Arturius isthic,
Et catulus, maneant qui nigrum in candida uers-
tunt.

DE HOMINE.

Homo ex anima & corpore com-
positus est,

Ouid. 15. Metamor.

Nos quoq; pars mundi, quoniam non corpora
solum,

Verum etiam uolucres animæ sumus,

Homo mundi pars nobilissima.

Ouid. lib. I. Metamor.

Sanctius his animal, mensq; capacius alta

Decrat

FLORES.

13

Decrat adhuc: & quod dominari in cætera posset
Natus homo est, siue hunc diuino semine fecit
Ille opifex rerum mundi melioris origo.

Homini tantum status rectus est datus, ut cæles-
tia intueatur contempletur ue.

Ouid. lib. I. metamor.

Prona q; cum spectent animalia cætera terram
Os homini sublime dedit, cælumq; tueri
Iussit, & erectos ad sidera tollere uultus.

Boë. metro. 5. lib. 5.

Quam uarijs terras animalia permeant figuris.
Nanq; alia extento sunt corpore, pulucrem q; uer-
tunt,

Continuumq; trahunt ui pectoris incitata sulcum.
Sunt quibus alarum leuitas uaga, uerberetq; uen-
tos,

Et liquido longi spacia ætheris enatet uolatu.
Hæc præfisse solo uestigia, gradibusq; gaudent,
Vel uirides campos transmittere, uel subire syl-
uas.

Quæ uarijs uideas liceat omnia discrepare formis,
Prona tamen facies hebetes ualet ingrauare sen-
sus.

Vnicuique gens hominum celsum leuat altius cacumen,
Atq; leuis recto stat corpore, despicitq; terras
Hæc (nisi terrenus male desipis) admonet figura.
Qui recto cælum uultu petis, exerisq; frontem.
In sublime feras animum quoq; ne grauata pessum
Inferior sicut mens corpore celsius leuato.

R iij

Silius

ILLVSTRIVM POETARVM

Sil. Ita. lib. 13. bel. ciui.

Nōne uides hominum, ut celsos ad sydera uultus.
Sustulerit Deus? ab sublimia finxerit ora,
Cum pecudes uolucrumq; genus formasq; ferarum,
Segnem, atq; obscenam passim strauisset in aluum.

Man. lib. 4. Astrono.

Profecta iacent animalia cuncta
In terra, uel mersa uadis, uel in aëre pendunt.
Omnibus una quies, uenter sensusq; per artus.
Et quia consilium non est, & lingua remissa,
Vnus & inspectus rerum, uiresq; loquendi.
Ingeniumq; capax uarias educit in arsis.
Hic partus, qui cuncta regit, secessit in orbem
Et domuit terram ad fruges, animalia coepit,
Imposuitq; uiam Ponto, stetit unus in arce
Erectus, capitis uictorq; ad sydera mittit
Sydereos oculos, propiusq; aspectat olympum,
Inquiritq; Iouem, nec sola fronte deorum
Contentus manet, & cœlum scrutatur in alto.
Cognatumq; sequens corpus se querit in astris.

Homines diuinorum tantum capaces sunt,
& hæc cognitio à mutorum grege
eos seiungit.

Iuue. saty. 15.

Quis enim bonus & face dignus
Arcana, qualem Cereris uult esse sacerdos?
Vlla aliena sibi credat mala: separat hæc nos
A grege mutorum, atq; ideo uenerabile soli
Sortiti ingenium, diuinorumq; capaces,

Atq;

FLORES.

134

Atq; exercendis capiendisq; artibus apti.
Principium operationum suarum, ac exitum,
homines in de collocare debent.

Hora. Oda. 6. lib. 3.

Dijis te minorem quod geris imperas.
Hinc omne principium, huc refert exitum.

Hominum genus felix dicitur, si Dei a-
mor, quo cœlum regitur, suos
animos regat.

Boë. metro. 7. lib. 2.

O felix hominum genus
Si uestros animos amor,

Quo cœlum regitur, regat.
Hominem misericordem, & ad om-
nia promptum esse oportet.

Plau. in Moste.

Misericordias tandem habere hominem oportet.

Idem in Milite.

At quidem illuc etatis, qui sit, non inuenies alterum
Lepidiorem ad omnes res, nec qui amicus amico sit
magis.

Homines in malum proniores sunt quam in bonum.

Ouid. lib. 4. Fasto.

Sed nos in uitium credula turba sumus.

Hora. lib. 1. Epist. ad Lollium.

Vt iugulent homines surgunt de nocte latrones,
Vt te ipsum serues non expergisceris?

Iuue. saty. 6.

Paucæ adeo Cereris uittas contingere dignæ.

Idem saty. 13.

Mobilis, & uaria est fermè natura malorum

Cum

ILLVSTRIVM POETARVM

Cum scelus admittunt. super est constantia, quid fas
Atq; nephas, tandem incipiunt sentire peractis
Criminibus, tamen ad mores natura recurrit
Damnatos, fixa & mutari nescia. Nam quis
Peccandi finem posuit sibi? quando recepit
Eiectum semel adrita de fronte ruborem?
Quisnam hominū est quem tu contentum uideris uno
Flagitio?

Teren. in Adel.

Nam tu quid agas,

Vbi si quid bene præcipies nemo obtemperet?

Claud. lib. 2. in Eutrop.

Parua poterunt impellere causæ

In scelus, ad mores facilis natura reuertit.

Homo ex lapidibus factus est post diluuium, vt
fabulatur Ouid. lib. i. Metam. quibus
innuitur humanæ conditionis
miseria, vt ipse declarat.

Magna parens terra est, lapidesq; in corpore terræ
Ossa reor dici: iacere hos post terga iubemur
Coniugis augurio: quanquam titania mota est
Spes tamen in dubio est adeo cœlestibus ambo
Diffidunt montis. Sed quid tentare nocebat?
Discedunt, uelantq; caput. tunicasq; recingunt,
Et iussos lapides, sua post uestigia mittunt:
Saxa (Quis hoc credat nisi sit pro teste uetustas?)
Ponere duriciem cœpere, suumq; rigorem.
Molliriq; mora, mollitaq; ducere formam.
Mox ubi creuerunt, naturaq; mitior illis
Contigit, ut quædam sic non manifesta uideri

Forma

FLORES.

135

Forma potest hominis, sed uti de marmore cœpta,
Non exacta satis, rudibusq; simillima signis
Quæ tamen ex illis aliquo pars humida succo,
Et terrena fuit, uersa est in corporis usum.
Quod solidum est, flectiq; nequit mutatur in ossa.
Quæ modo uena fuit, sub eodem nomine mansit,
Inq; breui spacio superorum numine saxa
Missa uiri manibus faciem traxere uirorum,
Et de scemineo reparata est scemina iactu.
Inde genus durum sumus experiensq; laborum.
Et documenta damus, qua sinus origine nati.

Hominum perniciēs maxima est homo,
scilicet, malus.

Plau. in Asina.

Lupus est homo homini, non homo, quom qualis sit
non nouit.

Auso. in Bie. Pyrenæi sententijs.

Perniciēs hominum quæ maxima? Solus homo alter. ?

Homo alteri quod fecerit, hoc idem
ab alio recipere debet.

Ouid. lib. 13. Metamor.

Et eget auxilio qui non tulit: utq; reliquit
Sic linquendus erit, legem sibi dixerat ipse. }

Hominum incommoda scire uolenti, uultū, vel
vnam domum intueri sat est, quia fere
omnes æque uitiosi sunt.

Verg. lib. 2. Aeneid.

Accipe nunc Danaum insidias, & crimine ab uno
Disce omnes.

Iuue. 13. saty.

Humani

ILLVSTRIVM POETARVM

Human generis mores tibi nosse uolenti
Sufficit una domus, paucos consume dies, &
Dicere te miserum, postquam illinc ueneris, aude.

Homines corporalem ob valetudinem acqui-
rendam & conseruandam innumerare
incommoda sustinent, pro anima
vero nec vnum vix susti-
nere caecivolunt.

Ouid. lib. 1. de remed. amoris.

Dura aliquis precepta uocet mea, dura fatemur

Esse, sed ut ualeas multa dolenda feres.

Saepe bibi succos, quamuis inuitus, amaro

Aeger, & oranti mensa negata mihi est.

Vt corpus redimas ferrum patieris & ignes

Arida nec sitiens ora leuabis aqua.

Vt ualeas animo quicquam tolerare negabis,

At precium pars haec corpore maius habet.

Hora. lib. 1. Epist. ad Lollium.

Nam cur

Quae ledunt oculos festinas demere, si quid

Est animum, differs curandi tempus in annum?

Homines amandi sunt non eorum munera.

Ouid. Epist. 16.

Aut ego perpetuo famam sine labe tenebo

Aut ego te potius, quam tua dona sequar.

Atque ea non sperno.

Homines elati atque humiles sunt,
sicut se res dant.

Teren. in Hecyra.

Profecto hoc sic est, ut puto

Omnibus nobis ut res dant sese, ita magni atque humi-
les

FLORES.

136

les sumus.

Homini ornamentum barba est.

Ouid. lib. 13. Metamor.

Nec mea quod rigidis horrent densissima setis

Corpora turpe puta, turpis sine frondibus arbor.

Turpis equus nisi colla iube fluentia uelent.

Pluma tegit uolucres, ouibus sua lana decori est.

Barba uiros, hirta quoque decet in corpore seta.

Homo mortuus idem non est qui prius erat.

Ouid. lib. 3. de Trist.

Hector erat tunc cum bello certabat, & idem

Tractus ab Aemio non erat Hector equo.

Humanæ miseræ descriptio seu
expressio notabilis.

Verg. lib. 3. Georg.

Optima quoque dies miseris mortalibus æui

Prima fugit, subeunt morbi, tristis quoque senectus,

Et labor, & dura rapit inclementia mortis.

Hora. Oda. 7. lib. 4.

Puluis & umbra sumus.

homo bulla

Sta. lib. 2. Sylvarum.

Nos uilis turba caducis.

Deseruire bonis, semper quoque optare parati

Spargimur in casus, celsa tu mentis ab arce

Despicis errantes, humana quoque gaudia rides.

Ouid. lib. 15. Metamor.

Editus in lucem iacuit sine uiribus infans,

Mox quadrupes, ritu quoque tulit sua membra ferarum.

Paulatim quoque tremens, & nondum poplite firmo

Constituit, adiutis aliquo conamine neruis.

Inde

ILLVSTRIVM POETARVM

Inde ualens ueloxq; fuit, spaciūq; iuuentæ
 Transit, & e meritis mediꝝ quoq; temporis annis
 Labitur occidua per iter decliue senectæ:
 Subruit hæc cui demoliturq; prioris
 Robora.

DE HONORIBVS.

Honores veri non sunt fortuiti muneris.

Ausonius in Solonis sent.

Non erunt honores unquam fortuiti muneris.

Honorantur hodie non nisi diuites quibus
 honores uenim exponuntur.

Quid. lib. 1. Fasto.

In præcio præcium nunc est, dat sensus honores,
 Censu amicitias, pauper ubiq; iacet.

Idem lib. 3. de sine titulo.

Curia pauperibus clausa est, dat census honores.
 Inde grauis iudex, inde seuerus eques.

Honores ac opes ut stolidæ mentes ampliter ac
 cumulent imprecatio, quo postea
 illis liceat uera dona
 cognoscere.

Boetius metro 8. lib. 3.

Quid dignum stolidis mentibus imprecet

Opes, honores ambiant,

Et cum falsa graui mole parauerint.

Tum uera cognoscant bona

Honoris non intermorituri intimatio.

Vergil. Ecloga. 5.

Dum iuga montis aper, fluuios dum piscis amabit

Dum thymo pacentur apes, dum rore cicadæ,

Semper

FLORES.

137

Semper honos, nomenq; tuuum, laudesq; manebunt.

Idem lib. 1. Aeneid.

In freta dum fluuij currunt, dum montibus umbrae

Lustrabunt, conuexa polus dum sydera pascet,

Semper honos, nomenq; tuum, laudesq; manebunt.

Honorabilis uiri, qui ab omnibus poetis car-
 mine celebraretur digni, intimatio.

Olym. Nemesi. Ecloga 1.

Nanq; fuit dignus senior, quem carmine Phœbus,

Pan calamis, fidibusq; Linus, modulatibus Orpheus

Concinerent, atq; acta uiri, laudesq; sonarent.

DE HOSPITALITATE.

Hospitibus. s. bonis quod confertur,
 conferenti quæritus est,

Plau. in Milite.

In bono hospite atq; amico quæritus est, quod sumitur.

Hospes eijcitur turpius quam non admittitur.

Quid. lib. 5. de Tristib.

Turpius eijcitur, quam non admittitur hospes.

DE HVMILITATE.

Humiles Deus extollit, superbos uero
 deprimit humiliatq;

Hora. Oda. 34. lib. 1.

Valet ima summis

Mutare, & insignem attenuat Deus,

Obscura promens.

Idem Oda. 4. lib. 3.

Vim temperatam dy quoq; prouehunt

In maius: idem odere uires

Omne

ILLVSTRIVM POETARVM

Omne nefas animo mouentes.
 Testis mearum Centimanus gigas
 Sententiarum, notus & integræ
 Tentator Orion Diana
 Virginea donatus sagitta.
 Iniecta monstris terra dolct suis,
 Mæretq; partus fulmine luridum
 Missos ad orcum .

Claud. de sepul. specio.
 Magna repente ruunt, summa cadunt subito
 Humili viro laus vera sepe contingit.
 Seneca in Thieste.
 Laus uera humili sepe contingit uiro.

I
 DE IGNAVIA.

Ignauia admodum nocet.
 Ouid. lib. i. de Ponto.
 Cernis ut ignauum corrumpant ocia corpus
 Ut capiant uitium ni moueantur aquæ.
 Et mihi si quis erat dicendi carminis usus
 Deficit, est q; minor factus inerte situ.
 Ignauos premit fortuna.
 Seneca in Medea.
 Fortuna fortes metuit, ignauos premit.
 Ignauorum ac inertium reprehensio, & ad
 virtutem amplexandam exhortatio illustis.
 Boët. metro. 5. lib. 4.

Ite

FLORES.

138

Ite nunc fortes ubi celsa magni
 Duxit exempli uia cur, inertes
 Terga nudatis? superata tellus
 Sydera donat.
 Ignauis recte cauent ne sibi inuideatur.
 Plaut. in Bachidi.
 Sibi ne inuideatur ipsi ignauis recte cauent.

DE IGNORANTIA.

Ignorantiæ hominum reprehensio grauis,
 quod in terrenis rebus sapientiores
 sunt, quam in inquisitione
 summi boni.
 Boëtius. metro. 8. lib. 3.
 Heu heu quæ miseros tramite deuiso
 Abducit ignorantia
 Non aurum in uiridi quæritis arbore,
 Nec uitæ gemmas carpit is,
 Non altis laqueos montibus additis
 Ut pisce ditetis dapes.
 Nec uobis capreas si libet sequi
 Tyrrhena captatis uada.
 Sed quonam lateat, quod cupiunt, bonum
 Nescire cæci sustinent,
 Et quod stelliferum transibijt polum
 Tellure demersi petunt.
 Ignorare ea, quæ unicuiq; in statu suo
 scire conuenit, malum est non
 mediocre, nec non inertis,
 Horat. saty. 6. lib. 2.
 Sed quod magis ad nos

S

Pertinet

ILLVSTRIVM POETARVM

Pertinet, & nescire malum est, agitanus: utrumne
 Diutius homines, an sint uirtute beati,
 Quidue ad amicitias, usus, rectum ne irahat nos.
 Et quæ sit natura boni, summumq; quid eius.

Seneca in Octauia

Inertis est nescire quid liceat sibi.

Ignorans & indoctus non est poeta
 vocandus.

Horat in Arte poetica.

Descriptas seruare uices operumq; colores
 Cur ego si nequeo ignoroq; poeta salutor?
 Cur nescire pudens prauè, quam discere malo?
 Ignorantia malorum iners remedium est.

Seneca in Oedipo.

Iners malorum remedium ignorantia est.

DE IGNOTIS.

Ignora quæq; difficilia videntur,
 cognita veorofacilia.

Terentius in Heaut.

Omnia hæc dum incipias grauiasunt, dumq; ignores,
 ubi cognoueris facilia.

Ignori nulla cupido.

Quid. lib. 3. de Arte aman.

Quod latet ignotum est, ignoti nulla cupido.

DE IMPERITIA.

Imperito homine cur nihil sit iniustus

Terentius in Adelph.

Homine imperito nunquam quicquam iniustus.

Qui nisi quod ipse facit, nihil rectum putat.

DE

FLORES.

139

DE IMPERIO.

Imperium in bonos difficile non est.

Plautus in Mille.

Facile est imperium in bonis.

Imperium amicitia adiunctum stabilius
 est quam quod uisum.

Terentius in Adelph.

Nimum ipse durus est præter æquum & bonum.

Et errat longe mea quidem sententia.

Qui imperium credat grauius esse, aut stabilius

Vi quod sit quæ illud, quod amicitia adiungitur:

Mea est sic ratio, & sic in animum induco meum,

Malo coactus qui suum officium facit,

Dum id rescitum iri credit, tantisper cauet,

Si sperat fore clam, rursus ad ingenium redit.

Ille, quem beneficio adiungas ex animo facit,

Studet par referre, præsens, absensq; idem erit.

DE IMPOSSIBILI.

Impossibilia fieri exigentis, intimatio
 perpulchra.

Plautus in Moste.

Vna opera ebur atramento candefacere postulas.

Impossibilitatis expressiones.

Vergilius in Ecloga 1.

Ante leues ergo pascentur in æthere cerui,

Et freta destituent nudos in littore pisces,

Ante peraratis amborum sinibus exul,

Aut ararum Parthus bibet, aut Germania Tygrum:

Quam nostro illius labatur pectore uultus.

Quintus in Ibim.

S ij

Definet

ILLVSTRIVM POETARVM

Desinet esse prius contrarius ignibus humor
Iunctaq; cum luna lumina solis erunt:
Parsq; eadem cœli zephyros emittet, & euros,
Et tepidus gelido flabit ab axe notus.
Et uer autumnus, brumæ miscbitur æstas,
Atq; eadem regio uesper & ortus erit,
Quam mihi sit tecum positus, quæ sumpsimus, armis:
Gratia commissis improbe rupta tuis:
Quam dolor hic unquam spatio euanescere possit,
Leniat aut odium, tempus & hora meum.
Pax erit hæc nobis, donec mihi uita manebit,
Cum peccore infirmo quæ solet esse lupis.

Seneca in Thyeste.

A mat Thyestem frater? æthereas prius
Perfundet arctos Pontus, & Sculi rapax
Consistat æstus unda, & Ionia seges
Matura pelago surget, & lucem dabit
Noxiatra terris, ante cum flammis aquæ,
Cum morte uita, cum mari uentus fidem
Fœdusq; iungent.

Quid. lib. 2. de Ponto.

Longa dies citior brumali tempore, noxq;
Tardior hyberna solsticialis erit.
Nec Babylon æstum, nec frigora Pontus habebit,
Caltaq; Pestanas uincet odore rosas
Quam tibi nostrarum ueniant obliuierum
Idem ad Ruffum.
Nominis ante mei uenient obliuia nobis
Pectore, quam pietas sit tua pulsa meo

Et

FLORES.

140

Et prius hanc animam uacuas reddemus in auras
Quam fiat meriti gratia uana tui.

Persius satyra. 5.

Sambucam citius caloni aptaueris alto.

Olympius Nemesianus Eclo. 1.

Namq; prius siccis Phocæ nascentur in aruis,
Hirsutusq; freto uiuet leo, dulcia mella
Sudabunt saxi, confusis legibus anni
Ante dabit floreis autumnus, uer dabit uuas,
Messis tristis hyems, æstas tractabit oliuis,
Quam taceat Melibœæ tuas mea fistula laudeis.

Claudia in Paneg. Probi. & c.

Ante dabunt hyemes Nilum, per flumina domæ
Errabunt, glaciæq; niger damnabitur Indus,
Ante Thyesteis iterum conterrita mensis
Intercisa dies refugos uertetur in ortus,
Quam probus a nostro possit decedere sésu

DE INCONTINENTIA.

Mulieres incontinentes sunt magis, quam uiri.

Propertius lib. 3. de incontinenti mulie.

Obicitur toties a te mihi nostra libido,
Crede mihi, uobis imperat ista magis.
Vos ubi contempti rupistis frenâ pudoris
Nescitis captæ mentis habere modum.
Flamma per incensas citius sedatur aristas,
Fluminaq; ad fontis sint reditura caput,
Et placidum Syrtes portum, & bona littora nautis
Præbeat hospicio sæua Malea suo,

S iij

Quam

ILLVSTRIVM POETARVM
 Quam possit uestros quisquam deprendere cursus,
 Et rapidae stimulos frangere nequitia.
 Testis Creici fastus, quæ passa iuueni
 Induit abiegnæ cornua falsa boui
 Testis Thessalico flagrans Salomonis Enipeo
 Quæ uoluit liquido tota subire Deo.
 Crimen & illa fuit patria succensa senecta
 Arboris in frondeis condita myrra nouæ.
 Nam quid Medea referam, quo tempore matris
 Iram natorum cæde piavit amor?
 Quid uic Clytemnestræ, propter quam tota Mycenis
 Infamis stupro stat Pelopea domus?
 Tuq; o Minoa uenundata Scylla figura,
 Tondens purpurea regna paterna coma.
 Hanc igitur dotem uirgo desponderat hosti.
 Nise tuas portas fraude reclusit amor.}]

DE INFAMIA.

Infamia est immortalis, igitur summopere
 vitanda est

Plaut. in Persa.

Pater, hominum immortalis est infamia,
 Etiam tum uiuit, cum esse credas mortuam.

Paupertas fit grauior si ad illam accedat
 infamia.

Plaut. in Persa.

Quamquam res nostræ sunt pater pauper culæ,
 Modicæ, & moestæ, melius tamen ita uiuere.
 Nam ubi ad paupertatem accessit infamia,
 Grauior paupertas fit fides subleuior.

Infamia

FLORES.

Infamia aliena teneros animos sæpe aui-
 tij absterret, ut funus vicini ægros
 ab inferenda morte.

Hora. saty. 4. lib. 1.

Auidos uicinum funus ut ægros
 Exanimat, mortusq; metu sibi parcere cogit:
 Sic teneros animos aliena opprobria sæpe
 Absterrent uicij.

DE INFANTIA.

Infantis miseria quæ sit.

Ouid. lib. 15. Metamor.

Editus in lucem iacuit sine uiribus infans.

Lucre. lib. 5. de natu. rer.

Tum porro puer (ut sæuis proiectus ab undis
 Nauita) nudus humi iacet infans indigus omni
 Vitali auxilio, cum primum in luminis oras
 Nixibus ex aluo matris natura profundit,
 Vagituq; locum lugubri complet, ut æquum sit
 Cui tantum in uita restet transire malorum.

Infans a pueritia uerit ad similitur.

Ouid. lib. 15. Metamor.

Nam tener & lacteus pueriq; simillimus æuo
 Vere nouo est: tunc herba recens, & roboris experts
 Turget, & in solida est, & spe delectat agrestes, &c.

DE INFERNIS:

Infemales furiae tres sunt, quæ nocentes
 assidue, acriterq; cruciare
 dicuntur.

Ouid. in Ibi.

S iij

Hic

IL LVSTRIVM POETARVM

Hic tibi de furijs scindit latus una flagello
 Ut sceleris numeros confiteare tui.
 Altera tartareis sectos dabit anguibus artus,
 Tertia fumantes incoquet igne genas.
 Inferni cruciatus innumeri petunt.
 Ouid. lib. 4. Meta.

Mille capax aditus, & apertas undiq; portas
 Vrbs habet: utq; fretum de tota flumina terra,
 Sic omnes animas locus accipit ille. nec ulli
 Exiguus populo est, turbamur accedere sentit.
 Errant exangues sine corpore & osibus umbrae.
 Idem in Ibin.

In loca ab Elysijs diuersa fugabere campis,
 Quasq; tenet sedes noxia turba coles.
 Quisq; gerunt humeris perituras Belides undas
 Exulis Aegypti turba cruenta nurus.
 Seneca in Herc. furen.

Quid iuuat durum properare fatum?
 Omnis haec magnis uaga turba terris
 Ibit ad manes, facietq; inertem
 Vela cocyto.
 Idem in Oedipo.

Longus ad manes properatur ordo
 Agminis mæsti.
 Sil. Ita. lib. 2. bel. Pun.

Tum demum ad manes perfecto munere Erinys
 Iunoni laudata redit, magnamq; superba
 Exultat rapiens secum sub tartara turbam.
 Proper. lib. 2. ad Iouem.

Sunt

FLORES.

142

Sunt apud infernos tot millia formosarum,
 Pulchra sit in superis scilicet una locis.
 Vobiscum est Iope, uobiscum candida Tyro,
 Vobiscum Europe, nec proba Pasiphaë.
 Et quot Troia tulit uetus, & quot Achaia formas,
 Et Phœbi & Priami diruta regna sentis,
 Et quæcunq; erat in numero Romana puella
 Occidit, has omnes ignis auarus habet.
 Claud. lib. 2. de rapt. Proserp.

Conueniunt animæ, quantas uiolentior auster
 Decuit arboribus frondes, aut nubibus imbres
 Colligit aut frangit fluctus, aut torquet arenas.
 Cunctaq; præcipiti stipantur sæcula cursu
 Insignem uisura nurum.

Sil. Ita. lib. 13. bel. Pun.

Regna, ait, hic tenebras agitât, uolitâtq; per umbras.
 Innumeri quondam populi, domus omnibus una.
 In medio uastum late se tendit mane.
 Huc quicquid terræ, quicquid freta, & igneus æther
 Nutriuit primo mundi genitalis ab æuo.
 Mors communis agit, descendunt cuncta capitq;
 Campus iners quantum interijt, restatq; futurum,
 Inferni initium seu uia.

Verg. lib. 6. Aeneid.

At leua malorum

Exercet pœnas, & ad impia tartara mittit.
 Ouid. lib. 4. Meta.

Est uia decliuis funesta nubila taxo.
 Ducit ad infernas per muta silentia sedes.

Styx

ILLVSTRIVM POETARVM

Styxnebulas exalat iners, umbræq; recentes
 Descendunt illac, simulachraq; functa sepulchris.
 Pallor hyemsq; tenet late loca senta: nouiq;
 Qua sit iter, manes stygiam quod ducat ad urbem
 Ignorant: ubi sit nigri fera regia Ditis.

Senec. in Hercu. fure.

Spartana tellus nobile attoillit iugum,
 Densis ubi æquor Tænarus syluis premit,
 Hic ora soluit Ditis inuisi domus,
 Hi atq; rupes alta, et immenso specu
 Ingens uorago faucibus uastis patet:
 Latumq; pandit omnibus populis iter.
 Hinc ampla uacuis spacia laxantur locis.
 In quæ omne inersum pereat humanum genus,
 Nec ire labor, ipsa deducit uia:
 Ut sæpe puppes æstus inuitas rapit,
 Sic pronus aër urget.

Sil. Ita. lib. 1. 1. bel. Pun. 2.

Hinc uicina palus fama est Acherontis ad undas
 Pandere iter, cæcis stagnante uoragine fauces
 Laxat et horrendos aperit telluris hiatus,
 Interdumq; nouo perturbat lumine manes.

Sta. lib. 2. Theba.

Hoc ut fama loco pallentes deuius umbras
 Trames agit, nigriq; Iouis uacua atria ditat
 Mortibus, Arcadij perhibent si uera coloni.
 Stridor ibi et gemitus pœnarum, atroq; tumultu
 Feruet ager: sæpe Eumenidum uocesq; manusq;
 In medium sonuere diem, læthiq; triformis

Ianitor

FLORES.

143

Ianitor agricolas campis auditus abegit.

Valer. Flaccus lib. 1. Argonau.

Ingenti iacet ore chaos, quod pondere fessam
 Materiem, lapsamq; queat consumere mundum.
 Hic gemina æternum portæ, quarum altera dura
 Semper lege patens, populosq; regesq; recepat.
 Claud. lib. 1. in Ruffinum.

Est locus extremum pandit qua Gallia littus
 Oceani prætentus aquis, quo fertur Vlysses
 Sanguine libato populum mouisse silentium
 Illic umbrarum tenui stridore uolantium,
 Flebilis auditur questus, simulachra coloni
 Pallida, defunctasq; uident migrare figuras.
 Idem lib. 2. in Ruffi.

Est locus infauis, quo conciliantur in unum
 Cocytus Phlegethōq; uadis inamœnus uterq;
 Alueus, hic uoluit lachrymas, hic igne redundat.
 Turris per geminos flammis uicinior amnes,
 Porrigitur, solidoq; rigens adamante, sinistrum
 Proluit igne latus, dextra cocytia fundit
 Acquora, triste gemens et fletu concita plangit.
 Huc post emeritam mortalia sæcula uitam
 Deueniunt, ubi nulla manent discrimina fati,
 Nullus honor, uanoq; exutum nomine regem
 Perturbat plebeius egens,

An sit inferni pœna aliqua, & quod non sit
 secundum quorundam in sulcam
 opinionem.

Seneca in Herc. fur.

Vera ne est fama, inferis

Tam

ILLVSTRIVM POETARVM

Tam fera reddi iura et oblitos sui
 Sceleris nocentes debitas pœnas dare?
 Quis iste ueri rector atq; æqui arbiter?
 Idem in Troade.

Tænara, et aspero
 Regnum sub domino, limen et obsidens
 Custos, non facili cerberus ostio
 Rumores uacui, uerbaq; inania,
 Et pax sollicito fabula somnio.

Lucret. lib. 3. de nat. rerum.

Post mortem deniq; nostram
 Num quid tibi horribile apparet? Nū triste uidetur
 Quicquam: nonne omni somno securius extat?
 Atq; ea nimirum quæcunq; Acherunte profundo
 Proditæ sunt esse, in uita sunt omnia nobis:
 Nec miser impendens magnum timet ære saxum
 Tantalus, ut fama est casta formidine torpens.
 Sed magis in uita diuū metus urget inanis
 Mortales, casumq; timent, quem cuiq; ferat fors.

Inferni pœna diuersa est secundum
 hominum merita.

Verg. lib. 6. Aeneid.

Lucent genialibus altis
 Aurea fulcra toris, epulæq; ante ora paratæ
 Regifico luxu: furiarum maxima iuxta
 Accubat, et manibus prohibet contingere mensas,
 Exurgitq; uocem attollens, atq; intonat ore:
 Hic quibus inuisi fratres dum uita manebat,
 Pulsatus uic parens, et fraus inuexa clienti.

A 116

FLORES.

144

Aut qui diuitijs soli incubuere reperitis,
 Nec partem posuere suis, quæ maxima turba est:
 Quiq; ob adulterium cæsi, quiq; arma secuti
 Impia, nec ueriti dominorum fallere dextras
 Inclusi pœnas expectant.

Ibidem.

Saxum ingens uoluunt alij, radijsq; rotarum
 Districti pendent, sedet, æternumq; sedebit
 Infelix Theseus, Phlegyasq; miserimus omnes
 Admonet, et magna testatur uoce per umbras:
 Discite iusticiam moniti, et non temere diuos,
 Vendidit hic auro patriam, dominumq; potentem.
 Imposuit, fixit leges precio atq; refixit.
 Hic thalamum inuasit nata, uetitoq; hymenæos,
 Ausi omnes immane nefas, ausoq; potiti.
 Non mihi si linguæ centum sint, oraq; centum,
 Ferrea uox, omnes scelerum comprehendere formas,
 Omnia pœnarum percurrere nomina possem.

Ibidem.

Quin et suprema cum lumine uita reliquit,
 Non tamen omne malum miseris, nec funditus omnes.
 Corporeæ excedunt pestes, penitusq; necesse est
 Multa diu concreta modis inolescere miris.
 Ergo exercentur pœnis, ueterumq; malorū
 Supplicia expendunt: aliæ penduntur inanes
 Suspensæ ad uentos, alijs sub gurgite uasto
 Infectum eluitur scelus, aut exuritur igni,
 Quisq; suos patimur manes.

Ouid. lib. 4. Metamor.

Parsq;

ILLVSTRIVM POETARVM

Parsq; forum celebrant, pars imi testa tyranni,
Pars aliquas artes antiquæ imitamina vitæ
Exercet: aliam partem sua pœna coercet.

Hora. Oda. 13. lib. 2.

Quam penè furvæ regna Proserpinæ,
Et iudicantem vidimus Acacum,
Sedesq; discretas piorum, &
Aeolys fidibus quærentem

Sappho puellis de popularibus,
Et te sonantem plenius aureo
Alcæe plectro dura nauis,
Dura fugæ mala, dura belli.

Idem Oda. 14. lib. 2.

Vifendus ater flumine languido
Cocytus errans, & Danaï genus
Infame, damnatusq; longi
Sisyphus Aeolides laboris.

Sene. in Herc. sure.

Quod quisq; fecit patitur, autorem scelus
Repetit, suoq; premitur exemplo nocens.

Sil. ita lib. 13. bel. Pun 2.

Has inter formas coniux Iunonis auernæ
Suggestu residens cognoscit crimina Regum.
Stant uisiti, feroq; piget sub iudice culpæ.
Circumerrant furivæ, pœnarumq; omnis imago.
Quam uellent nunquam sceptris fulsisse superbis.
Insultant duro imperio, non digna, non æqua,
Non licitum uiuis tandem permissa queruntur.
Tunc alius fauis religatur rupe cathenis,

Ast

FLORES.

145

Ast alius subigit saxum, perq; ardua montis.
Vipereo domat hunc æterno Megeera flagello.
Talia lætiferis restant patienda tyrannis.

Sta. lib 8. Theb.

Forte sedens media regni infœlicis in arcæ.
Dux Erebi, populos poscebat crimina vitæ
Nil hominum miserans, iratusq; omnibus umbris.
Stant furivæ circum, uariæq; ex ordine mortes,
Sævæq; multifonas exercet pœna cathenas.
Fata ferunt animas, & eodem pollice damnant.

Vale. Flaccus lib. 3. Arg 0.

Quippe nec in uentos, nec in ultima solvimur ossa.
Ira manet, duratq; dolor

Ibidem.

Quisq; suos fontes inimicæq; pectora pœnis
Implicat, & uaria meritos formidine pulsant.
At quibus in uita maduerunt sanguine dextræ
Si fors seua tulit miseros, uel proxima culpa
Hos uarijs mens ipsa modis agitat, sua carpunt
Facta uiros resides, etiam nul amplius ausi
In lachrymas humilesq; metus, ægramq; fatiscunt
Segnitiam.

Tib. Eleg 3. lib. 1.

At scelerata iacet sedes in nocte profunda
Abdita, quam circum flumina nigra sonant,
Thisiphoneq; impexa feros pro crinibus ungues
Sæuit, & huc illuc impia turba fugat.

Inferni pœna æterna est.

Ouid. in Ibm.

Nec

ILLVSTRIVM POETARVM

Nec mortis poenas mors altera finiet huius

Horatq; erit tantis ultima nulla malis.

Persi. saty. 3.

Esse aliquos manes, & subterranea regna,
Et contum, & stygio ranas in gurgite nigras,
Atq; una transire uadum tot millia cymba
Nec pueri credunt, nisi qui nondum ere lauantur.
Sed tu uera puta. Curius quid sentit, & ambo
Scipiados quid Fabricius manesq; Camilli?
Quid tremere legio, & Cannis consumpta iuuentus,
Tot bellorum animæ?

Luca. lib. 3. bel. ciuil.

Sedibus Elysijs, campoq; expulsa piorum
Ad stygias, inquit, tenebras, manesq; nocentes
Post bellum ciuile trahor.

Sene. in Herc. fure.

Certus inclusos tenet

Locus nocentes, utq; fert fama, impios
Supplicia uinculis seua perpetuis domant.

Ibidem.

Qualis est nobis animus remota
Luce, cum mœstus sibi quisq; sensit
Obrutum tota caput esse terra.
Stat chaos densum, tenebræq; turpes,
Et color noctis malis, & silentis
Ocium mundi, uacuæq; nubes
Sera nos illo referat senectus

Ibidem.

Nemo ad id sero uenit, unde nunquam

CUM

FLORES

146

Cum semel uenit, potuit reuerti.
Sil. Itali. lib. 15. bel. Pu.

Sed foedere certo

Degeneres tenebris animas damnauit Auernis.

Status lib. 4. Thebai.

Tartareæ sedes, & formidabile regnum
Mortis inexpletæ, tuq; ô seuisime fratrum
Cui seruire dati manes, æternaq; fontium
Supplicia, atq; imifamulantur regia mundi
Soluite pulsanti loca muta.

Ibidem

Audiris genitor, uulguq; exanguè propinquat
Panditur Elysiùm chaos, & telluris opertæ
Disilit umbra rapax, syluæq; & nigra patefcunt
Tartara, liuentes Acheron eiectat arenas,
Fumidus atra uadis Phlegethon incendia uoluit,
Et Styx discretis interflua manibus obstat
Ipsum pallentem folio, circumq; ministras
Funestorum operum Eumenides, Stygiæq; seueros
Iunonis thalamos, & mœsta cubilia cerno.
In speculis mors atra sedet, dominiq; sedentes
Adnumerat populos, maior supereminet ordo.

Status lib. 11. Theb.

Ita truces animæ funestaq; tartara latho
Polluite, & cunctas Herebi consumite poenas.

Idem lib. 3. Sylua.

Ad manes ignare fugis, nec flectere parcas
Aut placare malæ datur aspera numinalæthes.

Valeri. Flac. lib. 3. Argon.

T

Cum

Cum deinde tremendi

Ad solium uenere Iouis, quæstuq; nefandam
Edocuere necem.

Claudia. lib. 2. de rapt. Proser.

Tu damnatura nocentes,

Tu requiem latura pijs, te iudice fontes
Improba cogentur uitæ commissa fateri.

Apud inferos animarum iudices Aecus,
Minos & Rhadamanthus esse dicuntur,
eo in hac vita iustissimi fuerunt.

Ouidius lib. 13. Metamorpho.

Aecus huic pater est, qui iura silentibus illis
Reddidit, ubi Aeolidem saxum graue Syssiphon urget.

Idem in Ibim.

Noxia mille modis lacerabitur umbra, tuasq;
Aecus in pœnas ingeniosus erit.

Horat. Oda 13. lib. 2.

Et iudicantem uidimus Aecum

Idem Oda 8. lib. 4.

Ereptum Stygijs fluctibus Aecum
Virtus, & fauor, & lingua potentum
Vatum, diuitibus consecrat infulis.

Vergil. lib. 6. Aenei.

Gnosius hæc Rhadamanthus habet durissima regna,
Castigatq; auditq; dolos, subigitq; fateri,
Quæ quis apud superos furto letatus inani
Distulit in seram commissa piacula mortem.

Seneca in Herc. furente

Non unus alta sede quæsitore sedens

Iudicia

Iudicia trepidis fera sortiur reis.

Auditur illo Gnosius Minos sero,
Rhadamanthus illo Thetidis hoc audit focer.
Stattius lib. 4. Thebai.

Arbiter hos dura uersat Cortynius urna,
Vera minis poscens, agitq; expromere uitas
Usq; retro, et tandem pœnarum lucra fateri.
Propertius lib. 3.

Non tamen immerito Minos sedet arbiter orci:
Victor erat quamuis æquus in hoste fuit.

Claudian. lib. 2. in Ruffino

Quæsitore in alto

Conspicius solio pertentat crimina Minos
Et iustis dirimit fontes, quos nolle fateri
Viderit, ad mala mox transmittit uerbera fratris.
Nam iuxta Rhadamanthus agit cum gesta superni
Curriculi, totosq; diu prospexerit actus,
Exæquat damnum meritis.

Inferni regressus non est.

Seneca in Hercule furete.

Atq; auidum chaos

Gradumq; retro flectere, haud unquam sinunt
Umbrae tenaces. Ibidem.

Sed nemo ad id sero uenit, unde nunquam
Cum semel uenit, potuit reuerti.

Idem in Hippolyto.

Non unquam amplius

Conuexa tetigit supra, qui mersus semel
Adijt, silentem nocte perpetua domum.

T ij

DE

ILLVSTRIVM POETARVM
DE INFIRMITATE.

Infirmitatis maximæ intimitatio.

Ouid. lib. 3. de Trist.

Nec coelum, nec aquæ faciunt, nec terra, nec auræ.

Hei mihi perpetuus corpora langor habet.

seu uitiant artus agræ contagia mentis,

Sine mei causa est in regione, mali.

Vt tetigi Pontum uexant insomnia, uixq;

Ossa tegit macies, nec iuuat ora cibus

Quiq; per autumnum percussis frigore primo

Est color in folijs, quæ noua læsit hyems:

Is mea membra tenet, nec uiribus alleuor ullis:

Et nunquam queruli causa doloris abest.

Idem lib. 4. de Trist.

Nam neq; sunt uires, nec qui color esse solebat

Vix habeo tenuem, quæ tegat ossa cutem.

Infirmos sanari pudet ubi turpis est medicina.

Seneca in Oedipo

Vbi turpis est medicina sanari pudet,

Infirmis parua causa nocet.

Ouid. lib. 2. de remed. amor.

Admonitu recreatur amor, uulnusq; nouatum

Scinditur, infirmis causa pusilla nocet.

DE INGENIO.

Ingenium olim erat in precio.

Ouid. lib. 3. de sine tit.

Ingenium quondam fuerat preciosius auro,

At nunc barbaria est grandis, habere nihil.

Ingenium

FLORES.

248

Ingenium exornat sæpe corporalem defor-
miditatem, ut de Ouidio liquet,

Ouidius. lib. de Sappho.

Si mihi difficilis formam natura negauit,

Ingenio formæ damna rependo meæ. }

Titus Calphurnius Eclog. 2.

Rusticus est, fateor, sed non est barbarus Idas.

Ingenio, non ætate sapientia acquiritur.

Plaut. in. Trinummo.

Non ætate, uerum ingenio adipiscitur sapientia

Ingenio alterius, etiam amicissimi qui uelit
cedere raro inuenitur.

Martial. lib. 8. Epigram.

Aurum, et opes, et rura frequens donauit amicus

Qui uelit ingenio cedere rarus erit.

Ingenium dilatione, nec non aduersitate
torpescit

Ouidius lib. 5. de Trist.

Adde quod ingenium longa rubigine læsum

Torpescit, et est multo quàm fuit ante minus

Fertilis assiduo si non renouetur aratro

Nil nisi cum spinis gramen habebit ager. }

Idem de Sappho.

Nunc uellem facunda forem, dolor artibus obstat

Ingeniumq; meis substitit omne malis.

Ingenium aduersa nudare, prospera uero
celare solent.

Horati. satyra. 8. lib. 2.

Ingenium res

Aduerse nudare solent, celare secundæ. }

Ingenia summa sæpe in occulto latent.

T iij

Plautus

ILLVSTRIVM POETARVM

Plaut. in Capt.

Sæpe summa ingenia in occulto latent.

Ingenium subitis inest casibus.

Martialis lib. 1. Epigram.

O quantum est subitis casibus ingenium.

DE INGRATITVDINE.

Ingratitudinis castigatio vehemens.

Ouid. lib. 3. Metamor.

Conanti mitere Cepheus

Quid facis, exclamat, quæ te germane furentem

Mens agit in facinus: meritis ne hæc gratia tantis

Redditur: hæc uitam seruate dote rependis?

Plaut. in Asinaria.

Ingrata atq; irrita esse omnia intelligo,

Quæ dedi, & quod benefici: at posthac tibi

Male quod potero facere, faciam, meritoq; hæc faciam

tuo.

Martial. lib. 5. Epig.

Sæpe salutatus, nunquam prior ipse salutas.

Sic erit æternum Pontiliane uale.

Ingratitudinis maximæ expressio.

Ouid. 2. de Tristibus

Hoc præcium uitæ, uigilatorumq; laborum

Capimus, ingenio est pœna reperta meo,

Seneca in Herc. Oeteo.

Quis memor uiuet tui

O nate populus? Omne nam ingratum est genus.

Iuuenalis 3. satyra.

Hic tunc Umbritius, quando artibus, inquit, honestis

Nullus

FLORES.

249

Nullus in urbe locus, nulla emolumenta laborum.

Res hodie minor est, heri quam fuit, atq; eadem cras

Deterret exiguis aliquid.

Ingratum amans nil amat.

Plaut. in Persa.

Etenim nihil amas, cum ingratum amas.

Ingratum esse, est miserum esse.

Plaut. in Ciste.

Hercle miserum est ingratum esse hominem

Ingrato meritum exprobrare, uoluptas est.

Ouid. Epist. 12.

Est aliqua ingrato meritum exprobrare uoluptas,

Hac fruar, hæc de te gaudia sola feram,

Ingrati sodales dimittendi sunt, &

ad hoc exhortatio.

Iuue. 11. saty.

Ingratos ante omnia pone sodales.

DE INIURIA.

Iniuria ignem, id est, odium vel furorem,
extinctum fulcitat.

Ouid. lib. 3. de arte aman.

Qualibet extinctos iniuria suscitât ignes.

Iniuriæ nondum illatæ satius est resistere,
quam acceptam ulcisci.

Terent. in Eunio

Sed tu quod cauere possis stultum amittere est.

Malo ego nos prospicere, quam hunc ulcisci accepta
iniuria.

Iniuriam immerenti inferre, iniquum atq;
stulticia maxima est.

Terent. in Hecyra.

T. iij

Offere

ILLVSTRIVM POETARVM
Offerre iniuriam me tibi immerenti iniquum est.

Plau. in Gurgul.

Male mereri de immerente inscitia est.

DE INNOCENTIA.

Innocens vbiq; tutus est, nihilq; timet.

Hora. Oda. 21. lib. 1.

Integer vitæ, scelerisq; purus

Non eget Mauri iaculis, nec arcu,

Nec uenenatis grauida sagittis

Fusce pharetra.

Sive per Syrtis iter astuosas,

Sive facturus per inhospitalem

Caucasum, uel quæ loca fabulosus

Lambit Hydraspes.

Innocens & iustus Dei iram haud veretur.

Ouid. lib. 5. Trist.

Nec fore perpetuam sperat sibi numinis iram

Consciis in culpa non scelus esse sua.

Innocens, seu mens recti conscia, famæ
mendacia parui pendit,

Ouid. lib. 4. Fasto.

Conscia mens recti famæ mendacia ridet.

Sed nos in uitium credula turba sumus.

DE INUIDIA.

Inuidiæ descriptio, seu effectus ipsius
expressio propriissima.

Verg. de liuore.

Liuor tabificum malis uenenum

Intactis uorat ossibus medullas,

Et

FLORES.

150

Et totum bibit artubus cruorem.

Quid quisq; furit uiudetq; forti

Vi detur sibi pœna semper ipse est.

Testatur gemitu, graues dolores.

Suspirat, gemit, incutitq; dentes.

Sudat frigidus, intuens quod odit.

Effundit mala lingua uirus atrum

Pallor terribilis genas colorat.

Infelix macies renudat ossa.

Non lux, non cibus est suauis illi,

Nec potus iuuat, aut sapor Lyæi:

Nec si pocula Iuppiter propinet,

Atq; hæc porrigat & ministret Hebe,

Aut tradat Ganymedes ipse nectar.

Non somnum capit, aut quiescit unquam,

Torquet uiscera carnifex cruentus,

Vesano tacitos mouet furores

Intentans animo faces Erynnis.

Et talis Tytij, quo uultur intus

Qui semper lacerat comesti mentem,

Viuit pectore sub dolente uulnus,

Quod Chironia nec manus leuaret,

Nec Phœbus, soboles hæc chara Phœbi.

Ouid. lib. 2. Metamor.

Huc ubi peruenit bello metuenda uirago,

Constitit ante domum. Neq; enim succedere tectis

Fas habet: & postes extrema cuspide pulsat.

Concussæ patuere fores. uidet intus edentem

Vipereas carnes uitiorum alimenta suorum

Inuidiam.

Inuidiam.

Pallor in ore sedet, macies in corpore toto.
 Nusquam recta acies, liuent rubigine dentes,
 Pectora felle uirent, lingua est suffusa ueneno.
 Risus abest, nisi quem uisi mouere dolores.
 Nec fruitur somno, uigilantibus excita curis
 Sed uidet ingratos, intabescitq; uidendo.
 Successus hominum carpitq; & carpitur una
 Suppliciumq; suum est.

Et infra.

Ille deam obliquo fugientem lumine cernēs,
 Murnura parua dedit, successibus atq; Mineruæ
 Indoluit, baculumq; capit, quem spinea totum
 Vincula cingebant, adopertaq; nubibus atris
 Quacumq; ingreditur florentia proterit arua,
 Exuritq; herbas, & summa papauera carpit,
 Afflatuq; suo populos, urbesq; domosq;
 Polluit, & tandem Tritonida conspiciat arcem
 Ingenijs, opibusq; & festa pace uirentem.
 Vixq; tenet lachrymas, quia nil lachrymabile cernit.
 Cunctaq; magna facit, quibus irritata dolore
 Cecropis, occulto mordetur, & anxia nocte,
 Anxia luce gemit, lentaq; miserrima tabe
 Liquitur, ut glacies incerto saucia Sole.

Sta. lib. 2. Theb.

Nec liuida tabes.

Inuidiæ functis, quanquam etiam lumine castis
 Defuit, unus ibi ante alios, cui leua uoluntas
 Semper, & ad superos, hinc & grauis exitus aui
 Insultare

Insultare malis, rebusq; a crescere letis.

Inuidiæ domus, & illius conditiones.

Ouid. lib. 2. Metamor.

Protinus inuidiæ nigro squallentia tabo
 Tecta petit, domus est imis in uallibus antri
 Abdita, sole carens, non ulli peruia uento.
 Tristis & ignaui plenissima frigoris, & quæ
 Igne uacet semper, caligine semper abundet.

Inuidia mortalibus dirum exitum est, quæ res lau-

desq; hominum crescere non permittit.

Silli. Ita. lib. 11. bel. Pun.

Dum malus obtret at facta immortalia liuor,
 Nec finit adiutas ductoris crescere laudes.

Idem 17. lib. bel. Pun.

O dirum exitum mortalibus, ô nihil unquam
 Crescere, nec magnas patiens exurgere laudes
 Inuidia.

Inuidia summa petit.

Ouid. lib. 1. de remed. amo.

Summa petit liuor, perflant altissima uenti.

Sta. lib. 5. Syl.

Quisnam impacata consanguinitate ligauit
 Fortunam, inuidiamq; deus? quis iussit iniquas
 Aeternum bellare deas? nullam me notauit
 Illa donum, toruo quam non hæc lumine figat
 Protinus, & sæna perturbet gaudia dextra?
 Florebant hilares inconcussi; penates,
 Nil moestum quid enim, quamuis infida leuisq;
 Casare tam dextro possit fortuna timeri?
 Inuenere uiam liuentia fata, piiumq;

Intrauit

ILLVSTRIVM POETARVM

Intrauit us saeva larem. Sic plena maligno
Afflantur uineta noto, sic alta fenescit
Imbre seges: minio rapida sic obuia puppi
Inuidet, & uelis adnubilat aura secundis.

Inuidia maius tormentum à Siculis tyran-
nis non est inuentum.

Hora. lib. 1. Epist. ad Lollium
Inuidia Siculi non inuenere tyrāni
Maius tormentum.

Inuidia, vitium vniuersale esse dicitur.
Plau. in Bacchid.

Nullus est, qui non inuideat.
Rem secundam obtingere.

Inuidia, virtus magnanima caret.
Sil. Ita. lib. 13. bel. Pu.

Magnanima inuidia uirtus caret.

Claudi. in Stilco. laud. 3.

Nulli pars emula defuit unquam,
Quae grauis obstreperet laudis, stimulisq; malignis
Facta sequebatur quamuis ingentia liuor.
Solutus hic inuidiae fines uirtute reliquit
Humanumq; modum, quis enim liuescere possit
Quod nunquam pareunt stellae, quod Iuppiter olim
Possideat coelum, quod nouerit omnia Phoebus
Est aliquod meriti spacium, quod nulla furentis
Inuidiae mensura cadit.

Inuidiam habens, diu haud esse solet.
Proper. lib. 2.

Inuidiam, quod habet non solet esse diu:

Inuidere

FLORES.

152

Inuidere alieno bono non decet.

Persi. saty. 3.

Neq; inuideas quod multa fidelia putet
In locuplete penu, defensis pinguibus umbris,
Et piper, & pernae Marfi monumenta clientis
Menaq; quod prima nondum defecerit orca.

Superbis foelicibus inuidens, est demens.

Auso. in Pytaci sente.

Demens superbis inuidet foelicibus.

Inuidus aliena suis meliora esse assidue iudicat.

Ouid. lib. 1. de arte ama.

Fertilior seges est alienis semper in agris

Vicinumq; pecus grandius uber habet.

Inuidus aliena bona semper vituperat.

Ouid. lib. 2. de remed. amo.

Ingenium magni liuor detrectat Homeri

Quisquis es, ex illo Zoile nomen habes.

Inuidus cupit bona quaeq; peruertere.

Hora. saty. 3. lib. 1.

At nos uirtutes ipsas inuertimus, atq;
Syncrum cupimus uas incrustare. Probis quis
Nobiscum uiuit, multum demissus homo, illi
Tardo cognomen pingui damus. hic fugit omneis
Insidias, nulliq; malo latus obdit apertum,
Cum genus hoc inter uitae uersetur, ubi acris
Inuidia, atq; uigent ubi crimina, pro bene sano,
Ac non incauto, fictum astutumq; uocamus.
Simplicior si quis, qualem me saepe libenter
Obtulerim tibi Meccenas, ut forte legentem,

Aut

ILLVSTRIVM POETARVM

Aut tacitum impellat, quouis sermone molestus,
Communi sensu planè caret, inquitimus.

Inuidus parem habere non patitur.

Luca. lib. 1. bel. ciui.

Stimulos dedit æmula uirtus.

Nec quenquam iam ferre potest Casarūe priorem,

Pompeius: uè parem.

Lucr. lib. 3. de nat. re.

Macerat inuidia ante oculos illum esse potentem,

Illum aspectari claro qui incedit honore.

Ipsi se in tenebris uolui, cœnoq; queruntur.

Inuidi antiqua nouis semper præferunt.

Mart. lib. 3. Epigram.

Esse quid hoc dicam, uiuus quod fama negatur,

Et sua quod rarus tempora Lector amat.

Hi sunt inuidiæ nimirum regule mores,

Præferat antiquos semper ut illa nouis.

Inuidi ex aliorum bouis assidue cruciantur,
& malis lætantur.

Hera. lib. 1. Epist. ad Lol.

Inuidus alterius rebus macrescit opinis.

Terent. in Adelp.

Hocine est credibile aut memorabile

Tanta uacordia innata cuiquam ut fiet

Vt malis gaudeat, atq; ex incommodis

Alterius sua ut comparet commodas

Inuidi doctos ac virtute præditos dum viuunt

odio habent, postquam uero e medio

sublati sunt, eos optant ac

desyderant.

Quid. lib. 3. de Ponto.

Scripta

FLORES.

153

Scripta placent à morte quidem, quia ledere uiuos

Liuor, & inuiso carpere dente solet.

Idem lib. 1. de sine titulo.

Pascitur in uiuis liuor, post fata quiescit.

Tunc suus ex merito quenq; tuetur honos.

Hora. Oda. 24. lib. 3.

Clarus post genitis, quatenus heu nefas,

Virtutem incolumem odimus,

Sublatam ex oculis querimus inuidi.

Idem lib. 2. Epist. ad Augustum.

Vrit enim fulgore suo, qui prægrauat artes

Infra se positas, & extinctus amabitur idem.

Inuidorum castigatio uehemens.

Mar. lib. 1. Epigram.

Qui ducis uultus, & non legis ista libenter

Omnibus inuideas liuide, nemo tibi.

DE IRA.

Ira in primis refrenanda est, & ad

hæc admonitio.

Quid. lib. Epist. ad Achillem.

Vince animos, iramq; tuam qui cetera uincis.

Hora. lib. 1. Epist. ad Lol.

Ira furor breuis est, animum rege, qui nisi paret

Imperat, hunc frenis, hunc tu compeſce cathena.

Seneca in Theb.

Pone uasanos precor.

Animi tumores, teq; pietati refer.

Terent. in Adelp.

Tandem reprime iracundiam, atq; ad te redi.

Statius

ILLVSTRIVM POETARVM

Sta. lib. 8. Theb.

Ille monet, ne frena animo permitte calenti,
Da spacium, tenuemq; morā male cuncta ministrat
Impetus, hoc oro munus concede parenti.

Auso. de 7. Sapie.

Periander, trepidam moderare Corinthius, iram,

Ira animum hominis. i. rationem auferit.

Tere. in Heau.

Præ iracundia

Menedeme non sum apud me,

Idem in Adelp.

Ah me miserum, uix sum compos animi, ita ardeo iras
cundia.

Ira Dei, & si lenta sit, tamen magna
esse dicitur.

Sta. lib. 5. Theba.

Dijis uisum turbare domos, nec pectora culpa
Nostra uacant, nullos Veneri sacra uimus ignes,
Nulla deæ sedes, mouet & coelestia quondam
Corda dolor: lentoq; irrepunt agmine poenæ.

Iuue. saty. 13.

Vt sit, magna tamen certe, lenta ira deorum est.

Ira deturpat iratum.

Ouid. lib. 3. de arte aman.

Ora tument ira, nigrescunt sanguine uenæ,
Lumina Gorgoneo seuius angue micant.

Ira reddit iratum fortem.

Verg. lib. 5. Aeneid.

At non tardatus casu, neq; territus heros,
Acrior ad pugnam redit, & uim suscitāt ira.

Ouid.

FLORES.

154

Ouid. lib. 1. de sine titu.

Quas libet infirmas adiuuat ira manus.

Ira inclusa magis nocet, quam referata.

Seneca in Medea.

Ira, quæ tegitur nocet

Professa perdunt odia uindictæ locum.

Ira mora euanescit ut glacies.

Ouid. 1. de arte Aman.

Vt fragilis glacies, interit ira, mora,

Ira & uinum arcana non retinent

Horat. lib. 1. Epist. ad Quintium.

Arcanum neq; tu scrutaberis ullius unquam

Commissumæ teges, & uino tortus & ira.

Iracundi, facta iufecta uolunt esse, quæ
dolor & ira suaserunt.

Horat. lib. 1. Epist. ad Iol.

Qui non moderabitur iræ

Infectum uolet esse dolor quod suaserit & mens,

Dum poenas odio per uim festinat inulto.

Ira minas ingentes parturit.

Ouid. lib. Epist. ad Iason.

Sed quid prædicere poenam

Attinet, ingentes parturit ira minas.

Iratus haud facile flectitur.

Seneca in Medea.

Difficile quam sit animum ab ira flectere

Iam concitatum, quamq; regale hoc putet

Sceptris superbas quisquis admouit manus

Qua cepit iræ, regia didici mea.

DE IVDICIO.

V

Iudicium

ILLVSTRIVM POETARVM

Iudicium quid sit.

Petronius Arbiter.

Ergo iudicium nihil est, nisi publica merces
Atq; eques in causa, qui sedet, empti probat

Iudicium rectum, verumq; non cernit
iudex, amore scilicet seu odio,
uel pecunia corruptus

Horat. satyra 2. lib. 2.

Dicam si potero, male uerum examinat omnis
Corruptus iudex.

Iudicij vniuersalis dies ob immensa homi-
num facinora indubie adueniet,
in quo igne quæq; terrena
cremabuntur.

Quid lib. 1. Metamor.

Esse quoq; in fati reminiscitur ad fore tempus
Quo mare, quo tellus, correptaq; regia cœli
Ardeat, & mundi moles operosa labore.

Lucanus lib. 7. bel. ciuili.

Nil agis hac ira, tabesit cadauera soluat
An rogos haud referret, placido naturæ receptat
Cuncta sinu, sinemq; sui sibi corpora debent.
Hos Caesar populos si nunc non ufferit, ignis
Vret cum terris, uret cum gurgite Ponti.
Communis mundo superest rogos, osibus astra
Mixturus.

Seneca in Herc. Octeo.

Iam iam legibus obrutis
Mundo conueniet dies,
Astralis polus, corruet.

Quicquid

FLORES.

355

Quicquid per Libyam iacet,
Et Spartus Garamas tenet.
Arctous potus obruet,
Quicquid subiacet axibus,
Et ficus boreas ferit,
Auulsum trepido polo.
Titan exculiet diem,
Cœli regia concidet,
Certos atq; obitus trahet,
Atq; omne spariter deos
Perdet mors aliqua, & chaos,
Et mors fata nouissima.
In se constituet sibi

Lucretius lib. 5. de nat. rerum.

Principio maria, & terras, cœlumq; tuere
Quorum naturam triplicem, tria corpora Memmi,
Tres species tam dissimiles, tria talia texta
Vna dies dabit exitio, multosq; per annos
Sustentata ruet moles, & machina mundi.

Seneca in Herc. furente.

Rerumq; mœstus funis, & mundi ultima
Immotus aer hæret, & pigro sedet
Nox atra mundo, cuncta mœrore horrida,
Ipsaq; morte peior est mortis locus.

Idem in Octauia

Nunc adest mundo dies
Supremus ille, qui premat genus impium
Cœli ruina, rursus ut stirpem nouam
Generet renascens melior, ut quondam tulit

V ij

Inuenis

Iuuenis.

In iudicij vltimi die non misericordiae, sed
tantum vindictae in malis locuserit,
in quo occulta quaeq; hominum
nuda aperta; omnibus erunt

Manl. lib. 5. Astron.

Quaesitor scelerum ueniet, iudexq; reorum,
Qui commissa suis rimabitur argumentis,
In lucemq; trahet, tacitaq; licentia fraude
Hinc etiam immittis tortor, poenaeq; minister,
Et quisquis uero favit, culpam ue perodit,
Proditur, atq; alto qui iurgia pectore tollat.

Huc poterunt Tyndari uerba apud Plautum
in Captiuis moraliter trahi ubi ait.

Nunc spes, opes, auxiliaq; a me segregant, spernuntq;
me.

Hic ille est dies, quom nulla uitae salus sperabilis est
mecum,

Neq; exilium exitio est, neq; adeo spes, quae mihi hunc
aspellat.

Nec mendacis subdolis mihi usquam matellum est meis
Nec sycophantijs, nec fucis ullum mantellum obuia est.
Neq; precatio perfidijs meis, nec malefactis fuga est.
Nec confidentiae usquam hospitium est, nec diuortium
culum dolis.

Operta quae fuerunt, aperta sunt, patent praestigiae.
Omnia respalam est, neq; ullum Pol de hac re negocium
est,

Quin male occidam, o petamq; pestem.

Sic et illud eiusdem in Truculentis.

Vae

Vae misero mihi, mea nunc facinora
Aperiuntur, clam quae sperauit fore.
Iudicium seu sententia hominum fallax est.

Ouid. lib. 5. Fasto.

Ipsa doce, quae sis, hominum sententia fallax
Optima tu proprij nominis autor eris.

Nullus iudex accusaticae causam, seu rationem,
ipso non respondente, noscere valebit.

Terent. in Phormi.

An quisquam iudex est, qui possit noscere
Tua iusta, ubi tute uerbum non respondeas?
Iudex in omni re irreprehensibilis erit.

Terentius in Heaut.

Tu es iudex, ne quid accusandus sis uide.
Iudex sententiam haud proferre debet, nisi utraq;
parte diligenter audita, quod nisi fecerit
licet aequum statnerit, haud ta-
men iustus erit.

Seneca in Medea.

Qui statuit aliquid parte inaudita altera
Aequum licet statuerit, haud equus est.
Iudicis est aequum honestumq; uilitati,
praepone.

nota

Horat. Oda. 9. lib. 4.

Vindex auarae fraudis, et abstinens
Ducentis ad se cuncta pecuniae,
Consuiq; non unius anni,
Sed quoties bonus atq; fidus
Iudex honestum praetulit utili, et
Reiecit alto dona nocentium
Vultu, et per obstantes cateruas

V ij Explicuit

ILLVSTRIVM POETARVM

Explicuit sua victor arma

Iudicis officium est non tantum res sed &
tempora perferuari, quo per
actio tutus erit.

Ouid. lib. 1. de Trist.

Iudicis officium est, ut res, ita tempora rerum

Quærare, quæ sito tempore tutus erit.

Iudicis corrupti castigatio seuera.

Ouid. lib. 1. de fine titu.

Non bene selecti iudicis arca patet,

DE IVRE.

Ius summum summa malitia est quandoq;

Terent. in Heaut.

Verum illud Chreme

Dicunt, ius summum sæpe summa malitia est,

Iura inuenta sunt pro com. uni bono,
atq; utilitate inter homines
conferuanda.

Horat. saty. 3. lib. 1.

Iura inuenta metu iniusti fateare necesse est.

Tempora si fastosq; uelis euoluere mundi

Nec natura potest iusto secernere iniquum.

Diuidit ut bona diuersis, fugienda petendis

Iura permittunt arma in armatos sumere.

Ouid. lib. 3. de arte. aman.

Iudice me fraus est concessa repellere fraudem.

Armaq; in armatos sumere iura sinunt.

Ius hodie in armis est.

Seneca in Herc. furen.

Ius est, in armis, opprimit leges, pudor,

Ius

FLORES.

Ius perijt omnino.

Seneca in Agamem.

Periere mores, ius, decus, fides.

Ius sæpe vi opprimitur.

Luca. lib. 1. bel. ciuil.

Imminet armorum rabies, ferriq; potestas

Confundet ius omne manu, sceleriq; nefando

Nomen erit uirtus, multosq; exibat in annos.

DE IVSTICIA.

Iusticia deperdita est, quæ ad cælos euolasse
fertur ob summam hominum
maliciam.

Ouid. lib. 1. Metamor.

Viستا iacet pietas, & uirgo cæde madentes

Vltima cælestium terras Astrea reliquit.

Iuuen. saty. 6.

Paulatim deinde ad superos Astrea recessit

Hac comite, atq; duæ pariter fugere sorores

Seneca in Octauia.

Neglecta terras fugit, & mores feros

Hominum cruenta cæde pollutas manus

Astrea uirgo syderum magnum decus.

Cupido belli creuit, atq; auri fames,

Totum per orbem maximum exortum est malum,

Luxuria pestis blanda cui dedit uires,

Roburq; longum tempus, atq; error grauis

Collecta uitia per tot ætates diu

In nos redundant, secula prænimur graui

Quo scelera regnant, seuit impietas furens,

v iij

Turpis

ILLVSTRIVM POETARVM

Turpis libido dominatur potens uenere.
 Luxuria uictrix orbis immensas opes
 Iam pridem auaris manibus, ut perdat, rapit.
 Iusticia administranda est secundum hominum
 merita, non autem iuxta sanguinis affinitate
 m, nobilitatemq; idq; priscorū
 Romanorum exemplo.

Ouid. lib. 13. Metamor.

Proposita arma pcto. meritis expendite causam:

Nec sanguinis ordo,

Sed uirtutis honos spolijs queratur in istis.

Sene in Octa.

Vera priorum uirtus quondam
 Romana fuit, uerumq; genus
 Martis in illis, sanguisq; uiris.
 Illi reges hac expulerant
 Vrbe superbos, uliq; tuos
 Sunt bene manes, uirgo dextra
 Cæsa parentis, ne seruitium
 Patrere graue, & improba ferret
 Præmia uictrix dira libido.
 Te quoq; bellum triste secutum est
 Maciata tua miseranda manu
 Nata Lucreti stuprum sæui
 Passa tyranni.

Iusticia armis ualentior est.

Ouid. lib. 3. Fasto.

Exiit feritas, armisq; potentius æquum est.

Et cum ciue pudet conseruisse manus.

Iusticia rectum uili præponere suadet.

Claud.

FLORES.

158

Claud. lib. 1. in Stil. laud.

Iusticia utilibus rectum præponere suadet,
 Communesq; sequi leges, iniustaq; nunquam }
 Largiri socijs.

Iusticiæ maximæ exemplum in necis
 cis autores.

Ouid. lib. 1. de arte aman.

Dicitur Aegyptus caruisse iuuantibus arua
 Imbribus, atq; annos sicca fuisse nouem,
 Tum Tharsius Busirim adit, monstratq; piari
 Hospitis effuso sanguine posse Iouem.
 Illi Busiris, fies Iouis hostia primus,
 Inquit, & Aegypto tu dabis hospes aquam.
 Et Phalaris tauro uiolenti membra Perilli
 Torrūt, infelix imbuit autor opus.
 Iustus uterq; fuit. Neq; enim lex iustior ulla est }
 Quam necis artifices arte perire sua.

Iusti viri descriptio elegans.

Olympius Neme. Ecloga 1.

Heu Melibœæ iaces letali frigore segnis
 Lege hominum, caelo dignus canente senecta,
 Concilioq; deum, plenum tibi ponderis æqui
 Pectus erat, tu ruricolū discernere lites
 Assueras, uarias patiens mulcedo querelas.
 Sub te ruris amor, sub te reuerentia iusti
 Floruit, ambiguos signauit terminus agros
 Blanda tibi uultu grauitas, & mite serena
 Fronte supercilium, sed pectus mitius ore.

Iustum

ILLVSTRIVM POETARVM

Iustum arectitudine neq; tyrannorum, neq;
populi minamouere queunt.

Hora. Oda. 3. lib. 3.

Iustum, & tenacem propositi uirum

Non ciuium ardor praua iubentium,

Non uultus instantis tyranni

Mente quatit solida: neq; auster

Dux inquieti turbidus Adriæ,

Nec fulminantis magna manus Iouis

Si fractus illabatur orbis

Impavidum ferient ruinae.

Iniusta a iustis impetrare non decet, iusta
autem ab iniustis exigere
inicitia est.

Plau. in Amphy.

Iustam rem & facilem esse oratum à uobis uolo.

Nam iuste ab iustis iustus sum orator datus.

Nam iniusta ab iniustis impetrari non decet.

Iusta autem ab iniustis petere, insipientia est

Quippe illi iniqui ius ignorant, neq; tenent.

Iusta exigentem, ea impetrare oportet.

Plau. in Stich.

Bonum ius dicis

Impetrare oportet, quia æquum postulas.

DE IUVENTVTE.

Iuuentus senectæ similis grauior est.

Auso. in Chilonis senten.

Illa iuuentus grauior, quæ similis senectæ.

Iuuenilis ætas ualentior atq; uice
rior est alijs.

Ouid.

FLORES.

160

Ouid. lib. 15. Metamor.

Fitq; ualens iuuenis. Neq; enim robustior ætas

Vlla, nec uberior, nec quæ magis ardeat ulla.

Iuuenes castigandi sunt, & ad hoc
exhortatio.

Plau. in Bacchid.

Cura, & castiga hominem probe,

Qui dedecorat te, me, amicos atq; alios flagitijs suis.

Iuuenes custodia mancipandi sunt.

Seneca in Octauia.

Regenda magis est feruida adoleſcentia.

Iuuenes compositi fugiendi sunt.

Ouid. Epist. 4.

Sint procul à nobis iuuenes, ut foemina, compti:

Fine coli modico forma uirilis amat.

Iuuenes in malum maxime procliues sunt.

Seneca in Thyeste.

Peciora iuuenes facile præcepta audiunt.

Iuuenes læticia decet, senes uero seueritas.

Seneca in Hippolyto.

Propria describit Deus

Officia, & æuum per suos ducit gradus.

Læticia iuuenem, fons decet tristis senem.

Iuuenes sanctos, i. uirtute claros

atq; pios fata sordida haud

atingunt.

Vergilius in Actna.

Nec sanctos iuuenes attingunt sordida fata.

Sed iuri cessere domus, & iura piorum.

Iuuenile uitium est impetum animi

regere non posse.

Seneca

ILLVSTRIVM POETARVM

*Seneca in Troade.**Iuuenile uitium est, regere non posse impetum.**Iuuenum mores, seu proprietates quæ sint.**Hora. de arte poëti.*

*Imberbis iuuenis tandem custode remoto,
Gaudet equis caribusq; & aprici gramunc campi.
Careus in uitium flecti, monitoribus asper,
Vilium tardus prouisor, prodigus eris,
Sublimis, cupidusq; & amata relinquere pernix.*

*Terent. in And.**Ita est*

*Quod pleriq; omnes faciunt adolescentuli,
Vt animum ad aliquod studiū iungant, aut equos alere,
Aut canes ad uenandum, aut ad Philosophos.*

*Iuuenibus assentatio parentum aut propin-**quorum non parum nocet.**Plau. in Bacchid.*

*Hei mihi, hei mihi, istæc illum perdidit assentatio.
Nam absq; te esset, ego illum haberem rectum ad me-*

gnum bonum,

*Nunc propter te, tuamq; prauos fastu st fiduciam;
Iuuenilis ardor primo impetu furit,*

*accitissime euanescit.**Seneca in Octa.**Iuuenilis ardor impetu primo furit.**Languescit idem facile: nec durat diu**In Venere turpi: ceu leuis flammæ uapor.*

L

DE

FLORES.

160

DE LABORE.

*Laboribus vacandum est, dum anni,
tempus, viresq; sinunt.**Quid. lib. 2. de arte aman.**Dum uires anniq; sinunt tolerate labores. 7**Iam ueniet tacito curua senecta pede.**Titus Calphur. Eclo. 5.**Iam certe potes insudare labori.**Iam pro me gnauam potes exercere iuuentam.**Tib. Eclo. 8. lib. 1.**At tu dum primi floret tibi temporis ætas**Vtere, nam tardo labitur illa pede.**Laboris impatiens ad virtutis culmen non
ascendet, fructusq; eius haud
capiet, moraliter.**Claud. in Nept. Honorij.**Non quisquam fruitor ueris odoribus,**Hyblæos lat ebris nec spoliat fauos**Si fronti caueat, si timeat rubos.**Armat spina rosas, mella tegunt apes.**Labores, quibus Hercules cælum
meruisse dicitur.**Boët. metro 7. lib. 4.**Herculem duri celebrant labores.**Ille Centauros domuit superbos.**Abstulit saeuo spoliū Leoni,**Fixit & certis uolucres sagittis:**Poma cernenti rapuit draconi.**Aureo leua grauior metallo**Cerberum traxit triplici cathena.*

Victor

ILLVSTRIVM POETARVM

Victor immitem posuisse fertur
 Pabulum seuis dominū quadrigis
 Hydra combusto perijt ueneno.
 Fronte turbatus Achelcus amnis
 Ora demersit pudibunda ripis.
 Strauit Anthecum Libycis arenis.
 Cacus Euandri fatiauit iras.
 Quosq; presturus foret altus orbis
 Setiger spumis humeros notauit.
 Vltimus coelum labor in reflexo
 Sustulit collo preciumq; rursus
 Vltimi coelum meruit laboris
 Ite nunc fortes ubi celsa magni
 Duxit exempli uia.

Laboris continui intimatio perpetua.
 Hora. lib. Epod. ad Canidiam.

Nullum à labore mereclinat ocium.
 Urget diemnox, & dies noctem, neq; est
 Leuare tenta spiritu praeordia.

Labor continuus res fortissimas debilitat,
 atq; corrumpit, senectatemq; praematuram inducit.

Quid. lib. 1. de Ponto.

Confiteor facere hoc annos, sed & altera causa est,
 Anxietas animi, continuusq; labor.
 Cernis ut in duris (& quid bone firmitus?) aruis
 Fortia taurorum corpora frangat opus.
 Quae nunquam uacuo solita est cessare nouali
 Fructibus assiduus lassata senescit humus.

Occidet,

FLORES.

116

Occidet, ad circi si quis certamina semper
 Non intermissis cursibus ibit equus.
 Firma sit illa licet soluetur in aequore nauis,
 Quae nunquam liquidis sicca carebit aquis
 Me quoq; debuitat series immunsa laborum,
 Ante meum tempus cogit & esse senem.
 Ociosa corpus alunt, animus quoq; pascitur illis.
 Immodicus contra carpit utrunq; labor. *Latv ait*
 A labore quandoq; cessandum, moraliter.
 Verg. 3. Ecloga. *interponetis interdum gaudia*
 Claudite iam riuos pueri, sat prata biberunt.
 Seneca in Herc. furente.
 Post multa uirtus opera laxari solet.
 Labor assiduus vincit omnia, atq;
 inuestigat.

Verg. 1. Georg.

Labor omnia uincit

Improbis, & durisurgens in rebus egestas.

Terent. in Heauton.

Nihil tam difficile est, quin inquirendo inuestigari
 possit.

DE LACHRYMIS.

Lachrymis doler egeritur atq; leuantur

Ouidius lib. 4. de Tristib.

Fleq; meos casus, est quaedam flere uoluptas.

Expletur lachrymis, egeriturq; dolor. —

Seneca in Troade.

Arbitrio tuo.

Implere lachrymis, fletus erumnas leuat.

Amici

ILLVSTRIVM POETARVM

Amici mortui defendi non sunt, quia lachry-
mis ad vitam reuocari non possunt.

Ouid. Epist. ad Liuiam conso.

Supprime iam lachrymas, non est reuocabilis istis

Quem semel umbrifera nauita lymtre tulit.

Sed rigidum ius est, & ineuitabile mortis.

Prop. lib. 4. ad Paulum.

Desine Paule meum lachrymisurgere sepulchrum.

Panditur ad nullas ianua nigra preces.

Cum semel infernas intrarunt funera leges

Non exorato stant adamante uia.

Te licet orantem fusca Deus audiat aule:

Nempe tuas lachrymas littora surda bibent.

Lachrymae ex maxima saepe laetitia
profluunt.

Plaut. in Stich.

Ego te nunc conspicio libens, ut praeter laetitia lachrymae
profluunt mihi.

Terentius in Adelph.

Homini illico lachrymae cadunt, quasi puero, praeter
gaudio.

Lachrymae misericordiam saepissime
impetrant.

Ouid. 1. de arte aman.

Et lachrymae profunt, lachrymis adamanta mouebis.

Idem lib. 1. de Ponto.

Quidquid facis lachrymis opus est, non sanguine dixit.

Saepe per has flecti principis ira solet.

Lachrymas puellarum arma esse.

Oui. lib. 4. Meta. his uerbis innuit.

Lumina, quod potuit, lachrymis impleuit obortis.

DE

FLORES

163

DE LAUDE.

Laudandi praesentes cur non sint.

Terent. in Adelphis.

Ab uerior coram in oste laudare amplius,

Nec id assentari magis quam quod habeam, gratum fas
esse existimes.

Laudibus alienis non accedendum est, sed

quisque de se ipso examen suscipiat,

verum sit necne quod ab

alijs audit.

Persius satyra. 1.

Non si quid turbida Roma

Eleuet accedas, examenque improbum in illa

Casti gestruina, nec te quaesieris extra

Idem satyra. 4.

Respue quod non es, tollat tua munera cerdo.

Tecum habita, & noris quam sit tibi curta supellex

Laudari magis animo, quam uoce uult ille, et non Lau-

qui uerifauoris gloriam querit.

At qui fauoris gloriam ueri petit

Animo laudari magis, quam uoce uolet.

Laus uera etiam humili uiro contingit.

Seneca in Thyeste.

Laus uera humili saepe contingit uiro

Laudari appetunt omnes, quod reprehens-

sibile non est, nisi finem recti in

laudibus colloquet.

Iuuenalis 10. satyra.

Bellorum exuuiæ truncis affixa trophaeis

X

Lorica

non intellexit

Locum hunc

mirandulae:

Eleuo enim

significat de-

primere,

Laus, ut satis

ex annotatoribus

Franc. Sanctij

in Der suum

Liquet.

ILL VSTRIVM POETARVM

Lorica, & fracta de casside buccula pendens,
Et curtum temone iugum, uicta q; triremis
Aplustre, & summo tristis captiuus in arcu
Humanis maiora bonis creduntur: ad hæc se
Romanus, Graiusq; & Barbarus induperator
Erexit, causas discriminis atq; laboris
Inde habuit: tanto maior famæ sitis est, quam
Virtutis.

Perfius satyra. 1.

Vsq; adeo ne

Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter?
At pulchrum est digito monstrari, & dici, hic est
Ibidem.

Rides ait, & nimis uncis
Naribus indulges, an erit qui uelle recuset
Os populi meruisse, & cedro digna locutus
Linquere?

Et sequitur

Non ego, quum scribo, si forte quid aptius exit,
Quando hæc rara auis est: si quid tamen aptius exit,
Laudari metuam: neq; enim mihi cornea fibra est.
Sed recti finemq; extremumq; esse recuso.

Parce laudabimus aliquem, ne post ea
illius peccata nobis pudorem
incuriant.

Horat. lib. Epist. 1. ad Lol.

Qualem commendes etiam atq; etiam aspice, ne mox
Incuriant aliena tibi peccata pudorem.
Fallimur, & quondam non dignum tradimus Ergo

Quem

FLORES

164

Quem sua culpa premit deceptus, omite tueri.

Laudare se ipsum potest quis, duplici de causa,
& primo ad audientium ædificationem
, secundo ad suipfius defensionem
purgationeq; ut hic Vlysses,
Ouid. lib. 13. Meta.

Ergo operum, quoniam nudum certamen habetur,
Plura quidem feci, quam quæ comprehendere dictis
In promptu mihi sit.

Laudare sua, & aliena vituperare nemo debet,
Horat. lib. 1. Epist. ad Lol.

Nec tua laudabis studia aut aliena reprehendes.

Sua unusquisque laudat.
Ouid. lib. 2. Fastor.

Quis suam. (s. uxorem) laudat, studijs certamina cres
scunt.

Idem lib. 3. de Ponto.

Ipse ego librorum uideo delicta meorum,
Cum sua plus iusto carmina, qui sq; probet.
Autor opus laudat, sic forsitan Accius olim
Thersiten facie dixerit esse bona

Valerius Flaccus lib. 5. Argonau.

Est autor, & rerum cunctis tutela suarum.

Laudum cupidus dese credit omnia,
Iuuenal satyra, 4.

Nihil est quod credere de se

Non possit, cum laudatur dijs æqua potestas.
Laus propria sordet, nisi talis sit vit supra
dictum est, laudare seipsum.

Plaut. in Epidico

X ij

Name

ILLVSTRIVM POETARVM

Nam strenuiori deterior si prædicat suas pugnas, de
illius ore fiunt sordidæ.

Laus ad clementiam inducens lepidiff.

Ouid lib 9. Metamor.

Neq; est de tigride natus,
Nec rigidos silices, solidumq; in pectore ferrum,
Aut adamantam gerit, nec lac bibit ille leonæ.
Vincetur, repetendus erit, nec tædia capti
Vlla mei capiam dum spiritus iste manebit,

Laus Homeri illustris,

Silius Italic. lib. 13. bel Pun.

Meruit Deus esse uideri,

Et fuit in tanto non paruum pectore numen,
Carmine complexus terram, mare, sidera, manes:
Et cantu musas, & phœbum æquauit h onore.

Manilius lib. 2. Astro.

Maximus Iliacæ gentis certamina uates
Ore sacro cecinit patriam, & sua iura petentem
Dum dabat, eripuit, cuiusq; ex ore profuso
Omnis posteritas latices in carmina duxit,
Annemq; in tenuis ausa est deducere riuos
Vnius fecunda bonis.

Salustij laus summa.

Marti. in Apophoretis.

Hic erit, ut perhibent doctorum corda uirorum
Primus Romana Crispus in historia.

Philomelæ laus.

Ouid. lib. de Philomela.

Dulcis amica ueni noctis solatia præstans.

Inter

FLORES.

165

Inter aues etenim nulla tibi similis.

Tu philomela potes uocum discrimina mille

Mille potes uarios ipsa referre modos.

Nam quamuis aliæ uolucres modulamina tentent,

Nulla potest modulis æquualere tuis.

Insuper est auium spacijs garrire diurnis.

Tu cantare simul nocte dieq; potes.

Ibidem.

Scribere me uoces auium Philomela coëgit,

Quæ cantu cunctas exuperat uolucres.

DE LEGIBVS.

Legem statuens legi se subicere debet.

Ausonius in Pythaci sententijs.

Pareto legi quisquis legem sanxeris.

Leges latæ sunt, ne fortes debiliores opprimerent

Ouid. lib. 3. Fasto.

Inde datæ leges, ne fortior omnia posset:

Cœptaq; sunt purè tradita sacra coli.

Leges sine moribus vanæ sunt, & nihil
proficiunt.

Horat. Oda. 24. lib. 3

Quid leges sine moribus

Vanæ proficiunt? si neq; feruidis

Pars inclusa caloribus

Mundi, nec boreæ finitimum latus,

Durateq; solo nives

Mercatorem abigunt, horrida callidi

Vincunt æquora nauitæ?

O iij

Legum

ILLVSTRIVM POETARVM

Legum et iuris peritus ad iudicium
prestandum idoneus erit.

Plaut in Epidico.

Periphanes.

Quem hominem inuenimus ad eam rem utilem?

Epid. Hic erit optimus.

Hic poterit cauere recte, iura qui et leges tenet

Legibus quod effrancium rescindi non
debet, nec non incepisse turpe fuit.

Terentius in Phormione.

Mihi non uidetur, quod sit factum legibus

Rescindi posse, et turpe inceptum est.

Ibi leges nihil possunt, ubi pecunia regnat.

Petronius arbiter satyricus.

Quid faciant leges, ubi sola pecunia regnat?

Aut ubi paupertas uincere nulla potest?

Leges a malis moribus in potestatem redactae
sunt, parietibusque adfixae, ubi illos
adfigi aequus fuerat.

Plaut in trinummo.

Mores leges perduxerunt iam in potestatem suam.

Eae miserae etiam

Ad parietem sunt fixae clauis ferreis, ubi malos mores

Adfigi nimio fuerat aequus.

Leges nullo discrimine pereunt.

Lucanus lib. 3. bel. ciui.

Pereunt discrimine nullo

Amisae leges: sed pars uilissima rerum

Certamen mouistis opes,

DE LAETICIA,

Laetiae

FLORES.

268

Laetiae maximae intimatio.

Sta. lib. 2. Syluarum.

Securae procul hinc abite mortes.

Haec uita genialis est origo.

Cedat luctus atrox, genusque manent

Iam dulces lachrymae, dolorque fessus.

Quicquid fleuerat ante, nunc adoret.

Idem lib. 5. Syluarum.

Qualem te superi Priscilla, hominesque benigno

Aspexere die, cum primum ingentibus actis

Admotus coniunx, uicisti gaudia coenae.

Laeti ut uiuant homines admonitio lepidissimi.

Sene. in Herc. furen.

Dum fata sinunt

Viuite laeti, properat cursu

Vita citato, uolucrisque die

Rota praecipiti uerit tur anni.

Durae peragunt pensa sorores,

Nec suaretro fila reuoluunt.

At genus hominum fertur rapidis

Obuia satis, incerta sui,

Stygias ultrò quaerimus undas.

Laetis (.i. prosperis) rebus modus
ponendus est.

Stattius lib. 2. Thebaid.

Pone modum laetis, satis ostro diues, ex auro

Conspicuis tenuem germani pauperis pannum

Risisti, moneo, regnorum gaudia temet

Dedoceas, patiensque fugae mereare reuertier.

X iij

DE

DE LIBERALITATE.

Liberalitas immortalẽm hominem reddit
quia eius fructus. f. fama remanet tantum.

Horatius Oda. lib. 2.

Viuet extento Proculeius auro,
Notus in fratres animi paterni,
Illum aget penna metuente solui

Fama superstes.

Idem Oda. 7. lib. 4.

Cuncta manus auidas fugient heredis amico

Quae dederis animo.

Marti. lib. 5. Epigram.

Extra fortunam est, quicquid donatur amicis.

Quas dederis, solas semper habebis opes.

Idem lib. 8. Epigram.

Qui donas, facis ipse Blesianum
Hoc longum tibi, uita dum manebit,
Hoc et post cineres erit tributum.

Liberalitatis maximae intimatio.

Verg. 11. Aencid.

Ante oculos, interque manus sunt omnia uestras.

Ouid. lib. 3. Fast.

Quid moror, et uariis onero tua pectora causis?

Eminet ante oculos, quod petis, ecce tuos.

Claud. in Panegyrico Prob. Probic.

Hic non diuitias nigrantibus abdidit antris,
Nec tenebris damnauit opes, sed largior imbre
Sueuerat innumeras hominum ditare cateruas.

Quippe

Quippe uelut densa currentia numera nimbo,
Cernere semper erat populis undare penates,
Assiduos intrare mopes, remeare beatos.
Praeceptis illa manus fluuios superabat lberos
Aurea dona uomens.

DE LIBERTATE.

Libertas nulla praeior est, quam sub rege pio.

Claud. 3. lib. in Stile. laud.

Fallitur egregio quisquis sub principe credit
Seruitium, nunquam libertas gratior extat,
Quam sub rege pio.

Libertas operandi quiduis, plurimorum
malorum causa est, praecipue
adolescentibus.

Sta. lib. 5. Sylua.

Quem non corrumpit pubes effrena, noua que
Libertas properata togae scecu nescia falcis
Sylua comas tollit, fructumque expirat in umbras.

Liberi naturaliter sunt homines libentius,
quam serui.

Plau. in Capti.

Omnes profecto liberi libentius.

Sumus, quam seruumus.

Liber captiuus aui pene similis est.

Plau. in Capti.

Liber captiuus aui fere similis est.

Semel fugiendi si data est occasio,

Satis est: nunquam post illum possis prendere.

Liber quis vere sit.

Hor. saty. 7. lib. 2.

Qui s

ILLVSTRIVM POETARVM

Quisnam igitur liber? Sapiens, sibiq; imperiosus,
 Quem neq; pauperies, neq; mors, neq; uincula terrēt:
 Responfare cupidinibus, contemnere honores,
 Fortis, & in seipso totus teres, atq; rotundus
 Externi ne quid ualeat per leue morari,
 In quem manca ruit semper fortuna.

DE LIBIDINE.

Libido. f. dominandi, vel carnis, sanctos. i.
 virtute præditos saepe vicit.

Seneca in Hippo.

Vincit sanctos dira libido.

Libido in vetita irruit.

Claud. lib. 2. in Eutrop.

Sed quia cæcus inest uicijs amor, omne futurum
 Despicitur, suadentq; breuem præsentia fructum.
 Et ruit in uetitum damni secura libido.

Libidini homo naturaliter deditus est.

Terent. in Andria.

Ingenium est omnium

Hominum ab labore procliue ad libidinem.

DE LICENTIA.

Licentiam refrenare debet, qui ciuium ra-
 biam sedare, & pater patriæ in scri-
 bi cupit.

Hora. Od. 24. lib. 3.

O quisquis uolet impiæ
 Cædes, aut rabiem tollere ciuicam:
 Si quæret pater urbium
 Subscribi statuis, indomitam audeat

Refrenas

FLORES.

168

Refrenare licentiam.

Licentia omnes deteriores reddit, præcia-
 pue tamen adolefcentes.

Terent. in Heauton.

Nam deteriores omnes sumus licentia.

Quodcumq; incidit in mentem uolet,
 Neq; id putabit, prauum an rectum sit quod petet.

Tu rem perire, & illum non poteris pati.

Dare denegaribus, ibit ad illum illicò,

Quem maxime apud te ualere sentiet,

Abiturum se abs te esse illicò minabitur.

Idem in Adelphis.

Verum nimia illa licentia

Profecto euadet in aliquod magnum malum.

Claud. de. 4. Honorij consul.

Procliuior usus

In peiora datur, suadetq; licentia luxum,

Illecebrisq; effrena fauet: tunc uiuere castè

Asperius cum prompta uenus, tum durius iræ

Consulimus, cum pœna patet.

DE LICITIS.

Licita ingrata sunt atq; contemnantur, illi
 cita uero & uetita e contra
 appetuntur,

Ouid. lib. 2. de sine tit.

Quod licet, ingratum est, quod non licet acrius urit.

Idem lib. 3. de sine tit.

Cui peccare licet peccat minus. Ipsa potestas

Semina nequitie languidiora facit.

Nitimur

ILLVSTRIVM POETARVM

Nititur in uetitum semper, cupimusq; negata.
Sic interdictis imminet æger aquis.
 Non omnia quæ licent perpetranda sunt, sed quæ
 decet. Nam quæ decet facere laus est,
 non autem quæ licent.
Seneca in Octauia.
Id facere laus est, quod decet, non quod licet
Clau. de 4. Honorij conf.
Sed comprime motus,
Nectibi quid liceat, sed quid fecisse decebit
Occurrat, mentemq; domet respectus honesti
 Plura de his quæras infra in tit. de uertutis.

DE LINGVA.

Lingua interpres est animi.
Hora. de arte Poëti.
Post adfert animi motus interprete lingua.
 Lingua non semper profert, ea quæ sunt in
 mente, hoc est. lingua non semper
 animi interpres est.
Quid lib. 2. de Trist.
Crede mihi distant mores à carmine nostro.
Vita uerecunda est, musa iocosa mea est.
Nec liber iudicium est animi, sed honesta uoluntas.
Plurima mulcendis auribus apta refert.
Accius esset atrox, conuiuia Terentius esset,
Essent pugnaces qui fera bella canunt.
Omne genus scripti grauitate Tragœdia uincit,
Hæc quoq; materiam semper amoris habet.
Mart. lib. 1. Epigram.

Innocuos

FLORES.

169

Innocuos censura potest per mittere luxus.
Lasciua est nobis pagina, uita proba est.
 Linguam habere uenalem præsertim
 in iudicio turpe est.
Ouid. lib. 1. de sine tit.
Turpere eos empta miseros defendere lingua,
Quod faciat magnas turpe tribunal opes.
 Lingua est pessima pars in malo homine.
Iuue. saty. 9.
Viuum est recte tum propter plurima, tum his
Præcipue causis, ut linguas mancipiorum
Contemnas, Nam lingua mali pars pessima serui.

DE LOCO.

In loco desipere dulce est.
Hora. Oda. 12. lib. 4.
Misce stulticiam consilij breuem.
Dulce est desipere in loco.
 Locus & res sæpe consilium in rebus
 dubijs dare solent.
Ouidius lib. 1. de Tristib.
Difficile est tamen hic remis utaris, an aura
Dicere, consilium resq; locusq; dabunt.
 Loco suo apte collocanda sunt ea, de quibus
 nobis erit dicendum.
Horatius de arte Poëtica.
Singula quæq; locum teneant sortita decenter.

DE LOQ VACITATE.

Omnes mulieres loquaces habentur.
Plau. in Asina.

Nam

ILLVSTRIVM POETARVM

*Nam multum loquaces merito habemur omnes,
Nec mutam profecto repertam illam esse
Hodie dicunt mulierem ullo in seculo.*

*Loqui tacenda laudabile non est.
Ouid. lib. 2. de arte aman.*

*Eximia est uirtus prestare silentia rebus.
At contra grauis est culpa, tacenda loqui.
Loquacitas nocet plurimum.*

Hora. lib. 1. Epist. ad Scauan.

*Sed tacitus pasci si posset coruus, haberet
Plus dapis, & rixæ multo minus, inuidiæq;
Loquax & garrulus est omnis, qui
multa percontatur.*

Hora. lib. 1. Epist. ad Lolli.

Percontatorem fugito. Nam garrulus idem est.

DE LVCRIO.

*Lucri amorem ut deponant cupidi, saltem ex iugi
mortis memoria, exhortatio pia.*

Hora. Oda. 12. lib. 4.

*Verum pone moras, & studium lucri
Nigrorumq; memor dum licet ignium.*

*Lucrandi causa ad quæq; pericula se
homines exponunt.*

Tibu. Eleg. 9. lib. 1.

*Lucra petens habili tauros adiungit aratro,
Et durum terræ rusticus urgit opus.*

Lucra petituros freta perq; patentia uentis

Ducunt instabiles sidera certa rates.

Lucrandi causam rem diuinam cupidi deserunt.

Plautus in Pseudulo.

si

FLORES.

170

Si lucri quid detur, potius rem diuinam deseram.

Lucrum omne uile homini non est.

Plautus in Captiuus.

*Non ego omnino lucrum omne esse utile homini
existimo.*

Odi ego aurum, multa multis sæpe suasisit perperam.

Lucri odor cupido bonus est, etiam ex qualibet re,

Sententia Vespasiani est Imperatoris quam

Inuenalis saty. xiii. ponit.

*Nec credas ponendum aliquid discriminis inter
Vnguenta, & corium. Lucri bonus est odor ex re
Qualibet.*

DE LVDO.

Ludus multorum malorum causa est.

Hora. lib. 1. Epist. ad Mecænat.

Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram,

Ira truces inimicitias, & funebre bellum.

Ludus est malus illis, qui crudo sunt stomacho.

Horatius saty. 5. lib. 1.

Lusum ut Mecænas, dormitum ego, Vergiliusq;

Nanq; pila hippis inimicum, & ludere crudis.

DE LVXVRIA.

Luxuria malum prædulce dicitur, eo quod

homines caligine non parua he-

betat atq; effæminat.

Claudianus lib. 2. in Stil. laudes.

Nec te iucunda fronte fefellit

Luxuries prædulce malum, quæ dedita semper

Corporis arbitrijs, hebetat caligine sensus,

Membræq; Circæis effæminat acrius herbis.

Blanda

ILLVSTRIVM POETARVM

Blanda quidem vultu, sed qua non tetrior ulla
Interiori fucata genas, & amicta dolosis
Illecebris, toruos auro circumligat hydros.
Illa uoluptatum multos innexuit hamus.

Luxuria oritur maxime ex nimiarerum copia, ocio, & sen
prosperitate, quæ innumerum malorum causa
est, licet per accidens.

Horatius lib. Epod.

Alteram iam teritur bellis civilibus ætas
Suis, & ipsa Roma uiribus ruit,
Quam neq; finitimi ualuerunt perdere Marfi,
Minacis aut Hetrusci Porfennæ manus,
Aemula nec uirtus Capuæ, nec Spartacus acer,
Nouisq; rebus infidelis Allobrox,
Nec fera cærulea domuit Germania pube,
Parentibusq; abominatus Hannibal,
Impia perdemus deuoti sanguinis ætas,
Ferisq; rursum occupabitur solum

Iuue. saty. 6.

Nil non permittit mulier sibi turpe putat nil
Cum uirides gemmas collo circumdedit, & cum
Auribus extensis magnos committit elenchos

Lucanus lib. 1. bel. ciui.

Namq; ut opes nimias mundo fortuna subactio
Intulit, & rebus mores cessere secundis,
Prædaq; & hostiles luxum suasere rapinæ,
Non auro tectisq; modus mensasq; priores
Aspernata fames, cultus gestare decoros
Vix nuribus rapuere mares, foecunda uirorum

Pauper-

FLORES.

670

Paupertas fugitur.

Seneca in Hipp.

Quisquis secundis rebus exultat nimis,
Fluitq; luxu, semper insolita appetens,
Tunc illum magnæ dira fortunæ comes
Subit libido: non placent suctæ dapes,
Non tecta, sani mores, aut uilis cibus.
Cur in penates rarius tenues subit
Hæc delicatas eligens pastis domos?
Sancta paruis habitat in tectis Venus?
Medium sanos uulgus affectus tenet
Et se coërcet modico? contra diuites,
Regnoq; fulti plura, quam fas est, petunt:
Quod non potest, uult posse qui nimium potest.

Ibidem.

Rupere foedus impius lucri furor,
Et ira præceps, quæq; succensas agit
Libido mentes, uenit imperij sitis
Cruenta facinus, præda maiori minor
Pro iure uires esse.

Silli. Italic. lib. 15. bel. Pun.

Inde aspice late

Florentes quondam luxus quas uerterit urbes.
Quippe nec ira deum tantum, nec tela, nec hostes
Quantum sola nocet animis illapsa uoluptas.

Proper. lib. 3.

Proloquar, atq; uitam patriæ sim uerus aruspex,
Frangitur ipsa, suis Roma superba bonis.
Claudia. lib. 3. in Stili. laudes.

Y

Nam

Nam cætera regna
 Luxuries uitij, odijsq; superbia uerit.
 Sic male sublimes fregit Sparthanus Athenas,
 Atq; idem Thebis cecidit. Sic Medus ademit
 Assyrio, Medoq; tulit moderamina Perse
 Subiecit Persen Macedo, cessurus & ipse
 Romanis, hæc augurij firmata Sibyllæ

Luxuria a thoris mæstis abesse solet.

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Nec uires admittit Veneris damnosa uoluptas.
 Non solet in mæstos illa uenire thoros.
 Luxuriæ deditus in iuuentute qui fuit, in senectū
 te ægerudine uel positus, uitam odit.
 Persius satyra 5.

Hic campo indulget, hunc alea decoquit, ille
 In Venerem putris, sed cum lapidosa chiragra
 Fregerit articulos ueteris ramalia fagi,
 Tunc crassos transfisse dies, lucemq; palustrem,
 Et sibi iam ferè uitam ingenuere relictam.

Luxuriæ detestatio notabilis, quæ in homi
 ne maior, quam in brutis esse dicitur

Seneca in Hippol.

O tetrum genus

Non ulla uictum lege melioris soli.
 Fera quoq; ipsæ ueneris euitant nefas,
 Generisq; lege inscius seruat pudor.

Ouid. lib. 9. Metamor. Sodomiticum uitium
 his uerbis adumbrat.

Nec uaccam uaccæ, nec equas amor urit equarum.

Vrit

Vrit oues aries, sequitur sua fœmina taurum
 Sic & aues coëunt, interq; animalia cuncta
 Fœmina fœmineo correpta cupidine nulla est

M DE MALITIA.

Malicia atq; impietas hominum
 maxime creuit.

Ouid. lib. 5. de Trist.

Siue locum spectro, locus est inamabilis, & quo
 Esse potest toto tristius orbe nihil,
 Siue homines, uix sunt homines hoc nomine digni,
 Quamq; lupi fœuæ plus feritatis habent.
 Non metuunt leges, sed cedit uiribus æquum
 Victaq; pugnaci iura sub ense iacent.

Iuuenalis satyra. 1.

Nil erit ulterius quod nostris moribus addat
 Posteritas, eadem cupient facientq; minores
 Omne in præcipiti uicium stetit.

Seneca in Hippol.

Inuenit artes bellicus Mauors nouas,
 Et mille formas mortis hinc terras cruor
 Infecit omnes fusus, & rubuit mare.
 Tunc scelera dempto sine per cunctas domos
 Iere nullum caruit exemplo nefas.
 A fratre frater, dextera nati parens
 Cecidit, maritus coniugis ferro iacet,

X ij

Perimuntq;

ILLVSTRIVM POETARVM

Perimuntq; foetus impia matres suos.
Taceo nouercas: mitius nil est feris.

Idem in Octauia.

Sed in parentis uiscera intrauit sua
Deterioratas, eruit ferrum graue
Aurumq; seuas mox et armauit manus.
Partita fines, regna constituit, nouas
Extruxit urbes, tecta defendit suis
Aliena telis, aut petit, aliena imminens.

Plaut. in Bacch.

Edepol na tu illorum mores, perquam meditate tenes,
sed etiam unum hoc,

Ex ingenio malo malum inueniunt suo.
Nulli amici sunt, inimicos ipsi in se omnes habent.
Atq; se cum frustrantur, frustrari alios stolidi
Existimant.

Plaut. in Trinummo.

Noui ego hoc seculum moribus quibus sit, malus bo-
num malum

Fesse uolt, ut sit sui similis, turbant miscent mores mali,
rapax,

Auarus, inuidus, sacrum, prophanum: publicum, pri-
uatum habent:

Huulca gens, haec ego doleo, haec sunt, quae excruciant:
Haec dies noctesq; tibi canto, ut caueas, quod manu non
queunt

Tangere, tantum fas habent, quo manus abstineant.

Catullus.

Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
Iusticiamq;

FLORES.

172

Iusticiamq; omnes cupida de mente fugarunt
Perfudere manus fraterno sanguine fratres,
Destitit extinctos natus lugere parentes,
Optauit genitor primaeui funera nati,
Liber, ut inuuptae potiretur flore iuuentae.
Ignaro mater substernens se impia nato,
Impia non uerita est diuos scelerare penates.
Omnia fanda, nefanda malo permixta furore
Iustificam nobis mentem auertere deorum.
Quare nec tales dignantur uisere coetus,
Nec se contingi patiuntur lumine claro.

Malus foelix esse nequit, etiam si
diuissimus sit.

Iuuenalis saty. 4.

Quid refert igitur quantis iumentis fatiget
Porticibus? quanta nemorum uetetur in umbras?
Iugera quot uicina foro? quas emerit aedes?
Nemo malus foelix,

Nemo uis que adeo malus est, quin bonus
effici possit, si reprehensionis aures
accommodet.

Horat. lib. i. Epist. ad Meccen.

Inuidus, iracundus, iners, uinosus, amator?
Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit
Si modo culturae patientem commodet aurem.

Nemo repente fuit pessimus.

Iuuenal. 2. satyra.

Nemo repente fuit turpissimus, accipient te
Paulatim qui longa domi redimicula sumunt

X ij

Frontibus

ILLVSTRIVM POETARVM

Frontibus, & toto posuere monilia collo.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

Nullus semel ore receptus

Pollutas patitur sanguis mansuere fauces.

Omnis malus feruus est etiam si rex sit

Boetius. metro. 2. lib. 4.

Quos uides sedere celfo	Hinc enim libido uersat
Solij culmine reges	Auidis corda ueneus,
Purpura claros nitente,	Hinc flagellat ira mentem
Septos tristibus armis,	Fluctus turbida tollens.
Ore toruo comminantes	Mæror aut captos fatigat,
Rabie cordis anhelos.	Aut spes lubrica torquet.
Detrahat si quis superbis	Ergo tum caput tot unum.
Vani tegmina cultus,	Cernas ferre tyrannos,
Iam uidebit intus atras	Non facit quod optat ipse
Dominos ferre catenas.	Dominis pressus iniquis.

Clau. de. 4. Honorij conf.

Tu licet extremos late dominare per Indos,
Te Medus, te mollis Arabs, te Seres adorent,
Si metuis, si praua cupis, si ducris ira
Seruitij patiere iugum, tolerabis iniquas
Interius leges, tunc omni a iure tenebis
Cum poteris rex esse tui.

Mali a status nihil differunt, nisi quod
illorum imago uiuit.

Iuuenal. saty. 8.

At tu

Nil nisi Cecropides, truncoq; simillimus Herme.
Nullo quippe alio uincis discrimine, quam quod

ill

FLORES.

173

illi marmoreum caput est, tua uiuit imago.

Mali ad nocendum assidue proni sunt, & eis nul-
lum tempus ad nocendum angustum est.

Seneca in Medea.

Nullum ad nocendum tempus angustum est malis.

Mali conscius diligitur tantum.

Iuue saty. 3.

Quis nunc diligitur, nisi conscius? & cui feruens

Acstuat occultis animus semperq; tacendis?

Nil tibi se debere putat, nil conferet unquam

Participem qui te secreti fecit honesti.

Carus erit Verri, qui Verrem tempore quo uult

Accusare potest.

Quod malis omnia ex sententia ut plurimum succedunt,

bonis vero contra, hinc quidam de Dei prouiden-

tia dubitant, asserentes hominum genus a

fortuna regi (ut titulo de Fortuna

ostensum est) sed falso. Tolli-

tur aut in altu ut lapsu in a-

iore ac grauiore ruat.

Seneca in Hippolyto.

Sed cur idem qui tanta regis,

Sub quo uasti pondera mundi

Librata suos ducunt orbis,

Hominum nimium ades securus,

Non sollicitus prodesse bonis

Nocuisse malis.

Boët. metro. 5. lib. 1.

Omnia certo sine gubernas

Hominum solos respuis actus

Merito rector cāhibere modo.

Y iij

Nana

Nam cur tantas lubrica uersat
 Fortuna uices? premit insontes
 Debita sceleri noxiapœna,
 At peruersi resident celfo
 Mores folio, sancta q; calcant
 Inuista iure colla nocentes.
 Latet obscuris condita uirtus
 Clara tenebris, iustus q; tulit
 Crimen iniqui.
 Nil periuria, nil nocet ipsis
 Fraus mendaciy coempta colore.
 Sed cum libuit uiribus uti
 Quos innumeri metuunt populi
 Summos gaudeant subdere reges.
 O iam miseris respice terras
 Quisquis rerum fœdera nectis.
 Operis tanti pars non uilis.
 Homines quatinus fortunæ solo.
 Rapidos rector comprime fluctus,
 Et quo cœlum regis immensum
 Firma stabiles scedere terras.
 Claud. lib. i. in Ruffinum.
 Sed cum res hominum tanta caligine uolu
 Aspicerem letosq; diu florere nocentes,
 Vexariq; pios rursus labefacta cadebat
 Religio, causaq; niam non sponte sequebar
 Alterius, uacuo quæ semina currere motu
 Affirmat, magnumq; nouas per mane figuras,
 Fortuna, non arte regi, quæ numina sensu

Ambiguo

Ambiguo, uel nulla putat, uel nescia nostri.
 Abstulit hunc tandem Ruffini poena tumultum
 Absoluitq; deos: iam non ad culmina rerum
 Inuictos creuisse queror: tolluntur in altum
 Ut lapsu maiore ruant.

Mali sunt, bonis qui maledicunt.

Plautus in Bacchidibus.

Mali sunt homines, qui bonis dicunt male.

Mali non quiescunt, nisi prius aliquod
 malum perpetrauerint.

Iuuen. saty. 3.

Ebrius ac petulans, qui nullum forte cecidit
 Dat poenas, noctem patitur lugentis amicum
 Pelidæ, cubat in faciem, mox deinde supinus.

Ergo non aliter poterit dormire, quibusdam
 Somnum rixa facit.

Malo benefacere tantum periculum est,
 quantum bono malefacere.

Plautus in Penulo.

Malo benefacere tantundem

Est periculum, quantum bono malefacere.

Malos homines terra nunc educat.

Iuuen. saty. 15.

Terrâ malos homines nunc educat.

DE MALIS.

Mala æquanimiter sustinens demum haud
 parua reportabit bona.

Plautus in Asinaria.

Fortiter malum qui patitur, idem post patitur bonum.

Mala

ILLVSTRIVM POETARVM

Mala incerta dubiaq; magis angunt hominem.
Seneca in Agamemnone.
Exprome, clades scire qui refugit suas
Grauat timorem: dubia plus torquent mala.

Illata mala æquarimiter tolerat, qui
maiora veretur.

Seneca in Hercule furente.

Quisquamne segnis tanta tolerauit mala,
Matora quisquis timuit?

Mala alterius prius resciscimus quam bona.

Terentius in Andria.

More hominum euenit, ut quid sim nactus mali
Prius rescires tu, quam ego illud quod tibi euenit boni.
Maxima mala non diu latitant.

Seneca in Medea.

Magna non latitant mala.

DE MATRIMONIO.

Matrimonium inter æquales bene contra
hitur, & sic contrahendum est.

Quid. lib. Epist. Deianira Herculi.

Quam male in æquales ueniunt ad aratra iuuenti,

Tam premitur magno coniuge nupta minor.

Non honor est, sed onus species laesura ferentes.

Siqua uoles apte nubere, nube pari.

Ad contrahendum matrimonium mora
utilis esse dicitur.

Ouidius lib. 3. Fasto.

Nubere si qua uoles, quamuis properabis ambo,

Differ, habent parue commoda magna more.

Matrimos

FLORES.

175

Matrimonium & regnum duos vna non capit

Ouidius lib. 3. de arte amandi.

Non bene cum socijs regna Venusq; manent,

Seneca in Agamemnone.

Nec regna socium ferre, nec tædæ sciunt.

DE MEDICINA.

Varia medicina danda est iuxta ægri-
tudinum exigentiam.

Ouidius lib. 2. de remed. amo.

Nam quoniam uariant animi, uariabimus artes.

Mille mali species, mille salutis erunt.

Medicus non potest omnes ægrotudines sanare.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Non est in medico, semper releuetur ut ager

Interdum docta plus ualet arte malum.

Afferat ipse licet sacras Epidaurius herbas

Sanabit nulla uulnera cordis ope.

Tollere nodosam nescit medicina podagram,

Nec formidatis auxiliatur aquis.

Cura quoq; interdum nulla est medicabilis arte

Et si sit, longa est extenuanda mora.

DE MEDIOCRITATE.

Mediocritas in omni re tenenda est, & ad
hoc exhortatio lepidissima.

Ouidius lib. 2. metamor.

Alius egressus cælesti tecta cremabis,

Inferius terras: medio tutissimus ibis

Idem lib. 8. Metamor.

Postquam

ILLVSTRIVM POETARVM

Postquam manus ultima cepto
 Imposita est, geminas opifex librauit in alas
 Ipse suum corpus, motaq; pependit in aura,
 Instruit & natum: medioq; ut limite curras
 Icari, ait, moneo, ne si demissior ibis,
 Vnda grauet pennas, si celsior, ignis adurat.
 Inter utrunq; uola.

Horatius Oda. 10. lib. 2.

Rectius uiues Lycini, neq; altum
 Semper urgendo, neq; dum procellas
 Cautus horrescis, nimium premendo

Littus iniquum.

Auream quisquis mediocritatem
 Diligit, tutus caret obsoleiti
 Sordibus tecti, caret inuidenda

Sobrius aula.

Seneca in Oedipo.

Fata si liceat mihi
 Fingere arbitrio meo,
 Temperem Zephyro leui
 Vela, ne pressa graui
 Spiritu, antennæ tremant
 Lene, sed modicum fluens
 Aura, nec uergens latus
 Ducat intrepidam ratem
 Tuta me media uehat
 Vita decurrente uia.
 Gnosium regem timens
 Alta dum demens petit

Artibus

FLORES.

176

Artibus fidens nouis,
 Certat & ueras aues
 Vincere, & falsis nimis
 Imperat pennis puer,
 Nomen eripuit freto.
 Callidus medium senex
 Dædalus librans iter
 Nube sub media stetit
 Alitem spectans suam.
 Quicquid excessit modum
 Pendet instabili loco.

Idem in Agamemnone.

Fœlix mediæ quisquis turbæ
 Partem quietus aura stringit
 Littora tuta, timidusq; mari
 Credere cymbam, remo terras
 Propiore legit.

Boëtius metro. 4. lib. 2.

Quisquis uolet perennem
 Cautus ponere sedem,
 Stabilisq; nec sonori
 Sterni flatibus Euri,
 Et fluctibus minantem
 Curat spernere pontum
 Montis cacumen alti,
 Bibulas uitet arenas,
 Illud proteruus auster
 Totis uiribus urget,
 Hæ pendulum solute

Pondus

Pondus ferre recusant.
 Fugiens periculosam
 Sortem sedis amenæ
 Humili domum memento
 Certus figere saxo.
 Quamuis tonet ruinis
 Miscens æquora ventus.
 Tu conditus quieti
 Felix robore ualli
 Duces serenus æuum
 Ridens æther eas iras.

Terent. in Andria.

Nam id arbitror.

Apprimè in uita esse utile, ne quid nimis.

Martialis lib. I. Epigram.

Illud quod medium est, atq; inter utrunq; probamus.

Mediocris tatem deferens malos exitus habet, ut exemplis liquet.

Ouidius lib. 8. Meta. de Icaro.

Cum puer audaci cœpit gaudere uolatu,
 Deferuntq; duccem cœliq; cupidine tactus
 Altius egit iter, rapidi uicinia solis
 Mollit odoratas pennarum uincula cæras.
 Tabuerant cæra, nudos quatit ille lacertos,
 Remigioq; carens non ulla percipit auras.
 Oraq; cærulea patriam clamantia nomen
 Excipiuntur aqua, quæ nomen traxit ab illo.

Idem I. de Tristib.

Dum petit infirmis nimium sublimia pennis

Icarus.

Icarus, Icarij nomina fecit aquis.

Ibidem de Phaëtonte.

Vitaret cœlum Phaëton si uiueret, et quos
 Optauit stulte tangere, nollet equos.

Seneca in Herc. Octeo.

Quisquis medium defugit iter
 Stabili nunquam tramite curret.
 Dum petit unum præbere diem
 Patriosq; puer concitat axes
 Nec procul solitum percurrit iter
 Sed Phoebels ignota secat
 Sydera flammis errante rota
 Secum pariter perdidit orbem.
 Medium cœli cum peregerat iter
 Tenuit Latias Dædalus oras
 Nulliq; dedit nomina ponto.
 Sed dum uolucres uincere ueras
 Icarus audet, patriasq; puer
 Despicit alas, phœboq; uolat
 Proximus, ipse dedit ignoto
 Nomina Ponto.

Quid. lib. 3. de Tristib.

Qui cadit in plano (uix hoc tamen euenit ipsum)
 Sic cadit, ut tacta surgere possit humo
 At miser Elpenor tecto delapsus ab alto
 Occurrit regi flebilis umbra suo.
 Quid fuit ut tutas agitaret Dædalus alas?
 Icarus immensas nomine signet aquas?
 Nempe quod hic alte, demissius ille uolabat.

Nam

ILLVSTRIVM POETARVM

Nam pennas ambo non habuere suas,

Lucanus lib. 1. bel. civil.

In se magna ruunt, letis hunc numina rebus

Crescendi posuere modum.

Medium virtutem in se habere dicitur.

Hora. lib. 1. Epist. ad Quintium.

Virtus est medium uitiorum utriusq; redactum.

DE MENDACIO.

Mendacium dicere scelus est, præsertim parentibus.

Plautus in Mercat.

Mihi scelus uidetur me parenti proloqui mendacium.

Mendacium vt fugiatur, & verum dicatur, admonitio notabilis.

Terentius in Heauton.

Quid dicam? quam causam adferam? Syr. Quin nolo mentiare.

Aperte, ita ut res sese habet, narrato.

Plau. in Persa.

Mendacium ædè pol' dicis atq; haud te decet.

Mendacium constanter negare solet, qui vera dicere didicit.

Plau. in Amphit.

Alc. Cur negas? Amphit. Quia uera didici dicere.

Mentiri qui nequit Romæ inutilis est.

Iuuenalis saty. 3.

Quid Romæ faciam, mentiri nescio, librum

Si malus est, nequeo laudare, & poscere matris

Astrorum ignoro, sumus promittere patris

Nec

FLORES

178

Nec uolo nec possum: ranaarum uiscera nunquam

Inspexi, ferre ad nuptiam quæ mittit adulter,

Quæ mandat, norint alij.

DE MENTE.

Mens temporalibus dedita rebus,
maxime heberatur.

Boetius. metro. 12. lib. 3. de Euridice ab Orpheo marito suo liberata quæ retro ad inferos respexit.

Vos hæc fabula respicit

Quicumq; in superum diem

Mentem ducere quæritis.

Nam qui tartarum in specus

Victus lumina flexerit

Quicquid præcipuum trahit,

Perdit, dum uidet inferos.

Plura de his inuenies in titulo de Affectibus.

Mens boni conscia sperat, mali vero contra,

Quid. lib. 1. Fasto.

Conscia mens, ut cuiq; sua est, ita conspicit intra

Pectora, pro facto spemq; metumq; suo.

Mentes peruersæ omnia, in malum scilicet,

interpretando, corrumpere possunt,

quæ tamen solida permanent.

Quid. lib. 2. de Trist.

Omnia peruersæ poterunt corrumpere mentes,

Stant tamen illa suis omnia tuta locis.

DE MERETRICIBVS.

Meretrices summopere fugiendæ sunt, eo qd

bona quæq; & præcipue sapientiam

ab homine auferunt.

Z

Plautus

ILLVSTRIVM POETARVM

Plaut. in truculento.

Meretrix meum herum

Miserum sua blandicia intulit in

Pauperiem, priuauit bonis, luce, honore, atq; amicis.

Ibidem.

Nam mihi hæc meretrix

Quæ hic habet Phronesium suum nomen, omnem

Ex pectore euomit meo Phronesim.

Meretrices eo, quod infatigabiles sunt mari
assimilatur.

Plaut. in truculento.

Meretricem ego idem esse reor

Mare ut est, quod des deuoret, nunquam abundat.

Ves quantum uis, nusquam

Apparet neq; datori neq; acceptrici.

Meretrices Deum non verentur.

Terent. in Hecyra.

Nec polistæ metuunt deos, nec hos respicere deos
opinor.

Meretricum reprehensive accommodata,

Hora. Oda. 13. lib. 4.

Quò fugit Venus heu, quòue color decens?

Quò mictus? quid habes illius, illius

Quæ spirabat amores,

Quæ me surripuerant mihi?

Felix post Cynaram, notaq; et artium

Gratarum facies, sed Cynaræ breues

Annos fata dederunt,

Seruatura diu parem

Cornicis uetula temporibus Licen,

Possent

FLORES

179

Possent ut iuuenes uisere seruidi

Multo non sine risu

Delapsam in cineres facem.

DE METV.

Metum auget scelus, qui obruit scelere.

Seneca in Agamemnone.

Quod metuit auget, qui scelere scelus obruit.

Metus laudare quos cogit eosdem &
inimicos reddit.

Idem in Thyest.

Quos cogit metus

Laudare, eosdem reddit inimicos metus.

DE MILITIBVS.

Milites omnes impij, perfidi, & ad omnia uitia
perpetranda parati, si lucrum detur.

Lucan. lib. 10. bel. ciuil.

Nulla fides pietasq; uiris, qui castra sequuntur.

Venalesq; manus: ibi fas, ubi maxima merces.

Milites duce percusso diffugiunt.

Ouid. lib. 3. Fausto.

Diffugiunt Tyrj quo quensq; agit error: ut olim

Amisso dubie rege uagantur apes.

Valeri. Flac. lib. 4. Argon.

Bebricas extemplo spargit fuga, nullus adempti

Regis amor, montem celeres, syluamq; cape scunt.

DE MISERIA.

Miseriæ maxima: intimatio.

Ouid. lib. 5. de Trist.

Z ij

Si

ILLVSTRIVM POETARVM

Si mihi non parcis, fortunæ parcere debes.
 Non habet in nobis ullius ira locum.
 Elige nostrorum minimum, minimumq; malorum
 Isto, quo quæreris grandius illud erit.
 Quam multa madidæ celantur arundine fossæ,
 Florida, quam multas Hybla tuetur apes,
 Quam multa gracili terrena sub horrea ferre
 Limite formicæ grana reperta solent,
 Tam me circumstat densorum turba malorum.
 Crede mihi, uero est nostra querela minor.
 His qui contentus non est, in littus arenas,
 In segetem spicas, in mare fundat aquas.
 Intempestiuos igitur compeſce furores.
 Vclaneq; in medio desere nostra mari.
 Miseria caret inuidia.
 Plaut. in truculento.
 Maucitum mihi inimicos inuidere, q̄ me inimicis meis.
 Nam inuidere alij bene esse, tibi male esse miserum est
 Qui inuident egent, illi, quibus inuidetur, rem habent
 Auson. in Cleoboli sententijs
 Fortunæ inuidia est immeritus miser.
 Miseras ferre leue est, perferre autem graue.
 Seneca in Thyeste.
 Erras, malorum sensus accrescit die.
 Leue est miseras ferre, perferre est graue,
 Miser est qui grauiter amat, qui uero
 leniter, felix.
 Tibul. lib. 2. Eleg. 1.
 Ah miseri, quos hic grauiter Deus urget, at ille
 Felix, cui placidus leniter afflat amor.

Quis

FLORES.

180

Quis miser, quis miserior, quis uero
 miserrimus sit.

Plaut. in Capti

Miser homo est, qui ipse sibi quod edat, quærit, et id
 ægrè inuenit,
 Sed ille est miserior, q̄ ægrè quærit, et nihil inuenit.
 Ille miserrimus est, qui quom esse cupit, quod edat
 non habet.

Miser non est cui mori facile est, sed cui
 econtra euenit.

Seneca in Herc. Oeteo.

Nunquam est ille miser, cui fa cile est mori.

Idem in Agamemno.

O quam miserum est, nescire mori.

Miser timet assidue ne deterius ei contingat.

Quid. lib. 14. Metamor.

At Agmon

Feruidus ingenio, tum uero et cladibus asper:
 Quid superest quod iam patientia nostra recuset
 Ferre uiri dixit? Quid habet Cytherea quod ultra
 (Velle puta) faciat? Nam dum peiora timentur
 Est locus in uoto,

Miserum se credit nullus, nisi ad felicio
 res comparatus.

Seneca in Troade.

Nemo se credit miserum, licet sit
 Tolle felices, remoueto multo
 Diuites auro, remoueto centum
 Rura qui scindat opalenta bobus,
 Pauperi surgent animi iacentes.

Z ij

Ej

ILLVSTRIVM POETARVM

Est miser nemo, nisi comparatus.

Qui miser est, vt hercules fuit, hic
deus non est

Seneca in Hercule. furente.

Quemcumq; miserum uideris, hominem scias.

Miseri deum colere maxime debent.

Seneca in Agamemnone.

Miseris colendos maxime superos reor.

Miseri increduli dicuntur.

Seneca in Hercule Oeteo.

Misera mens incredula est.

Miseri maleuolentes atq; inuidi de aliorum bonis
sunt, cupiuntq; illis omnes esse similes.

Plaut. in Capt.

Quia tute ipse eges i patria, nec tibi qd uiuas domi²st
Omnes inuenire similes tibi uis, non mirum facis.

Est miserorū ut maleuolentes sint, atq; inuideant bonis

Pudore vacant miseri.

Seneca in Oedipo.

Nullus est miseris pudor.

Statius. 8. lib. Thebaid.

Nec habent extrema pudorem.

Miseri quod nimis uolunt hoc facile credunt
imo quod nimis metuunt.

Seneca in Herc. Furente.

Quod nimis miseri uolunt

Hoc facile credunt,

Amph. Imo quod metuunt nimis

Nunquam amoueri posse, nec tolli putant.

Miseri

FLORES.

281

Miseri suspiciosi sunt, scq; negligi
semper credunt.

Terentius in Adelp.

Omnes, quibus res sunt minus secunda magis sunt ne
scio quomodo

Suspiciosi, ad contumeliam omnia accipiunt magis,

Propter suam impotentiam se semper credunt ne
gligi.

Miserorum est nunquam lætis rebus
credere atq; gaudere.

Seneca in Thyeste.

Proprium hoc miseros sequitur uicium

Nunquam rebus credere lætis.

Redeat felix fortuna licet,

Tamen afflictos gaudere piget.

Miseris unicum solatium est, socium
in pœnis habere.

Seneca in Troade.

Dulce mœrenti populus dolentim

Dulce lamentis resonare gentes,

Lentius luctus lacrymæq; mordent

Turba quas fletu simili frequentat.

Ferre, quam sortem patiuntur omnes,

Nemo recusat.

Ibidem.

Aequior casum tulit, & procellas

Mille qui ponto pariter carinas

Obrui uidit.

Miserrimus nil veretur.

Ouidius lib. 14. Metamor.

Z iij

Sor 3

ILLVSTRIVM POETARVM

Sors autem ubi pessima rerum est.
 Sub pedibus timor est, securaq; summa malorum
 Seneca in Oedipo.
 Solent extrema securos sacre mala.
 Miserrimus mortem optat, quia mi-
 serie finis est.
 Ouidius lib. 3. Metamor.
 Outinam a nostro secedere corpore possent.
 Nec mihi mors grauis est posituro morte dolores.
 Idem Epist. 20.
 Occurrunt animo pereundi mille figurae.
 Morsq; minus poenae, quam mora mortis habet.
 Seneca in Troade.
 Si uis Vlysse cogere Andromachem metu,
 Vitam minare iam mori uotum est mihi.
 Ouid. lib. 1. de Tristibus.
 Nec loctum timeo genus ac miserabile laeti.

DE MISERICORDIA.

Misericordiae ac veniae nullus est post
 mortem locus.
 Sta. lib. 3. Sylvarum.
 Ad manes ignare fugis, nec flectere parcas,
 Aut placare mala, datur aspera numina locthes.
 Ouidius Epist. ad Liui. de morte fil.
 Supprime iam lachrymas, non est reuocabilis istis,
 Quem semel umbri fera nauita limre tulit.
 Propert. lib. 3.
 Desine Paule meum lachrymis urgere sepulchrum
 Panditur ad nullas ianua nigra preces.

Reliqua

FLORES.

181

Reliqua pete ex tit. de Lachrymis.
 Item titulo de inferno.
 Misericordiae imploratio piissima.
 Ouid. lib. 13. Metamor.
 Tantum miserere, precesq;
 Supplicis exaudi, tibi enim succumbimus uni.
 Seneca in Troade.
 Pedibus admoueo tuis
 Miserere matris, et preces placidus pias,
 Patiensq; recipe, quoq; te celsum altius
 Superi leuarunt, mitius lapsos preme.
 Plautus in Captiuis.
 Nunc obsecro te unum hoc,
 Quoniam nobis dii immortales animum ostenderunt
 suum,
 Vt qui herum me tibi fuisse atq; esse nunc conseruum
 uelint,
 Quod antehac pro iure imperitabam meo, nunc te oro
 per preces,
 Per fortunam incertam, et per mei te erga bonitatem
 patris.
 Perq; conseruitiū cōmune, quod hostica euenit manu.
 Neme secus honore honestes, quam ego te quom ser-
 uiebas mihi.
 Atq; qui fueris, et qui nūc sis, meminisse ut memineries
 Claudianus lib. 2. in Eutropiam.
 In te iam spes una mihi, pro fronde Mineruæ.
 Has tibi protendo lachrymas, succurre ruenti
 Eripe me tandem, seruilibus eripe regnis.

Neue

ILLVSTRIVM POETARVM
Nec te adeo cunctos paucorum crimine damnes,
Nec noua tot meritis offensa prioribus obstet.
Iam iam flecte animum:suprema pericula semper
Dant ueniam culpæ.

Misericors magis est, qui aliqua mala
perpeffus est, quam qui nulla.

Vergi. lib. 1. Aeneid.

Non ignara mali miseris succurrere disco.

Misericors pro uita mortem sæpe mis
sero dedit.

Seneca in Troade.

Agamem. Cur dextra regi spiritum eripuit tuas
Pyrrh. Mortem misericors sæpe pro uita dabit.

DE MODO.

Modus in omnibus rebus seruandus est,
eo quod omne nimium sit
vituperabile.

Hora. saty. 1. lib. 1.

Est modus in rebus, sunt certi deniq; fines.

Quos uitrà citraq; nequit consistere rectum.

Idem lib. 1. Epist. ad Numitium.

Insani sapiens nomen feret, æquus iniqui.

Vltra quam satis est uirtutem si petit ipsam.

Plautus in Penulo.

Modus omnibus in rebus foror

Optimum est habitu, nimia omnia nimium exhibent
negocium

Homimibus ex se.

Ausonius de septem Sapient.

Et

FLORES.

183

Et Mitylenæis nimium nil Pittacus oris.
Mensuram optimam ait Cleobolus Lyndius in re.

Modum excedens infrabile est, moderata
vero durant.

Seneca in Troade.

Moderata durant.

DE MONITIONE.

Monitio utilis est, etiam si illud, ad quod
hortaris aliquem, agat.

Ouidius lib. 2. de Ponto.

Acer et ad palmæ per se cursum honores,

Si tamen horteris, fortius ibit equus.

Idem lib. 5. de Tristibus.

Nec te credideris, quia non facis ista, moneri.

Vela damus quamuis remige puppis eat.

Qui monet ut facias, quod iam facis, ille monendo

Laudat, et hortatu comprobat acta suo.

Monentis uerba impatiens animus odit.

Ouidius lib. 1. de remedio amoris.

Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte

Respuit, atq; odio uerba monentis habet.

Monitio loco temporeq; congruo
fieri debet.

Ouidius lib. 1. de remedio amoris.

Quis matrem nisi mentis inops in funere nati

Flere uetat: non hoc illa monenda loco est.

Idem lib. 1. de Ponto.

Utq; Machaonijs Pæantijs artibus heros

Lenito medicam uulnere sensit opem.

Sic

ILLVSTRIVM POETARVM

Sic ego mente iacens, & acerbo saucius istu,
Admonitu cepti fortior esse tuo.
Et iam deficiens sic ad tua uerba reuixi
Ut solet infuso uena redire mero.

DE MORA.

Mora omnis refecanda est, eo quod dam-
nosa est in re omni fere.

Ouidius lib. 11. Metamor.

Sed mora damnosa est, nec res dubitare remittit.
Dum superest aliquid, cuncti cocamur ad arma.

Lucanus lib. 2. bel. ciuil.

Tolle moras semper nocuit differre paratis.
Seneca in Thyeste.

Serum est cauendi tempus in medijs malis.

Silius Ita. lib. 4. bel. pu.

Pelle moras, breuis est magni fortuna fauoris

Manil. lib. 4. Astrono.

Mora saepe malorum
Dat causas.

Ouid. lib. 1. de remed. amo.

Vidi ego quod fuerat primo sanabile uulnus

Dilatam longæ damna tulisse moræ.

Mora omnis amanti longa videtur.

Ouidius Epist. 18.

Longa mora est nobis, omnis quæ gaudia differt.

Da ueniam fassæ, non patienter amo.

Mora in amare vires haud paruas
amanti præbet.

Ouid. lib. 1. de remed. amo.

Nam

FLORES.

184

Nam mora dat uires, teneras mora percoquit uuas
Et ualidas segetes, quod fuit herba facit.
Quæ præbet latas arbor spaciantibus umbras
Quo posita est primum tempore uirga fuit.
Tunc poterat manibus summa tellure reuelli.
Nunc stat in immensum uiribus aucta suis,
Ibidem.

Verba dat omnis amans, repperitq; alimēta morando.
Seneca in Agamemnone.

Quod ratio nequit, saepe sanauit mora.

Mora omnis properanti longa est.

Seneca in Agamemnone.

Omnisq; nimium longa properanti mora est.

Mora ad præstandum auxilium bre-
uis esse debet.

Ouidius lib. 4. metamor.

Ad opem breuis hora ferenda est.

DE MORIBVS.

Ad bonos mores nunquam sera est via.

Seneca in Agamemnone.

Nam sera nunquam est ad bonos mores uia.

Quem poenitet peccasse penè est innocens.

Mores bene componere maximum est
opus hominum.

Ouidius lib. 3. de arte amandi.

Maius opus mores compeuisse suos

Vnusquisq; sese moribus eorum conformare
debet, quibus cum conuerfatur.

Terent. in Adel.

Sedulio

ILLVSTRIVM POETARVM

Sedulò moneo quæ possum pro mea sapientia.
Verum quid facias? Vt homo est, ita morem geras. -
Mores malivt herba irrigua succreueret.

Plautus in Trinummio.

Mores mali, quasi herba irrigua succreuerūt uberrime
Mores leges in potestatem suam perduxerunt,
quia non quod licet hodie fit, sed quod
libet. Igitur refecandi sunt.

Plautus in Trinummio.

Nunc mores nihil faciunt quod licet,
Nisi quod lubet: ambitio iam more sancta^o st libera^o st
à legibus.

Mores leges perduxerunt iam in potestatem suam
Eæ miseræ etiam
Ad parietem sunt fixæ clavis ferreus, ubi malos mores
Adfigi nimio fuerat æquius.

Terentius in Heauton.

Quam multa iniusta ac praua fiunt moribus, s. prauis.
Morigerata erunt tam mulieres, quam uirgines
& ut tales sint admonitio bona.

Ouidius de fac. medica.

Prima sit in uobis morum tutela puellæ,
Ingenio facile conciliante placent.
Certus amor morum, formam populabitur ætas.

Horatius lib. 3. Oda. 7.

Prima nocte domum claude, neq; in uias
Subcantu querulæ despice tibiæ.
Et te sæpe uocanti
Duram, difficilis mane.

DE MORTE.

Mo

FLORES.

185

Mortis memoria iugis esse debet, idq; etiam
dei præcepto, cui soli Epicurei re
pugnant sed falso.

Horatius lib. 1. Epist. ad Albiu.

Inter spem curamq; timores inter & iras
Omnem crede diem tibi diluxisse supremum,
Grata superueniet, quæ non sperabitur hora.

Persius satyra. 5.

Viue memor leti, fugit hora, hoc quod loquor inde est. -
Ausonius in Chilonis senten.

Viue memor mortis, immemor ut sis salutis. -
Tristia cuncta exuperans. -

Mart. lib. 1. Epigram.

Expectant curæq; catenatiq; labores.
Gaudia non remanent, sed fugitiua uolant. -
Hæc utraq; manu, complexuq; asserere toto
Sæpe fluunt imò sic quoq; lapsa sinu,
Non est crede mihi, sapientus dicere uiuam. -
Sera nimis uita est crastina, uiue hodie.

Idem lib. 2. Epigram.

Ipse iubet mortis te meminisse Deus -
Lucretius lib. 3. ex Epicureorum insulsa
opinionem sic ait:

Et metus ille foras præceptis Acherontis agendus
Funditus, humanum qui uitam turbat, ab imo
Omnia suffundens mortis nigrore nec ullam
Esse uoluptatem liquidam, puramq; reliquit.
Mors communis est omnibus, nulliq; parcat.
Mæphus Vegius lib. 13. Aenei, Verg. addito.

Hen

ILLVSTRIVM POETARVM

Heu mortem inuisam, quæ sola ultricibus armis
 Elatos frenas animos, communia toti
 Genti sceptrata tenens, æternâq; fœdera seruans.
 Quæ magnos paruosq; teris, quæ fortibus æquas
 Imbelles, populisq; duces, seniumq; iuuentæ.

Verg. Eleg. in Meccenatis obitu.

Illâ rapit iuuenes prima florente iuuentâ,
 Non oblita rapit, sed tamen illa senes.

Ouidius lib. 3. de sine tit.

Scilicet omne sacrum mors importuna prophanat,

Omnibus obscuras iniicit illa manus.

Idem ad Liuiam de morte filij.

Fata manent omneis, omneis expectat avarus

Portitor, & turbæ uix satis una ratis.

Tendimus hûc omnes, metam properamus ad unam.

Omnia sub leges mors uocat atra suas.

Ibidem.

Fortunæ arbitrijs tempus dispensat ubiq;

Illâ rapit iuuenes, sustulit illa senes.

Quaq; fuit, furibunda ruit, totumq; per orbem

Fulminat, & cæcis cæca triumphat equis.

Horatius Oda. 4. lib. 1.

Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas,

Regumq; turres, ô beate Sesti.

Idem Oda. 28. lib. 1.

Omnes una manet nox,

Et calcanda semel uia læti.

Mista senum ac iuuenum densantur funera, nullum

Sæua caput Proserpina fugit.

Idem

FLORES.

135

Idem Oda. 14. lib. 2.

Vnda scilicet omnibus

Quicunq; terræ munere uescuntur

Enauiganda, siue reges

Siue mopes erimus coloni.

Idem. Oda. 2. lib. 3.

Mors & fugacem persequitur virum,

Nec parcat imbellis iuuentæ

Poplitibus, timidoq; tergo.

Idem satyr. 6. lib. 2.

Neg; ulla est

Aut magno, aut paruo leti fuga,

Iuuenalis satyr. 10.

Mors sola fatetur

Quantula sunt hominum corpuscula.

Lucanus lib. 9. bel. civil.

Sortilegis egeant dubij, semperq; futuris

Casibus ancipites, me non oracula certum,

Sed mors certa facit, pauido fortiq; cadendum est

Senecam Hercul. furente.

Tibi crescit omne

Et quod occasus uidet, & quod ortus.

Parce uenturis, tibi mors paratur

Sis licet segnis properamus ipsi.

Prima quæ uitam dedit hora, carpfit.

Mart. lib. 4. Epigram.

Nulla fata loco possis excludere, cum mors

Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

Propertius lib. 2. ad iouem.

AA

Longius

ILLVSTRIVM POETARVM

Longius, aut propius mors sua quæq; manet,
 Idem lib. 3. Quod mors & c.
 Quid genus, aut uirtus, aut optima profuit illi
 Mater, & amplexum Caesaris esse focos,
 Aut modo tam pleno stuitania uela theatro,
 Et per maternas omnia gesta manus,
 Occidit, & misero steterat uigessimus annus.
 Tot bona tam paruo clausit in orbe dies.
 Inunc, tolle annos, & tecum finge triumphos,
 Stantia & in plausum tota theatra iuuent
 Attalicas supera uestes, atq; omnia magnis
 Gemmea sit ludis, ignibus ista dabis.
 Sed tamen hinc omnes, hinc primus & ultimus ordo,
 Et mala sed cunctis ista terenda uia est,
 Exoranda canis tria sunt latrantia colla,
 Scandenda est torui publica cymba senis.
 Ille licet ferro cautus se condat, & ære
 Mors tamen inclusum protrahit inde caput.
 Nerea non facies, non uis exemit Achillem,
 Cræsum nec Pactoli, quas parit humor, opes
 Claud lib. 2. de rapt. Prof.
 Sub tua purpurei uenient uestigia reges
 Deposito luxu, turba cum paupere mixti:
 Omnia mors æquat.
 Moris terminus a Deo vniciq; fixus est, ultra
 quem transgredi nemo potest.
 Quid, ad Liniam de morte filij.
 Sed rigidum ius est, & inuitabile mortis:
 Stant rata, non ulla filat tenenda manu.

Seneca

FLORES

179

Seneca in Herc. furen.
 Certo ueniunt ordine parca.
 Nulli iusso cessare licet,
 Nulli scriptum proferre diem.
 Recipit populos urna citatos
 Idem in Herc. Oeteo.
 Tunc solamina caritibus
 Quærens flebilibus modis
 Hoc Orpheus cecinit Gethicis
 Leges in superos datas.
 Et qui tempora digerens
 Quatuor præcipitis deus
 Anni disposuit uices
 Nulli non auidas polo
 Parcas stamina neetere.
 Lucret. lib. 3. de nat. rerum.
 Certa quidem finis uitæ mortalibus adstat,
 Nec deuitari letum pote quin obeamus. *sinj facinoruz*
 Martial. lib. 4. Epigram. *nomer.*
 Larificas nulli tres exorare puellas
 Contigit, obseruant, quem statuere diem.
 Diuitior Crispo, Trafea constantior ipso,
 Lautior & nitido sis meliore licet,
 Nil adijcit penso Lachesis, susoq; sororum.
 Explicat, & semper de tribus unanegat.
 Statius lib. 2. bel. Pun.
 Et pace & bello cunctis stat terminus æui
 Extremumq; diem primus tulit.

AA ij

Tibullus

ILLVSTRIVM POETARVM

Tibullus Elegia. 7. lib. 1.

Hunc occidere diem parca fatalia nentes
Stamina, non ulli dissoluenda deo.
Mortis genera multa ac diuersa sunt.
Seneca in Hippolyto.

Quam uaria leti genera mortalem trahunt.
Carpuntq; turbam, pontus & ferrum, & doli.
Stat. lib. 9. Thebaid.

Mille modis leti miseros mors una fatigat.
Seneca in Thebaid.

Eripere uitam nemo non homini potest,
At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.
Mors rimenda non est, quia huius miseriae
terminus est.

Lucanus lib. 8. bel. ciuil.

Mors ultima poena est

Nec metuenda uiris.
Mortem qui non timet dñs adsimilatur.
Seneca in Agamem.

Qui uultus Acherontis atrí,
Qui styga tristem non tristis uidet,
Audetq; uitae pœnere finem,
Par ille regi, par superis erit.

Mors miseris solatium & munus esse dicitur,
quia erumnarum presentis uitae finis est.

Quid. lib. 1. de Trist.

Nec letum timeo, genus ac miserabile leti.
Demite naufragium, mors mihi munus erit.
Idem lib. 4. de Trist.

Vna tamen spes, quae me solatur in istis,

Hæc

FLORES.

187

Hæc fore morte meanon diuturna mala.
Seneca in Troade.

Hec. Felix Priamus
Dicite cunctæ, liber manes
Vadit ad imos, nec feret unquam
Vincta graiùm ceruice iugum
Chor. Felix Priamus dicimus omnes
Secum excedens sua regna tulit,
Nunc Elysi nemoris tutus
Errat in umbris interq; pius
Felix animas Hecora querit.

Mors felix dicitur quando hominem in prosperitate
positum non interimit, & uocata quoq; uenit,
Surda autem & crudelis quando
afflictos interimere negat

Boeti. metro. 1. lib. 1.

Mors hominum felix, quæ se nec dulcibus annis
Inferit, & mœstis sæpe uocata uenit.
Heu heu quam surda miseros auertitur aure,
Et flentes oculos claudere seu negat.

Mortem oprae timidi est, atq; adeo malum
peius autem illam timere.

Seneca in Oedipo.

Vtrumq; (s. mortem cupere, & mortem petere) timi-
di est uelle.

Ausonius in Periandri sentent.

Mortem optare malum, timere peius,
In malis rebus morte nihil est melius.
Plaut. in Rudente.

Neq; est

AA ij

Melius

ILLVSTRIVM POETARVM

Melius morte in malis rebus.
Mori contemnit qui non concupiscit.
Seneca in Oedipo.

Contempsit mori
Qui non concupiscit.
Mors linea vltima rerum esse dicitur.
Horat. lib. 1. Episto. ad Quinti.

Mors vltima linea rerum est.
Mori innocenter fatius est quam peccare, qui
autem ob virtutem perit non interit.
Ouid. lib. 5. de Trist.

Maxima poena mihi est ipsum offendisse priusq;
Venisset. malle funeris hora mihi.
Plaut. in Capt.

Dum ne ob malefacta pereo, parui aestumo,
Si ego hic peribo.
At erit mihi hoc factum mortuo memorabile:
Qui per uirtutem peritat non interit.

Mortui desendi non sunt, ut supra tit. de lachry-
mis ostensum est, sed potius uiuentes,
Ouid. lib. 15. metamor.

Mors tantum uellem matrem mea fallere posset.
Mater obest, minuitq; necis mihi gaudia, quamuis
Non mea mors illi, uerum sua uita gemenda est.
Mortui honorandi sunt tumulo sacrificioq;
Ouid. lib. 2. Fasto.

Est honor et tumulis animas placare paternas
Paruaq; in extructas munera ferre pyras.
Parua petunt manes, pietas pro diuite grata est
Munere; non auidos Styx habet ima deos.

Iuuenalis

FLORES.

181

Iuuen. saty. 3.
Quoties huic talis ad illos
Vmbra uenit, cuperent lustrari, si qua darentur
Sulphura cum tedis, et si foret humida laurus.

Morientis mortuiue periphresis.
Silius Ita. lib. 12. bel. Pun.
Soluitur omne decus leto niueosq; per artus
It stygius color, et formae populantur honores.
Ambrosiae cecidere comae, uiolataq; ceruix
Marmoreum in iugulum collo lambente recumbit.
Haud secus oceano rediens cytharicius ignis
Cum se ueniri iactat splendore resecto,
Si subita inuadat nubes hebetatur in atris
Decrescens tenebris, languentia lumina condit.

Stattius lib. 3. syluar.
Felix o si longa dies, si cernere uultus
Natorum, uirideisq; genas tibi iusta dedissent
Stamina, sed media cecidere abrupta iuuenta
Gaudia, florentesq; manu scidit Atropos annos.
Qualia pallentes declinant lilia culmos,
Pubentesq; rosae primos moriuntur ad austros,
Aut ubi uerna nouis expirat purpura pratis.

DE MOTV.

Motu continuo quaeq; mouentur.
Ouidius lib. 15. Metamor.
Omnia mutantur, nihil interit, errat, et illinc
Huc uenit, hinc illuc.

Ibidem.

AA iij

Cura

Cum sint huc forsitan illa

Hæc translata illuc, summa tamen omnia constant.

Nil equidem durare diu sub imagine eadem

Crediderim, sic ad ferrum uenustus ab auro

Seculi, sic toties uersa est fortuna locorum.

Vidi ego q̄ fuerat quondam solidissima tellus

Esse fretum, uidi factas ex æquore terras.

Hora. Oda. 29. lib. 3.

Cætera fluminis

Ritu feruntur, nunc medio in alueo

Cum pace delabentis Hetruscum

In mare, nunc lapides adesos,

Stirpesq̄ raptas, & pecus & domos

Voluentis undâ, non sine montium

Clamore, uicinaq̄; syluæ

Cum fera diluuiis quietos

Irritat amnes.

Lucreti. lib. 1. de nat. rer.

Semper in assiduo motures quæq̄; geruntur.

Boët. metro. 9. lib. 3.

Qui tempus ab æuo

Ire iubes, stabilisq̄; manens das cuncta moueri.

Manilius lib. 4. Astrono.

Est æquale nihil, terrenos aspice tractus,

Et maris, & notis fugientia flumina ripis.

Crimen ubiq̄; frequens & laudi noxia iuncta est.

Sic sterilis terris lætis interuenit annus,

Ac subito rumpit paruo discrimine fetus.

Et modo portus erat pelagi, iam facta charybdis,

Laudatiq̄;

Laudatiq̄; cedit post paulum gratia ponti,
Et nunc per scopulos, nunc campos labitur amnis,
Aut faciens iter, aut querens uenitue, reditue.

DE MULIERIBVS.

Illa mulier sapientissima est, quæ secundis in
rebus seipsam nouit, & aduersa
æquanimiter sustinet.

Plautus in Stichô.

Quæ tibi mulier uideatur multo sapientissima? Pa.

Quæ tum cum

Res secundæ sunt se poterit noscere, & illa quæ æquo
animo patietur sibi

Esse peius quam fuit.

Mulier casta esse dicitur, de qua vulgi
fama mentiri ueretur.

Ausonius in Bie senten.

Quæ casta est? De qua mentiri fama ueretur.

Mulier casta est ea, quæ seipsam custodit, non
quam uir, quia tunc & si corpus sit castum
tamen mens adultera est.

Ouidius lib. 3. de sine tit.

Dure uir imposito teneræ custode puellæ

Nil agis, ingenio quæq̄; tuenda suo est.

Si qua metu dempto casta est, ea deniq̄; casta est.

Quæ, quia non liceat, non facit, illa facit.

Ut iam seruaris bene corpus, adultera mens est.

Nec custodiri, ni uelit, ulla potest.

Nec mentem seruare potes, licet omnia claudas.

Omnibus exclusis intus adulter erit.

Ibidem.

ibidem.

Centum fronte oculos, centum ceruice gerebat
Argus, & hos unus sepe fefellit amor.

In thalamo Danaë saxo ferroq; precegni,

Quæ fuerat uirgo tradita mater erat.

Propertius lib. 2. ad Cynthia.

Quos igitur tibi custodes? quæ limina ponam,

Quæ nunquam supra pes inimicus eat?

Nam nihil inuita tristis custodia prodest:

Quam peccare pudet Cynthia, tuta sat est.

Mulier illa bona est quæ malefacere

potest, & non facit.

Plautus in Sticho.

Ant. Dic uisum nunciam tu. Pin. Quid uis tibi
dicam pater?

An. Vbi facillime spectatur mulier, q̄ ingenio est bono?

Pin. Cui malefaciendi est potestas, quæ ne faciat, id
temperat

Ant. Haud male istuc.

Mulier corrupta semel, postea raro absintebit,
non secus ac canis a gustato
uncto corio.

Horatius satyra. 6. lib. 2.

Sic tibi Penelope frugi est, quæ si semel uno

De sene gustarit, tecum partita lucellum:

Vt canis a corio, nunquam absterrebitur uncto.

Mulier si benefacere inceperit, eius cito odium

percipit, contra vero, si male quidpiam

inceperit facere,

Plau. in Truculen.

Male

Male quod mulier inceperit, nisi efficere perpetrat
Id illi morbo, id illi senio est, ea illi misera miseria est.
Si bene facere inceperit, eius enim cito odium percipit:
Nimisq; pauca sūt desessa malefacere occeperūt quæ,
Nimisq; pauca efficiunt, si quæ occepe, sint benefacere.
Mulieri nimio malefacere melius est onus, quam bene.

Mulier mala quæ fieri uideret, reticens,

bona non est.

Plautus in Persa.

Virgo atq; mulier nulla erit, quin sit mala, quæ reticet
si quid

Fieri peruerse uidet.

Mulier mala uoluntatem pro ratione habet.

Iuuen. satyra. 6.

Pone crucem seruo, meruit quo crimine seruus

Supplicium: quis testis adest? quis detulit? audi

Nulla unquam de morte hominis contatio longa est.

Ah demens, ita seruus homo est, nil fecerit, esto,

Hoc uolo, sic iubeo: sit pro ratione uoluntas.

Imperat ergo uiro.

Mulier malorum dux, nec non scelerum

artifex esse dicitur,

Seneca in Hippolyto.

Sed dux malorum foemina, & scelerum artifex

Obsedit animos, cuius incesta stupris

Fumant tot urbes, bella tot gentes gerunt,

Et uersa ab imo tot populos premunt.

Mulier seuißima tunc esse dicitur, cum stimu

los odio admouet pudor, nec non si

repudiata fuerit.

Iuuenas

ILLVSTRIVM POETARVM

Iuue. satyra. 10.

Mulier fauissima tunc est,

Cum stimulos odio pudor admouet

Ouid. lib. 2. de arte aman.

Sed neq; fuluus aper media tam fauus in ira est,

Fulmineo rapidos dum rotat ore canes,

Nec lea cum catulis lactantibus ubera præbet,

Nec breuis ignaro uipera læsa pede,

Pœmina quàm socij deprænsa pellice lecti

Ardet, & in uultu pignora mentis habet.

In ferrum flammæq; ruit. positoq; decore

Fertur, ut aonij cornibus icta Dei

Coniugis ad missum, uiolat aq; iura mariti

Barbara per natos Phasias ulta suos.

Altera dira parens hæc est, quàm cernis hirundo,

Aspice signatum sanguine pectus habet.

Hoc bene compositos, & firmos rumpit amores,

Crimina sunt cautis ista timenda uiris,

Sene. in Herc. Oeteo.

O quàm cruentus fœminas stimulauit dolor

Cum patuit una pellici & nuptæ domus.

Scylla & charybdis Sicula contorquens freta

Minus est timenda, nulla non melior fera est.

Muliere nihil peius neq; audacius.

Plautus in Milite.

Quid peius muliere atq; audaciusq; d. nihil.

Iuuenibus illecebrosius nil muliere,
vino & nocte.

Ouid. lib. 1. de sine tit.

Nox

FLORES.

201

Nox & amor, uinumq; nihil moderabile suadent.

Illæ pudore uacat, liber, amorq; metu.

Plautus in Bacchidibus.

Illecebrosius fieri nihil potest nox, mulier, uinum

Hominii adolescentulo.

Muliere nihil miserius, cuius blandicia est viscus
merus, illaqueans. f. animam

Plautus in Bacchid.

Miserius nihil est, quàm mulier.

Viscus merus uestra est blandicia.

Muliere superba atq; diuite nihil
intolerabilius

Iuuenalis satyra. 6.

Malo Venusinam, quàm te Cornelia mater

Gracchorum, si cum magnis uirtutibus adfers

Grande supercilium, & numeras in dote triumphos

ibidem:

Intolerabilius nihil est quàm fœmina diues.

Mulieres ad ludos & choreas non aliter ruunt, quàm
apes ad flores, & formicæ ad cibum, ut spe-
tentur simul & inspiciant.

Ouidius lib. 1. de arte aman.

Ut redit, itq; frequens longum formica per agmen

Gransero solitum dum uehit ore cibum.

Aut, ut apes saltusq; suos, & olentia noctæ

Pascua, per flores, & thyma summa uolant:

Sic ruit in celebres cultissima fœmina ludos.

Copia iudicium sæpe morata meum est.

Spectatum ueniunt, ueniunt spectentur ut ipse

Ille locus casti damna pudoris habet.

Mulier

ILLVSTRIVM POETARVM

Mulieres ad lachrymas proclives sunt.

Quid lib. 2. de reme. amo.

Nēve puellarum lachrymis mouere caucto.

Ut starent oculos erudiere suos.

Idem lib. 3. de arte aman.

Quo non ars penetrat, discunt lachrymare decenter.

Quoq; uolunt plorant tempore, quoq; modo.

Mulieres dolis & audacia plenæ sunt, nam si in culpa aliqua deprehenduntur, illico ad fraudes & conuicia prorumpunt.

Propertius lib. 2. ad amicam.

Sed uobis facile est uerba, & componere fraudes.

Hoc unum didicit foemina semper opus.

Tibu. elegia 4. lib. 3.

Ah crudele genus, nec fidum foemina nomen,

Ah pereat didicit fallere si qua uirum.

Iuena. satyra. 6.

Nihil est audacius illis

Depransis, iram atq; animos à crimine sumunt.

Seneca in Hippo.

Deprehensa culpa est, anime quid segnis stupescit

Regeramus ipse crimen, atq; ultrò impiam

Venerem arguamus: scelere uelandum est scelus.

Tutissimum est inferre, cum timeas, gradum

Ibidem.

Quid sinat inausum foeminae præceptis furere?

Nephandam inueni crimina in fonti parat.

In scelere quærit crine lacerato fidem.

Decus omne turbat, capitis humectat genas.

Instruitur

FLORES.

185

Instruitur omnis fraude foemina dolus.

Mulieres bonorum agendorum immemores sunt, malorum uero nequaquam, quia ad maliciam proniores sunt.

Plautus in Milite.

Si quid faciendum est mulieri male, atq; maliciose
Ea sibi immortalis memoria est meminisse, & sempiterna
Sin bene, aut quid fideliter faciundum sit, eadem ueniunt
Obliuiose extemplo, ut fiant meminisse nequeunt.

Terentius in Hecyra.

Proh deum atq; hominum fidem, quod hoc genus est

& quæ hæc coniuratio est

Ut omnes mulieres eadem æque studeant, nolint quæ
omnia?

Neq; declinatam quicquam ab aliarum ingenio ullam
reperies.

Itaq; adeo uno animo omnes socrus oderunt nurus:

Viris esse aduersas æque studiū est, similis pertinacia.

In eodem omnes mihi uidentur ludo doctæ ad maliciam.

Mulieres dotatae viros opprimunt, ut & supra
eodem tit. dictum est, indotatae uero
sub viri potestate sunt.

Plautus in Asinaria.

Hæ sunt, atq; alia multa in magnis dotibus

Incommoditates sumptusq; intolerabiles.

Nam quæ indotata est, ea est in potestate uiri,

Doctæ mactant & malo damno uiros.

Mulieres gubernare continuas & maximas labor est, quia immoderate sunt, cum
in cinnibus, tum uero maxime in cultu.

Plautus

Plaut in Pcenulo.

Negotij sibi, qui uolet uim parare, nauē, & mulierem
 Hæc duo sibi comparato. Nam nullæ magis res duæ
 Plus negotij habent: eas forte si exornare occæperis,
 Neq; unq̄ hæc duæ res satis ornantur, neq; eis ulla satis
 Orandi satietas est, atq; hæc uti loquor nunc modo
 Docta dico, Nā nos usq; ab aurora ad hoc qđ est diei.
 Postq̄ illuxit aurora nunq̄ cessauimus ex industria
 Ambæ lauari, atq; fricari, aut tergeri, aut ornauer
 Poliri, expoliri, pingi, singi, & binæ unā singulis
 Quæ datæ nobis ancillæ, eæ nos lauando, eluendo
 operam.

Dederunt, abgerundaq; aqua sunt uiri defessi duo.
 Apagesis negotij in muliere quantum una est, si uero
 duæ,
 Sat scio maximo uni populo, quoi lubet, pl^o satis dare,
 Potes sunt, quæ noctes diesq; in omni etate semper.
 Ornantur, lauantur, tergentur, poliuntur. Postremo
 modus
 Muliebris nullu^s est, neq; unquam lauando & fricando
 sumus saturæ
 Namque lauta est, nisi perculta est, meo animo quasi
 inuenusta est.
 Teren. in Heauton.
 Nosti mores mulierū, dum moliantur, dum comuntur
 Annus est.

Mulierum ornatus maxime creuit, ita ut
 quod addant fere non habeant.

Ouid. lib. 3. de arte amand.

Sed

Sed neq; ramosa numerabis in ilice frondes,
 Nec quot apes hyblæ, nec quot in Alpe fera
 Nec mihi tot cultus numero comprehendere fas est,
 Adijcit ornatus proxima quæq; dies.
 Fœmina cauciem germanis inficit herbis
 Et melior uero queritur arte color.
 Fœmina procedit densissima crinibus emptis,
 Proq; suis alios efficit ære suos.
 Quid de ueste loquar? non iam segmenta requiro,
 Nec quæ de Tyrio murice lana rubet.

Idem de faciei medicamine.

Fœminea uestri potiuntur lege mariti.
 Et uix ad cultus nupta quod addat habet
 Iuuen. lib. 1. satyra. 3.

Hic ultra uires habitus nitior, hic aliquid plus
 Quam satis est, interdum aliena sumitur arca
 Commune id uitium est, hic uiuimus ambitiosa
 Paupertate omnes.

Mulieres infideles sunt.

Catullus de muliere sua.

Nulli se dicit mulier mea nubere malle
 Quam mihi non si se Iuppiter ipse petat.
 Dicit, sed mulier cupido quod dicit amanti
 In uento, & rapida scribere oportet aqua

Titus Calphurnius Ecloga 3.

Mobilior uentis ô fœmina, sic tua Phillis,
 Quæ sibi (nam meministi) si quando solus abesses,
 Mella etiam sine te, iurabat amara uideri
 Credere pastores leuibus nolite puellis.

Ibidem.

BB

Mulieres

ILLVSTRIVM POETARVM

Mulieres inuincibilem vincere dicitur
vt de Hercule liquet.

Ouid. Epistol. 9. Deianira Herculi.

Fama Pelasgiadas subito peruenit ad urbes
Decolor, & factus inficianda tuis.
Quem nunquam luno, seriesq; imensa laborum
Fraserit, huic Iolen imposuisse iugum,
Plus tibi, quam luno, nocuit Venus, illa premento
Sustulit, hæc humili sub pede collatenet.
Tene ferunt geminos pressisse tenaciter angues,
Cum tener in cunis, iam Ioue dignus eras?
Coepisti melius, quam desinis: ultima primis
Cedunt, dissimiles hic uir, & ille puer:
Quem non mille feræ, quem non Steneleius hostis,
Non potuit luno uincere, uicit amor.

Seneca in Herc. furiente.

Fortem uocemus, cuius ex humeris leo
Donum puellæ factus, & claua excidit,
Fulsitq; pictum ueste Sidonia latus?
Fortem uocemus, cuius horrenas comæ
Maduere nardo, laude qui notas manus
Ad non uirilem tympani mouit sonum,
Mitra ferocem barbara frontem premens?

Idem in Hippolyto

Natus Alcmena posuit sagittas,
Et minax uasti spoliū leonis,
Passus aptari digitis smaragdos,
Et dari legem rudibus capillis.
Crura distincto reliquit auro,

Luteo

FLORES.

197

Luteo plantas cohibente focco,
Et manu, clauam modo qua gerebat
Fila deduxit properante fuso.

Proper. lib. 3. de imperijs sem.

Quid mirare meam si uersat scemina uitam,
Et trahit ad dictum sub sua iura uirum.
Omphale in tantum formæ processit honorem
Lydia Gygeo tincta puella lacu,
Vt qui pacato statisset in orbe columnas,
Tam dura traheret mollia pensa manu.

Mulieres inconstantes sunt.

Vergil. lib. 4. Aeneid.

Eia age rumpe moras (uarium, & mutabile semper
Scemina.)

Titus Calphurnius Ecloga. 3.

Mobilior uentis ò scemina.

Propert. lib. 2. ad amicam.

Non sic incerto mutantur flamine Syrtes.
Nec folia hyberno tam tremefacta noto,
Quam cito scemina nō constat fœdus in ira
Siue ea causa grauis, siue ea causa leuis.

Tibullus Elegia. 4. lib. 3.

Sed flecti poterit, mens est mutabilis illi,
Tu modo cum multa brachia tende fide.

Mulieres litigiosæ sunt in omnibus.

Iuena, satyra. 6.

Nulla ferè causa est in qua non scemina litem
Mouerit, accusat Manilia, si rea non est.
Componunt ipsæ per se, formantq; libellos.

BB ij Mulieres

ILLVSTRIVM POETARVVM

Mulier es nuptæ viro fideles esse, eumq; timere debent vt lex & ius iubent.

Ouid. lib. 3. de arte Aman.

Nupta virum timeat, rata sit custodia nuptæ,

Hoc decet, hoc leges, iusq; pudorq; iubent

Mulierum est ingenium, vt cū viri voluit nolūt cum vero nolint, vltro cupiant.

Terent. in Eunucho.

Imò certe noui ingenium: mulierum

Nouunt ubi uelis, ubi nolis cupiunt vltro.

Mulieres recte olent, vbi nihil olent.

Plaut. in Mostel.

Mulier recte olet, ubi nihil olet

Mulieres naturaliter timidae sunt. Nam hanc passionē

Deus (qui naturæ creator est) eis dedit, vt ex

pugnari possēt, malicia autem illas au

daces reddit, vt supra eodē tit.

ostensū est, Mulieres

audacissimæ & c.

Seneca in Octauia.

Mulier, dedit natura cui prouum malo

Animum, ad nocendum peccū instruxit dolis,

Sed uim negauit, ut ne inexpugnabilis

Effet, sed agras frangeret uires timor.

Mulierum ira immitigabilis est.

Iuuenalis satyra. 6.

Credamus Tragicis quicquid de Colchidetorua

Dicitur, & progne: nil contra conor, & illæ

Grandia monstra suis audebant temporibus, Sed

Non propter num: mos minor admiratio summis

Debetur monstis quoties facit ira nocentem

Hunc

FLORES.

193

Hunc sexum, & rabie iecur incendente feruntur

Præcipites, ut saxa iugis abrupta quibus mons

Subtrahitur, cliuoq; latus pendente recedit.

Propert. lib. 3. ad Cynthiam de Lyciuma.

At tu non meritam parcas uexare Lyciumam.

Nescit uestraruens ira referre pedem.

Mulierem partus frequentes deformant

iuuentamq; minuunt.

Ouid. lib. 3. de arte Amandi.

Adde, quod & partus faciunt breuiora iuuentæ

Tempora: continua messe senescit ager, ~

Mulierum visio hominibus haud parum nocet.

Vergil. lib. 3. Georgicon.

Carpit enim uires paulatim, uritq; uidendo

Fœmina.

Propert. lib. 3.

Qui uidet, is peccat, qui non te uiderit, ergo

Non cupiet, sati crimina lumen habet

DE MVNDO.

Mūdus æternus ē vt quidā Philosophi & Poetæ adferūt

principio ac fine carens, quorum opinionem

falsam esse, supratit. de Deo dictū

est. Deus creator om

nium & c.

Manilius. lib. 1. Astrono.

Hæc æterna manet, diuisq; simillima forma.

Cui neq; principium est usquam, nec finis in ipso,

Sed similis toto remanet, perq; omnia par est.

Ibidem.

BB ij

At

ILLVSTRIVM POETARVM

At manet incolumis mundus, suaq; omnia uersat,
 Quae nec longa dies auget, minuitq; senectus,
 Nec motus puncto currit, cursuq; fatigat.
 Idem semper erit, quoniam semper fuit idem.
 Non alium uidere patres, alium ille nepotes
 Aspiciunt.

Mundus ordinate situs est.

Manilius lib. 1. Astrono.

Sed facies quaecunq; tamen sub origine rerum
 Conuenit, & certo digestum est ordine corpus.

Ibidem.

Quicquid subduxit flammis natura pepercit
 Succubitura oneri, formas distinguere tantum
 Contenta, et stellis ostendere sydera certis.
 Linea designat species, atq; ignibus ignes
 Respondent: media extremis, atq; ultima summis
 Mundus sphaericus est vna cum partibus suis. s. principi
 partibus, quae sunt caelum, seu orbis planetae
 atq; elementa quatuor.

Manil. lib. 1. Astrono.

Est igitur tellus mediam sortita cavernam
 Aëris, & toto pariter sublata profundo:
 Nec patulas distenta plagas, sed condita in orbem
 Undiq; surgentem pariter, pariterq; cadentem.
 Haec est natura facies: Sic mundus & ipse
 In conuexa uolans, teretes facit esse figuras
 Stellarum solisq; orbem lunaeq; rotundum.

Mundi annihilatio ueniet, vel mundus in chaos
 resoluatur secundum quosdam.

Lucanus lib. 1. bel. civil.

Sic

FLORES.

199

Sic cum compage soluta,

Saecula tot mundi suprema coegerit hora
 Antiquum repetens iterum chaos, omnia mixtis
 Sydera syderibus concurrent, ignea pontum,
 Astra petent, tellus extendere litora nolet
 Excutietq; fretum, fratri contraria phoebe
 Ibit, & obliquum bigas agitare per orbem
 Indignata, diem poscet sibi, totaq; discors
 Machina diuulsi turbabit saecula mundi.

Seneca in Octauia.

Qui sese nescit tantus in caecum chaos
 Casurus iterum.

Mundus autem secundum veritatem, non quoad
 essentiam annihilabitur, sed quoad or-
 bium motus, operationes ue
 omnium inferiorum.

DE MUNERIBVS.

Munera hodie magis diliguntur quam scientiae.

Ouidius lib. 2. de arte aman.

Carmina laudantur, sed munera magna petuntur.

Dummodo sit diues barbarus, ille placet.

Idem lib. 2. de sine tit.

Qui dabit, ille tibi magno sit maior Homero.

Crede mihi, res est ingeniosa dare.

Idem lib. 2. de arte aman.

Ipse licet uenias Musis comitatus Homere,

Si nihil attuleris tibi Homere foras.

Munera non homines tantum, sed & deos
 placare dicuntur.

BB iij

Ouid.

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouidius lib. 3. de arte aman.

Munera (crede mihi) placant hominesq; deosq;

Placatur donis Iuppiter ipse datus.

Quid faciet sapiens: stultus quoq; munere gaudet.

Ipse quoq; accepto munere mitis erit.

Munera magnates etiam ac potentes illaqueant.

Hora. Oda. 16. lib. 3.

Et diffidit urbium

Portas uir Macedo, & subruit æmulos

Reges muneribus, munerananiūm

Sænos illaqueant duces.

Munera diuitibus etiam a pauperibus
elargiuntur, quibus tamen æquius
erat elargiri.

Terentius in Phormione.

Quam inque comparatum est, hi qui minus habent

Vt semper aliquid addant diuitioribus.

Mart. lib. 5. Epigram.

Semper eris pauper, si pauper es Aemiliane.

Dantur opes nullis nunc, nisi diuitibus.

Munera preciosiora & acceptiora habentur, si a
splendido viro elargiantur.

Ouidius lib. 4. de Ponto.

Multiplicat tamen hunc grauitas auctoris honorem.

Et maiestatem res data dantis habet.

Idem Epist. 16.

Sic acceptissima semper

Munera sunt, auctore quæ preciosa facit.

Munera danti prodesse dicuntur.

Ouid.

FLORES.

200

Ouid. lib. 3. de Ponto.

Dignus es argento fuluo quoq; dignior auro.

Sed te, cum donas ista, iuuare soient.

DE MUTVO.

Mutuo dans aliquid, aut amicum, aut rem perdere
necesse erit, ob summam hominum
maliciam huius seculi.

Plautus in Trinummo.

Si quis mutuū quid dederit, sit pro proprio perditum.

Quom iam repetas, inimicum amicū beneficio inuenis
tuo.

Si magè exigere cupias, duarum rerū exoritur optio:

Vel illud, quod credideris perdas, uel illum amicū
amiseris.

Nam ego talentum mutuum

Quod dederam, talento inimicum mihi emi, amicū
uendidi.

Mutuum si quis, ut decet, reddit, ei magna
habenda est gratia.

Terent. in Phormione.

Præsertim ut nunc sunt mores, eo res redijt:

Si quis quid reddit, magna habenda est gratia.

Prodigiosa est fides si etiam depositum reddatur.

Iuuen. saty. 13.

Nunc si depositum non inficitur amicus,

Si reddat ueterem cum toga erugine follem,

Prodigiosa fides, & Thuscis digna tabellis,

Quæq; coronata lustrari debeat aagna.

DE

N

DE NATVRA.

Natura renouatrix rerum dignissima est.

Ouidius lib. 15. Metamor.

Nec species sua cuiq; manet, rerumq; nouatrix
Ex alijs alias reparat natura figuras,

Natura potentior est arte simpliciter, aqua tamen
aliquoties adiuuatur, vt ante a nobis
dictum est: Ars naturæ &c.

Ouidius lib. 9. Metamor.

Huc licet è toto solertia confluat orbe,
Ipse licet reuolet ceratis Dædalus alis,
Quid faciet? num te mutabit Ianthe?
Dijq; mihi faciles quicquid uoluerè dederunt.
Quodq; ego, uult genitor, uult ipsa socerq; futurus,
At non uult natura, potentior omnibus istis.

Natura ad diuersa homines inclinât, & vnusquisq;
semina suæ sequitur naturæ.

Horat. de arte poetica.

Format enim natura prius nos intus ad omnem
Fortunarum habitum, iuuat, aut impellit ad iram,
Aut ad humum mœrore graui deducit, & angit,
Post adfert animi motus interprete lingua.

Proper. lib. 2. ad Meccenatem.

Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis:
Naturæ sequitur semina quisq; suæ.

Natura

Natura (id est, deus, qui naturæ autor est) beatis
omnibus esse dedit, si quis eius donis
vti cognouerit.

Claud. lib. 1. in Ruffinum.

Viuitur exiguo melius. Natura beatis
Omnibus esse dedit, si quis cognouerit uti.
Hæc si nota forent frueremur simplice cultu.
Classica non fremerent, non stridula fraxinus iret.
Non uentus quateret puppes, non machina muros.
Natura paucis minimisq; contenta est.

Iuue. saty. 14.

Mensura tamen quæ

Sufficiat census, si quis me consulat, edam.
In quantum sitis atq; fames, & frigora poscunt,
Quantum Epicure tibi paruis suffecit in hortis
Quantum Socratici cœperunt ante penates.
Nunquam aliud natura, aliud sapientia dicet,
Luca. lib. 4. bel. ciuil.

Discite quàm paruo liceat producere uitam,
Et quantum natura petat, non erigit ægros
Nobilis ignoto diffusus consule Bacchus.
Non auro, myrrhæq; bibunt, sed gurgite puro
Vita redit: satis est populis fluuiusq; ceresq;
Eaque natura nobis inseuit non fa-
cile relinquuntur.

Iuuenalis saty. 13.

Tamen ad mores natura recurrit

Damnatos, fixa & mutari nescia.

Hora. lib. 1. Epist. ad Fuscum.

Naturam expellas furca, tamen usq; recurrit

Et

ILLVSTRIVM POETARVM

Et male perrumpet furtim fastigia uictrix.

Idem.

Tolle periculum

Iam uaga profiliet frenis natura remotis.

Idem lib. 1. Epist ad Lol.

Quo semel est imbuta recens seruabit odorem

Testa diu.

Claud. in Eutrop. lib. 3.

Ad mores facilis natura reuertit.

DE NAVIGATIONE.

Nauigantes ad mortem accedere dicuntur.

Ouidius lib. 1. de sine tit.

Nauita sollicitus quoque uentos horret iniquos

Et prope tam letum, quam prope cernit aquam.

Quod si concussas Triton exasperat undas,

Qui tibi nunc toto est, nullus in ore color,

Tu generosæ uoces secunda sydera Ledæ,

Et felix dicas, quem sua terra tenet.

Hora. Oda. 3 lib 1.

Illi robur, et æs triplex

Circa pectus erat, qui fragilem truci

Commisit pelago ratem

Primus, nec timuit præcipitem Africum

Dercertantem aquilonibus,

Nec tristes hyadas, nec rabiem noti.

Ibidem.

Audet omnia per peti

Gens humana ruit per uetitum nephas

Iuue.

FLORES.

202

Iuue. 12. satyra.

In nunc et uentis animam committe dolato

Confisus ligno, digiris à morte remotus

Quatuor, aut septem si sit latissima tæda.

Seneca in Medea.

Audax nimium qui freta primus

Rate tam fragili perfida rupit,

Terrasque suas post terga uidens

Animam leuibus credidit auris.

Dubiaque secans æquora cursu

Potuit tenui fidere ligno

Inter uitæ mortisque uias

Nimium gracili limite ducto.

Terentius in Hecyra.

Non hercle uerbis

Parmeno dici potest tantum, quam re ipsa, nauigare in
commodum est.

Par. Ita ne est? Sof. O fortunate nescis quid mali præ
terieris

Qui nunquam es ingressus mare, Nam alias ut omittam

Miserias, unam hanc uide dies triginta, aut plus ea

In nauis fui cum, interea semper mortem expectabam

miser?

Ita usque aduersa tempestate usi sumus.

Ad nauigandum lucri cupiditas ho
mines impellit.

Tibullus Eleg. 9. lib. 1.

Luca petiuros freta perque patentia uentis

Ducunt instabiles sydera certa rates.

Propertius

ILLVSTRIVM POETARVM

Proper. lib. 3. de morte Pati.

Ite vates curuæ, & leti quoq; texite causas.
 Ista per humanas mors uenit acta manus.
 Terra parum fuerat, terris adiecimus undas,
 Fortuna miseris auximus arte uias.
 Ancora te teneat, quem non tenuere penates?
 Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?
 Ventorum est quodcumq; paras, haud ulla carina
 Confenuit: fallit portus & ipse fidem.
 Nauigantes naufragium ne patiantur optimas precios
 falsq; res abiciunt, vt Catullus fecisse dici-
 tur a Iuuen. saty. xii.
 Accidit & nostro similis fortuna Catullo,
 Cum plenus fluctu medius foret alueus, & iam
 Alternum puppis latus euertentibus undis
 Arboris incertæ nullam prudentia cani
 Rectoris conferret opem, decidere iactu
 Coepit cum uentis, imitatus Castora, qui se
 Eunuchum ipse facit, cupiens euadere damno
 Testiculorum, adeo medicatum intelligit inguen.
 Fundite quæ mea sunt, dicebat, cuncta Catullus
 Præcipitare uolens etiam pulcherrima, uestem
 Purpuream, teneris quoq; Meccenatibus aptam.

DE NECESSITATE.

Quod mutari non potest, ac fieri necesse est,
 id æquo animo ferendum est.

Terentius in Adelph.

Placet tibi factum Mitho? Mi. Non, si queam
 Mutare, nunc cum nequeo æquo animo fero.

Anso.

FLORES.

203

Auson, in Periantri senten.

Faxis ut libeat quod necesse est.
 Necessitas moras recusat.
 Sil. Ita. lib. 7. bel. Pu.
 Moras extrema recusat
 Necessitas omnia rapit.
 Hora. Oda. 3. lib. 1.

Aequa lege necessitas
 Sortitur insignes & imos
 Omne capax mouet urna nomen.

Necessitas nedum homines, sed & anima
 lia ingeniosa facit.

Manilius lib. 1. Astrono.

Sed cum longa dies acuit mortalia corda,
 Et labor ingenium miseris dedit, & sua quenq;
 Aduigilare sibi iussit fortuna premendo
 Seducta in uarias certarunt pectora curas
 Et quodcumq; sagax tentando repperit usus.

Persi. in satyra, proœmio.

Quis expediuit psitaco suum $\chi\alpha\iota\sigma\epsilon$,
 Picasq; docuit nostra uerba conari
 Magister artis ingeniq; largitor
 Venter, negatis artifex sequiuoces

DE NOBILITATE.

Nobilitas generis improbo ac desidiofo non prodest.

Ouidius Epist. 11. Macario.

Quid iuuat admota per auorum nomina celo
 Inter cognatos posse referre Iohem.

Iuue.

ILLVSTRIVM POETARVM

Iuue. saty. 8.

Stemmata quid faciunt, quid prodest Pontice longo
Sanguine censerī, pictosq; ostendere uultus
Maiorum, & stantes in curribus Aemilianos?
Quis fructus generis ta' ula iactare capaci,
Famosos equitum cum dictatore magistrōs
Si coram lepidis male uiuitur?

Ibidem.

Quis enim generosum dixerit hunc, qui
Indignus genere, & præclaro nomine tantum
Insignis: Nanum cuiusdam Athlanta uocamus.
Aethiopem cygnum, paruam extortamq; puellam
Europen, canibus pigris scabieq; uctusta
Leuibus, & siccae lambentibus ora lucernæ
Nomen erit pardus, tigris, leo, si quid adhuc est
Quod frenat in terris uiolentius, ergo cauebis
Et metues, ne tu sis Creticus aut Camerinus.

Nobilem fieri pulchrius est quam nasci,

Iuuen. saty. 6.

Malo Venusinam, quam te Cornelia mater
Gracchorum, si cum magnis uirtutibus adfers
Grande supercilium, & numeras in dotē triumphos.

Ausonius in Solonis sententia.

Pulchrius multo parari, quam creari nobilem.

Genus laudans suum aliena, non sua
laudat atq; extollit.

Quid. lib. 13. Metamor.

Nam genus & proauos, & quæ non fecimus ipsi,
Vix ea nostra uoco.

Seneca

FLORES

204

Seneca in Hercul. furente.

Qui genus iactat summum

Alena laudat.

Nobili genere nati, si male uiuunt scipios
suumq; genus deturpant.

Horat. Oda. 4. lib. 4.

Doctrina, sed uim promouet insitam,

Rectiq; cultus pectora roborant,

Utrumq; defecere mores

Dedecorant bene nata culpa.

Iuuen. satyra. 8

Si tibi sancta cohors comitum, si nemo tribunal
Vendit acer secomes, si nullum in coniuge crimen,
Nec perconuentus, nec cuncta per oppida curuis
Vnguibus ira parat nummos raptura Celeno,
Tunc licet à Pico numeres genus, altaq; si te
Nomina delectant, omnem titanida pugnam
Inter, maioresq; ipsum Promethea ponas.
De quocunq; uoles proauum tibi sumito libro.
Quod si præcipitem rapit ambitus atq; libido,
Si frangis uirgas sociorum in sanguine, si te
Delectant hebetes lasso listore securis,
Incipit ipsorum contra te stare parentum
Nobilitas, claramq; facem præferre pudendis.
Omne animi uitium tanto conspectius in se
Crimen habet, quanto maior, qui peccat, habetur.

Plaut. in Milite.

Qui bono sunt genere nati ingenio malo
Suapte culpa de genere capiunt genus: ingenium

CC improbanz

ILLVSTRIVM POETARVM

improbant.
Nobiles naturaliter æque sunt omnes, neq; ullus
degener est nisi vitis qui deditus est.

Boetius in tro. 6. lib. 3.

Quid genus & proavos strepitus
Si premordia uestra
Autoremq; Deum spectes,
Nullus degener extat,
Ni vitis peiora fouens
Proprium deserat ortum.

Nobilem superbum esse non decet.

Perfius satyra. 3.

An deceat pulmonem rumpere uentis
Stemmata quod Thuscoramum millefime ducis,
Censorem tuum, uel quod trabeate salutas
Ad populum phaleras, ego te intus & in cute noui

Nobilis ad misericordiam pronior est,
quam rusticus.

Quid. lib. 3. de Trist.

Quo quisque est maior, magis est placabilis iræ
Et faciles motus mens generosa capit.
Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni
Pugna suum finem cum iacet hostis habet.
At lupus, & turpes instant morientibus urfi,
Et quæcumq; minor nobilitate fera est.

DE NOCTE.

Noctis descriptio lepidissima quæ laborum quies nec
non curarum mater esse dicitur.

Valerius Flaccus lib. 5. Argonaut.

Nox

FLORES

205

Nox hominum genus, & duros miserata labores
Retulerat fessis optata silentia rebus.

Nox carnaliter amantibus nil modera
bile suadet.

Quid. lib. 1. de sine titul.

Nox, & amor, uinumq; nihil moderabile suadent.

Illapudore uacat, liber, amorq; metu.

Plaut. in Bacchid.

Illecebrosius fieri nihil potest nox, mulier, uinum,
Homini adulescentulo.

Propertius lib. 3. ad Bacchum

Semper enim uacuos nox sobria torquet amantes

Spesq; timorq; animo uersat utroq; modo.

DE NOUITATE.

Nouitas gratissima est in re omnifere.

Quid. lib. 3. de Ponto.

Est quoq; cunctarum nouitas gratissima rerum.

Titus Calphurn. Eclog. 7.

Vilia sunt nobis quæcumq; prioribus annis

Vidimus, & sordet quicquid spectauimus olim.

Noua inquirentes summopere fugiendi sunt,
nam plerumq; sunt garruli, nec comæ
missa fideliter retinent.

Horat. lib. 1. Epist. ad Lol.

Percunctatorem fugito nam garrulus idem est,

Nec retinent patula commissâ fideliter aures.

CC ij

DE

○
DE OBEDIENTIA.

Obedientie filiorum ad parentes
intimatio notabilis.

Plaut. in Trinummo.

Pater, adsum

Impera quod uis, neq; tibi ero in mora, neq; latebrose
me abs tuo

Conspectu occultabo.

Terentius in Andria.

Neq; istic, neq; alibi, usquam erit in me mora

Obedire fili, hilariterq; quod decet,
parentibus peragere debent.

Plaut. in Trinummo.

Feceris par tuis ceteris factis, patrem

Tuum si percoles, per pietatem nolo ego cum impro-
bis te uiris.

Gnate mi, neq; in uia, neq; in foro ullū sermonē exequi

Terentius in Andria.

Facis ut te decet

Cum istuc, quod postulo, impetro cum gratia.

Obediendum est parentibus tantum in bonis, nec
non bene precipientibus, at non e contra.

Plaut. in Stichō.

Certum ne est

Neu tram uestrarum persequi imperium patris? Pin.

Persequimur.

Nam quo dedisti nuptum abire nolimus.

Ant. Curate igitur familiarem rem, ut potestis optume.

Pan.

Pan. Nunc placet, cum recte monstras, nunc tibi aus
scultabimus.

Olympius nemesianus eclog. i,
Et parere decet iussis, et grata iubentur.

Magistris obediendum esse, exemplo
notabili docet.

Martialis lib. i. Epigram.

Laferat ingrato leo perfidus ore magistrum.

Aufus tam notas contaminare manus

Sed dignas tanto persoluit crimine poenas

Et qui non tulerat uerbera, tela tulit.

DE OBLIVIONE.

Lethes fluius infernalis ab animabus gusta
tus obliuionem inducere dicitur.

Vergil. lib. 6. Aeneid.

Has omnes ubi mille rotam uoluere per annos

Lethæum ad fluuium Deus euocat agmine magnoz

Scilicet immemores supera ut conuexare uisant

Rursus.

Silius Italicus lib. 13. bel. pun.

Sacro certamina fonti

Lethæos potat latices obliuia mentis

Extrema, hinc auro fulgens iam lucis honorem

Sentit, et admoto splendet ceu sydere lunæ.

Hac animæ cœlum repetunt, ac mille per actis

Oblitæ ditem redeunt in corpora lustris.

Non facile obliuioni traduntur quæ
quis diu didicit.

CC iij

Seneca

Seneca in Troade.

*Dediscit animus sero, quod didicit diu.*Obluisci, neq; nouisse hominibus mos est
cuius nihili sit facienda gratia,

Plaut. in Capt.

*Mos est obluisci hominibus**Neq; nouisse, cuius nihili sit faciunda gratia.*Obluisci amici alicuius non valentis
expressio.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

*Non ego, si biberes securæ pocula leithes,**Excidere hæc credam pectore posse tuo.*

Ibidem.

*Nec Babylon æstus, nec frigora Pontus habebit,**Caltæq; Pestanas uincet odore rosas,**Quàm tibi nostrarum ueniat obliuio rerum,**Non ita pars fati candida nulla mei est.*

Reliqua exempla è tit. de Imposibili. pete.

DE OCIO

Ocium summo opere fugiendū est. quia
multorum malorum causa est.

Catullus ad Lesbiam.

*Ocium Catulle tibi molestum est.**Ocio exultas, nimiumq; gestis.**Ocium reges prius, et beatas**Perdidit urbes.**Vide de hac re tit. De amore. Amor carnalis ocio et c*Ocio mentis ac corporis virtus cor-
rumpitur, nec non minuitur.

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Cernis ut ignauium corrumpant ocia corpus?

Vt

*Vt capiant uicium, ni moueantur aquæ**Et mihi si quis erat dicendi carminis usus**Deficit, estq; minor factus inerte situ.*

Ocia mentem variam assidue præsent.

Luca. lib. 1. bel. ciui.

*Variam semper dant ocia mentem.*Ocium moderatum corpori & animo prodest,
immoderatum vero nocet.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

*Ocia corpus alunt, animus quoq; pasitur illis,**Immodicus contra carpit utrunq; labor.*

DE OFFICIO.

Officium bene exequi atq; perficere sapientis
est, e contra vero stulti.

Horatius lib. 2. satyra. 3.

*Si male rem gerere insani, contra bene, sani est.*Officium tempore congruo conficere qui
vult, vigilare illum oportet.

Plautus in Rudente.

*Vigilare decet hominem**Qui uult sua tempore conficere officia.**Nam qui dormiunt libenter, sine lucro, et cum malo*
*quiescunt.*Parentes decet consuefacere filios, vt amore
potius, quam timore recte faciant.

Terentius in Adelphis.

*Hoc patrium est, potius consuefacere filium**Sua sponte recte facere, quàm alieno metu.**Hoc pater et domus interest: hoc qui nequit**Fateatur nescire se imperare liberis.*

CC liij

Offi

ILLVSTRIVM POETARVM

Officium nunciū est, vt veridicus sit
atq; fidelis.

Proper. lib. 3. ad Lygdamum seruum,
Omnis enim debet sine uano nuncius esse,
Maioresq; timens seruus habere fidem.

Iudicis officium est, non tantum res, sed & tempora
perferutari. Supra. De. Iudicio.

DE OPERIBVS.

Opera nostra a Deo dependent, quia illo nolens
te nihil agere possumus.

Lucan. lib. 9. bel. ciui.

Heremus cuncti superis temploq; tacente
Nil agimus nisi sponte Dei.

Ouid. lib. 1. Fasto.

Ingenium uultu statq; caditq; tuo.

Non parum interest naturę instinctu
operari & de industria.

Terentius in Andria.

Paululum interesse censes, ex animo hæc omnia,
Vt fert natura, si facias, an de industria?

Nullum opus est tam facile, quin difficile
fiat, si inuitus id facias.

Terentius in Heauton.

Nulla est tam facilis res, quin difficilis fiet
Si inuitus facias.

Opera bona animum operanti addunt.

Vale. Flacc. lib. 2. Argonau.

Stabilem quando optima facta

Dant animam maiorq; pijs audacia ceptis.

Ad

FLORES.

208

Ad operandum bona, exhortatio.

Ouidius lib. 13. Metamor.

Deniq; quid uerbis opus est, spectemur agendo.

Idem lib. 2. de arte aman.

Cum mora non tuta est, totis incumbere rebus

Vtile, & admissio subdere calcar equo.

In operis alicuius initio Dei auxilium implorandum
est potissimum, idq; aliorum exemplo.

Ouidius lib. 1. Metamor.

In noua fert animus mutatas dicere formas

Corpora, diu ceptis (Nam uos mutastis & illas)

Aspirate meis, primaq; ab origine mundi

Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.

Ibidem.

Placuit cœleste precari

Numen, & auxilium per sacras querere sortes.

Atq; ita, si precibus dixerunt, numina iustis

Victa remollescunt, si flectitur ira deorum

Dic Themis, qua generis damnum reparabile nostri

Arte sit, & mensis fer opem mitissima rebus.

Idem 1. Fastorum.

Annue conanti per laudes ire tuorum

Deq; meo pauidos excute corde metus.

Da mihi te placidum, dederis in carmina uires.

Ingenium uultu statq; caditq; tuo.

DE ORATIONE.

Quid potissimum sit orandum.

Iuuen. saty. 10.

Attamen ut possas aliquid, uoueasq; sacellis

Extā,

Extâ, & candiduli diuina thomacula porci,
 Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.
 Fortem posse animum mortis terrore carentem,
 Qui spaciū uitæ extremum inter munera ponat
 Naturæ, qui ferre queat quoscunq; labores:
 Nesciat irasci, cupiat nil, & potiores
 Herculis erumnas credat, sæuosq; labores,
 Et Venere & carnis, & plumis Sardanapali,
 Monstro, quod ipse tibi possis dare, semita certe
 Tranquilla per uirtutem patet unica uitæ.

Orandus est Deus, ut ea quæ homines mediocriter
 possident, conseruet, non ut uitam & opes
 conferat, quæ carnalium hominū
 num prima vota sunt.

Hora lib. 1. Epist. ad Lolli.

Quid credis amice precari?

Sit mihi quod nunc est, etiam minus, ut mihi uiuam
 Quod superest aui, si quid superesse uolunt dii.
 Sed satis est orare Iouem, qui donat & aufert,
 Det uitam, det opes, æquum mi animum ipse parabo.
 Iuuen. saty. 10.

Prima fere uota, & cunctis notissima templis
 Diuitiæ crescant, ut opes, ut maxima toto
 Nostra sit arca foro.

ibidem.

Da spaciū uitæ, multos da Iupiter annos.
 Hoc recte uultu solum hoc, & pallidus optas.

Oratio deum ad misericordiam sæpe inducit,

Verg. lib. 4. Georg.

Audijq; uocatus Apollo.

Ouid.

Ouid. lib. 1. de arte aman.

Flectitur iratus uoce rogante Deus.

Mart. lib. 8. Epigram.

Et dominum mundi flectere uota ualent.

Orationes honorum ac iustorum hominum exaudibiles sunt impiorum uero minime.

Plau. in Rudente.

Supplicij facilius, si qui pius est, à dijs supplicans,

Quam qui scelestus est inueniet ueniam sibi.

Precatio ad deum, ut cultores suos honoret.

Ouid. lib. 8. Metamor.

Cura Deum dij sunt, & qui coluere colantur.

Oratio ad deum ob sapientiæ acquisitionem.

Boëtius metro 9. lib. 3.

Da pater angustam menti conscendere sedem,

Da fontem lustrare boni, da luce reperta

In te conspicuos animi desigere uisus,

Disijce terrenæ nebulas & pondera molis.

Atq; tuo splendore mica, tu naug; serenum,

Tu requies tranquilla pijs.

Oratio ad deum, ad misericordiæ auxiliij
 implorationem accommodata.

Verg. lib. 2. Aeneid.

Iupiter omnipotens precibus si flecteris ullis

Aspice nos, hoc tantum & si pietate meremur

Da deinde auxilium.

Sene. in Herc. furente

O magne olympi rector, & mundi arbiter

Iam statue tandem grauibus ærumnis modum,

Finemq;

ILLVSTRIVM POETARVM

*Finemq; cladi: nulla lux unquam mihi
Secura fulsit, finis alterius mali
Gradus est futuri.*

Et iterum:

*Votum secundet, qui potest nostrum Deus,
Rebus lassus adfit.*

Orationis importunæ castigatio.

Terentius in Andria.

*Vides, quam iniquus sis præ studio, dum id efficias
quod cupis,*

*Neq; modum benignitatis, neq; quid me ores cogitas,
Nam si cogites, remittas iam me onerare iniurijs.*

DE ORNATV.

Nihil magis exornat mulierem, quam boni mores.

Plaut. in Mostellaria.

Mulier recte olei, ubi nihil olet.

Postea, ne quicquã ornata est bene, si morata est male.

Pulchrũ ornatũ turpes mores peius cœno collinunt.

Idem in Penulo.

Pulchrũ ornatũ turpes mores peius cœno collinunt.

Lepidi mores turpem ornatũ facile factis cõprobant.

Ibidem.

Bono ingenio me esse ornatam, q̃ auro multo mauolo.

Aurum in fortuna inuenitur, natura ingenium bonum.

Bonam ego, quam beatam me esse nimio dici mauolo.

Meretricẽ pudorem gerere magis decet, q̃ purpuram.

*Magis quidem meretricem pudorem, quam aurum ge-
rere condecet.*

Mulierum ornatus detestatio.

Propertius

FLORES.

210

Proper. lib. 1. ad Cynthiam.

Quid iuuat ornato procedere uitta capillo,

Et tenues Coa ueste mouere sinus?

Aut quid Oronthea crines perfundere myrrha,

Teq; peregrinis uendere numeribus

Naturæq; decus mercato perdere uultu,

Nec sinere in proprijs membra nitere bonis

Crede mihi non ulla tuæ medicina figuræ est.

Nudus amor formæ non amat artificem.

Terentius in Heautonti.

*Nosti mores mulierum, dum poliuntur, dum comuntur
Annus est.*

Mulierum ornatus homines decipit,

Ouidius lib. 2. de remed. amoris.

Auferimur cultu, gemmis, auroq; teguntur

Omnia pars minima est ipsa puella sui.

Sæpe ubi sit quod ames inter tam multa requiras,

Decipit hac oculos egide diues amor.

P

DE PACE.

Pace in hac vita nihil melius utiliusue est.

Sill. Ita. lib. 11. bel. pu.

Pax optima rerum.

Quis homini nouisse datum est, pax una triumphis

Innumoris potior, pax custodire salutem.

Et ciues æquare potens.

Pacis inuocatio ac commendatio lepidissima.

Ouidius

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouidius lib. 1. Fastor.

Frondebz Attiacis comptos redimita capillos
Pax ades. & toto mitis in orbe mane.
Dum desunt hostes, desit quoq; causa triumphi.
Tu ducibus bello gloria maior eris.

Pax homines decet, ira vero feras.

Ouid. lib. 3. de arte aman.

Candida pax homines, trux decet ira feras.
Pacificus qui et in hac vita esse potest is, qui velocis
aui memor est, atq; tempora nunquam
reditura tenet. i. cogitat.

Seneca in Hercule fur.

Novit paucos

Secura quies, qui velocis

Memores aui tempora nunquam

Reditura tenent.

DE PARENTIBVS.

Parentes amore potius ad bonum assuefacere debent fi-
lios, quam timore. nam amor filiorum est,
timor vero seruorum.

Terentius in Adelph.

Hoc patrum est potius consuefacere filium

Sua sponte recte facere, quam alieno metu.

Hoc pater ac dominus interest: hoc qui nequit,

Fateatur nescire se imperare liberis.

Parentes in filiorum praesentia a multis abstinebunt, ne
ipsi eorum exemplo edocti in vitium, ad quod pro-
clives sunt, ruant. Sed contrarium saepe
fit, & tunc non parua castiga-
tione digni sunt.

Iuue.

FLORES.

211

Iuuenalis satyra 14.

Plurima sunt Fuscine, & fama digna sinistra,
Et nitidis maculam ac rugam figentia rebus,
Quae monstrant ipsi pueris traduntq; parentes,
Si damnosa senem iuuat alea, ludit & heres
Bullatus, paruq; eadem mouet arma fritillo.
Sic natura iubet, uelocius, & citius nos
Corrumpunt uitiorum exempla domestica magnis
Cum subeant animos autoribus: unus & alter
Forfitan haec spernant iuuenes, quibus arte benigna,
Et meliore luto finxit praecordia Titan:
Sed reliquos fugienda patrum uestigia ducunt,
Et monstrata diu ueteris trahit orbita culpa.
Abstineas igitur damnis huiusce, etenim uel
Vna potens ratio est, ne crimina nostra sequantur
Ex nobis geniti, quoniam dociles imitandis
Turpibus ac prauis omnes sumus: & Catilinam
Quocunq; in populo uideas, quocunq; sub axe,
Sed nec Brutus erit, Bruti nec auunculus usquam.
Nil dictu foedum uisusq; haec limina tangat
Intra quae puer est, procul hinc, procul inde puella.
Lenonum, & cantus pernoctantis parasiti.
Maxima debetur puero reuerentia, si quid
Turpe paras, nec tu pueri contempseris annos,
Sed peccaturo obsistat tibi filius infans.

Ibidem.

Hospite uenturo cessabit nemo tuorum:

Verre pauimentum, nilidas ostende columnas,

Arida cum tota descendat aranea tela.

Hic

ILLVSTRIVM POETARVM

Hic lauet argentum, uasa aspera tergeat alter,
 Vox domini fremit instantis, uirgamq; tenentis.
 Ergo miser trepidas ne stercore scæda canino
 Atria displiceant oculis uenientis amici,
 Ne perfusa luto sit porticus, & tamen uno
 Semodio scobis hæc emendet seruuulus unus.
 Illud non agitas, ut sanctam filius omni
 Aspiciat sine labe donum, uitioq; carentem.

Parentes mali nullã libertatem, ac frontem
 obiurgandi liberos habent.

Iuue. saty. 14.

Nam si quid dignum censoris fecerit ira.
 Quandoquidem similem tibi se, non corpore tantum
 Nec uultu dederit, morum quoq; filius, & cum
 Omnia deterius tua per uestigia peccet,
 Corripies nimirum, & castigabis acerbo
 Clamore, & post hæc tabulas mutare parabis
 Vnde tibi frontem, libertatemq; parentis,
 Cum facias peiora senex uacuumq; cerebro
 Iam pridem caput hoc uentosa cucurbita quarat.

Parentes cupidi filios auariciam uelint,
 nolint sectari docent.

Iuuenalis satyra. 14.

Sponte tamen iuuenes imitantur cætera, solam
 Inuiti quoq; auariciam exercere iubentur.
 Fallit enim uitium specie uirtutis & umbra.
 Cum sit triste habitu, uultuq; & uesce seuerum,
 Nec dubie tanquam frugi laudatur auarus.

Tanquam

FLORES.

214.

Tanquam parcus homo, & rerum tutela suarum,
 Certa magis, quam si fortunas seruet easdem
 Hesperidum serpens, aut Ponticus.

Parentes mali peiores habent filios, si ad auariciam
 ac reliqua uitia enutriti sint, & illi tandem
 in ipsos insurgunt, idq; iusto
 Dei iudicio.

Iuuenia satyra. 14.

Nam quisquis magni census præcepit amorem,
 Et leuo monitu pueros producit auaros,
 Et qui per fraudes patrimonia conduplicare
 Dat libertatem, & totas effundit habenas
 Curriculo, quem si reuoces subsistere nescit
 Et te contempto rapitur, metisq; relictis.
 Nemo satis credit tantum delinquere, quantum
 Permittas, adeo indulgent sibi latius ipsi.
 Ergo ignem, cuius scintillas ipse dedisti.
 Flagrantem late, & rapientem cuncta uidebis.
 Nec tibi parceret misero: trepidumq; magistrum
 In cauea magno fremitu leo tollet alumnus.

Parentes boni, si filios castigare uelint tum
 matres ut plurimum, illis auxilio sunt.

Terent. in Heaut.

Matres omnes filijs

In peccato adiutrices, & auxilio in paterna iniuria
 Solent esse.

Parentibus aliquid furripere æquitas
 pietasq; prohibet
 Pla. in Pseudulo.

Egon? patri furripere possum quicquam canto seni
 Atq; adeo si facere possem, pietas prohibet.

DD

Parentes

ILLVSTRIVM POETARVM

Parentes qui factis aut dictis fallere assuevit,
is & alios tandem faller. igitur liberi
in bonum assuefaciendi sūt.

Terentius in Adelp̄h.

Ea ne me celet consuefeci filium.

Nam qui mentiri, aut fallere insueuerit patrem, aut
Audebit, tanto magis audebit ceteros.

Parentes probos esse oportet, liberos pro
biores habere cupientes.

Plaut. in Pseudu.

Probum patrem esse oportet,

Qui gnatum suum esse probicrem, quàm ipsus fuerit,
postulet.

Parentibus obediendum est in bonis, nam
tunc illis aduersari absque sce
lere filij non possunt

Plaut. in Stich̄o.

Gratiam à patre si petimus, spero ab eo impetrasse,
aduersari sine dedecore,

Et scelere summo haud possumus.

Parentes de liberorum absentia vsque adeo non
debent tristari, vt illi id sentiant, alias
vtriq; parti male cedit.

Terent in Heaut.

Aut ego profecto

Ingénio egregie ad noscram natus sum, aut illud falsum
est,

Quod vulgo audio dici: Dicm adimere ægritudinem
hominibus.

Nam mihi quidem quotidie augetur magis de filio
ægritudo.

Et

FLORES.

213

Et quanto diutius abest, magis cupio, tato & magis de
sidero.

Chr. Pessimè istuc in te atq; in illum consulis
Si te tam leni, & uicto animo esse ostenderit
Nam si semel tuum animum intellexerit ille,
Prius perditurum te tuam uitam, & prius
Pecuniam omnem, quàm abs te emittas filium, hui
Quantam fenestram ad nequitiam patefeceris,
Tibi autem porro ut non sit suaue uiuere.
Nam deteriores omnes sumus licentia.
Quodcumq; inciderit in mentem uolet,
Neq; id putabit, pyrauum an rectum sit, quod petet.
Turrem perire, & illum non poteris pati.
Dare denegabis? ibit ad illum ilico,
Quem maxime apud te ualere sentiet:
Abiturum se abs te esse ilico minabitur.

Parentes velint nolint liberos a natura
tracti diligunt.

Seneca in Hippo.

O nimium potens

Quanto parentes sanguinis uinculo tenes
Naturas quàm te colimus in uiti quoq;
Occidere uolui noxium, amissum fleo.

Parentum est iugiter monere liberos vt se colant
& a maiorum con sortio se homi
num segregent

Plaut. in Trinum.

Feceris par tuis ceteris factis, patrem
Tuū si percoles: per pietatem nolo ego cum improbis
te uiris.

DD ij

Gnate

ILLVSTRIVM POETARVM

Gnate mi, neq; in uia, neq; in foro ullum sermonem
exequi.

DE PARSIMONIA, SIVE

Conservatione rerum.

Parta tueri non minor est virtus, imo
maior, quam noua acquirere.

Ouid. lib. 2. de arte Amandi.

Non minor est uirtus, quam quærere, parta tueri.

Casus inest illis, hic erit artis opus.

Claudian. lib. 2. in Stili. laud.

Plus est seruasse repertum,

Quam quæsisse decus.

Non potest a Deo maior homini copia dari,
quam ut recte ac parce frui possit
is, quæ possidet.

Horat. lib. 1. Epist. ad Iccium.

Fructibus Agrippæ Siculis, quos colligis Iccî

Si recte frueris, non est ut copia maior

Ab Ioue donari possit tibi tolle querelas.

Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.

DE PARVO ET MODICO.

Paruo & modico bene, imo melius uiuitur ab
illo, præsertim qui suo contentus est, &
nihil amplius oprat.

Horat. Oda. 19. lib. 2.

Viuitur paruo bene, cui paternū

Splendet in mensa tenui salinum,

Nec leues somnos timor, aut cupido

Sordidus aufert.

Idem

FLORES.

212

Idem Oda. 23. lib. 3

Campestres melius Scythæ,

Quorum plaustra uagas rite trahunt domos:

Viuent, & rigidi Gethæ,

Immetata quibus iugera liberæ

Fruges, & Cererem serunt.

Nec cultura placet longior annua

Defunctumq; laboribus

Aequali recreat sorte uicarius.

Idem satyra. 2. lib. 2.

Ieiunus raro stomachus uulgaria temnit.

Lucanus lib. 5. bel. ciui.

Ouit ætuta facultas

Pauperis, angustiq; lares ò munera nondum

Intellecta deùm, quibus hoc contingere templis,

Aut nuris potuit, nullo trepidante tumultu

Cæsareâ pulsante manu?

Seneca in Herc. furente.

Alium multis gloria terris

Tradat, & omneis fama per urbes

Garrula laudet, cæloq; parem

Tollat, & astris.

Alius curru sublimis eat

M. mea tellus late secreto

Tutoq; tegat.

Venit ad pigros cana senectus

Humiliq; loco, sed certa, sedet

Sordida parue fortuna domus.

Alte uirtus animum a cadit.

DD ij Tibullus

ILLVSTRIVM POETARVM

Tibullus elegia. i. lib. i.
 Diuitias alius fuluo sibi congerat auro,
 Et teneat culti lugera magna soli,
 Quem labor assiduus uicino terreat hoste,
 Marlia cui somnos classica pulsa fugent.
 Me mea paupertas uitæ traducat incerti,
 Dum meus assiduo luceat igne focus.

Paruo uti qui nescit in æternum. i. dum
 uiuit, ceruus est.

Horat. lib. i. Epist. ad Fuscum.

Ceruus, equum, pugna melior communibus herbis
 Pellebat, donec minor in certamine longo
 Implorauit opes hominis, frenumq; recepit.
 Sed postquam uictor uiolens discessit ab hoste,
 Non equitem dorso, non frenum depulit ore.
 Sic qui pauperiem uertus, potiore metallis
 Libertate caret, dominum uehet improbus, atq;
 Seruiet æternum qui paruo nesciet uti.
 Cui non, conueniet sua res, ut calceus olim
 Si pede maior erit, subuertet, si minor, uret.
 Letus sorte tua uiues sapienter Aristi.

DE PASSIONE.

Quod durum fuit pati, meminisse dulce est.
 Seneca in Herc. fu.

Quod fuit durum pati,
 Meminisse dulce est.

Horat.

Gaudent ubi uertice raso

Garrula

FLORES.

125

Garrula securi narrare pericula nautæ.
 Vergilius
 Forsan et hæc olim meminisse iuuabit.

DE PATIENTIA.

Patiens is est, aduersa æquanimiter qui sustinet.
 Seneca in Hercule Oeteo.

Patiens, quisquis nouit famulum,
 Regemq; pati, pepulit uires,
 Vultusq; suos uariare potest:
 Pondusq; malum casus animo
 Qui tulit æquo.

Patienti quæ facilia sint.

Ouidius lib. 2. de reme. amo.

Posse pati, facile est, tibi ni patientia desit
 Proimus ex facili gaudia ferre licet.

Patientia duris in rebus gaudet.

Luca. lib. 9. bel. ciui.

Gaudet patientia duris.

Letius est quoties magno sibi constat honestum.

Sil. Ita. lib. 6. bel. Pun.

Absiste ò iuuenis lachrymis patientia cunctos
 Hos superat casus longo reuiuifescet in æuo
 Gloria, dum cæli sedem, terrasq; tenebit
 Casta fides, dum uirtutis uenerabile nomen
 Viuet, eritq; dies tua quò dux inclite fata
 Audire horrebunt, à te calcata minores.

Patientia leue fit, quicquid corrigere est nefas.

DD iij

Horat

ILLVSTRIVM POETARVM

Hora. Oda. 24. lib. 1.

Durum, sed leuius sit patientia
Quicquid corrigere est nefas.

DE PATRIA.

Patrie amor immensus est.

Quidius lib. 1. de Ponto.

Rursus, amor patrie ratione ualentior omni.

Quod tua fecerunt scripta retexit opus.

Ibidem.

Nescio qua natale solum dulcedine cunctos

Ducit, et immemores non sinit esse sui.

Quid melius Rhomas? Scythico quid frigore peius?

Huc tamen ex illa Barbarus urbe fugit.

Cum bene sint clausae cauea Pandione natae

Nititur in syluis quaeque redire suas.

Assuetos tauri saltus, assueta leones

(Nec feritas illos impedit) antra petunt.

Ob patriae liberationem Romani plerique non solum or-

namenta quaeque in commune proponebant,

sed et v. tam expenderunt.

Silius Ita. lib. 12. bel. pu.

Sed enim non foemina cessit

Mente aequare uiros, et laudis poscere partem.

Omnis praese portans capitisque manusque

Antiquum decus, ac direpta monilia collo

Certatim matrona ruit belloque ministrant.

Ibidem.

In median certamine magno

Priuae cumulantur opes, nudare penates,

Ac

FLORES.

218

Ac nihil arcanos uita melioris ad usus

Se posuisse iuuat, coit et sine nomine uulgus.

Corpore sic toto ac membris Roma omnibus usa.

Exangues rursus tollebat ad aethera uultus.

Idem lib. 9. de Scaeuola.

Stabat cum primis mediae certamina pugnae

Aspera semper amans, et par cuiusque periclo

Scaeuola, nec tanta uitam iam strage uolebat,

Sed dignum proauo letum, et sub nomine mortem.

Is postquam frangi res, atque augecere uidit

Exitum, breuis hoc uita quodcumque relictum

Extendamus ait.

Patrie omnia debemus, ut Fabius

ad filium inquit.

Silius Italicus lib. 8. bel. pu.

Iamque hoc ne dubites longae uita parentis

Accipe, et aeterno fixum sub pectore serua,

Succensere nefas patriae, nec foedior ulla

Culpa, sub extremas fertur mortalibus umbras.

Sic docuere senes.

Ob patriae amorem dulce ac deco-

rum est mori.

Hora. Oda. 2. lib. 2.

Dulce, et decorum est pro patria mori.

Exulare fatius est, quam in patriam atque

affines irrumperere.

Seneca in Theba.

Melius exilium est tibi,

quam rediuisi te crimine alieno exulas,

Tuo redibis?

Patria

ILLVSTRIVM POETARVM

Patriæ parens Cicero à Romanis appellatus
ob patriæ liberationem.

Iuue. saty. 8.

Roma patrem patriæ Ciceronem libera dixit.
Malo patertibi sit Therfites, dummodo tu sis
Acacidæ similis Vulcani aq; arma capeffas,
Quam te Therfitæ similem producat Achilles.

DE PAVPERTATE.

Paupertas æquanimiter toleranda est, nam sic
facientes reddunt ipsam leuem.

Ouid. lib. 8. Metamor.

Sed pia Baucis anus pariliq; etate Philemon
Illa sunt annis iuncti iuuenilibus, illa
Consenuere casa paupertatemq; ferendo
Effecere leuem, nec iniqua mente ferendam.

Paupertas ingeniosum hominem atq; virtute
præditum sapissime facit.

Hora lib. 2. Epist. ad Flor.

Et laris ex fundi paupertas impulit audax
Vt uersus facerem.

Plau. in Stichio.

Nam illa omnes artes perdocet, ubi quem attingit.
Paupertas luxuriosum amorem vnde pascat non
habet, at tamen hoc tanti non est, ut ideo
pauper quis esse velit.

Ouidius lib. 2. de remed. amor.

Non habet unde suum paupertas pascat amorem,
Non tamen hoc tanti est, pauper ut esse uelis.

Paupertas pari multa cogit incommoda.

Marti. lib. II. Epigram.

O quam

FLORES.

277

O quantum cogit egestas.

Paupertas ridiculos homines reddit

Iuue. saty. 3.

Nil habet infelix paupertas durius in se,

Quam quod ridiculos homines facit.

Plaut. in Stichio.

Iâ à pauxillo puero ridiculus fui, eò quia paupertas

Fecit ridiculus forem.

Paupertas solum beate approbat viuere, quia in maxia
ma tranquillitate sita est, si æquanimiter to-

leretur, diuitiæ uero e contra.

Seneca in Thyeste.

Stet quicumq; uolet potens

Aulæ culmine lubrico,

Me dulcis satur et quies

Obscuro positus loco,

Leni perfruar ocio,

Nullis nota Quiritibus.

Aetas per tacitum fluat.

Sic cum transferint mei

Nullo cum strepitu dies,

Plebeius moriar senex.

ibidem.

Dum excelsus steti

Nunquam pauere destiti, atq; ipsum mei

Ferrum timere lateris o quantum bonum est

Obstare nulli, carpere securas dapes.

Humi iacentem scelera non intrant casam,

Idem in Hippolyto.

Quanti casus humana rotant

Minor

Minor in paruis fortuna furit,
 Leuiusq; ferit leuiores Deus.
 Seruat placidos obscura quies
 Præbetq; fomnos casa securos.
 Admota æthereis culmina sedibus
 Duros excipiunt notos
 Insani boreæ minas,
 Imbriferumq; chorum.
 Raros patitur summis ictus
 Humida uallis.
 Tremuit telo Iouis altisoni
 Caucasus in gens, Phrygiumq; nemus
 Matris Cybeles, metuens coelo.
 Iuppiter alto uicina petit.
 Non capit unquam magnos motus
 Humilis tecti plebeia domus
 Circa regna tonat.
 Idem in Octauia.
 Bene paupertas
 Humili tecto contacta latet.
 Quatiunt alta sæpe præcellæ,
 Aut euertit fortuna domos.
 Titus Calphurnius ecloga. 4.
 Vellit nam sæpius aurem.
 Inuida paupertas, & dicit uilia cura.
 Sta. lib. 3. Syluar.
 Pax secura locis, & desidis oçia uitæ,
 Et nunquam turbata quies, fomniq; peracti.
 Nulla foro rabies, aut strictæ iurgia legis.

MORVM

Morum iura uiris solum, & sine fascibus æquum.
 Paupertatem sustinere impotens ad
 pericula se exponit.
 Hora. lib. 1. Oda. 1.
 Lustantem Icaris fluctibus Aphricum
 Mercator metuens, ocium & oppidi
 Laudat rura sui, mox reficit rates
 Quassis, indoçilis pauperiem pati.
 Paupertas excusat.
 Petronius Arbitr.
 Quisquis incps peccat, numor est reus.
 Pauper felicitatem suam haud cognoscit,
 nisi felices videat cadere.
 Seneca in Hercule Oeteo.
 Nec sibi felix pauper habetur,
 Nisi felices cecidisse uidet.
 Paupere nihil sperius intractabiliusq; est, si
 diuitias & dignitates assequatur.
 Claudianus lib. 1. in Eutrop.
 Asperius nihil est humili cum surgit in altum.
 Cuncta ferit, dum cuncta timet, desuit in omnes
 Ut se posse putent: nec belua tetrior ulla est
 Quam serui rabies in libera colla furentis.
 Agnoscit gemitus, & pœnæ parcere nescit
 Quam subijt: dominiq; memor, quem uerberat, odit.
 Pauper negligitur atq; contemnitur.
 Ouidius lib. 1. Fastorum.
 In precio precium nunc est, dat census honores,
 Censu amicitias, pauper ubiq; iacet.
 Terentius in Phor.
 Quia egens relicta est misera, ignoratur parens,
 Negligi-

ILLVSTRIVM POETARVM
Negligitur ipsa: unde auaricia quid faciat.

Titus Calphurnius Ecloga. 7.

O utinam nobis non rustica uestis inesset
Vidissem propius mea numina, sed mihi sordes,
Nudaq; paupertas, & adunco sibula morsu
Obfuerant.

Pauper timore vacat etiam inter sceleratos situs
Iuuenia. saty. 10.

Pauca licet portes argenti uascula puri
Nocte iter ingressus, gladium contumq; timebis
Et mota ad lunam trepidabis arundinis umbras.
Cantabit uacuus coram latrone uiator.

Pauper vilis & plebeius à vulgo reputatur,
etiam si quæq; animi bona possideat.
Horatius lib. 2. satyra. 5.

Et genus & uirtus nisi cum re uilior alga est
Idem lib. 1. Episto.

Si quadringentis sexseptem millia desint
Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesq;
Plebs eris.

Pauperes ad virtutes haud facile emergunt.
Iuuenia. saty. 3.

Haud facile emergunt, quorum uirtutibus obstat
Res angusta domi.

Pauperes inertes miserrime uiuunt.
Plautus in Rudente.

Omnibus modis qui pauperes sunt homines miseri
uiuunt,

Praesertim quibus nec quaestus est, nec didicere artem
ullam.

Pat

FLORES.

219

Pauperes infames sunt.

Ausonius in Cleoboli sententia.

Turpis sepe datur fama minoribus,

Pauperes suspiciosi maxime sunt,
atq; se negligi credunt.

Terentius in Adel.

Omnes, quibus res sunt minus secundæ, magis sunt
nescio quo modo

Suspiciosi, ad contumeliam omnia accipiunt magis,
Propter suam impotentiam se semper credunt negligi.

DE PECCATO.

Ob peccata Deus per aquam diluuii uiuentia interemit
omnia, dempto Deucalione cum Pyrrha coniuge sua,
quod moraliter de Noe intelligi potest.

Ouidius lib. 1. Metamor.

Pœna placet diuersa, genus mortale sub undis

Perdere, & ex omni nimbo demittere coelo.

Ipsa tridente suo terram percussit, at illa

Intremuit, motuq; uias patefecit aquarum

Expatiat aruunt per apertos flumina campos,

Cumq; satis arbusta simul, pecudesq; uirosq;

Tecta q; cumq; suis rapiunt penetralia sacris,

Si qua domus mansit, potuitq; resistere tanto

Indiecta malo, culmen tamen altior huius

Vnda tegit, pressæq; latent sub gurgite turres.

Iamq; mare & tellus nullum discrimen habebant.

Omnia pontus erat, deerant quoq; littora ponto.

Mons ibi uerticibus petiit arduus astra duobus

Nomine

ILLVSTRIVM POETARVM

Nomine Parnasus, superatq; cacumine nubes
 Hic ubi Deucalion (Nam cætera texerat æquor)
 Cum consorte tori parua rate uectus adhæsit
 Non illo melior quisquam, nec amentior æqui
 Vir fuit, aut illa reuerentior ulla deorum.
 Iuppiter ut liquidis stagnare paludibus orbem
 Et superesse uirum de tot modo milibus unum,
 Et superesse uidet de tot modo milibus unam,
 Innocuos ambos, cultores numinis ambos
 Nubila dissecit, nimbisq; aquilone remectis,
 Et cælo terras ostendit, & athera terris.
 Peccatū corrigens propriū quod sua interest facit.
 Terentius in Adelpis.
 Ego in hac re nihil reperio quam obrem laudarer tanto
 pere Hægio.
 Meum officium facio, quod peccatum à nobis ortum
 est, corrigo.
 Peccatum celatum maius malū esse creditur.
 Mart. lib. 3. Epigram.
 Quod tegitur, maius creditur esse malum.
 Peccatum magnum occultum esse non potest.
 Seneca in Hippoly.
 Tutum esse facinus credis, & uacuum metu
 Erras.
 Peccatum tanto maius est, quanto
 peccans dignior est.
 Iuuenalis satyra. 8.
 Omne animi uitium tanto conspectius in se
 Crimen habet, quanto maior qui peccat habetur.
 Peccatum non nisi voluntarium sit.

Seneca

FLORES

220

Seneca in Hercu. Oeteo.
 Haud est nocens, quicumq; non sponte est nocens.
 Idem in Hippo.
 Recipe iam sensus hera
 Quid te ipsam laceras, aspectum omnium fugis?
 Mens impudicam facere, non casus solet.
 Peccatum semel qui vicerit haud gloriatur quia absq;
 peccati non remansit fomite, ex quo
 quantum in se est pecca
 bit facillime.
 Persius satyra. 5.
 Nec tu cum obstiteris semel, instantiq; negaris
 Parere imperio, rumpi iam uincula dicas.
 Nam luctata canis nodum abripit, ast tamen illi
 Cum fugit à collo trahitur pars longa cathenæ.
 Peccatum nouum sepius supplicium habet
 Ouid. lib. 2. de Trist.
 Nos quoq; iam pridem scripto peccauimus isto.
 Supplicium patitur non noua culpa nouum.
 Peccati cognitio uilis est sum opere.
 nam poenam minuit,
 Ouid lib. 2. de sine lit.
 Aequo animo poenam, qui meruere, ferunt.
 Peccati confessio misericordiam impetrat,
 Ouid lib. 10. Metamor.
 Numen confessis aliquod patet.
 Ibidem lib. 11.
 Mite deum numen Bacchus, peccasse fatentem
 Restituit, factiq; fide data munera soluit.
 Peccati dolor veniam impetrat
 Ouid lib. 1. de Ponto.

EE

Sepe

ILLVSTRIVM POETARVM

Sæpe leuant poenas, ereptaq; lumina reddunt,
Cum bene peccati poenituisse uident.

Quem peccasse poenitet fere innocens est.
Seneca in Aganem.

Quem poenitet peccasse penè est innocens.
Peccati gloria nulla petenda est.

Ouid. lib. 2. de re. amo.

Gloria peccati nulla petenda tui est.
Peccati nocumenta, quæ intelliguntur
per mutationes sociorum Vlyssis,
Boetius metro. 4. lib. 3

Vela Nariij ducis
Et uagas pelago rates
Eurus appulit insula
Pulchra qua residens dea
Solis edita semine,
Miscet hospitibus nouis
Tacta carmine pocula.
Quos ut in uarios modos
Vertit herbipotens manus
Hunc apri facies tegit.
Ille marmaricus leo
Dente crescit et unguibus.
Hic lupis nuper additus
Flere dum parat, ululat.
Ille tigris ut indica
Tecta mitis obambulat,
Sed licet uarijs malis
Numen Archadis alitis
Obsitum miserans ducem

Peste

FLORES

228

Peste soluerat hospitibus.
Iam tamen mala remiges
Ore pocula traxerant.
Iam suæ cerealia
Glande pabula uerterant
Et nihil manet integrum
Voce corpore perditis.
Sola mens stabilis super
Monstra quæ patitur, gemit.
O leuem nimium manum,
Nec potentia gramina,
Membra quæ ualeant licet,
Corda uertere non ualent.
Intus est hominum uigor
Arce conditus abdit.
Hæc uenena potentius
Detrahunt hominem sibi,
Dira quæ penitus meant,
Nec nocentia corpori
Mentis uulnere seuiunt.

Peccati uenæ imploratio humillima.

Ouid. lib. 11. Metamor.

Ad cælumq; manus, et splendida brachia tollens,
Da ueniam Lenæ pater, peccauimus, inquit.
Sed miserere precor speciosoq; eripe damno.

Plaut in Asinaria.

Fateor me peccauisse, et me culpam commertitū scio,
Id adeo te oratū aduenio, ut æquo animo ignoscas mihi
Peccato obstare, primum est in homine bonum
secundum, nosse peccati modum,

EE ij Seneca

ILLVSTRIVM POETARVM

Seneca in Hippo.

Obstare primum est, uelle nec labi uia,
Pudor est secundus, nosse peccandi modum.
Peccata aequalia non sunt, ut Stoici posuere,

Horat. lib. 1. Saty. 3.

Quis paria esse ferè placuit peccata, laborant.
Cum uentum ad uerum est se. sus, moresq; repugnant,
Est ipsa utilitas iusti: propè mater, & equi.

Ibidem,

Nec uincet ratio hoc, tantundem ut peccet, idemq;
Qui teneros caules alieni fregerit horti,
Et qui nocturnus sacra diuim legerit.

Peccata ut diuersa sunt, sic & poena
diuersa esse debet

Horat. lib. 1. satyra. 3.

Demq;, quatinus excidi penitus uitium iræ,
Cætera item nequeunt stultus hærentia cur non
Ponderibus, modulisq; suis ratio utitur? ac res
Ut quæq; est, ita supplicij delicta coerces?

Ibidem.

Adsit

Regula peccatis, quæ poenas irroget æquas.
Nec scutica dignum horribili sectere flagello.

Peccata in principio refecanda sunt,

Iuuenalis satyra 1.

Tecum prius ergo uoluta

Hæc anime ante tubas, galeatum sero duelli
Poenitet.

Idem satyra. 8.

Defensor

FLORES.

212

Defensor culpæ dicet mihi, fecimus et nos
Hæc iuuenes esto, desisti nempe, nec ultra
Fouisti errorem breue sit quod turpiter audes.
Quædam cum prima refecentur crimina barba.

Persius satyra. 3.

Helleborum frustra, cum iam cutis ægratumebit,
Poscentes uideas uementi occurrere morbo.

Seneca in Aganem.

Capienda rebus in malis præceps uia est.

Silius Italicus lib. 1. bel. Pun.

Ocyus ite uiri, et nascentem extinguite flammam,
Ne seræ redeant post aucta pericula curæ.

Stat. lib. 5. Syluar.

Mortalia quisquis

Pectora sero uidet, nec primo in limine sistit
Conatus scelerum, atq; animos infanda parantes,
Excitat illa die seuo.

Claudia. 2. in Eutro. lib.

Mygdonij cineres et si quid restat Aëoi,
Quod pereat regni, certe non augure falso
Prodigij patuere minæ, frustra q; præacto
Vulnere monstri ferè præsagia discitis anni.
Cautior ante tamen uiolentum nauita corum
Prospicit, et tumidæ subducit uela procellæ.
Quid iuuat errores merfa iam puppe fateri?

Peccata perperranda non sunt, quia & si homi-
nes latent, tamen deo, qui cuncta
uidet, aperta sunt.

EE iij Seneca

Seneca in Hippolyto.

Credamus tamen

Astu doloq; te gere nos tantum nefas,
 Quid ille rebus lumen infundens suum
 Matris parens? quid ille qui mundum quatit
 Vibrans corusca fulmen æthereum manu
 Sator deorum? Credis hoc posse effici
 Inter uidentes omnia, ut lateas?

Auson. in Thal. sent.

Turpe quid ausurus te, sine teste, time.
 peccata omnia in hac vira purgabantur aqua & exilia
 secundum quorundam opinionem, quæ ab
 Ouid. digna taxatur castigatione.

Ouid., lib. 2. Fasto.

Omne nefas, omnemq; mali purgamine causam
 Credebant nostri tollere posse senes.
 Græcia principium moris fuit illa nocentes
 Impia lustratos ponere facta putat.
 A Etoriden Peleus, ipsum quoq; Pelea Phoci
 Cede, per Aemonias soluit acastus aquas.
 Vectam frenatis per mane draconibus Aegeus
 Credulus immerita Phasida fouit ope.
 Ah nimium faciles, qui tristia crimina cædis
 Flumineæ tolli posse putatis aqua.
 peccator felix non potest esse diu.
 Ausonius in Cleoboli sent.

Felix criminibus non erit diu.

Peccator rubore eiecto semel de atrita fronte, licet
 assidue a conscientia stimuletur, non erit
 tamen vno contentus crimine.

Luuenalis

Iuue. saty. 13.

Nam quis

Peccandi finem posuit sibi, quando recepit
 Eiectum semel attrita de fronte ruborem?
 Quis nam hominum est, quem tu contentum uideris uno
 Flagitio?

Peccator assidue timet, etiam deifalmen.

Ouid. lib. 2. de sine it.

Multa miser in meo, quia feci multa proteruè,
 Exempliq; metu torquor ipse mei.

Lucre. lib. 3. de natu. rer.

At mens sibi conscia facti

Præmetuens adhibet stimulos, terretq; flagellis.
 Nec uidet interea qui terminus esse malorum
 Possit, nec qui sit pœnarum deniq; funis.
 Atq; eadē metuit magis, hæc ne in morte grauescât.
 Hic Acherusia fit stultorum deniq; uita.

Sta. lib. 2. Theba.

O cæca nocentum

Consilia, ô semper timidum scelus.

Iuue. saty. 11.

Nocte breuem si forte indulsit cura soporem,
 Et toto uersata thoro iam membra quiescunt,
 Continuo templum, & uiolati numinis aras,
 Et quod præcipuis mentem sudoribus urget,
 Te uidet in somnis, tua sacra, & maior imago
 Humana, turbat pauidum cogitq; fateri,
 Hi sunt qui trepidant, & ad omnia fulgura pallent
 Cum tonat exanimis, primo quoq; murmure cæli,

DD iij

No.

ILLVSTRIVM POETARVM

Non quasi fortuitu, nec uentorum rabie, sed
Iratu cadat interuas, & undicet ignis.
Illa nihil nocuit, cura grauiore timetur
Proxima tempestas, uelut hoc dilata sereno.

Peccator ueretur ne quando etiam post multum
tempus deprehendatur.

Plau. in Trucu.

Pertimui postquam

Vna cura cor meum mouit, modo timeo, ne mea male
facta antiqua

Nunc senex inueniat omnia.

Peccatores dolorem, aut febre, aut aliud aliquod ma-
lum dum in se esse sentiunt, hoc ob sua
peccata prouenisse credunt.

Iuuen. saty. 13.

Præterea lateris uigili cum febre dolorem
Si cœpere pati, missum ad sua corpora morbum
In festo credunt à numine saxa deorum
Hæc, & tela putant, pecudem spondere sacello
Balanem, & laribus cristam promittere galli
Non audent, quid enim sperare nocentibus ægris
Concessum: uel quæ non dignior hostia, uita?

Peccatores obstinati deum malorum punitorem negant,
quem tamen esse fateri necesse est dum
puniuntur.

Iuuen. saty. 13.

Si curant igitur cunctos punire nocentes

Quando ad me ueniet?

Ibidem.

Tandemq; fatebere letus

Nec

FLORES.

224

Nec surdum, nec Tyresiam quenq; esse deorum.

Improbi in hoc seculo laudantur atq; extollun-
tur, probi uero econtra.

Ouidius Epistola. 14.

Mittit Hypermestra de tot modo fratribus uni,

Ceterum nuptiarum crimine turba iacet.

Clausula domo teneor, grauibuscq; coercita uinclis.

Est mihi supplicij causa, fuisse piam

Quod manus extimuit iugulo dimittere ferrum,

Sum rea: laudarer, si scelus ausa forem.

Seneca in Hippo.

Tristis uirtus peruersa tulit

Præmia recti, castos sequitur

Mala paupertas, uitiq; potens

Regnat adulter.

Teren. in Phor.

His nunc præmium est, qui recta praua faciunt. Ge.

Verissime.

Peccatores extolluntur sæpissime, ut in
posterum grauisime puniantur.

Claudia. lib. 1. in Ruffi.

Abstulit hunc tandem Ruffum pœna tumultum,

Absoluitq; deos, iam non ad culmina rerum

Iniustos creuisse queror: tolluntur in altum

Ut lapsu maiore ruant.

Peccatores etiam in hac uita puniuntur quandoq;

Hora. Oda. 2. lib 3.

Raro ante cedentem scelestum

Deferuit pede pœna claudo.

Peccā

ILLVSTRIVM POETARVM

Peccandi voluntas, quæ pro factis
habetur, sæpe punitur.

Iuuenæ. satyra. 13.

Spartano cuidam respondit Pythia uates
Haud impunitum quondam fore, quod dubitaret
Depositum retinere, & fraudem iure tueri
Iurando, quærebat enim quæ numinis esset
Mens, & an hoc illi facinus suaderet Apollo.
Reddidit ergo metu, non moribus, & tamen omnia
Vocem adyti dignam templo, ueramq; probauit.
Extinctus tota pariter cum prole, domoq;
Et quamuis longa deductis gente propinquis
Hæc patitur pœnas peccandi sola uoluntas.
Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum
Facti crimen habet.

Peccatores maximi leuiter punien-
di non sunt.

Seneca in Hercule fur.

Pectoratantis obsessa malis
Non sunt ictu ferienda leui.

Peccatores omnes sumus.

Terentius in Hecyra.

Mulier fecit, mirandum ne id est: Censens te posse
Vllam reperire mulierem quæ careat culpa?
An quia non delinquent uiri?

Peccatores defendendi non sunt.

Hora, lib. 1. Epist. ad Lol.

Fallimur & quondam non dignum tradimus, ergo
Quem sua culpa premit deceptus omittite tueri.
Peccatorum reprehensio seuera.

Hora.

FLORES.

225

Hora. satyra. 3. lib. 2.

Quisquis

Ambitione mala, aut ingenti pallet amore,
Quisquis luxuria, tristisue superstitione,
Aut alio mentis morbo callet, huc propius me,
Dum doceo insanire omnes, uos ordine adite
Danda est hellebori multo pars maxima auaris.

Nullus est quem non pudeat peccasse, &
qui se non purgare nitatur.

Plautus in Asinaria.

Qui homo culpam admisit in se, nullus est tam parui precij

Quin pudeat, quin purget sese.

Peccantem qui non uetat, cum possit,
iubet peccare.

Seneca in Troade,

Qui non uetat peccare cum possit, iubet.

DE POENA.

De pœna inferni superius tit. de Inferno
ad longum dictum est.

Pœna inferenda est secundum peccati
exigentiam.

Hora. saty. 3. lib. 1.

Adsit

Regula peccatis, quæ pœnas irroget æquas.
Nec scutica dignum horribili sectere flagello
Pœna iusta equanimiter est toleranda,
nam iniusta difficillime toleratur.

Quidius Epist. 5.

Leniter ex merito quicquid patiare, ferendum est.

Quæ uenit indigne pœna, dolenda uenit.

Pœna

ILLVSTRIVM POETARVM

Pœna qui fruitur ferus esse dicitur.

Claud. in consu. Manlij.

Qui fruitur pœna ferus est, legumq; uidetur
Vindictam præstare sibi cum uiscera felle
Canduerim, ardet stimulis, ferturq; nocendi
Prodigus, ignarus causa.

Pœna maxima nobili viro est in seruitutem cadere.

Seneca in Troade.

Si pœna petitur, quæ peti grauior potest?
Famulare collo nobili subeat iugum.

DE POENITENTIA.

Pœnitens vere scelerum ac vitiorum
alimenta eradicare debet.

Hora. Oda. 24. lib. 3.

Scelerum si bene pœnitet

Eradenda cupidinis

Præui sunt alimenta.

Reliqua de pœnitentia ex tit. de peccato, &
tit. de confessione pete.

DE PERFIDIA.

Perfidia seu infidelitatis reprehensio,
atq; expressio vehemens.

Ouidius lib. 1. de Trist.

Illud amicitia sanctum & uenerabile nomen,

Nunc tibi pro uili, sub pedibusq; iacet.

Idem lib. 5. de Trist.

Tu quoq; nostrarum quondam fiducia rerum,

Qui mihi confugium, qui mihi portus eras.

FLORES.

226

Tu quoq; suscepti curam dimittis amici,

Officijq; pium tam cito ponis onus.

Sarcina sum fateor, quam si tu tempore duro

Depositurus eras non subeunda fuit.

Fluctibus in medijs nauem Palinure relinquis.

Ne fuge, neue tua sit minor arte fides.

Nunquid Achilleos inter fera prælia fidi

Deseruit leuitas Antomedontis equos?

Terent. in Adelphis.

Satis diu dedisti uerba nobis, satis adhuc tua nos fru-
strata est fides.

Proper. lib. 3.

Et scelus accepto Thracis Polymnestoris auro

Nutrit in hospitio non Polydore pio.

Ouid. lib. 1. de Tristib.

In caput alta suum labentur ab æquore retro

Flumina, conuersis solq; recurret equis,

Terra ferat stellas, cœlum scindetur aratro.

Vnda dabit flammæ, & dabit ignis aquas,

Omnia naturæ præpostera legibus ibunt.

Parsq; suum mundi nulla tenebit iter.

Omnia iam fient, fieri quæ posse negabam,

Et nihil est de quo non sit habenda fides.

Hæc ego uaticinor, quia sum deceptus ab illo,

Laturum misero quem mihi rebar opem.

DE PERIURIIS.

Periuria vitanda sunt, & ad hoc
exhortatio uilis.

Ouid.

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouidius Epistola. 19.

Vt ualeant, aliæ ferrum patiuntur, & ignes.
Fert alijs tristem succus amarus opem.
Nil opus est istis, tantum periuria uita,
Teq; simul serua, meq; datamq; fidem.
Periuri hac in uita si primo non puniuntur,
tamen impuniti diu non sunt.

Tibul. Eleg. 9. lib. 1.

Ah miser, & si quis primo periuria celat,
Sera tamen tacitis poena uenit pedibus.

Claudianus in Curetium.

In prolem dilata ruunt periuria patris,
Et poenam merito filius ore luit
Et quas fallacis collegit lingua parentis,
Has eadem nati lingua refudit opes.

Iurant intrepide, qui putant omnia sub
fortuna imperio esse.

Iuuen. saty. 13.

Sunt qui in fortuna iam casibus omnia ponant,
Et nullo credant mundum rectore moueri,
Natura uolente uices & lucis, & anni,
Atq; ideo intrepidi quæcumq; altaria tangunt.

DE PERSEVERANTIA

Perseuerandi exhortatio notabilis in bonum,
quia sola perseuerantia brauium accipit.

Plau. in Ruden.

Idcirco moneo ego uos hæc, qui estis boni,
Quiq; etatem agitis cum pietate, & cum fide,
Retinete, porro post est factum, & letemini.

Perfes

FLORES.

227

Perseuerandum est in aduersis atq; obdurandum.

Ouidius lib. 3. de sine tit.

Perfer & obdura, dolor hic tibi proderit olim.
Sæpe tulit se sis succus amarus opem.

DE PETITIONE.

Petitio iusta facilisq; esse debet.

Plaut. in Amph.

Iustam rem & facilem esse oratam à uobis uolo.

Nam iuste à iustis iustus sum orator datus.

Petitiones nostræ secundum dei voluntatem
ordinandæ sunt, de quo uide tit. de
Deo. Deus diligit &c.

Petitiones hominum omnes fere vanæ sunt.

Plau. in Pseudulo.

Stulti haud scimus, frustra q; scimus, cum quod cupien-
ter dari

Petimus nobis, quasi quid in rem sit possimus noscere,

Certa amittimus dum incerta petimus, atq; hinc uenit

In labore atq; dolore ut mors obrepit interim.

Petitionis inhonestæ amica reprehensio.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Ah nimium est quod amice petis, moderatius opta,

Et uoti quæso contrahe uelati.

Petita negare durum est, durius autem
ante petitionem negare.

Martia. lib. 2. Epigram.

Durum est Sexte negare cum rogeris,

Quanto durius antequam rogeris.

Timide petens negare docet.

Seneca in Hippo.

Quis

ILLVSTRIVM POETARVM

Qui timidè rogat,
 Docet negare.
 Petitiò assidua rei unius, redium caufat.
 Ouidius lib. 4. de Ponto.
 Et pudet & metuo, semperq; eademq; precari,
 Ne subcant animo tædia iusta tuo.
 Verum quid faciam? res immoderata cupido est.
 Da ueniam uitio mitis amice meo.
 Perenti cito dans, bis dat.
 Ausonius in Epigram.
 Si bene quid facis, facias cito, nam cito factum,
 Gratum erit, ingratum gratia tarda facit.

DE PHILOSOPHIA.

Philosophia colentibus se prodest, negligentibus vero
 obest. Igitur ad illam confugiendum est,
 idq; Horatiè exemplo.
 Hora. lib. 1. Epist. ad Mecæna.
 Vt nox longa quibus mentitur amica, diesq;
 Longa uidetur opus debentibus, ut piger annus
 Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
 Sic mihi tarda fluunt, ingrataq; tempora, quæ spem,
 Consiliumq; morantur agenti gnauiter, id quod
 Aequè pauperibus prodest, locupletibus atq;
 Aequè neglectum pueris, senibusq; nocebit.
 Restat, ut his ego me ipse regam, solerq; elementis.
 Non possis oculo quantum contendere lynceus,
 Non tamen idcirco contemnas lippus inungi.
 Nec quia desperes inuicti membra Gliconis
 Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.

Philosof

FLORES.

228

Philosophiæ incumbens vitam quietam & tranquillam
 traducere valebit quia philosophiæ studium
 cupiditatum vitiorumq; refrenatio est.
 igitur illi sedulo incumbendū est.

Horat. lib. 1. Epist. ad Mecæ.

Est quoddam prodire tenus, si non datur ultra.
 Feruet auaritia, miseraq; cupidine pectus.
 Sunt uerba & uoces, quibus hunc lenire dolorem
 Possis, & magnam morbi deponere partem,
 Laudis amore tumes, sunt certa piacula, quæ te
 Ter pure lecto poterunt recreare libello.

Iuuenalis satyra. 13.

Plurima felix

Paulatim uitia, atq; errores exiit omneis.

Seneca in Octauia.

Melius latebam, procul ab inuidiæ malis
 Remotus, inter Corsici rupes maris,
 Vbi liber animus, & sui turis mihi
 Semper uacabat studia recolementi mea.

Horat. lib. 1. Epist. ad Mecæ.

Inter cuncta leges, & percunctabere doctos
 Quaratione queas traducere leniter auum
 Persi. saty. 5.

Petite hinc iuuenesq; senesq;

Finem animo certum, miserisq; iatica canis.

Philosophiæ speculatio homini non
 parua consolatio est.

Seneca in Octauia.

O quam iuuabat, quo nihil maius parens
 Natura genuit, operis immensi artifex

FF

Cœlum

ILL VSTRIV M POE TARVM

Coelum intueri solis & currus sacros:
Mundiq; motus, solis alternas uices,
Orbemq; phœbes, astra quem cingunt uaga
Lateq; fulgens ætheris magni decus.

Philosophi a vitas se iuncti fuere, ideo
felicis dicuntur.

Quid. lib. 1. Fasto

Quis uetat & stellas, ut quæq; oriturq; caditq;
Diceret promissi pars fuit illa mei
Felicis animæ, quibus hæc cognoscere primum
Inq; domos superas scandere cura fuit.
Credibile est illos pariter uicijq; iocisq;
Altius humanis exeruisse caput.
Non Venus & uinum sublimia pectora fregit,
Officiuq; fori, militæq; labor,
Nec leuis ambitio, perfusaq; gloria fuco,
Magnarum uic femes sollicitauit opum
Admonere oculis distantia sydera nostris
Ætheraq; ingenio supposuere suo.
Sic petitur cœlum, non ut ferat Ossan Olympus,
Summaq; Pellicus sydera tangat apex.

DE PIETATE.

Pietate vera nulla uis maior esse dicitur.

Seneca in Thyeste.

Nulla uis maior pietate uera est.

Tam spectatæ pietatis Aeneas fuisse perhibetur
ut ille sius per ignem incederet.

Vergil. lib. 2. Aeneid.

Descendo ac ducente deo flammam inter, & hostes
Expeditior

FLORES

219

Expeditior, dant tela locum, flammæq; recedunt.

Ouidius lib. 4. Fasto.

Hinc satus Aeneas pietas spectata per ignes

Sacra, patremq; humeris, altera sacratulus

Ibidem.

An magis hunc morem pietas Aeneas fecit,

Innocuum uicto, cui dedit ignis iter.

Idem lib. 1. de Ponto.

Cum foret Aeneas ceruix subiecta parenti,

Dicitur ipsa uiro flammæ dedisse uiam

Idem. 13. Metamor.

Non tamen euersam Troie cum moenibus esse
Spem quoq; fata sinunt, sacra, & sacra altera patrem
Fert humeris, uenerabile onus, Citharæius heros
De tantis opibus prædam pius eligit illam,
Ascaniumq; suum.

DE PIGRICIA.

Pigri cauent ne eis inuideatur.

Plaut. in Bacchid.

Sibi ne inuideatur ipsi ignaui recte cauent,

Qui piger est, nil est.

Plaut. in Rudente.

Opera

Haud sui parcus mea, nimis homo nihil est qui piger est

Nimisq; id genus odi ego male.

Pigri indies actiones suas elongant, qui haud

exigua, ut digni sunt, castigacione

reprehenduntur

Persius satyra. 5.

FF ij

Cras

ILLVSTRIVM POETARVM

Cras hoc fiet, dem cras fiet: quid, quasi magnum
Nempe diem donas: sed cum lux altera uenit
Iam cras hesternum consumpsimus, ecce aliud cras
Egerit hos annos, & semper paulum erit ultra.
Nam quamuis prope te, quamuis temone sub uno
Vertentem sese frustra sectabere canthum,
Cum rota posterior curras, & in axe secundo.

Marti. lib. 5. Epigram.

Cras te uicturum, cras dicis Posthume semper.
Dic mihi cras istud Posthume quando uenit,
Quam longe cras istud ubi est: aut unde petendum?
Nunquid apud Parthos, Armenosq; latet?
Iam cras istud habet Priami, uel Nestoris annos.
Cras istud quanti dic mihi posset emi
Cras uiues, hodie iam uiuere Posthume serum est.
Ille sapit quisquis Posthume uixit heri.

DE POESI AC POETIS

Poesis picturæ similis esse dicitur.

Horat. in arte Poët.

Vt pictura, poësis erit, quæ si propius stes
Te capiet magis, & quædam si longius abstes.
Hæc amat obscurum, uolet hæc sub luce uideri
Iudicis argutum quæ non formidat acumen.
Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit.
Poëtis pictoribusq; æqua potestas semper fuit.

Horat. in arte Poëtica.

Pictoribus atq; poëtis

Quilibet audendi semper fuit æqua potestas.
Poeta consummatus quandoq; etiam errat,

Horatius

FLORES.

230

Horat. in arte Poëtica.

Sunt delicta tamen, quibus ignouisse uelimus.
Nam neq; chorda sonare reddidit quæ uult manus, & mæs,
Poscentiq; grauem persape remittit acutum.
Nec semper feriet quodcūq; minabitur arcus.

Quandoq; bonus dormitat Homerus.

Poeta delectare aut prodesse debet, uel ambo simul
perficere, nam sic faciens omnem
fauorem obtinebit.

Horat. in arte poëtica.

Aut prodesse uolunt, aut delectare poëtæ,
Aut simul & iucunda, & idonea dicere uitæ
Ibidem.

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterq; monendo.

Quod dei spiritus in Poëtis sit, supra tit, de Deo ostensum est.
Dei spiritus & c. Poëtæ effectus,
seu intimatio lepidissima eorū
circa quæ uersari debet.

Horat. in arte Poët.

Ille bonis faueatq; & concilietur amice
Et regat iratos, & amet peccare timentes.
Ille dapas laudet mensæ breuis, ille salubrem
Iusticiam, legesq; & apertis oclia portis,
Ille tegat commissa, deosq; precetur, & oret
Ut redcat miseris, abeat fortuna superbis.

Poëtarum dicta obscena fugienda sunt

Ouid. lib. 1. de remed. amo.

Eloquar inuitus, teneros ne tange poëtæ.
Sub mouco dotes impius ipse meas.

FF iij

Poëtæ

ILLVSTRIVM POETARVM

Poetæ sacra inter se communia habere dicuntur,
licet diuersimode eis vtantur.

Quid. lib. 2. de Ponto.

Sunt tamen inter se communia sacra Poetis,

Diuersum quamuis quisq; sequamur iter.

Poetacõ summæ & artem & naturam ad
carmen appositam habere debet.

Horat. de arte Poëtica.

Natura fieret laudabile carmen, an arte
Quæsitum est, ego nec studium sine diuine uena,
Nec rude quid profit uideo ingenium, alterius sic
Altera poscit, opem res et coniurat amice.

Poetarum est ficta pertractare, quæ tamen
veritati consona esse debent.

Horat. de arte Poëtica.

Ficta uoluptatis causa, sunt proxima ueris.

Poetarum utilitas magna est, eo quod
nos innumera docent bona.

Horat. lib. 2. Epist. ad August.

Scribimus indocti, doctiq; poemata passim.

Hic error tamen, et leuis hæc insana quantas

Virtutes habeat, sic collige, et c. reliqua quære tit. de
Carmenibus.

DE POTENTIA.

Quanto potens maior est, tanto miserius esse
dicitur quia assiduo timore angitur.

Seneca in Thieste.

Anxius sceptrum tenet, et mouentes

Cuncta dynastas, metuitq; casus

Mobiles rerum, dubiumq; tempus.

Idem

FLORES.

238

Idem in Agamem.

O Regnorum magnis fallax
Fortuna bonis, in præcipiti,
Dubioq; nimis excelsa loco,
Nunquam placidam sceptrâ quietem,
Certumue sui tenuere diem.
Alia ex alijs cura fatigat,
Vexatq; animos noua tempestas,
Non sic Libycis syrtibus æquor,
Furit alternos uoluere fluctus.

Idem in Hercule Oeteo.

Tu quicumq; es, qui sceptrâ tenes,
Licet omne tua uulgus in aula
Centum pariter lumina pulset,
Cum tot populis stipatus eas,
Cum tot populis uix una fides.
Tenet auratum limen Erinnyis,
Et cum magnæ patuere fores
Intrant fraudes, cautiq; doli.

Ibidem.

Cæspes Tyrio mollior ostro
Solet impavidos ducere somnos:
Aurea rumpunt tecta quietem,
Vigilesq; trahit purpura noctes.
O si pateant pectora ditium
Quantos intus sublimis agit
Fortuna metus? Brutia coro
Pulsante fretum mitior unda est.

Lucret. lib. 5. de nat. rer.

FF iij

Nunc

ILLVSTRIVM POETARVM

Nunc aurum & purpura curis
Exercent hominum vitam, belloq; fatigant.

Potentia humana brevis est.

Verg. lib. 10. Aene.

Violentaq; pectora turni
Edocet, humanis quæ sit fiducia rebus.

Quid. lib. 2. Metamor.

Nulla potentia longa est.
Quanto potens maior est, tanto humilior esse debet,
& ad hoc admonitio notabilis.

Seneca in Thyeste.

Vos, quibus rector maris, atq; terræ
Ius dedit magnum necis, atq; vitæ
Ponite inflatos, tumidosq; uultus.
Quicquid à uobis minor extimescit,
Maior hoc uobis dominus minatur.
Omne sub regno grauiore regnum est.
Quem dies uidit ueniens superbum,
Hunc dies uidit fugiens iacentem.

Idem in Troade.

Quoq; fortuna altius
Euexit, ac leuauit humanas opes,
Hoc se magis suppressere felicem decet,
Variosq; casus tremere, & metuentem deos
Nimium fauentes magna momento obrui
Vincendo didici.

Ibidem.

Minimum decet libere, cui multum licet.
Terentius in Adelph.

Ab

FLORES.

232

Ah Demæ, hoc tu facito, ut tecum animo cogites,
Quam uos facillime agitis, quam estis maxime
Potentes, dites, fortunati, nobiles,
Tam maxime uos æquo animo æqua noscere
Oportet, si uos uuitis perhiberi probos.

Claudianus lib. 2. in Ruffi.

Desinat elatis quisquam considerare rebus,
Instabilesq; deos, ac lubrica numina discat.
Illa manus, quæ sceptris sibi gestanda parabat
Cuius se toties submitit ad oscula supplex
Nobilitas, inhumata diu, miseroq; reuulsa.
Corpore, feralem questum post fata poposcit,
Aspiciat, ne quis numium sublata secundis
Colla gerat, triuijs calcandus spargitur ecce
Qui sibi pyramidas, qui non cedentia templis.
Ornatura suos extruxit culmina manes,
Et qui Sydonio uelari credidit ostro,
Nudus pascit aues: iacet en qui possidet orbem
Exiguæ telluris inops, & puluere raro
Per partes tegitur, nunquam, totiesq; sepultus.
Senserunt conuexa necem, tellusq; nefandum
Emolitur onus.

Auso in Cleobo. sen.

Quanto plus liceat, tanto libeat minus.
Vere potens est, qui cupiditatem subegit rationi,
ut virum decet, nam e contra facere
impotentia est.

Boë. metro. 5. lib. 3.

Qui se uolet esse potentem
Animos domet ille feroces,

Nec

Nec uicta libidine colla
 Fœdis submittat habenis:
 Etenim licet Indica longe
 Tellus tua iura tremiscat,
 Et seruiat ultima Thule,
 Tamen atras pellere curas,
 Miserasq; fugare querelas
 Non posse, potentia non est.

Potens sui est ille, cui licet in diem dicere,
 vixi. i. qui absq; animi perturbatione
 est, vt omnes d. cet.

Hora. Oda. 29. lib. 3.

Ille potens sui

Latiusq; deget, cui licet in diem
 Dixisse, uixi.

Potentes aggredi nemo tuto potest.

Seneca in Medea.

Nemo potentes aggredi tutus potest.

Potentum aditus multicolunt, auri, seu diuitiarum
 cupiditate ducti, aliq; gloria et ambitione
 tracti, vt supratit. de Ambitione dictum est.

Seneca in Hercule furente.

Ille superbos aditus regum,
 Durasq; fores expers somni
 Colit, ac nullo sine beatas
 Componit opes, gazis inhians,
 Et congesto pauper in auro.

Potentium consuetudo summo opere vitanda est.

Ouidius lib. 3. de Tristib.

Vsibus

Vsibus edocto si quicquam credis amico,
 Viue tibi, & longe nomina magna fuge.
 Viue tibi, quantumq; potes prælustria uita,
 Seuum prælustri fulmen ab arce uenit.
 Nam quanquam soli possunt prodesse potentes,
 Non profunt, potius plurimum obesse solent,
 Effugit hybernas demissa antenna procellas,
 Lataq; plus paruis uela tumoris habent.

Ibidem.

Crede mihi, bene qui latuit, bene uixit, & intra
 Fortunam debet, quisq; manere suam.
 Non foret Eumenudes orbis si filius eius
 Stultus Achilleos non adamasset equos.
 Nec natum in flamma uidisset in arbore natus
 Cœpisset genitor si Phæthonta Merops.
 Tu quoq; formida nimium sublimia semper,
 Propositiq; memor contrahere uela tui.
 Viue sine inuidia, mollesq; inglorius annos
 Exige, amicitias & tibi iunge pares.
 Hora lib. 1. Epist. ad Fuscum.
 Si quid mirabere, pones.
 Inuitus, fuge magna, licet sub paupere tecto
 Reges, & regum uita præcurrere amico.

Potentum opera secreta haud esse possunt.

Iuue. saty. 9.

O Corydon Corydon secretum diuitis ullum
 Esse putas: serui ut taceant, iumenta loquentur.

Terrena potestas verum bonum non est,
 quia a malis habetur.

Boët.

Boëtius metro. 6. lib. 2.

Hic tamen sceptro populos regebat,
 Quos videt condens radios sub undas
 Phœbus extremo ueniens ab ortu,
 Quos premunt septem gelidi iriones,
 Quos notus siccio uiolentus astu
 Torret ardentem recoquens arenas.
 Celsa non tandem ualuit potestas,
 Vertere prauam rabiem Neronis?
 Heu grauem sortem, quoties iniquus
 Additur seuo gladius ueneno.

Potestas omnis est impatiens consortis.

Lucanus lib. 1. bel. ciuil.

O male concordem, nimiamque cupidine cæci
 Quid miscere iuuat uires, orbemque tenere
 In medio? dum terra fretum, terramque, leuabit
 Aër, & longi uoluent Titana labores,
 Noxque diem cælo totidem per signa sequetur
 Nulla fides regni socijs, omnisque potestas
 Impatiens consortis erit, nec gentibus ullis
 Credite, nec longe fatorum exempla petantur
 Fraternali primi maduerunt sanguine muri.

Ibidem.

Miserando funere Crassus
 Assyrias Latio maculauit sanguine Carras.

Ibidem

Stimulos dedit æmula uirtus,
 Nec quenquam iam ferre potest Cæsaris priorem,
 Pompeiusue parem,

DE

DE PRÆLATIONE.

Prælatio appetenda non est, nec reijcienda, quia a Deo est.

Seneca in Thyeste.

Nec abnuendum si dat imperium Deus,
 Nec appetendum, frater ut regnes rogat.

Prælatione vix vnus est dignus.

Iuue. saty. 15.

Quis enim bonus, & face dignus
 Arcana, qualem Cereris uult esse sacerdos,
 Vlla aliena sibi credat mala?

Prælati clemētissimus esse, amarique ab omnibus summo opere studere debet, & ad hoc exhortatio pulchra.

Claud. de 4. Honorij conf.

Sis pius in primis: nam cum uincamur in omni
 Munere, sola deos æquat clementia nobis.
 Neu dubie suspectus agas, neu falsus amicis,
 Rumorūne auidus, qui talia curat, inanes
 Horrebit strepitus, nulla non anxius hora.
 Non sic excubiæ, nec circumstantia pila,
 Quam tutatur amor, non extorquebis amari.
 Hoc alterna fides, hoc simplex gratia donat.

Prælati obseruare debet quæ alijs iubet, eo, quod illorum opera & exempla in vulgus manant.

Claudia, lib. 1. in Stilic. laud.

Sicilicet in uulgus manant exempla regentum:
 Vique ducum lituos, sic mores castra sequuntur

Præ

ILLVSTRIVM POETARVM

Prælatuſ hoc ſæculum eſt omnibus, in quo occultum uiſum
tium haud eſſe poteſt, igitur bene viuere debet,
& ad hoc exhortatio utilis.

Claud. de 4. Honorij conſ.

Hoc te præterea crebro ſermone monebo,
Vt te totius medio telluris in orbe
Viuere cognoſcas, cunctis tua gentibus eſſe
Facta palam, nec poſſe dari regalibus uſquam
Secretum uiſijs, nam lux altiſſima fati
Occultum nil eſſe ſinit, latebrasq; per omnes
Intrat, & obſtruſos implorat fama recessus.

Prælatuſ in ſe omnes virtutes habebit.

Iuue. ſaty. 8.

Expectata diu tandem prouincia cum te
Reſtorem accipiet, pone iræ frena, modumq;
Pone & auariciæ, miſerere inopum ſociorum.
Offa uidet regum uacuis exhausta medullis.
Reſpice quid moneant leges, quid curia mandet,
Præmia quanta bonos maneat, quam fulmine iuſto
Et Capito, & Tutor ruerint damnante ſenatu
Piratæ cilicum.

Prælatorum caſtigatio perutilis de eorum auri
infructuofa accumulatione, quæ

Deo grata non eſt, ſed mēs
bona, & vita uirtuoſa

Perſi. ſatyra 2.

At uos

Dicite Pontifices in ſacro quid facit aurum?
Nempe hoc quod Veneri donate à uirgine pupæ.
Quin damus id ſuperis de magna quod dare lance

Non

FLORES.

335

Non poſſit magni Meſſalæ lippa propago
Compoſitum ius, faſq; animi, ſanctosq; recessus
Mentis, & incoctum generoſo pectus honeſto.
Hoc cedo ut admoueam templis, & ſarcæ piabo.

DE PRINCIPIEVS.

Principis uirtus ſumma, qua cælum
petitur, quæ fit.

Seneca in Octauia.

Conſulere patriæ, parcere afflictis, ſerua
Cæde abſtinere, tempus atq; iræ dare,
Orbi quietem, ſæculo pacem ſuo.

Hæc ſumma uirtus, petitur hæc cælum uia.

Principis uirtus non parua eſt, ſubditos
ſuos noſcere.

Mart. lib. 8. Epigram.

Principis eſt uirtus maxima, noſſe ſuos.

Principes ſubditos ſuos faſtidire haud debent.

Claud. de 4. Honorij conſ.

Hiſtamen effectis nec faſtidire minores,

Neu pete præſcriptos homini tranſcendere fines.

Principes publica potius, quam priuata curare
debent, & non e contra, ut fit.

Claudianus de 4. Honorij conſ.

Tu ciuem patremq; geras, tu conſule cunctis.

Nec tibi, nec tua te moueant, ſed publica uota.

Plautus in Trinummio.

Hic pluris pauciorum gratiam faciunt pars hominū,

Quam id, quod proſit pluribus.

Principibus uiris placuiſſe, non eſt
laus contemnenda.

Hora.

ILLVSTRIVM POETARVM

Hora. lib. i. Epist. ad Scauan.

Principibus placuisse uiris, non ultima laus est.

DE PRINCIPIO.

Principium omne difficile videtur esse.

Ouidius lib. i. de remed. amo.

Sed tamen est artis tristissima ianua nostræ,

Et labor est unus tempora prima pati.

Aspicis ut prensos urant iuga prima iuuēcos?

Vt noua uelocem cingula ledat equum?

Terentius in Heauton.

Omnia hæc dum incipias graua sunt, dumq; ignores,
ubi cognoueris, facilia.

Principium dimidium totius esse dicitur.

Hora. lib. i. Epist. ad Lol.

Dimidium facti, qui cœpit, habet, sapere, aude,
Incipe.

Auso. in Epigram.

Incipe, dimidium facti est cœpisse, supersit

Dimidium, rursum hoc incipe, & efficies.

Principium habens bonum & sequentia
bona habere dicitur.

Plaut. in Persa.

Si quam rem accures sobrie, aut frugaliter

Solet illa recte sub manus succedere.

Atq; Aedepol firme ut quisq; rem accurat suam,

Sic ei procedit post principia, deniq; si malus,

Aut nequam^{us} est, male res uertunt, quas agit:

Sin autem frugi^{us} est, eueniunt frugaliter.

Hanc

FLORES.

236

Hanc ego rem exorsus sum facete, & callide.

Igitur prouenturam bene confido mihi.

Principia negata si sint, sequentium ratio
nem reddere non est.

Lucretius lib. i. de natu. rer.

Nisi prima fides fundata ualebit

Haud erit occultis de rebus, quo referentes

Confirmare animos quaquam ratione queamus.

DE PROBITATE.

Probus homo est, quæ non pœnitet, quæ sit probus

Plaut. in Trinum.

Is probus est, quem non pœnitet, quam probus sit, &
frugi bonæ

Proborum precium, quod sit, et cur illo
rum societas eligenda.

Plaut. in Trinum.

Boni sibi hæc expetunt rem, fidem, honorem,

Gloriã, & gratiam, hoc probis precium^{us} est, eò mihi mas
gis lubet

Cum probis potius, quã cum improbis uiuere uandic^{us}

Probo viro placuisse non vltima laus est.

Hora. satyra. 6. lib. i.

Magnum hoc ego duco,

Quod placui tibi, qui tu pi secernis honestum,

Non patre præclaro, scã uita, & pectore puro.

DE PRODITIONE.

Proditor perdit vno tempore, quæ longo parta

seruacãq; exitere, vt de Rufino dicitur

GG Claudia-

Claudia. 2. in Ruffinum.

Heu heu quàm breuibus percunt ingentia causis.
Impertunt tanto quæsitum sanguine, tanto
Seruatum, quod nulle ducum peperere labores,
Quod tantis Romana manus contexuit annis
Proditor unus iners angusto tempore uertit.

Ob prodicionem Capitolij, acerrime
Tarpeia est punita.

Ouid. lib. 4. Metamor.

Tacitu:q; patre:q; Sabini
Bella gerunt, arcisq; uia Tarpeia reclusa
Dignam animam pœna congestis exiit armis.

Idem lib. 2. de fine uit.

Non fuit armillas tanti tetigisse Sabinas
Ut premerent sacræ uirginis arma caput.
Ob prodicionem Capitolij Tarpeia in inferno
sepulta amarissimas pœnas sentit.

Silius Ital. lib. 13. bel. Pun.

Illam autem, quæ tondetur præcordia rostro
Alitis, in quantum resonat plangentibus alis
Armiger ad pastus rediens touis, hostibus arcem
Virgo, immane nefas, adamato prodidit auro
Tarpeia, & pactis referauit claustra Sabinis.

DE PROMISSIONE.

Promissionibus diues quilibet esse potest.

Ouid. lib. 1. de arte aman.

Pollicitis diues quilibet esse potest.
Promissa seruanda sunt, & ad hoc exhortatio dignissima.

Terent.

Terent. in Andria.

Imò. n. nunc maxime abs te oro atq; postulo Chremes,
Ut beneficium uerbis inutum dudum nunc re comprobes.

Promissa multa fidem eleuant.

Horat. lib. 2. Episto. ad Florum.

Multa fidem promissa leuant, ubi plenus æquo
Laudat uenales, qui uult extrudere merces.

Promissa denegare homines non uerentur.

Terent. in Andria.

In denegando modo quis pudor paululum adest,
Post ubi tempus est promissa iam perfici,
Tum coacti necessario se aperiuunt,
Et timent, & tamen res eos premit denegare.
Ibi tum eorum impudentissima oratio est:
Quis es tu? quid mihi es? cur meam tibi?
Heus proximus sum egomet mihi. At tamen ubi fides
Si roges, nihil illos pudet: hic ubi opus est non uerentur
illic, ubi opus non est, ibi uerentur.

DE PROSPERITATE.

Prosperitas amicos cumulat atq; retinet,
aduersitas uero disperdit.

Ouid. lib. 1. de Trist.

Dum iuuat, & uultu ridet fortuna sereno
Indelibratas cuncta sequuntur opes.
At simul in tonuit, fugiunt, nec noscitur ulli,
Agnibus comitum qui modo cinctus erat.
Atq; hæc exemplis quondam collecta piorum,
Nunc mihi sunt proprijs cognita uera malis

GG ij Vix

Vix duo tresq; mihi de tot superestis amici,
Cætera fortunæ non mea turba fuit.

Ibidem.

Donec eris f. lix multos numerabis amicos.

Tempora si fuerint nubila, solus eris.

Aspicis ut ueniant ad candida tecta columbæ,

Accipiat nullas sordida turris aues.

Horrea fornicæ tendunt ad inania nunquam,

Nullus ad amissas ibit amicus opes.

Vtq; comes radios per solis euntibus umbra est

Cum latet hic pressus nubibus illa fugit:

Mobile sic sequitur fortunæ lumina uulgus,

Quæ simul inducta nube teguntur, abit.

Auson. in Pythaci senten.

Paucos amicos rebus aduersis proba.

Prosperitas nocet magis quam aduersitas.

Vergi, lib. 10. Aeneid.

Nescia mens hominum fati sortisq; futuræ

Et seruari modum rebus sublata secundis.

Ouid. lib. 1. de arte aman.

Mens erit apta capi tunc, cum letissima rerum.

Vt seges in pingui luxuriabit humo.

Pectora dum gaudent, nec sunt astricta dolore

Ipsa patent, blanda tum subit arte Venus.

Tunc cum tristis erat defensa è lios armis.

Militibus grauidum læta recepit equum

Idem lib. 2. de arte aman.

Luxuriant animi rebus plerumq; secundis.

Nec facile est æqua commoda mente pati.

Prosperitas

Prosperitas elatum hominem reddit.

Seneca in Oedipo.

Res, secundæ non habent unquam modum

Idem in Troade.

O tumide rerum dùm secundarum status

Extollit animos

Idem in Agonem.

Pospera animos efferunt.

Silius Ital. lib. 1. bel. Pun. sec.

Heu cæcæ mentes, tumefactaq; corda secundis.

Idem lib. 7. bel. Pun.

Arrectæ spes Sydoniæ, feruetq; secundis

Fortunæ iuuenis.

Prosperitate Dei euanesctt religio,

Silius Ital. lib. 7. bel. Pun.

Et raræ fumant felicibus aræ.

Stadius lib. 12. Theb.

Ignotæ tantum felicibus aræ.

Quod prosperitate extollendum non sit, neq;
aduersitate desperandum, exhortatio.

Seneca in Thyeste.

Nemo confidat nimium secundis.

Nemo desperet meliora lapsis.

Miscei hæc illis, prohibetq; Clotho

Stare fortunam, rotat omne fatum.

Ausonius in Periantri sent.

Si fortuna iuuat, caueto tolli.

Si fortuna tonat, caueto mergi.

In prosperitate positum meditari oportet, quo
pacto aduersitas ferenda sit si accidat.

GG iij Terentius

ILLVSTRIVM POETARVM

Terentius in Phor.

Quamobrem omnes cum secundæ res sunt, tum maxime

Meditari secum oportet, quo pacto aduersam ærumnam ferant,

Pericla, damna exiliæ: peregrè rediens semper cogitet
Aut filij peccatum, aut uxoris mortem, aut morbū filie
Communia hæc esse, & fieri posse, ut ne quid animo sit nouum.

Quicquid præter spem eueniat, omne id deputare,
esse in lucro,

Ouid. lib. 4. de Ponto.

Tu quoq; fac timeas, & quæ tibi leta uidentur,

Dum loqueris, fieri tristia posse puta.

Prospera quanto magis delectabilia sunt, tanto magis angunt si mutantur.

Horat. lib. 1. Epist. ad. Fuscum.

Quem res plus nimio delectauere secundæ,
Mutatæ quatiunt.

DE PROVIDENTIA.

Prouidentiam multi negant ex casibus, & mala morte bonorum, & prosperitate malorum

Ouid. lib. 3. de fine tit.

Cum rapiant mala fata bonos ignoscite fasso

Sollicitor nullos esse putare deos.

Viue tamen moriture pius, cole sacra, colentem

Mors grauis à templis in caua busta trahet.

Vergil. Ecloga. 8.

Nec curare deum credis mortalia quæquam?

Claudianus

FLORES.

Claudi. lib. 1. in Ruffi.

Sed cum res hominum tanta caligine uolui

Aspicerem, letosq; diu florere nocentes,

Vexariq; pios, rursus labefacta cadebat

Religio, causæq; uiam non sponte sequebar

Alterius, uacuo quæ semina currere motu

Affirmat, magnumq; nouas per inane figuras

Fortuna, non arte regi, quæ nimia sensu

Ambiguo, uel nulla putat, uel nescia nostri.

Quod autem prouidentia sit, quæ deus inferiora omnia regit & administrat, quodq; mali impuniti non manent,

& si diu floreat, illud suprarit. de Deo: Deus gubernat, & hoc tit. de Peccato

ostensum est.

Superior autem error ab ipso Claudiano

statim e medio his verbis eodem

libro tollitur.

Abstulit hunc tandem Ruffini poena tumultum,

Absoluitq; deos, iam non ad culmina rerum

Iniustos creuisse queror, tolluntur in altum,

Vi lapsu maiore ruant.

DE PRVDENTIA.

Prudentia fortitudine dignior est.

Valerius Flaccus lib. 4. Argo.

Sed te non animus, nec solis uiribus æquum

Credere, sæpe acri potior prudentia dextra.

Prudentiam habens, numen habere dicitur.

Iuue. saty. 10.

Nullum numen abest, si sit prudentia.

GG iij

Pruden

ILLVSTRIVM POETARVM

Prudentis est nolle nocere cum possit,
stulti vero econtra.

Ausonius in *Bia senten.*

Quid prudentis opus? Cum possit nolle nocere
Quid stulti proprium? Non posse, & uelle nocere.

DE PVDICITIA.

Pudicitiae commendatio.

Proper. lib. 2. ad *Cynthiam.*

Felix Admeti coniunx, & lectus Vlyssis,
Et quaecunq; uiri scemina limen amat,
Penelope pudicitiae conjugalis exemplum singulare.

Ouidius *Epistola 1.*

Me pater Icarus uiduo discedere lecto
Cogit, & immensas increpat usq; moras,
Increpet usq; licet, tua sim, tua dicar oportet,
Penelope coniunx semper Vlyssis ero.
Idem lib. 3. de *sine tit.*

Penelope mansit, quamuis custode careret,
Inter tam multos intemerata procos.
Proper. lib. 2. ad *amicam.*

Penelope poterat bis denos salua per annos
Viuere, iam multis scemina digna procis.
Coniugium falsa poterat differre Minerva
Nocturno soluens texta diurna dolo.
Visura & quamuis nunquam speraret Vlysses,
illum expectando facta remansit anus;

Claudia pudicitiae suspectae purgatrix
miraculose.

Ouidius

FLORES.

Ouidius lib. 4. *Fasto.*

240

Supplicis alma tua genitrix secunda deorum
Accipe sub certa conditione preces:
Casta negor, si tu damnas, meruisse fatebor.
Morte luam poenas indice uicta dea.
Sed si crimen abest, tu nostrae pignora uitae
Te dabis, & castas casta sequere manus.
Dixit, & exiguo funem conamine traxit.
Mira, sed e scena testificata loquar.
Mota dea est, sequiturq; ducem, laudatq; sequendo.
Index laetiae fertur ad astra sonus.
Claudia procedit leto celeberrima uultu.
Credita uix tandem teste pudica deo.
Sill. Ita. lib. 17. *bel. Pun.*

Hic prisca ducens Clausorum ab origine nomen
Claudia, non aequa populi male credita fama
In puppim uersis palmisq; oculisq; profatur:
Caelicolum genitrix numen, quod numina nobis
Cuncta creas, cuius proles terramq; fretumq;
Syderaq; & manes regnorum sorte gubernat
Si nostrum nullo uiolatum est crimine corpus
Testis diua ueni, & facili me absolue carina.
Tum secura capit funem, fremitusq; leonum
Audiri uisus subito, & grauiora per auras
Nulla pulsa manu sonuerunt tympana diuae.
Fertur prona ratis, uentos impellere credas,
Contraq; aduersas ducentem praeuenit undas
Marronae pudicae rarae sunt.
Ouid. *Epist. 16.*

At

ILLVSTRIVM POETARVM

At peccant aliæ, matronaq; rara pudica est.

Quis prohibet raris nomen inesse meum?

Iuue saty. 6.

Tarpeiũ limen adora

Pronus, & auratam lunoni cede iuueneam.

Si tibi contigerit capitis matrona pudici.

Pauca adeo Cereris uittas contingere dignæ.

Pudicitia dos maxima iuuenulæ est.

Plautus in Amphit.

Non ego illam mihi dotem duco esse, quæ dos dicitur.

Sed pudicitiam, & pudorem, & sedatum cupidinem.

Pudicitia semel amissa, nulla arte

est reparabilis.

Ouidius Epist. 5.

Tu quoq; clamabis, nulla reparabilis arte.

Lesã pudicitia est, deperit illa semel.

DE PVDORE.

Pudor mulieres decet magis quam purpura.

Plautus in Pænulo.

Meretricem pudorem gerere magis decet, q̃ purpurã.

Magis quidem meretricem pudorem, quam aurum gerere condecet.

Pudor mentem viresq; accendit.

Verg. lib. 5. Aeneid.

Tum pudor incendit vires, & conscia uirtus.

Sil. Ita. lib. 1. bel. Pun.

Tum pudor accendit mentem, nec conscia fallit

Virtus pressa loco.

Pudor artis, necessarij sue in rebus abfit.

V44

FLORES.

241

Valer. Flaccus. lib. 5. Argo.

Rebus semper pudor absit in artibus.

Pudor peccati secundum in homine bonum est,
eo quod tutum hominem reddit.

Seneca in Hippo.

Obstare primum est uelle nec labi uia.

Pudor est secundus.

Proper. lib. 2. ad Cymbian.

Nam nihil inuitæ tristis custodia prodest.

Quam peccare pudet, Cymbia tuta sat est.

Pudor semel cum perierit iterum redire nescit.

Seneca in Agamem.

Periere mores, ius, decus, pietas, fides,

Et qui redire nescit, cum perit, pudor

Valerius Flaccus lib. 7. Argo.

Et non reuocabilis unquam

Cessit ab ore pudor, propior impleuit Erinys.

Pudorem qui amisit perijt.

Plau. in Bacchid.

Nam ego illum perisse duco, cui quidem perijt pudor.

DE PVERITIA.

Puericiæ proprietates quæ sit.

Hora de arte Poëtica.

Aetatis cuiusq; notandi sunt tibi mores,

Mobilibusq; decor naturis dandus, & annis.

Reddere qui uoces iam scit puer, & pede certo

Signat humum, gestit paribus colludere, & iram

Colligit, & ponit temere, & mutatur in horas.

Puey

ILLVSTRIVM POETARVM

Pueri discordias ex leuibus causis vt gerunt, ita & mulieres.

Terentius in Hecyra.

Pueri inter se, quam pro leuibus noxiis iras gerunt.

Quapropter: quia enim qui eos gubernat animum in firmum gerunt.

Itidem illæ mulieres sunt firmæ, ut pueri, leui sententiâ.

Fortasse unum aliquod uerbum inter eas iram hanc conciuerit.

Pueri celant nihil, igitur nulla secreta eis committenda sunt.

Seneca in Thyeste.

Tacita tam rudibus fides.

Non est in annis, detegent forsân dolos

Puero tanta debetur reuerentiâ, ut nihil dictu, visuq; scdum limina ædium, in quibus educatur, tangere debeat.

Iuue. saty. 14.

Nil dictu scdum, uisuq; hæc limina tangat

Intra quæ puer est: procul hinc. procul inde puellæ

Lenonum, & cantus pernoctantis parasiti.

Maxima debetur puero reuerentiâ, si quid

Turpe paras, nec tu pueri contempseris annos.

DE PVLCHRITVDINE

Pulchritudo bonum fragile est.

Verg. Eclog. 2.

O formosæ puer nimium ne cede colori.

Alba bygustra cadunt, uaccinia nigra leguntur.

Mapheus Vegius lib. 13. Verg. addito.

At

FLORES.

242

At nunc Turne iaces. ubi nam generosa iuuentæ

Gloriæ, & excellens animum? quo splendidus altæ

Frontis honos? quonam illa decens tibi frontis imago?

Ouid. lib. 3. de Trist.

Ista decens facies longis uitabitur annis,

Rugaq; in antiqua fronte senilis erit,

Inijcietq; manus formæ damnosa senectus,

Quæ strepitum passu non faciente uenit.

Hora. lib. Epod.

Fugit iuuentus, & uereciundus color

Reliquit ossa pellem amicta lurida.

Tuis capillus albus est odoribus.

Seneca in Octauia.

Florem decoris singuli carpunt dies.

Stat. lib. 5. Syluarum.

Carpitur eximium fato Priscilla decorem,

Qualiter alta comam syluarum gloria pinus,

Seu louis igne malo, seu iam radice soluta

Deficit, & nulli spoliata renurmut auræ.

Pulchritudo amissa dum fuerit, dolorem non mediocre causat.

Ouid. lib. 3. de Trist.

Cumq; aliquis dicet, fuit hæc formosa, dolebis,

Et speculum mendax esse querere tuum.

Hora. Oda. 10. lib. 4.

O crudelis adhuc, & Veneris numeribus potens

Insuperata tuæ cum ueniet pluma superbiæ,

Et quæ nunc humeris inuolitant, deciderint comæ,

Nunc & qui color est puniceæ flore prior rosæ

Mutatus

ILLVSTRIVM POETARVM

*Mutatus Ligurinum in faciem uertit hi spidam,
Dices: heu quoties te speculo uideris alterum,
Quæ mens est hodie, cur non eadem puero fuit?
Vel cur his animis incolumes, non redeunt genæ?*

Ouid. lib. 15. Metamor. de Helena.

*Flet quoq; ut in speculo rugas aspexit aniles
Tmdaris, & secum cur sit bis rapta requirit.*

*Pulchritudo appetenda non est, quia multis
obfuit, de quo, et alijs de pulchritudine
locis legerit. de Forma.*

Pulchritudo mentalis durabilis est, ideo quaerenda.

Ouidius lib. 2. de arte aman.

Iam molire animum, qui duret, & astrue formam.

Solus ad extremos permanet illa rogos.

R

DE RATIONE.

Ratio, nec decipit, nec decipitur.

Mani. lib. 2. Astro.

Nam neq; decipitur ratio, nec decipit unquã.

*Qui non ira, sed ratione mouetur, ille dijs
proximus esse perhibetur.*

Claud. in Conf. Manlij.

Dijs proximus ille est,

*Quem ratio non ira mouet, qui facta rependens
Consilio, punire potest mucrone cruento.*

Quod ratio dicitur, sequendum est.

Persius satyra 5.

Stat contra ratio & secretam gannit in aurem,

FLORES.

243

Ne liceat facere id, quod quis uitabit agendo.

*Ratio siue causa nulla est tam bona, quin pereat,
si non defendatur in iudicio.*

Ouidius Epist. 19.

*Cur reus infelix absens agor? & mea cum sit
Optima: non ullo causa tuente perit.*

DE RECREATIONE.

Recreatio corporis quandoq; sumenda est.

Hora. saty. 6. lib. 2.

Quo bene circa

Dum licet in rebus iucundis uiue beatus.

Pers. satyra 5.

Indulge genio, carpamus dulcia, nostrum est

Quod uiuis, cinis & manes, & fabula fies.

Martialis lib. 7. Epigram.

Viue uelut raptò, fugitiuaq; gaudia carpe,

Perdiderit nullum uita reuersa diem.

Idem lib. 10. Epigram.

Gaudia tu differs, at non & stamina differt

Atropos, atq; omnis scribitur hora tibi.

Tib. Eleg. 8. lib. 1.

At tu dum primi floret tibi temporis ætas

Vtere, nam tardo labitur illa pede.

Virtutis studiosi se aliquando recreare solent.

Seneca in Herc furente

Post multa uirtus opera, laxari solet:

Virtute præditi se debent aliquando recreare,

sed moderate, quia tunc ad labores agi

liores atq; fortiores redduntur.

Statius

Ne

ILLVSTRIVM POBTARVM

Sta. lib. 4. Syl.

Nostra fatiscit,

Laxaturq; chelys, uires instigat, alitq;
Tempestiua quietes. maior post ocia uirtus.
Talis cantata Briseide uenit Achilles
Acrior, & positus erupit in Hectora plectris.
Vide de histit. de Ocio ad longum.

DE REGNO.

Regnum instabile est, vbi pudor iurisq;
cura, fides, pietas, sanctitasq; abest
Seneca in Tieste.

Vbi non est pudor,
Nec cura iuris, sanctitas, pietas, fides
Instabile regnum est.

Regna quo maiora sunt, eo ad grauios
rem casum sunt proniora.

Iuue. saty. 10.

Ergo quid optandum foret ignorasse fateris
Seianum, nam qui nimios optabat honores,
Et nimias poscebat opes, numerosa parabat
Excelsae turris tabula, unde altior esset
Casus, & impulsæ præceps inmane ruinae.
Quid Crassos & quid Põpeios auertit, & illum
Ad sua qui domos deduxit flagra Quirites?
Summus nempe locus nulla non arte petitus,
Magnaq; numinibus uota exaudita malignis.

Seneca in Herc. Oeteo.

Simul profecto premere felices deus
Cum coepit, urget, hos habent magna exitus.

Regna

FLORES

244

Regna violenta, id est, per tyrannidem acquisita
longa, durabiliaq; non sunt.

Seneca in Hercule furen.

Rapta, sed trepida manu

Sceptra obtinentur, omnis in ferro est salus,
Quod ciuibus tenetur inuitis, scias
Srixtus tuctur ensis, alieno in loco
Haud stabile regnum est.

Seneca in Troade.

Violenta nemo imperia continuit diu.

Idem in Medea.

Iniqua nunquam regna perpetuo manent.

Regnare diu nemo potest qui timetur tantum.

Seneca in Thebaid.

Qui uult amari, languida regnet manu.

Inuisa nunquam imperia retinentur diu.

Regnum atq; odium a deo simul coniuncta sunt
adeo ut qui odium metuit, ne regnet quidem.

Seneca in Thebaid.

Regnare non uult, esse qui inuisus timet.

Simul ista mundi conditor posuit Deus

Odium, atq; regnum,

Idem in Oedipo.

Odium qui nimium timet,

Regnare nescit, regna custodit metus.

Luca. lib. 8. bel. ciuil. Ptolemæi rationem adducēs

Ius & fas multos faciunt Ptolomæe nocentes.

Dat pœnas laudata fides, cum sustinet, inquit,

Quos fortuna premit, satis accede, deisq;

Et cole felices, miseros fuge sydera terra

HH

Vc

ILLVSTRIVM POETARVM

Vt distant, & flammamari, sic utile recto.
 Scepriorum vis tota perit, si pendere iusta
 Incipit, euentuq; arces respectus honesti.
 Libertus scelerum est quæ regna inuisa tuctur.

Regnare, dicitur esse pœna.

Seneca in Thebaid.

Pœnas quidem soluit graues,
 Regnabit .i. loca. Est hæc pœna.

Regnum fraudes regnanti docet, atq; sceleris via.

Seneca in Thyeste.

Vt nemo doceat fraudes, & sceleris uiam,
 Regnum docebit.

Regnum vna non capit duos.

Lucanus lib. i. bel. ciui.

Nulla fides regni socijs, omnisq; potestas
 Impatiens consortis erit.

Seneca in Thyeste.

Non capit regnum duos.

Idem in Agamem.

Quas non arces scelus alternum
 Dedit in præceptis impia quas non
 Arma fatigant?

Stattius lib. i. Thebaid.

Protinus attoniti fratrum sub pectore motus,
 Gentilesq; animos subiit furor, ægraq; lætis
 Inuidia, atq; parens odij metus, inde regendi
 Seuus amor, ruptæq; uices, iurisq; secundi
 Ambitus impatiens, & summo dulcius unum
 Stare loco, socijsq; comes discordiæ regnis

Sic

FLORES

245

Sic ubi delectos per torua armenta iuuenecos
 Agricola imposito sociare affectat aratro.
 Illi indignantes, quis nondum uomere multo
 Ardua nodosos cervix descendit in armos,
 In diuersa trahunt, atq; æquis uincula laxant
 Viribus, & uario confundit limite sulcos:
 Haud secus indomitos præceps discordia fratres
 Asperat, alterni placuit sub legibus anni
 Exilio mutare ducem, sic iure maligno
 Fortunam transire iubent, ut sceptrâ tenente
 Fœdere præcipiti semper nouus angeret hæres
 Hæc inter fratres pietas erat, hæc mora pugne
 Sola, nec in regem perduratura secundum.
 Et nondum crasso laquearia sulta metallo.
 Montibus, aut late Graijs effulta nitebant
 Atria, congestos satis explicitura clientes.
 Non impacatis regum aduigilantia somnis
 Pila, nec alterna ferri statione gementes
 Excubiæ, nec cura mero committere gemmas
 Atq; aurum uiolare cibus, sed nuda potestas
 Armavit fratres, pugna est de paupere regno.

Regale bonum instabile est.

Seneca in Troade.

Quicumq; regno fidit, & magna potens
 Dominatur aula, nec leues metuit deos,
 Annumq; rebus credulum lætis dedit,
 Me uideat, & te Troia non unquam tulit
 Documenta fors maiora, quam fragili loco
 Starent superbi, columen euersum cecidit

HH ij

Pollentis

ILLVSTRIVM POETARVM
Pollentis Asiae caelium egregius labor.

Mamilius lib. x. Astrono.

Quot post excidium Troiae sunt eruta regna
Quot capti populis quoties fortuna per orbem
Seruitium imperiumq; tulit, uarièq; reuertit;
Troianos cineres in quantum oblita resouit
Imperium: satis Asiae iam graecia pressa est.
Secula dinumerare piget, quotiesq; recurrens
Lustraret mundum uario sol igneus orbe,
Omnia mortali mutantur lege creata,
Nec se cognoscunt terrae uertentibus annis
Exulas uariam faciem per secula gentes.

Regum pericula immensa sunt.

Seneca in Oedipo.

Quisquam ne regno gaudet? ô fallax bonum,
Quantum malorum, quam fronte blanda tegus?
Ut alta uentos semper excipiunt iuga,
Rupemq; saxis uasta dirimentem freta,
Quamuis quieti uerberant fluctus maris:
Imperia sic excelsa fortuna subiacent.

Regnum perdere atq; in seruitutem cadere, graue est.

Seneca in Thebaid

In seruitutem. adere de regno, graue est.

Regna cum scelere sunt omnibus exiliis grauiora.

Seneca in Thebaid.

Regna cum scelere, omnibus
Sunt exiliis grauiora.

Regnans a sanguine humano ut se abtineat (seruato
tamen æquitatis iure) exhortatio notabilis.

Seneca

FLORES.

246

Seneca in Hercu.

Sanguine humano abstine

Quicumq; regnas, scelera taxantur modo
Maiore nostra.

Regium est lapsis ac miseris succurrere.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Regia, crede mihi, res est succurrere lapsis.

Conuenit et tanto, quantus es ipse uiro.

Seneca in Medea.

Hoc reges habent

Magnificum et ingens, nulla quod rapiet dies,

Prodesse miseris, supplices fido lare

Protegere.

Regiæ iussioni parere necesse esse, siue æqua siue iniqua

fit, tyrannice & inique dictum est. Nam

regem non nisi iusta & honesta

imperare decet.

Seneca in Octauia.

Nero. Iussi q; nostris pareant;

Seneca. Iusta impera.

Idem in Medea.

Aequum atq; iniquum regis imperium feras.

Med. Iniqua nunquam regna perpetuo manent.

Quod si rex honesta a suis subditis exigat, habebit
omnes obsequētissimos.

Seneca in Thyeste.

Rex uelit honesta, nemo non eadem uolet.

Rex est qui iuste agit, & cuius animus culpa vacat.

Horat. lib. 1. Epist. ad Mecenate.

At pueri ludentes, rex evis aiunt,

HH ij

Si recte

Si recte facies: hic mirus abeneus esto,
 Nil conscire sibi: nulla pallescere culpa.
 Roscia, dic sodes, melior lex, an puerorum
 Nenia? Quæ regnum recte facientibus offert,
 Et maribus Curijs, & decantata Camillis?

Sui rex esse qui potest, omnia iura in se retinet.

Claud. de. 4. Honorij cons.

Tunc omnia iura tenebis

Cum poteris rex esse tui.

Rex animam suam qui potest domare, maior est,
 quam si totum possideret orbem.

Horat. Oda. 2. lib. 2.

Latius regnes avidum domando
 Spiritum, quam si Lybiam remotis
 Gadibus iungas, & uterq; Poenus
 Seruiat uni.

Regem opes non faciunt, sed animi tantum tran-
 quillitas, & ille rex nihil meruit.

Seneca in Thyeste.

Quis uos exagitat furor
 Alternis dare sanguinem,
 Et sceptrum scelere aggredi?
 Nescitis cupidi arcium,
 Regnum quo iaceat loco.
 Regem non faciunt opes,
 Non uestis Tyriæ color,
 Non frontis nota regiæ,
 Non auro nitidæ trabes.
 Rex est, qui posuit metus,
 Et diri mala pectoris,

Quem

Quem non ambitio impotens,
 Et nunquam stabilis fauor
 Vulgi præcipitis mouet:
 Qui tuto positus loco
 Infra se uidet omnia,
 Occurritq; suo libens
 Fato, nec queritur mori.
 Mens regnum bona possidet.
 Rex est, qui metuit nihil,
 Hoc regnum quisq; sibi dat.
 Regis proprium est, aduersa æquanimiter tolerare.
 Seneca in Oedipo.

Quid iuuat coniunx mala
 Grauari questu? Regium hoc ipsum reor
 Aduersa capere, quoq; dubius magis
 Status & cadentis imperij moles labat,
 Hoc stare certo pressius fortem gradu.
 Haud est uirile terga fortunæ dare.
 Regis est inuidiam pati posse.

Seneca in Herc. furen.

Ars prima regni est, posse inuidiam pati.
 Regis magnanimi est, alteri regi vitam donare.
 Seneca in Troade.

Est regis alti, spiritum dare regi.
 Rex amari qui cupit, remissaregnet manu.
 Seneca in Thebaid.

Qui uult amari languida regnet manu.
 Regem amari magis decet quam timeri.
 Seneca in Octauia.

Nero, Decet timeri Casarem.

HH iij

Seneca;

Seneca. At plus diligi.
 Regnare cupienti via certissima est, modica vt laudet.
Seneca in Oedipo
 Certissima est regnare cupienti uia
 Laudare modica,
 Ad regis exemplum subditi viuunt, ideo illi
 speculum virtutum, morum ac
 patientia esse debent.

Claud. de 4. Honorij cons. u.
 Componitur orbis
 Regis ad exemplum, nec sic inflectere sensus
 Humanos edicta ualent, quam uita regentis.
 Mobile mutatur semper cum principe uulgus.
 Quid, Epist. cons. ad Liuiam de mor. fil.
 Imposuit te alto fortuna, locumq; teneri
 Iussit honoratum, Liuia perfer onus.
 Ad te oculos auresq; trahis, tua facta notamus,
 Nec uox missa potest principis ore tegi.
 Alta mane, supraq; tuos exurge dolores,
 Infragilemq; animum, quò potes, usq; tene.
 An melius per te uirtutum exempla petemus,
 Quàm si Romanae principis edis opus?
 Regem decet patriam liberis suis praeferre.
Seneca in Troade.
 Praeferre patriam liberis, regem decet.
 Regem fides magis tuetur quam ferrum.
Seneca in Octauia.
 Nero. Ferrum tuetur principem.
Seneca. Melius fides.

Regem

*Regem inuisum magis opprimit vulgus, quàm
 iacentem. i. humilem calcet.*
Seneca in Octauia.
 Nero. Calcet iacentem uulgus.
Seneca. Inuisum opprimit.
 Regem impium interimere sacrificium
 deo gratissimum esse dicitur.
Seneca in Herc. furen.
 Victima haud ulla amplior.
 Potest, magisq; opima mactari Ioui
 Quàm rex iniquus.
 Grex ut regi, sic reges omnes deo subiiciuntur.
Hora. lib. 3. Oda. 1.
 Regum timendorum in proprios greges,
 Reges in ipsos imperium est Iouis
 Clari, giganteo triumpho
 Cuncta supercilio mouentis.
Seneca in Thyeste.
 Omne sub regno grauiore regnum est.
 Stasi. lib. 3. fylvarum.
 Quid enim terrisq; poloq;
 Parendi sine lege manet: uice cuncta geruntur,
 Alternisq; prenuunt proprijs sub regibus omnis
 Terra, premit felix regum diademata Roma,
 Hanc ducibus frenare datum, mox crescit in illo
 Imperium superis.
 Reliqua quare in tit. de Deo: Deo subiiciuntur
 tur & c. & tit. de Potentia.
 Vi extortus a rege metus, grauis est.
Seneca in Octa.

Nero.

ILLVSTRIVM POETARVM

Nero. Metuant necesse est.
 Seneca. Quicquid exprimitur graue est.
 Reges omnia. quæ libet, audent, adeo ut nulli
 hodie scelus reliquum sit, quod in
 regno non deprehendatur.
 Silius Ita. lib. 16. bel. Pu.
 Quid iam non regibus ausum?
 Aut quod iam regni restat scelus?
 Seneca in Octauia.
 Nero. Fortuna nostra cuncta permittit mihi.
 Ibidem.
 Nero. Inertis est, nescire quod liceat sibi.
 Regibus seruire qui uult iusta atq; honesta
 omnia deponat necesse. Nam Aula res
 gum fraudis est plena.
 Seneca in Hippolyto.
 Verum iusta, qui reges timet,
 Deponat, omne pellat ex animo decus:
 Malus est minister regij imperij pudor.
 Ibidem.
 Fraus sublimi regnat in aula.
 Luca. lib. 8. bel. ciui.
 Exeat aula
 Qui uolet esse pius: uirtus est summa potestas
 Non coeunt: semper metuet, quem seua pudebant.
 Seneca in Agamem.
 Iura, pudorq;
 Et coniugij sancta fides
 Fugiunt aulas.
 Reges multi colunt, ut regio uallati fauore,
 alios opprimere liceat.

Seneca

FLORES.

249

Seneca in Herc. Oeteo.
 Colit hic reges, calcet ut omnes,
 Perdatq; alios, nullumq; leuet.
 Tantum ut noceat cupit esse potens.
 Reliqua pete ex tit. de Potentia, Potentum adi
 tus &c. & ex tit. de Ambitio.
 Reges dubia pro certis timere solent.
 Seneca in Oedipo.
 Dubia pro certis solent timere reges.
 Cre. Qui pauit uanos metus, ueros fatetur.
 Regum manus longæ esse dicuntur.
 Ouidius Epist. 16.
 Annescis longas regibus esse manus?
 Regum ira grauis esse dicitur.
 Seneca in Medea.
 Grauis ira regum est semper.

DE RELIGIONE.

Religione neglecta multa atq; innumera
 mala Italiae deus immisit.
 Hora, Oda. 6. lib. 3.
 Dij multa neglecti dederunt
 Hesperiae mala luctuosæ.
 Festiuis diebus homines diuinis tantum vacare
 debent, & ad hoc exhortatio lepidissima.
 Ouidius lib. 1. Fasto.
 Prospera lux oritur, linguis animisq; fauete
 Nunc dicenda bono sunt bona uerba die.
 Lite uacent aures insanaq; protinus absint
 Iurgia, differ opus liuida turba tuum.

Tibu.

ILLVSTRIVM POETARVM

Tibull. lib. 2. Eleg. 1.

Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et graue suspensio uomere cesset opus.
Soluite uincla iugis, nunc ad praesepia debent
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sint operata Deo, non audeat ulla
Lauificam pensis imposuisse manum.

Hilaritas deo grata est, praecipue infestis.

Quid. lib. 1. de Ponto.

Dij quoq; ut à cunctis hilari pietate colantur
Tristitiam poni per sua festa iubent.
Seneca in Octauia.

Parcite lachrymis urbis festo,
Letoq; die.

Diuinis in rebus id sumptus, quod infur-
mitur in lucro est.

Plaut. in Milite.

Quòd in diuinis rebus sumus sumptus, sapienti lucro
est.

Mens bona deo offerenda est, non aurum.
Persius saty. 2.

At uos

Dicite Pontifices in sacro quid facit aurum?
Nempe hoc quod Veneri donata à uirgine pupa.
Quin damus id superis, de magna quod dare lance
Non possit magni Messalæ lippa propago,
Compositum ius, fasq; animi, sanctosq; recessus
Mentis, et incoctum generoso pectus honesto.
Hoc cedo ut admoueam templis, et farre litabo.

Sacra

FLORES.

250

Sacra peccatores contingere religio est.
igitur ab illis abstinebunt.

Verg. lib. 2. Aeneid.

Tu genitor cape sacra manu, patriosq; penates.
Me bello ex tanto digressum, et caede recenti
Attrectare nefas, donec me flumine uiuo
Abluero.

Ouid. lib. 2. fasto.

Innocui ueniant, procul hinc, procul impius esto.

Frater, et in partus mater acerba suos.

Cui pater est uiuax, qui matris digere annos,
Quae premit inuisam socrus iniqua nurum.

Tantalidæ fratres absint, et Iasonis uxor,

Et quae ruricolis semina tosta dedit,

Et soror, et Progne, Tereusq; duabus iniquus

Et quicumq; suas per scelus auget opes.

Idem Epist. 7.

Pone deos, et quae tangendo sacra prophanas.

Non bene caelestes impia dextra colit.

Silli. Ita. lib. 17. bel. pu.

Tum puppe è media magno clamore sacerdos:

Parcite pollutis contingere uincla palmis,

Et procul hinc moneo, procul huic quaecumq; profanae

Ferte gradus, nec uos casto miscete labori

Dum satis est monuisse deae: quod si qua pudica

Mente ualet, si qua illæsi sibi corporis adstat

Conscia uel sola subeat pia munera dextra.

DE REIS.

Reus absens peragi non debet, quò se purgare possit.

Quidius

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouid. Epist. 19.

Cur reus infelix absens agor? & mea cum sit
Optima non illo causa tuente perit.

Reos defendere ob lucrum turpe est.

Ouidius lib. 1. de fine tit.

Turpe reos emptamiseros defendere lingua,
Quod faciat magnas turpe tribunal opes.

Reus vanos metus timens accusationem
veram esse ostendit.

Seneca in Oedipo.

Qui pauet uanos metus, ueros fatetur.

DE REPRÆHENSIONE.

Repræhensio mitis potius esse debet, quam sæuera.

Plautus in Bacchidi.

Eia Lyde leniter qui sæuiunt, sapiunt magis
Minus mirandum est illic atas si quid illorum facit,
Quam si nõ faciat, feci ego isthac itidē in adolescētia.

Repræhensor aliorum absq; vitio esse debet.

Plautus in Truculento.

Rationem dicam, quia qui

Alterum incusat probri, ipsum se intueri oportet.

Repræhensor siue castigato morum opere adimplere de
bet, quod ore docet, & tunc populus eius præceptis
facillime obsecundabit, quod finon fecit
illud, tunc a populo subfannabi
tur & exhibabitur.

Ouidius lib. 6. fasto.

Sic agitur censura, & sic exempla parantur.

Cum iudex alios quod monet ipse facit.

Claudia.

FLORES.

251

Claudia. de quart. Honorij conf.

In commune iubet si quid, censesq; tenendum,
Primus iussa subi, tunc obseruantior equi
Fit populus, nec ferre uetat, cum uiderit ipsum
Autorem parere sibi.

Et infra.

Nec sic inflectere sensus

Humanos edicta ualent, quam uita regentis,

Hora. lib. 2. saty. 1.

Si quis

Opprobrijs dignum latrauerit integer ipse
Soluetur risu tabula, tu missus abibis

Iuena saty 2.

Loripedem rectus derideat, æthiopem albus.

Quis tulerit Gracchos de seditione querentes?

Quis coelum terris non misceat, & mare coelo

Si fur displiceat Verri homicida Miloni?

Clodius accuset mæchos, Catilina Cethegum?

In tabulam Syllæ si dicant discipuli tres?

Repræhensens aliquem uere, ille
non debet desistere.

Ausonius in Thaletis senten.

Cum uerè obiurges sic inuice uiuam.

Repræhensens obstinatum, uerba
facere mortuo dicitur.

Terentius in Phormione.

Verba fiunt mortuo

Plautus

Nihilò pluris refert, quam si ad sepulchrum mortuo
dicatioem.

DE

DE REPUBLICA.

Respublica siue ciuitas illa bene munita est,
si a decem virtutibus immunis sit, alioqui
centuplex murus ad res seruandas
exiguus erit, & nihili.

Plautus in *Perfa*.

Quid id, quod uidisti, ut munitum muro tibi uisum est
oppidum?

Perf. Si incolæ bene morati pulchrè muniti arbitror.

Perfidia & *peculatus* ex urbe, & *auaritia* si exulant.

Quarta, inuidia: *quinta*, ambitio: *sexta*, obtrectatio.

Septimum, periurium. *Tox.* *Eugè* *Perf.* *Octaua*, in diligentia.

Nona, iniuria, *decimum*, quod pessimum adgressu,
scelus.

Hæc nisi inde aberunt centuplex murus rebus seruandis parum fit.

Ciuum facinora quæ sint, quos scurras uocant.

Plautus in *Trinummo*

Nihil est profecto stultius,

Neq; stolidius, neq; mendaciloquius, neq; argutum
magis,

Neq; confidentiloquius, neq; periurius, quam urbani
asidui

Ciues, quos scurras uocant:

Qui omnia se simulant scire, nec quicquam sciunt.

Quod quiq; in animo habent, aut habituri sunt

Sciunt, id q; in aurem rex reginæ dixerit, sciunt: quod

Iuno fabulata sit cum Ioue: quæ neq; futura neq; facta
sunt

sunt.

Tamen illi sciunt, falso ne an uere laudant, culpant,
quem uelint,

Non floccifaciunt, dum illud quod lubeat sciunt.

Ciuitates præclaras adeo destructas esse plerumq;
ut nihil ex illis præter nudum
nomen remanserit.

Ouid. lib. 15. *metamor.*

Sic magna fuit censuræ uirumq;.

Perq; decem potuit tantum dare sanguinis annos,

Hunc humilis ueteres tantum modo Troia ruinas,

Et pro diuitiis tumulos ostendit auorum.

Clara fuit Sparte, magnæ uiguerunt Mycenæ,

Nec non & Cecropis, nec non Amphionis arces.

Vile solum Sparte est, alta cecidere Mycenæ.

Oedipodi omniæ quid sunt nisi nomina, Thebæ?

Quid Pandionis restant nisi nomen, Athenæ?

DE REQUIE.

Requie carens durabile non est. Igitur ab
opere subinde cessandum est.

Ouid. *Epist.* 3.

Quod caret alterna requie, durabile non est.

Seneca in *Herc. fur.*

Detur aliquando otium,

Quiesq; fessis

Requies vires reparat, ac fessa membra renouat.

Ouid. *Epist.* 3.

Hæc reparat uires fessaq; membra nouat.

Arcus & arma tuæ tibi sunt recitanda Dianæ

*Si nunquam cesses tendere, mollis erit
Plura si desideras tit. de Ocio, & tit. de
Recreatione consulas.*

DE RESVRRECTIONE.

*Epicuri & Stoici resurrectionem negant. Nam corruptum
semel idem numero resumitur non potest natura
liter, sed supernaturaliter indubie deus
potest quod illos lauit.*

Horat. Oda. 7. lib. 4.

Damna tamen celes res reparant coelestia lurae.

Nos ubi decidimus,

*Quò pius Aeneas, quò Tullus diues, & Ancus,
Puluis, & umbra sumus.*

Et post pauca:

Cum semel occideris, & de te splendida Minos

Fecerit arbitria,

Non te torquate genus, non te facundia, non te

Restituet pietas.

Infernis neq; enim tenebris Diana pudicum

Liberat Hippolitum.

Non lethea uales Theseus abrumpere charo

Vincula Perithoo.

Lucanus lib 6. bel. ciui.

Nequeunt animam sibi reddere fata

Consumpto iam iure semel.

Seneca in Hippoly.

Non unquam amplius.

Conuexa tetigit supra, qui mersus semel.

Adijt silentem nocte perpetua donum.

Reliqua

*Reliqua pete e tit. de Inferno. Inferni
regressus non est.*

*Quod autem corruptum semel idem numero permiffi
onedei resumitur possit. Ouidius lib iij. de Ponto clare
docethis verbis, ubi Casari deificato hanc
potestatem attribuit.*

Adde quod extinctos uel aqua, uel marte, uel igne

Nulla potest iterum restituiffe dies.

Restituit multos, aut poenae parte leuauit

Cesar, & in multis me precor esse uelit.

*Resurrectio mortuorum datur secundum Platonico-
rum sententiam, quæ uera est, si intellexit super
naturaliter, si uero naturaliter, ut uide-
tur, falsa est, ut supra dictum est.*

Vergil. Ecloga. 4.

Pauca tamen suberunt priscae uestigia fraudis,

Quæ tentare Tethym ratibus, quæ cingere muris

Oppida, quæ iubeant telluri infundere sulcos.

Alter erit tum Typhis, & altera quæ uehat Argo

Delectos heroes, erunt etiam altera bella,

Atq; iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles.

Valeri. Flac. lib. 3. Argonaut.

Patet ollis ianua Leti,

Atq; iterum remeare licet, comes una sororum

Additur, & pariter terras, atq; æquora lustrant

Lethes fluuius apud inferos esse dicitur, cuius latices

animæ gustantes quæq; obliuioni tradunt, & sic ad pros-

pria reuerti uolunt corpora secundum Platonico-

corum sententiam, Ex qua hoc uerum

elicitur, quod resurrectio mor-

tuorum datur.

II ij Vergil

ILLVSTRIVM POETARVM

Verg. lib. 6. Aeneid.

Et pauci læta arua tenemus

Donec longa dies perfecto temporis orbe
 Concretam exemit labem purumq; reliquit
 Aethereum sensum, atq; aurai simplicis ignem.
 Hæc omnes ubi mille rotam uoluerit per annos
 Lethæum ad fluuium deus euocat agmine magno,
 Scilicet immemores supera ut conuexa reuisant
 Rursus, & incipiant in corpora uelle reuertii.

Seneca in Herc. furen.

Intus immenso sinu

Placido quieta labitur Lethe uado,

Demitq; curas.

Claud. lib. 2. in Ruff.

Quos ubi per uarios annos, per mille figuras
 Egit Lethæo purgatos flumine, tandem
 Rursus ad humanæ reuocat primordia formæ

DE RVINA,

Ruina sero ueniens, solet esse maior.

Propert. lib. 2. ad Cynthia.

Si qua uenit sero, magna ruina uenit.

Ruinæ maximæ comparatio, quæ moraliter signat
 quod sublimiora appetenda non
 sunt, eo quod subita illis
 imminet ruina.

Verg. lib. 4. Aeneid.

Ac uelut annosam ualido cum robore quercum
 Alpini boreæ, nunc hinc, nunc flatibus illinc
 Bruere inter se certant, it stridor & altæ

Consternunt

FLORES.

254

Consternunt terram concusso stipite frondes,
 Ipsa hæret scopulis, & quantum uertice ad auras
 Aethereas, tantum radice in tartara tendit.

Claudia, in Ruff. lib. 1.

Tolluntur in altum

Vt lapsu maiore ruant

Ouid. lib. de Ponto

Omnia sunt hominum tenui pendentia filo,

Et subito casu, quæ ualuerit ruunt.

Seneca in Octauia

Altè extulisti, grauius ut ruerem.

DE RVRE.

Ruris laus summa.

Olympius Nemesianus Eclogâ. 2.

Forssitan indignum ducis, quod rusticus Alcon

Te cupiam, qui mane boues in pascua ducam.

Dij pecorum pauere greges, formosus Apollo,

Pan doctus, fauni uates, & pulcher Adonis.

Rustica uita tranquillior est ciuili,

Horat. lib. Epodon.

Beatus ille, qui procul negotijs,

Vt prisca gens mortalium,

Paterna rura bobus exercet suis

Solutus omni fœnore

Neq; excitatur classico miles truci,

Nec horret iratum mare,

Forumq; uirat, & superba ciuium

Potentiorum lumina.

II ij

Seneca

Seneca in Hippol.

Non alia magis est libera, et uitio carens,
 Ritusq; melior uita, quæ priscos colat,
 Quam quæ relictis mœnibus syluas amat.
 Non illam amaræ mentis inflammat furor,
 Qui se dicauit montium in fontem iugis,
 Non aura populi, et uulgus infidum bonis,
 Non pestilens inuidia, non fragilis fauor,
 Non ille regno seruit, ac regno inuidet,
 Vanos honores sequitur, aut fluxas opes,
 Spei metusq; liber, haud illum niger,
 Edaxq; liuor dente degeneri petit.
 Nec scelera populos, atq; inter urbes sita
 Nouit, nec omnes conscius strepitus pauet.

Rusticæ ac ciuilis uitæ collatio.

Claud. lib. 1. in Ruffino.

Hæc mihi paupertas augustior, hæc mihi tecta
 Culminibus maiora tuis, tibi querit inanes
 Luxuries nocitura cibos, mihi donat inemptas
 Terra dapes rapiunt Tyrios tibi uellera succos,
 Et picturata saturantur murice uestes,
 Hic radianti flores, et prati uiua uoluptas,
 Ingenio uariata suo. Fulgentibus illic
 Surgunt strata thoris, hic mollis panditur herba
 Sollicitum curis non abruptura soporem.
 Turba salutantum latus tibi perstrepat ædes
 Hic autem cantus, labentis murræ riuus.

DE

S

DE SACERDOTIO.

Sacerdotes, seu sacris mancipati summo
 pere honorandi sunt.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Vaticinor, moneoq; locum date sacra ferenti,
 Non mihi, sed magno poscitur ille deo.
 Talia cœlestes fieri præconia gaudent,
 Ut sua quid ualeant numma teste probent.
 Sacerdotum violatores haud parua
 pœna afficientur.

Plautus in Rudente.

Quis homo est tanta confidentia,
 Qui sacerdotem uiolare audeat?
 At magno cum maio suo fecit hercle.
 Sacerdotes concubinarios & quouis scelere
 etiam deoedatos sacra tangere non licet.

Tibu. Elegia 1. lib. 2.

Vos quoq; abesse procul iubeo, discedite ab aris
 Cui tulit hesternæ gaudia nocte Venus.
 Casta placent superis, pura cum mente uenite,
 Et manibus puris sumite fontis aquam.
 Statius lib. 3. syluar.

Procul hinc, procul ite nocentes,
 Si cui corde nefas tacitum, fessiq; senectus
 Longa patris, si quis pulsatae conscius unquam
 Matris, et inferna rigidum timet Acacon urna.
 In fontes, castosq; uoco.

II iiij

DE

DE SACRIFICIO.

Fides Deo magis placet, quam sacrificium.

Ovidius Epist. 19.

Non boue mactato cœlestia numina gaudent,
Sed quæ præstanda est, & sine teste, fides
Sacrificium Deo esse summum hominis sanctimo-
niam supra ostendimus tit. de Prælatione.
Prælatorum castigatio.
Sacrificia impiorum Deo abominabilia sunt.
Persius saty. 2.

O curua in terris aumæ, & cœlestium inanes.
Quid iuuat hoc templis nostros immittere mores,
Et bona dijs ex hac scelerata ducere pulpas
Plaut. in Rudente.

Atq; hoc scelesti in animum inducunt suum,
Iouem se placare posse omnibus hostijs.
Et operam, & sumptum perdunt: ideo
Fit: quia nihil ei acceptum est à periuris.
Sacrificia immaculata, etiam si exigua
sint, Deo summe placent.
Ovidius lib. 2. de Tristi.

Sed tamen ut fuso taurorum sanguine centum,
Sic capitur minimo thuris honore Deus.
Horatius Oda. 23. lib. 3.

Tenibil attinet
Tentare multa cæde bidentium,
Paruos coronantem marino
Rore deos, fragiliq; myrto.
Immunitis aram si tetigit manus.

Non

Non sumptuosa blandior hostia
Mollibit aduersos penates
Farre pio, & saliente mica.
Sil. Ita. lib. 4.

Iustate precari

Thure pio, cœlumq; feros auertite ritus.
Mite, & cognatum est homini deus.
Statius lib. 1. sylvarum

Qua nunc tibi pauper accerra
Digna litem: nec si uacuet Mœuania ualles
Aut præstent niueos clitumna noua iua tauros
Sufficiam. sed sepe deis hos inter honores
Cæspes, & exiguo placuerunt farræ salino.

Sacrificantes Deus exaudit sapissime pœnam subtrahere
do, sed si negligitur acerrime punit.
Ovidius lib. 5. Fasto.

Nos quoq; tangit honos, festis gaudemus, & aris,
Turbaq; cœlestes ambitiosa sumus.
Sæpe deos aliquis peccando fecit iniquos,
Et pro delictis hostia blanda fuit.
Sæpe Iouem uidi cum iam sua mittere uellet
Fulmina, thure dato sustinuisse manum
At si negligimur magnis iniuria pœnis
Solutur, & iustum præterit ira modum.
Respice Testiadem, flammis absentibus arsit.
Causa est, quod Phebes ara sine igne fuit.
Respice Tantalidem, eadem dea tela tenebat
Virgo est, & spretos bis tamen ulta focos.
Hippolyte infelix uelles coluisse Dionem

Cum

ILLVSTRIVM POETARVM

Cum consternatis diripereris equis.
Sacrificandi exhortatio dignissima.
Sil. ita lib. 12. bel. pu.

Dij uota precesq;
Ferte modo, & tepidos aris libate cruores.
Neu date terga malis.
Sed enim ante omnia altaria fument.

DE SANITATE.

Sanitatis pars est, sanari velle.

Seneca in Hippo.

Precor furorcm siste, teq; ipsa adiuna.
Pars sanitatis, uelle sanari suit.
Sani facillime aegrotis recta consilia præbent.
Ouid. Epist. cons. ad Liriam de mor. filij.
Heu mihi quam facile est, quamuis hec contigit, omnes
Alterius luctu fortia uerba loqui.

Terent. in Heanton.

Nonne flagitium est, te alijs consilium dare,
Foris sapere, tibi non posse auxiliari?
Idem in Andria.

Facile oēs cum ualemus recta consilia aegrotis damus.
Tu si hinc sis aliter sentias.

DE SAPIENTIA.

Sapientia Deo proxima esse dicitur.

Hora. Oda. 12. lib. 1.

Proximos illi tamen occupauit
Pallas honores.

Sapientia

FLORES.

157

Sapientia, & uirtus duæ pennæ sunt, per quas
ad Dei cognitionem peruenitur.

Boëtij metro l. lib. 4.

Sunt etenim pennæ uolucris mihi,
Quæ celsa conscendant poli,
Quas sibi cum uelox mens induit
Terras perosa despicit.

Sapientia in initium stulticia caruisse.

Hora. lib. 1. Epist. ad Meccena.

Virtus est uitium fugere & sapientia prima
Stulticia caruisse.

Sapientia fortunæ uictrix est. i. sapiens fortunæ
haud subijcitur, quia fortuna quæq;
sua sibi subijcit sapientia.

Iuuc. satyra 13.

Magna quidem sacris, quæ dat præcepta libellis
Victrix fortunæ sapientia.

Sapientia rectum docet, paulatimq; uicia
atq; errores ab homine exuit.

Iuuc. satyra 13.

paulatim uicia atq; errores exuit omnes
prima docens rectum sapientia, plurima felix.

Sapientia adiutorium necessarium est, sine quo
nihil bene fit, atq; dicitur.

Hora. de arte Poëti.

Tu nihil inuita dices, faciesq; Mimerua.

Sapientia commendatio illustris.

Lucretius de nat. re. 1.

Sed nil dulcius est bene quam munita tenere
Edita doctrina sapientum, templa serena

Despicere,

ILLVSTRIVM POETARVM

Despicere, unde queas alios passimq; uidere
Errare, atq; uiam palantis quærere uitæ,
Certare ingenio, contendere nobilitate,
Noctes atq; dies niti præstante labore,
Ad summam emergere opes, rerumq; potiri.

Sapientiæ condimentum ætas est.

Plautus in Trinummo,

Sapientiæ ætas condimentum^o st, sapiens ætati cibus est.

Sapientiæ inuentor Deus censendus est magis
quam homo ideo & cæterarū rerū inuen-
toribus præponendus est.

Lucretius lib. 5.

Quis potis est dignum pollenti pectore carmen
Condere pro rerum, maiestatisq; repertis?
Quis ualeat uerbis tantum, qui fingere laudes
Pro meritis eius possit, qui talia nobis
Pectore parta suo, quæ sitaq; præmia liquit?
Nemo, ut opinor, erit mortali corpore cretus.
Nam (si ut ipsa petit maiestas cognita rerum
Dicendum^o st) deus ille fuit, deus inclite Memmi.
Qui princeps uitæ rationem inuenit, eam, quæ
Nunc appellatur sapientia, quiq; per artem
Fluctibus è tantis uitam, tantisq; tenebris
In tam tranquillo, & tam clara luce locauit.
Nanq; Ceres fertur fruges, Liberq; liquoris
Viti genii laticem mortalibus instituisse.
Cum tamen his posset sine rebus uita manere,
Vi fama est, aliquas etiam nunc uiuere gentes.
At bene non poterat sine puro pectore uiui
Quò magis hic merito nobis deus esse uidetur.

Ex

FLORES.

258

Ex quo nunc etiam per magnas dedita gentis
Dulcia permulcent animos solatia uitæ.
Herculis antistare autem si facta putabis.
Longius à uera multo ratione ferere.

Sapiens Deo minor esse, & in se omnia
bona habere dicitur.

Hora. lib. 1. Epist. ad Meccæ.

Ad summum sapiens uno minor est Ioue, diues,
Liber, honoratus, pulcher, rex deniq; regum.

Nullus sapiens bono fragili fidit.

Seneca in Hippo.

Quis sapiens bono

Confidat fragili: dum licet utere.

Sapientis est animum flectere ubi opus est.

Terent. in Phor.

Quam scitū est eiusmodi parare in animo cupiditates.

Quas cum aduersæ res sient paulo mederi possis.

Idem in Hecyra.

Istuc est sapere, qui ubicunq; opus sit animum possis
flectere.

Sapientis est bonis bonum esse, malis uero e contra.

Plaut. in Bacchid.

Nullus frugi esse potest homo, nisi qui & bene & ma-
le facere tenet

Frugi conuenit esse hominem pectus cui sapit,

Bonus sit bonis, malus sit malis: utcunq; res sit ita anis-
mum habeat.

Sapientis est non tantum præsentia

scire, sed & futura.

Tere. in Adelphis.

O De

ILLVSTRIVM POETARVM

O Demea. istuc est sapere, non quod ante pedes
modo est

Videre. sed etiam illa, quæ futura sunt
Prospicere.

Sapienti nunciasse sat est.

Tere. in Phor.

Ab dictum sapienti sat est

Sapientem omnia consilio prius ex
periri decet, quam armis.

Terentius in Eunuchis.

Omnia prius experiri consilio, quam armis sapientem
decet.

Sapientes siue superiorum rerum noticiam
habentes rari esse dicuntur.

Mani. lib. 2. Astro.

Hæc ego diuino cupiam cum ad sydera flatu
Ferre, nec in turbam, nec turbæ carmina condam,
Sed cælo noscenda canam mirantibus astris,
Et gaudente sui mundo per carmina uatus,
Vel quibus illa sacros non inuidere meatus,
Noticiamq; sui minima est quæ turba per orbem.

DE SCelere.

Scelus vnus in omnes referendum non est.

Seneca in Hippo.

Cur omnium sit culpa, paucarum scelus?

Sceleris coacti culpa ad autores redit.

Seneca in Troade.

Quid iussa cessas agere? ad autores redit
Sceleris coacti culpa

Sceleræ

FLORES.

259

Scelera sæpe in autorem suum redeunt.

Seneca in Thyeste.

Sæpe in magistrum scelera redierunt sua.

Scelus proferum virtus vocatur.

Seneca in Herc. furente.

Prosperum, ac felix scelus

Virtus uocatur.

Sceleris locum error ingens sæpe obtinuit.

Seneca in Herc. furente.

Quis nomen unquam sceleris errori dedit?

Sæpe error ingens sceleris obtinuit iocum.

Ob scelera immensa, quæ nunc regnant, cælum,
terra, atq; sol lugere debent.

Seneca in Herc. furente.

Lugeat æther magnusq; parens

Ætheris alti, tellusq; ferax,

Et uaga ponti mobilis unda,

Tuq; ante omnes qui per terras,

Tractusq; maris fundis radios,

Noctemq; fugas ore decoro

Feruide titan.

DE SCIENTIA.

Scientia nihil dignius est in humanis.

Lucret. lib. 4. de nat. rerum.

Nam nihil egregius, quam res est cernere apertas

Ab dubijs, animus quas ab se protinus abdit.

Scientiam negans esse, eam ponit atq; concedit.

Lucret. lib. 4. de nat. rerum.

Deniq; nil sciri si quis putat, id quoq; nescit

As

ILLVSTRIVM POETARVM
An sciri possit, quo nil se scire fatetur.

Scire omnes appetunt naturaliter, sed mercedem
doctori nemo vult soluere.

Iuue. saty. 7.

Quis color, & quod sit causa genus, atq; ubi summa
Quaestio quae ueniant diuersa parte sagittae
Nosse uolunt omnes, mercedem soluere nemo.
Mercedem appellas: quid enim scio, culpa docentis
Scilicet arguitur, quod leua in parte manillae
Nil sapit Arcadico iuueni.

Scire hac in aetate oportet, quis capite candido
incedat. i. fideliter atq; iuste.

Plaut. in Muste.

Sapere ista aetate oportet quis capite candido.

DE SCRIPTO.

Scribendum est subinde amicis, eo quod
literae raro ad illos perferuntur.

Ouid. lib. 4. de Trist.

Innumeri montes inter me, teq; uiaeq;
Fluminaq; & campi, nec freta pauca iacent,
Mille potest causis a te quae littera saepe
Missa sit in nostras rata uenire manus.
Mille tamen causas scribendo uince frequenter,
Excusem ne te semper amice mihi.

Idem lib. 5. de Tristib.

Quod tua me raro solatur epistola peccas,
Remq; piam praestas, & mihi uerba negas.
Hoc precor emenda, quod si correxeris unum,
Nullus in egregio corpore naeuus erit.

Ibidem.

FLORES

245

Ibidem.

Utq; solebamus consumere longa loquenda
Tempora, sermoni deficiente die
Sic ferat ac referat tacitas nunc litera uoces
Et peragant linguae charta manusq; uices
Quod tibi ne nimium uidear diffidere, sitq;
Versibus his paucis admonuisse satis.
Accipe quo semper finitur epistola uerbo
Atq; meis distent ut tua fata. uale.

Amantium scripta relegendam non sunt
sed igni mandanda.

Ouid. lib. 2. de re. amo.

Scripta caue relegas blandae seruata puellae
Constantes animos scripta relecta mouent
Omnia pone seros, quamuis inuitus, in ignes,
Et dic, ardoris sit rogi, iste mei.

Scripta non precipitanda, sed in nonnum annum premenda
sunt. h. tam diu asseruanda donec & alij &
tu ipse diligenter castigaris.

Horatius satyra, 10. lib. 1.

Saepe stilum uertas, iterum, quae digna legi sint
Scripturus, neq; te ut miretur turba labores,
Contentus paucis lectoribus.

Idem in arte Poet.

Si quid tamen olim

Scripseris, in Metij descendat iudicis aureis,
Et patris, & nostras, nonnumq; prematur in annum
Membris intus positus delere licebit,
Quod non edideris.

KK Scripto-

ILLVSTRIVM POETARVM

Sriptores materiam viribusquam in
omni scripto sumere debent.

Horat. in arte Poet.

Sumite materiam uestris qui scribitis equam
Viribus, & uersate diu, quid ferre recusent,
Quid ualeant humeri, cui lecta potenter erit res
Nec facundia deferet hunc, nec lucidus ordo.

Propert. lib. 3. ad Mecoen.

Quid me scribendi tam uastum mittis in aequor,
Non sunt apta mea grandia uelati rati.
Turpe quod est nequeas capiti committere pondus,
Et pressum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta
Flamma nec ex aequo ducitur ulla iugo.

Titus Calphurn. ecloga. 4.

Dulce quidem resonas, nec te diuersus Apollo
Respicit o iuuenis, sed magna munera Romae
Non ita cantari debent, ut ouile Menalcae.
In omni scripti genere non tam sermonis elegantia,
quam fides & pietas exigitur.

Titus Calphurn. Ecloga. 4.

Quicquid id est syluestre licet uideatur acutis.
Auribus, & nostro tantum memorabile pago,
Dum mea rusticitas, si non ualet arte polita
Carminis, at certe ualeat pietate probari.

DE SENECTUTE.

Senectus hyemi comparatur

Ouid. lib. 15. Meta.

Inde senilis hyems tremulo uenit horrida passu,

Aut

FLORES

281

Aut spoliata suos, aut quos habet alba capillos.
Nostra quoque ipsorum semper, requieque sine ulla
Corpora uertuntur, nec quod fuimus sic sumus sic
Cras erimus.

Senectus animi vires non debilitas

Vergi. lib. 9. Aenei.

Nec tarda senectus

Debilitat vires animi, mutatque uigorem

Senectus agra dicitur, quia aegritudine
nibus plena obrepat.

Ouid. lib. 14. Meta.

Sed iam felicior aetas

Terga dedit, tremuloque gradu uenit agra senectus.

Senectus baculo gressum adiuuat.

Ouid. lib. 8. Meta.

Membra leuant baculis, tardi que senilibus annis,

Titus Calphurn. Ecloga. 5.

Aspicis ut nobis iam dudum mille querelas
Adferat, & baculum premat inelinata senectus.

Seneca in Herculis furem.

Iners senectus adiuuat baculo gradum.

Senectus multa commoda secum adfert, atque aufert.

Horat. in Arte Poeti.

Multa ferunt anni uenientes commoda secum,

Multa recedentes adimunt.

Senectus iuuentae similis grata est.

Auson. in Chilo. sententia.

Grata senectus homini parilis iuuentae.

Senectus magis morte metuenda est, nam morbus est.

Iuuenas. satyra. 11.

KK ij No

ILLVSTRIVM POETARVM

Non præmaturi cineres, nec funus acerbum
Luxuriæ, sed morte magis metuenda senectus.

Terent. in Phor.

Senectus ipsa morbus est.

Senectutis incommodorum descriptio notabilis.

Horat. in arte Poet.

Multa senem circumveniunt incommoda, uel quod
Querit, & inuentis miser abstinet, ac timet uti,
Vel quod res omnes timide gelideq; ministrat:
Dilator spe longus, iners, auidusq; futuri,
Difficilis querulus, laudator temporis acti
Se puero, castigat, censorq; maiorum.

Iunenal. saty. 10.

Sed quam continuus, & quantis longa senectus
Plena malis, deformem & tetrum ante omnia uultum,
Disimilemq; sui deformem pro cute pellem,
Pendentesq; genas & taleis aspice rugas,
Quales umbriferos ubi pandit Tabraca salus,
In uetula scalpit iam mater simia bucca.
Plurima sunt iuuenum discrimina, pulchrior ille
Hoc, atq; ille alio, multum hic robustior illo,
Vna senum facies, cum uoce trementia labra
Et iam leue caput, madidiq; infantia nasi.
Frangendus misero gingiua panis inermi,
Vsq; adeo grauis uxori, natisq; sibiq;
Ut captatori moueat fastidia Cossio.
Non eadem uini atq; cibi torpente palato
Gaudia,

Et post pauca:

Præterea

FLORES.

247

Præterea minimus gelido iam corpore sanguis
Febre calet sola, circumfilit ægmine facto
Morborum omne genus, quorum si nomina quæras
Promptius expediam quot amauerit Hippia mæchos,
Quot Themison ægros autumnò occiderit uno,
Quot Basilius socios, quot circumscripserit Hirrus
Pupillos.

Ibidem.

Ille humero, hic lumbis, hic coxa debilis, ambos
Perdidit ille oculos, & luscis inuidet, huius
Pallida labra cibum capiunt digitis alienis.
Ipse ad conspectum cœnæ diducere victum
Suetus, hiat tantum, ceu pullus hirundinis, ad quem
Ore uolat pleno mater ieiuna, sed omni
Membrorum damno maior dementia, quæ nec
Nomina seruorum, nec uultum agnoscit amici,
Cum quo præterita cœnauit nocte, nec illos,
Quos genuit, quos eduxit. Ibidem.
Ut uigeant sensus animi, ducenda tamen sunt
Funera natorum, yocus aspiciendus amatæ
Coniugis, & fratris, plenæq; sororibus urnæ.
Hæc data poena diu uiuentibus, ut renouata
Semper clade domus, multis in luctibus, inq;
Perpetuo mœrore, & nigra ueste senescant.

Boetius metro. 1. lib. 1.

Venit enim properata malis inopina senectus,
Et dolor etatem inuisit inesse suam
Intempestiui funduntur uertice cani,
Et tremat effœcto corpore laxa cutis.

KK ij Plautus

ILLVSTRIVM POETARVM

Plant. in Menech.

Constitus sum senectute, onustum gero.
Corpus, vires reliquere, ut etas mala est, mors mala est
ergo.

Nam res plurimas pessimas cum aduenit, adfert,
quas si

Autunem omnes, nimis longus sermo est
Senectutis memoria assidue retinenda est
quia homini non parum confert,
Quid. lib. 3. de arte aman.

Venturæ memores iam nunc estote senectæ,
Sic nullum nobis tempus abibit iners
Senectus odiosa est adolescentulis.
Terentius in Hecyra.

Odiosa est hæc etas adolescentulis.
Senes a noxijs omnib. nudati esse debent.
Horat. lib. 2. epist. ad Florum.

Non es auarus, abi. Quid cetera: num simul isto
Cum uicio fugerescaret tibi pectus inani
Ambitione scaret mortis formidine, et ira?
Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,
Nocturnos lemures portentaq; Thessala rides?
Natales gratæ numeras? ignoscis amicis?
Lenior, et melior sis accedente senectæ?
Quid te exempta iuuat spinis de pluribus una?
Viuere si recte nescis, decede peritis,
Lusisti satis, edisti satis, atq; bibisti.
Tempus abire tibi est, ne potum largius equo
Rideat, et pulset lasciua decentius etas.
Plaut. in Milite.

Vacuum

FLORES.

16

Vacuum esse istac te etate hic decebat noxijs.
Itidem, ut tempus anni, etatem aliam aliud fa-
ctum conuenit.

Senes communiter auari sunt.

Terent. in Adelph.

O noster Demea.

Ad omnia alia etate sapiunt rectius.
Solum unum hoc uicium adfert senectus hominibus,
Attentiores sumus ad rem omnes, quam sat est.

Senes felices dicuntur per antiphram.

Iuue. satyra 10.

Rex Pylius (magno si quicquam credis Homero)

Exemplum uitæ fuit à cornice secundæ.

Felix nimirum, qui per tot secula mortem

Distulit, atq; suos iam dextra computat annos.

Quippe nouum toties mustum bibit, oro parumper

Attendas, quantum de legibus ipse queratur

Fatorum, et nimio de stamine, cum uidet acris

Antilochi barbam ardentem, nam querit ab omni

Quisquis adest socio, cur hæc in tempora duret,

Quod facinus dignum tam longo admiserit æuo.

Senes immemores sunt.

Seneca in Oedipo

Prima languescit senum

Memoria, longo lassæ sublabens situ.

Senes reuerendi sunt summo pere, exem-
plo antiquorum.

Ouidius lib. 5. fasto.

Magna fuit capitis quondam reuerentia cani,

Inq; suo precio ruga senilis erat.

KK iij

Nco

ILLVSTRIVM POETARVM

Nec nisi post annos patuit tunc curia seros,
Nomen & aetatis mite senatus habet.
Verba quis auderet coram sene digna rubore
Dicere? Censuram longa senectia dabat.

Iuue. saty. 13.

Improbilas illo fuit admirabilis aeo.
Credebant hoc grandenefas, & morte piandum
Si iuuenis uetulo non assurrexerat, & si
Barbato cuiusq; puer, licet ipse uideret
Plura domi sarra, & maiores glandis aceruos.
Tam uenerabile erat precedere quatuor annis,
Primaq; pars adeo sacrae lanugo senectae,
Senem acta generosa hominum reddunt.

Ouid. Epist. cons. ad Liuiam de mor. filij.

Ipsa tibi emissus nebulosum litus auerni
Sic liceat forti uerba tot ore sonet:
Quid numeras annos, uixi maturior annis.
Acta senem faciunt, haec numeranda tibi.

Senem acta generosa hominum reddunt.

Seneca in Hippo.

Laticia iuuenem, frons decet tristis senem.

DE SERMONE.

Sermone docto, ac hilari ioco terendum
est tempus hyemale.

Stattius lib. 4. Syluarum.

Nobis uerus amor, medioq; Helicone petitus
Sermo, hilare sq; ioci brumalem absumere noctem
Suaserunt, mollemq; oculis expellere somnum.
Sermo uilis ac dulcis omnium suffragia sibi vendicat.

Horat.

FLORES.

264.

Horat. in arte poetica.

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

Omnis hominum sermo, in his duobus mono-
syllabis, est, & non, uerfatur.

Verg. de Est, & Non.

Est, & Non, cuncti monosyllaba nota frequentant,
His demptis nihil est hominum quod sermo uoluet.
Omnia in his, & ab his sunt omnia, siue negoci,
Siue oci quicquam est, seu turbida siue quietis.

Qualis uita hominu, duo quam monosyllaba uersant.

Sermo omnis siue colloquium in pauca confe-
rendus est, ne suspectus fiat.

Seneca in Medea,

Suspecta ne sint longa colloquia, amputa.

Terentius in Phor.

Cedo, quid portas obsecro, atq; id, si potes uno uerbo
expedi

Sermone longo, uerborumq; ambage ac circuitu
manifesta probanda non sunt.

Manilius lib. 2. Astrono.

Sed ne circuitu longo manifesta probentur,

Ipsa fides operi faciet pondusq; fidemq;.

Sermo facundus in uia pro uehiculo est.

Verg. lib. 8. Aeneid.

Ibat rex obstitus aeo,

Et comitem Aeneam iuxta, natumq; tenebat

Ingrediens, uarioq; uiam sermone leuabat.

Exempla sermonis, qui vno die poterit absolui.

Verg. lib. 1. Aeneid.

O dea si prima repetens ab origine pergam,

Et

ILLESTRIVM POETARVM

Et uaset annales nostrorum audire laborum,
Ante diem clauso componet uesper olympo.

Ouidius lib. 15. Meta.

Desinet ante dies, & in alto Phœbus anhelos
Acquore tinget equos, quam consequar omnia dictis
In speciestranslata nouis.

Plau. in Captiuis.

Si ego item memorem, quæ me erga multa fecisti bene
Nox diem adimat.

DE SERVITUTE.

Seruum esse, durum & graue est,
Seneca in Troade.

Durum, iniustum, graue est
Seruicia ferre.

Seruum innocentem fidelemue esse decet,
confidentem apud herum suum.

Plautus in Captiuis.

Decet innocentem seruum atq; innoxium
Confidentem esse suum apud herum potissimum.

Seruum oculos, manus, verbaq; domita
habere decet.

Plautus in Milite.

Nam homini seruo suos domitos habere
Oportet oculos, & manus, orationemq;.

Seruum scire decet potius quam loqui.

Plautus in Epidico.

Sed taceam, optimum est, plus scire satius est,
Quam loqui seruum hominē, ea sapientia est,
Seruum superbum esse non decet.

Plautus

FLORES.

265

Plaut. in Asina.

Non decet superbum esse hominem seruum.

Seruum domini sui voluntatem in
pectore habere decet.

Plautus in Persa.

Qui hero suo seruire uult, bene seruit seruitutem
Næ ædopol illū multa in pectore suo collocare optet,
Quæ hero placere censeat præfenti atq; absenti suo.

Seruos complures omnes habere uolunt, nihil in
terim curantes boniue an mali sint.

Plaut. in Menech.

Cientes sibi omnes uolunt esse multos boniue an mali
sint id haud

Queritant, res magis queritur quam clientum fides,
cuiusmodi cluat.

Si est pauper, atq; haud malus, nequam habetur, sin di-
ues malus est, is

Ciens frugi habetur, qui neq; leges, neq; æquum bo-
num usquam colit.

Seruus esse debet, qui se non habet, &
qui assidue concupiscit.

Martia. lib. 2. Epigram.

Reges & dominos habere debet,

Qui se non habet, atq; concupiscit,

Quod reges dominiq; concupiscunt.

Seruus non est qui pio atq; egregio
subiicitur principi.

Claud. lib. 3. in Stili. laud.

Fallitur egregio quisquis sub principe credit
Seruitium, nunquam libertas gratior extat,

Quam

Quàm subrege pio.

Seruo atq; captiuo si addatur malum, ad maius malum promptissimus efficitur.

Plaut. in Menech.

Homines captiuos qui catenis uinciunt,
Et qui fugitiuis seruis indunt compedes,
Nimis stulte faciunt mea quidem sententia.
Nam homini misero si ad malum accedit malum,
Maior libido est fugere, et facere nequiter.
Nam si ex catenis exiunt aliquo modo,
Tum compediti ianuam lima proterunt,
Aut lapide excutiunt clauum.

DE SIMILITVDINE.

Similitudinis maximæ, quæ aliquando inter duos apparet intimatio iucunda.

Plautus in Menechmis.

Nam ego hominem homini similiorem nunquam uidi alterum,
Nec aqua aquæ, nec lacte lacti, crede mihi, usquam similius,
Quàm hic tui est, tuq; huius.

Simile suum simile naturaliter diligit, & est argumentum à contrario sumptum.

Horat. lib. i. Epist. ad Lolli.

Oderunt hilarem tristes, tristemq; iocosi,
Sedatum celere, agilem gnauumq; remissi.
Iuuenalis.

Magna inter molles concordia.

Similium idem est iudicium.

Plautus

Plaut. in Mustellaria.

Postremo, si dictis nequis perduci, ut uera hæc credas
Mea dicta, ex factis nosce rem, uides quæ sim, & quæ
fui ante

Nihilò ego minus, quàm nunc tu, amata sum, atq; uni
modo gessi morem,

Qui pol me ubi ætate hoc caput colorem commutauit,
reliquit,

Deseruit me, tibi itidem futurum credo.

Artifices eiusdem artis & professionis
sefe mutuo amant.

Ouid. lib. 2. de Ponto.

Scilicet ingenys aliqua est concordia iunctis

Et seruat studij fœdera quisq; sui.

Rusticus agricolam, miles fera bella gerentem,

Rectorem dubiæ nauita puppis amat.

DE SIMVLATIONE.

Simulare loco. s. & tempore prudentis est.

Verg. lib. i. Aeneid.

Talia uoce refert, curisq; ingentibus æger,
Spem uultu simulat, premit altum corde dolorem.

Plautus in Trinummo.

Sapiens quidem pol, ipse fingit fortunam sibi

Teren. in Adel.

Simulare certi est hominis.

Vide tit. de Dissimulatione.

DE SITI.

Sitienti etiam aqua dulcis est nectare, sapit.

Ouidius

ILLVSTRIVM POETARVM

Ouidius lib. 6. Metamor.

*Hauftus aquæ mihi nectar erit, uitamq; fatebor
Accepisse simul, uitam dederitis in undis.*

Sitis maximæ intimatio.

Ouidius lib. 6. Meta.

*Non ego nostros
Abluere hic artus, lassataq; membra parabam,
Sed releuare sitim: caret os humore loquentis
Et fauces arent, uixq; est uia uocis in illis.*

DE SOLERTIA.

Solertia conando omnia vincere dicitur.

Mani. lib. 1. Astrono.

*Omnia conando docilis solertia uicit,
Nec prius imposuit rebus finemq; manumq;
Quam cælum ascendit ratio, coepitq; profundis
Naturam rerum causis, uiditq; quod usquam est.
Soters homines pigros, qui nil esse dicuntur, odit.*

Plau. in Ruden.

Opera

*Haud sui parcus me: nimis homo nihil est, q pigres est,
Nimisq; id genus odi ego male.*

DE SOMNO ET SOMNIIS.

Somnus Astrea. i. Iusticia filius, morisq; frater esse dicitur.

Seneca in Herc. furente.

*Volucer matris genus Astrea
Frater duræ languide mortis.*

Somni

FLORES.

267

Somnus animi quies, malorum domitor, atq; humana vitæ pars melior esse dicitur.

Seneca in Herc. furen.

Tu ô domitor

Somme malorum, requies animi,

Pars humanæ melior uitæ.

Somnus mortis imago esse dicitur.

Ouidius lib. 2. de fine tit.

Stulte, quid est somnus, gelidæ nisi mortis imago.

Longa quiescendi tempora fata dabunt.

Somnus diurnas animi cogitationes quandoq; f. refert.

Seneca in Octauia

*Quæcumq; mentis agitat infestus uigor,
Ea per quietem facer, et arcanus refert,
Veloxq; sensus.*

Claud. sexti consul. Honorij Augusti.

*Omnia, quæ sensu uoluuntur uota diurno
Tempore nocturno reddit amica quies.
Venator defessa toro cum membra reponit
Mens tamen ad syluam, et sua lustra redit.
Indicibus lites, aurigæ somnia currus,
Vanaq; nocturnis metæ cauetur equis*

*Furto gaudet amans, permutat nauita merces,
Et uigil elapsas quærit auarus opes.*

Blandaq; largitur frustra sitientibus ægris

Irriguus gelido pocula fonte sopor.

Me quoq; Musarum studium sub nocte silenti

Artibus assuetis sollicitare solet.

Nanq;

ILLVSTRIVM POETARVM

Nanq; poli media stellantis in arce uidebar
Ante pedes summi carmina ferre Iouis.

Somnus agrestium. i. pauperum lenis esse dicitur.

Horat. Oda 3. lib. 1.

Somnus agrestium.

Lenis uirorum, non humileis domos

Fastidit.

Somnus falsa veris miscet, futuriue certus atq;
pessimus autor esse dicitur.

Seneca in Herc. fur.

Veris miscens falsa, futuri

Certus, & idem pessimus autor.

Ouid. lib 2. de sine tit:

Tu leuis es, multoq; tuis uentosior alis,

Gaudia in ambigua dasq; negasq; fide.

Somnia, fallacia, uanauē fere omnia sunt.

Tibullus lib. 3. elegi. 4.

Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,

Et pauidas mentes falsa timere iubent.

DE SPE.

Spes decipit multos.

Ouidius. Epist. 16.

Tale nihil timeo, sed nec Medea timebat.

Fallitur augurio spes bona saepe suo.

Plautus in Rudente.

Nam multa præter spem scio multis bona euenisse.

Amp. At ego, etiam qui sperauerim spem decepisse
multos.

Spes in bonitate Dei retinenda est.

Ouidius

FLORES.

270

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Quantus est igitur meritis indebita nostris

Magna tamen spes est in bonitate dei.

Spes longitudinis uitę rescanda est.

Horat. Oda 11. lib. 1.

Et spatio breui.

Spem longam refecēs, dum loquimur fugit inuida
Aetas, carpe diem, quam minimum credula postero.

Spes precio emenda non est.

Terent. in Adelphis

Ego spem precio non emo.

Spes timorq; homines maxime agitant.

Seneca in Herc. furen

Turbine magno spes sollicita

Vrbibus errant, trepidiq; metus

Terent. in Andria.

Ve misero mihi.

Vt animus in spe atq; in timore usq; ante hac attentus
fuit.

Itaq; postquam adempta spes est, lassus, cura confectus
stupet.

Spes vitam, hominum fouet.

Ouid. lib. 1. de Ponto.

Spes igitur pœnæmenti Græcine leuandæ

Non est ex toto nulla relicta meæ.

Hæc dea, cum fugerent sceleratas numinaterras

In dijs inuisa sola remansit humo.

Hæc facit, ut uideat cum terras undiq; nullas

Naufragus in medijs brachia iactet aquis.

Hæc facit ut inuat fossor, quoq; compede uinctus,

LL Liberaq;

ILLVSTRIVM POETARVM

Liberaq; à ferro crura futura putet.
 Sæpe aliquem solers medicorum cura relinquit,
 Nec spes huic uena deficiente cadit.
 Carcere dicuntur clausi sperare salutem,
 Atq; aliquis pendens in cruce uota facit.
 Hæc dea quam multos laqueo sua colla ligantes,
 Non est proposita passa perire nece.
 Me quoq; conantem gladio finire dolorem
 Arguit, iniecta continuiq; manu.
 Tibull. elegiar. ulii lib. 2.
 Iam mala fini ssem leto, sed credula uitam
 Spes fouet, & melius cras fore, semper ait.
 Spes alit agricolas, spes sulcis credit aratis
 Semina, quæ magno scœnore reddat ager.
 Hæc laqueo uolucres, hæc captat arundine pisces,
 Cum tenues hamos abdidit ante cibus.
 Spes etiam ualida solatur compede uim, tum,
 Crura sonant ferro, si d canit inter opus
 Spe sublata ab ipso animo, cito deficit homo
 Terent. in Andria
 Itaq; postquam adempta spes est lassus, cura confectum
 stupet.
 Spes anxia longaq; mentem extrahit, et uciat ac
 longo uoto gaudia consumit.
 Stat. lib. 2. Theba.
 Spes anxiam mentem
 Extrahit, & longo consumit gaudia uoto.
 Idem lib. 2. Thebaid.
 Et qua non grauior mortalibus addita cura
 Spes ubi longa uenit.

Sperare

FLORES.

269

Sperare qui nihil potest, desperet nihil.
 Seneca in Mædea
 Qui nil potest sperare, desperet nihil.
 Inesperata sæpius ac magis eueniunt, quam sperata.
 Plaut. in most.
 Inesperata accidunt magis sæpe, quàm quæ speres.
 Spes in res mortales collocanda non est
 quia caduce sunt.
 Silius italicus lib. 7. bel. puni.
 Spes heu fallaces, oblitaq; corda caducum
 Mortali quodcumq; datur.

DE STUDIO.

Studio literarum sedulo, præsertim in iuue
 nilitate incumbendum est.
 Tibull. elegia. 8. lib. 1. 9
 At tu dum primis floret tibi temporis ætas
 Utere, non tardo labitur illa pede.
 Claud. de quart. Hono. conf.
 Interea Musis animus dum mollior instet,
 Et quæ mox imitere, legas, nec desinat unquam
 Tecum grata loqui tecum Romana uetustas.
 Studio non intendens vitio deditus erit.
 Hora. lib. 1. Epist. ad Lol.
 Si non intendes animum studijs, & rebus honestis
 Inuidia, uel amore uigil torquere.
 Studium dolorem aufert.
 Ouid. lib. 5. de Trist.
 Quot frutices sylvæ, quot flauas Tibris arenas,
 Nulla quot Martis gramina campus habet,

LL ij

Tot

ILLVSTRIVM POETARVM

Tot mala pertulimus, quorum medicina quiesq;

Nulla, nisi in studio, Pieridumq; mora,
Librorum copia absq; studio hominem
non reddit doctum.

Ausonius in epigram. ad Philomusum
Emptis quod libris tibi bibliotheca referta est,
Doctum, & grammaticum te Philomuse putas.

Hoc genere & chordas, & plestra, & barbata conde,

Qui nunc mercator, cras cytharcedus eris
Studij remissij intimatio, veniaq; perpulchra
imploratio.

Quid lib. 4. de Ponto.

Daueniam fasso, studijs quoq; frena remisissis.

Ducitur & digiis littera rara meis:
Impetus ille sacer, qui uatum pectora nutrit,
Qui prius in nobis esse solebat, abest.

Studiosi intimatio notabilis.

Iuuenalis satyra. 5.

At te nocturnis iuuat impalescere chartis.
Cultor enim iuuenum purgatas inserit aures
Frugę Cleantea.

DE STVLTICIA.

Stulticia carere est prima sapientia.

Horat. lib. x. epistola. ad Mecœnt.

Virtus est uitium fugere, & sapientia prima
Stulticia caruisse.

Stulti proprium est velle nocere dum non potest

Ausonius in Biaz sententia.

Quid stulti proprium? Non posse, & uelle nocere,
Stulto

FLORES.

268

Stulto qui aduersatur ipsum insaniorem reddit.

Plaut. in Amphitruo.

Non tuscis bacche bacchanti si uelis aduersarier,
Ex insana insaniorem facies, feriet sæpius.
Si obseruatis una resoluas plaga,
Irritabis crabrones

DE SVBDITIS.

Subditos regem seu dominum timere decet.

Seneca in Octauia.

Decet timeri Casarem.

Subditi iudigna vt digna habere debent, que
heripere litiue faciunt ac imponunt

Plaut. in Capt.

Indigna digna habenda sunt, herus quæ facit

DE SVPERBIA.

Superbia mores egregios inquinat.

Claud. de quart. Hono. consu.

Inquinat egregios adiuncta superbia mores.

Superbia solemne vitium est secundis rebus
ac ingrata virtutum comes.

Claudia. lib. 2. de Stil. laud.

Quin ipsa superbia longè

Discessit, uitium rebus solemne secundis,

Virtutumq; ingrata comes.

Superbiæ maximæ intimatio,

Quid. lib. 6. Metamor.

Sum felix, quis enim neget hoc? felixq; manebo

Hoc quoq; quis dubitet? tutam me copia fecit.

Maior sum quàm cui possit fortuna nocere.

LL. ij Superbus

ILLVSTRIVM POETARVM

Superbus precibus significat a deo missis non
seditur, vt de turno dicitur

Mapheus Vegius in Supplemento Verg.

Nec nostræ potuere preces inflectere durum,
Nec diuum portenta animum, quin arctius ignem
Spumabat ferus ore uomens, bellumq; ciebat.

Deus superbis resistit atq; eos humiliat.

Seneca in Herc. furen.

Dominare timidus, spiritus alios gere.

Sequitur superbos victor à tergo deus.

T

DE TACITVRNITATE.

Tacere qui nescit, idem & loqui ignorabit.

Auson, in Pythaci senten.

Loqui ignorabit, qui tacere nesciet.

Taciturnitatis maximæ intimatio.

Plaut. in Persa.

Ne hoc quouiquam homini dicere, m. edictum est mihi
Magnopere, nec quouiquam homini crederem, omnes
muiti ut prius

Loquerentur hoc, quàm ego.

Taciturnitas & fides a seruis summopere requiritur

Terent. in Andria.

Nihil istac opus est arte ad hanc rem, quam paro,
Sed his, quas semper in te intellexi sitas,
Fide, & taciturnitate.

Tacenda loqui laudabile non est

Quid. lib. 2. de arte amandi.

Eximia

FLORES.

278

Eximia est uirtus præstare silentia rebus,
At contra, grauis est culpa, tacenda loqui.
Tacenda sunt tibi ipsi ea, quæ taceri uelis ab alio.
Seneca in Hippo.

Alium filere quod uoles prius file.
Hora. lib. 1. Epist. ad Quintium.

Nec retinent patulæ commissa fideliter aures
Tacuisse minimus est labor.

Ouidius lib. 2. de sine tit.

Quis minor est autem, quàm tacuisse labor?
Arcana commissaq; tacere qui nescit,
hic fugiendus est.

Hora. saty. 4. lib. 1.

Fingere qui non uisa potest, commissa tacere

Qui nequit, hic niger est, hunc tu Romane caueto.

Fideliter eelandanda sunt secreta, ne in odium
illius, qui commisit, incidas.

Iuue. satyra 9.

Hæc soli commissa tibi celare memento,
Et tacitus nostras intra te fige querelas.
Nam res mortifera est, inimicus punice leuis,
Qui modo secretum commiserat, ardet & odit.

Terentius in Eunu.

Tu pol si sapiis, quod scis, nescias.

Idem in Heauton.

Nescias, quod scis, si sapiis.

Arcana scrutanda non sunt, nec commissa effutienda.

Hora. lib. 1. Epist.

Arcanum neq; tu scrutaberis ullius unquam,
Commissumq; te ges & uino tortus, & ira.

LL iij

DE

DE TEMPLIS.

Templa restauranda sunt à posteris, ne
delicta maiorum luant.

Horatius Oda. 6. lib. 3.

Delicta maiorum immeritus lues
Romane, donec templares feceris,
Aedesq; labantes deorum, &
Fœda nigrosi mulachra fumo.

Brennus Gallorum dux eo, quod Apollinis tem-
plum spoliaret, ipse cum toto exercitu
niuibus obruebatur.

Propert. lib. 3. de Avaricia.

Torrída sacrilegum testantur lumina Brennum
Dum petit intonsi Pythiæ regna Dei
Aut mons laurigeo concussus uertice duras
Gallica Parnasi sparsit in arma niues.

DE TEMPORALIBVS REBVS.

Temporalium rerum gloria breuis & caduca est,
ideo in eis sperandum non est.

Ouidius lib. 5. de Tristibus.

Nos quoq; florimus, sed flos fuit ille caducus,
Flammaq; de stipula nostra breuisq; fuit.

Horat. Oda. 7. lib. 4.

Immortaliane speres monet annus, & alnum
Quæ rapit hora diem.
Frigora mitescunt zephyris, uer protevit æstas,
In eritura simul
Pomifer autumnus fruges effuderit, & mox

Bruma

Bruma recurrit iners.

Temporalium rerum amissio durissima est.

Ouidius lib. 4. de Trist.

Sæpe etiam lachrymæ sunt me scribente profusæ,
Humidaq; est fletu littera facta meo
Corq; uetusta meum tanquam noua uulnera norit,
Inq; sinum mœstæ labitur imber aquæ.
Dum uice mutata qui sim, fuerimq; recordor,
Et tulerit quo me casus, & unda subit.
Temporalibus frui bonis qui uult, & ani-
mo & corpore ualeat necesse est.

Hora. lib. 1. Epist. ad Loll.

Valeat possessor oportet,
Si comportatis rebus bene cogitat uti.

DE TEMPORE.

Temporis mutabilitas breuissima est, nam ci-
tissime, & irreparabiliter labitur.

Vergi. lib. 3. Georg.

Et fugit interea, fugit irreparabile tempus.

Idem 10. Aeneid.

Stat sua cuiq; dies, breue & irreparabile tempus
Omnibus est uite.

Ouid. lib. 10. Meta.

Labatur occulte fallitq; uolubilis ætas.

Et nihilè annis uelocius.

Idem lib. 15. Meta.

Cuncta fluunt omnisq; uagans formatur imago.
Ipsa quoq; assiduò labuntur tempora motu.
Non secus ac flumen, neq; enim consistere flumen,

Nec

ILLVSTRIVM POETARVM

Nec leuis hora potest, sed ut unda impellitur unda,
 Urgeturq; eadem ueniens, urgetq; priorem:
 Tempora sic fugiunt pariter, pariterq; sequuntur,
 Et noua sunt semper, nam quod fuit ante relictum est,
 Fitq; quod haud fuerat, momentaq; cuncta nouantur.

Idem lib. 6. Fasto.

Tempora labuntur, tacitisq; senescimus annis,
 Et fugiunt freno non remorante dies.

Idem lib. 3. de arte aman.

Eunt anni more fluentis aquae.
 Nec quae praeterijt cursu reuocabitur unda,
 Nec quae praeterijt hora, redire potest.

Vtendum est atate, cito pede labitur aetas,
 Nec bona tam sequitur, quam bona prima fuit.

Idem lib. 1. de sine tit.

Labitur occulte fallitq; uolubilis aetas,
 Et celer amissis labitur annus equis.

Seneca in Hippo.

Volat ambiguis mobilis alis

Hora.

Ausonius in Epigram.

Senescimus, effugit aetas.

Obrepsit non intellecta senectus,

Nec reuocare potes, qui periere dies.

Tempus praefens aliam vitam alioq; mores postulat.

Terentius in Andria.

Nunc hic dies aliam uitam adfert, alios mores postulat

Tempore congruo omnia facienda sunt, nam

hoc praecipuum, ac omnium

rerum primum est.

Ouid.

FLORES.

273

Ouidius lib. 1. de remed. amo.

Aggrediar melius tunc, cum sua uulnera tangi
 iam sinet, & ueris uocibus aptus erit.

Quis matrem, nisi mentis mops, in funere nati,
 Elere uetat? non hoc illa monenda loco est.

Cum dederit lachrymas, animumq; impleuerit aegru,
 ille dolor uerbis emoderandus erit.

Temporibus medicina ualer: data tempore profunt,

Et data non apto tempore uina nocent.

Quin etiam accendas uicia, irritesq; uetando

Temporibus si non aggrediare suis.

Idem lib. 3. de Ponto.

Leta fere latus cecini, cano tristia tristis.

Conueniens operi tempus utrumq; suo est.

Boë. metro 6. lib. 1.

Cum Phoebi radijs graue

Canceri sydus maestuat,

Tum qui larganegantibus

Sulcis semina credidit,

Elusus Cereris fide

Quernas pergat ad arbores.

Nunquam purpureum nemus

Lecturus uiolas pctas

Cum seuis aquilonibus

Stridens campus inhorruit.

Nec queras auida manu

Vernos stringere palmites

Vuis si libeat frui.

Autumnus potius sua

Bacchus

ILLVSTRIVM POETARVM

Bacchus munera contulit.

Terent. in Heau.

In tempore ad eam ueni, quod rerum omnium est
primum.

Seneca in Medea.

Compeſce uerba, parce iam demens malis,
Animosq; minime tempori aptari decet.

Tempore atq; ueritate conſumuntur ac
mollescunt etiam durissima quæq;

Verg. Eclog. 9.

Omnia fert atas, animum quoq; saepe ego longos
Cantando puerum memini me condere soles.

Idem in Eleg. de Meccenatis obitu.

Tempora diſpenſat uſus, et tempora cultus,
Hæc homines, pecudes, hæc moderantur aues.

Ouidius lib. 15. Meta.

Tempus edax rerum, tuq; inuidiosa uetustas
Omnia destruitis, uitiataq; dentibus eui
Paulatim lenta conſumitis omnia morte.

Idem lib. 2. de arte aman.

Lenteſcunt tempore curæ,

Vaneſcitq; abſens, et nouus intrat amor.

Idem lib. 4. de ponto.

Tabida conſumit ferrum, lapidesq; uetustas,

Nullaq; res maius tempore robur habet.

Idem lib. 4. de Tristib.

Tempore ruricolæ patiens fit taurus aratri,

Præbet et incuruo colla premeunda iugo.

Tempore par et equus lentis animosus habentis

FLORES.

272

Et placido duros accipit ore lupos.

Tempore pœnorum compeſcitur ira leonum,

Nec feritas animo, quæ fuit ante manet,

Quæq; sui iussis obtemperat Inda magistri

Bellua seruitium tempore uicta subit.

Tempus ut extentis tumeat facit uua racemis

Vixq; merum capiant grana quod intus habent.

Tempus et in canas semen producit aristas,

Et ne sint tristi poma sapore facit.

Hoc dentem tenuat terram renouantis aratri

Hoc rigidos silices, hoc adamanta terit.

Hoc etiam saeuas paulatim mitigat iras.

Hoc minuit luctus, moestaq; corda leuat.

Cuncta potest igitur tacito pede lapsa uetustas,

Præterquam curas attenuare meas.

Mart. lib. 9. Epigr.

Quid non longa dies? quid non conſumitis anni,

Tibu. Eleg. 4. lib. 1.

Longa dies homini docuit parere leones,

Longa dies molli saxa peredit aqua.

Annus in apricis maturat collibus uuas.

Annus agit certa lucida signa uice.

Claud. lib. 2. in Eutrop.

Quid non longa ualebit

Permutare dies?

Olymp. Neme. Eclog. 3.

Omnia tempus alit, tempus rapit, uſus in arcto est.

DE TERRA.

Terra

Et

ILLVSTRIVM POETARVM

Terra mater est omnium.

Ouidi. lib. 1. Meta.

Ossaq; post tergum magna iactate parentis
Ibidem

Magna parens terra est, lapidesq; in corpore terræ
Ossa reor dici, iacere hos post terga iubemur

Ouidi. lib. 2. Fausto.

Consulitur Phœbus, fors est ita reddita: matri

Qui dederit primus oscula, victor erit,
Oscula quisq; sua matri properata tulerunt,
Non intellectu credula turba Deo.

Ibidem de Bruto

Ille iacens pronus, matri dedit oscula terræ,

Creditus offenso procubuisse pede.

Lucre. lib. 2. de nat. rer.

Vnde alma liquentes

Humorum guttas mater cum terra recepit.

Fœta parit nitidis fruges, arbutaq; læta,

Et genus humanum, parit omnia secla ferarum

Pabula cum præbet, quibus omnes corpora pascunt,

Et dulcem ducant uitam, prolemq; propagent.

Quapropter merito maternum nomen adepta est.

Terra in medio mundi sita spherica, immobilisq; est.

Manilius lib. 1. Astrono.

Vltima subsedit glomerato pondere tellus.

Ibidem

Est igitur tellus mediam sortita cavernam

Aëris & toto pariter sublata profundo,

Neopatulæ discenta plagas, sed condita in orbem

Vndiq;

FLORES.

275

Vndiq; surgentem pariter, pariterq; cadentem.

In terram terrena quæq; reuertuntur.

Luca. lib. 7. bel. ciui.

Capit omnia tellus

Quæ genuit, celo tegitur qui non habet urnam.

Lucre. lib. 2. de nat. re.

Cedit item retro de terra, quod fuit ante
In terras, & quod missum est ex ætheris oris,
Id rursum cœli stellantia templa receptant.

DE TESTIBVS.

Testis veridicus esse debet, & ad hoc
exhortatio digna.

Iuue. satyra 8.

Ambigua si quando citabere testis

Incertæq; rei, Phalaris licet imperet ut sis

Falsus, & admoto dictet periuria tauro,

Summum crede nefas animam præferre pudori

Et propter uitam uiuendi perdere causas.

Testis falsi reprehensio notabilis.

Ouidius lib. 1. de sine tit.

Non bene conducti uendunt periuria testes.

Testis oculatus vnus pluris est, quam auriti decem.

Plautus in Trucu.

Pluris est oculatus testis vnus, quam auriti

Decem: qui audiunt, audita dicunt, qui uident
plane sciunt.

Testimonium falsum leuiter & audacter
multi fuscipiunt modo id, de
quo iurant, lateat.

Iuue.

ILLVSTRIVM POETARVM

Iuue. saty. 13.

Tam facile & pronum est superos contemnere testes
Si mortalis idem nemo sciat, aspice quanta
Vocet neget, quæ sit ficti constantia uultus.
Per solis radios, tarpeiaq; fulmina iurant.

DE TIMORE.

Timoris alicuius effectus, ipsiusq; intimatio.

Vergi. lib. 3. Aeneid.

Tum uero ancipiti mentem formidine pressus
Obstupui, steteruntq; comæ, & uox faucibus hæsit.

Idem lib. 12. Aeneid.

Illi membra neuus soluit formidine torpor,
Arrestæq; horrore comæ, & uox faucibus hæsit.

Ouidius lib. 6. Metamor.

Quid mihi tunc animi miseræ fuit? an ne q, agnæ est
Si qua lupos audit circum stabula alta frementes?
Aut lepore, qui uepre latens hostilia cernit
Ora canum, nullos audet dare corpore motus?
Occupat obsessos sudor mihi frigidus artus,
Ceruleæq; cadunt toto de pectore guttæ.

Idem lib. 1. Fausto.

Extimui, sensiq; metu riguisse capillos
Et gelidum subito frigore pectus erat.

Luca. lib. 1. bel. ciui.

Dirigere metu, gelidos pavor occupat artus,
Et tacito mutos uoluunt in pectore questus.

Idem lib. 4. bel. ciui.

Tum frigidus artus

Alligat,

FLORES

276

Alligat, atq; animum subducto robore torpor.

Plaut. in Amphitrio.

Timeo, totus torpeo.

Non ædè pol nunc ubi terrarum sim scio ubi roget,
Nec miser me commouere possum præ formidine,

Idem in Truculen.

Neq; uiuus neq; mortuus

Sum, nec quid nunc faciam scio, neq; ut hinc abeam,
neq; ut

Ad hanc rem adeam scio, timore torpeo.

Terentius in Andria

Vix sum apud me, ita animus commotus est metu.

Stadius lib. 5. Thebaid.

Talia cernenti mihi quantus in ossibus horror,
Quis sic per ora color? qualis cum cerua cruentis
Circumuenta lupis, nullum cui pectore molli
Robur, & in uolucris tenuis fiducia cursu,
Præcipitat suspensa fugam, iam iamq; teneri
Credidit, & elusos audit concurrere morsus.

Ouid. lib. 2. Fausto. de Lucretia loquens

Illa nihil (neq; enim uocem, uiresq; loquendi,

Aut aliquid toto pectore mentis habet)

Sed tremuit, ut quondam stabulis deprensa relictis

Parua sub infesto cum iacet agna lupo.

Quid faciat, pugnet? uincetur scemina pugnans

Clamet? at in dextra qui uetet ensis erat.

Aufugiat? positus uigentur pectora palmis.

Tunc primum externa pectora tacta manu.

Timor ressecandus est, & ad hoc exhortatio.

MM Ouidius.

ILLVSTRIVM POETARVM

Quid lib. 3. de Ponto

Desine mitem animum uano insanare timore

Sæua quid in placidis saxa uereris aquis?

Seneca in Hippol.

Aude anime tenta perage mandatatum tuum,

Intrepida consistat uerba.

Timor peiora suspicari facit.

Seneca in Herc. furent.

Prona est timori semper in peius fides.

Statius lib. 3. Theb.

Tunc plurima uersat

Peßimus in dubijs augur timor.

Timor imperiosa res est.

Martial. lib. 11. Epigram

Quid si metonsor cum stricta nouacula supra est

Tunc libertatem diuitiasue roget.

Promittam: nec enim rogat illo tempore tonsor,

Latro rogat: res est imperiosa timor.

Timor ad fugam velocem reddit.

Vergil. lib. 8. Aenei.

Fugit ilicet ocior Euro,

Speluncãq; petit: pedibus timor addidit alas.

Quid lib. 3. Eusto.

Exilit, & uelox humili super aula fenestra

Se iacit, audacem fecerat ipse timor.

Cumq; metu rapitur, tunica uelata recincta,

Currit, ut auditis territa damna lupis.

Petronius Arbiter saty.

Quantum quisq; timet, tantum fugit,

Timor homini vires adimit.

Ouidius

FLORES

277

Ouidius lib. 6. Eusto.

Abstulerat vires corporis ipse timor:

Idem Epist. 13.

Vires subtrahit ipsi timor,

Timor anxius omnia, quæ fieri possunt,
facta esse, credere coegit.

Ouidius epist. 13.

Nos sumus incertæ, nos anxius omnia cogit

Quæ possunt fieri, facta putare timor.

Timor abest, ubi summa adest miseria.

Ouid. lib. 3. de Trist.

Non est quod timeas fortuna miserrima nostra est.

Seneca in Oedipo

Cuius haud ultra mala

Exire possunt, loco in tuto est situs.

Ibidem

Solent extrema securos facere mala

Mulieres naturaliter sunt timidæ, nam hanc passionem

deus, qui nature creator est, eis dedit ut inextinguibiles non essent.

Seneca in Octauia.

Mulier, dedit natura cui prouum malo

Animum, ad nocendum pectus instruxit dolis

Sed uim negauit, ut ne inextinguibilis

Esset, sed agras frangeret vires timor.

Timere illos, quos uincere non potes,
crux est maxima.

Auson. in Thaletis sententijs.

Crux est si metuas uincere quod nequeas

Timere miserrimum est, cum quis nil sperat.

MM ij Seneca

ILLVSTRIVM POETARVM

Seneca in Troade.

Miserrimum est timere, cum speres nihil.
Timens nihil, iustus facile esse potest.

Seneca in Octavia.

Iustum esse facile est, cui uacat pectus metu.
Timens nihil, minus gaudet.

Martial. lib. 11, Epigram.

Desperasse iuuat, ueluti iam rupta sororum
Fila, minus gaudent, qui timuere nihil.

DE TYRANNIDE.

Tyranni dum timentur, & ipsi timent.

Seneca in Oedipo.

Qui sceptrum duro sauius imperio regit.

Timet timentes, metus in autorem redit.

Tyranni est misero vitam donare, felicem
vero perdere.

Seneca in Hercu. furen.

Qui morte multos luere supplicium iubet

Nescit tyrannus esse, diuersa irrogat.

Miserum ueta perire, felicem iube

Tyranni absq; cede crudelissima pauci
ad mortem perueniunt.

Iuena. satyra 10.

Ad generum Cereris sine caede, & uulnere pauci

Descendunt reges, & sicca morte tyranni.

Senec. in Herc. Oeteo.

Quota pars moritur tempore sati?

Quos felices, Cynthia uidit.

Vidit miseros, abitura dies.

Rarumq;

FLORES.

278

Rarumq; est felix idemq; senex.

Tyranni in inferno sepulti amarissimas
luent penas.

Seneca in Hercu. furen.

Vidi cruentos carcere includi duces

Et in potentis terga plebeia manu

Scindi tyranni.

Tyranni in nobiles insurgunt, vt
de Nerone liquet

Seneca in Octavia.

Nero. Quidquid excelsum est, cadat.

Tyranni salutem suam quaerunt tantum.

Valeri. Flac. lib. 3. Argon.

Nec uulgi cura tyranni

Dum sua sit modo tuta salus.

Tyrannorum mala atq; vitia quæ sint.

Claud. de. 4. Honorij consula.

Qui terret, plus iste timet, fors ista tyrannis

Conuenit, inuideant claris, forte sq; trucidant.

Muniti gladijs uiuant, septiq; uenenis

Ancipites habeant artes, trepidiq; minentur.

DE TORMENTIS.

Per tormenta secreta sæpe extorquentur.

Seneca in Troade

Coacta dices, sponte quod fari abnuis.

Ibidem.

Verberibus, igne, morte, cruciatu eloqui

Quodcunq; celas adiget inuitam, dolor

E pectore imo condita arcana cruet.

MM iij Necepsi,

ILLVSTRIVM POETARVM
Necessitas plus posse. quam pietas solet

DE TRIBVLATIONE.

Tribulatio homines ad deum conuertit.

Ouid. lib. II. Metamor.

*Aspera crescit hyems, omniq; à parte feroces
Bella gerunt uenti, fretaq; indignantia miscent,
Hic uotis numen adorat.*

Idem lib. 3. Fastrorum

*Vincitur ars uento, nec iam moderator habentis
Vtitur, at uotis is quoq; poscit opem
Tribulatur quis quandoq; leniter, ut ex his ad
tolerandum maiora grauioraq;
fortior reddatur.*

Ouid. Epist. con. ad Liuiam.

*Scilicet exiguo percussa es fulminis ictu,
Fortior ut possis cladibus esse tuis.*

V

DE VENIA.

Veniæ facilitas peccati irritamen est.

Terentius in phor.

*Nos trapte culpa facimus, ut malis expediat esse
Dum numum dici nos bonos studemus, & benignos
Veniam alteri præstare facile debet is
cui uenia est opus.*

Seneca in Agamem.

*Det ille ueniam facile cui uenia est opus
Veniam poscenti æquum est impendere.*

Horatius

FLORES.

279

Hora. saty. 3. lib. I.

*Qui ne tuberibus proprijs offendat amicum
Postulat, ignoscat uerrucis illius, æquum est
Peccatis ueniam poscentem reddere rursus.*

DE VERBO.

Verbum semel emissum reuocari non potest.

Hora. de arte Poëtica.

Nescit uox missa reuerti.

Idem lib. I. Epist. ad Lol.

Et semel emissum uolat irreuocabile uerbum.

Verba diligenter ponderanda sunt antequam
proferantur, ita ut quid, & de quo
& cui dicas attendas.

Hora. lib. I. Epist. ad Lol.

Quid de quoq; uiro, & cui dicas sæpe uideto.

Mulierum uerba irrita, folijsq; leuiora sunt.

Ouid. lib. 2. de sine tit.

*Verba puellarum folijs leuiora caducis,
Irritaq; ut uisum est, uentus & unda ferunt.*

Blanda uerba summo opere uitanda sunt, eo quod
sæpissime his fallimur, moraliter.

Ouid. lib. I. de sine tit.

Impia sub dulci mella uenena latent.

Verbis, damnum rei alicuius non tollitur.

Terent. in Adelphis.

*Neg; tu uerbis solues unquam, quod mihi in re males
feceris.*

Verba & iras caudidicus locat, i. uendit.

Seneca in Herc. furente.

MM iij

Hic

ILLVSTRIVM POETARVM
Hic clamosi rabiosa fori
Iurgia uendens improbus, iras
Et uerba locat.

Verbum miserum ac pessimum est, habuisse.

Plaut. in Rudente.

Grip. Pape diuitias tu quidem
Habuisti luculentas. La. Miserum isthuc uerbum, &
pessimum est, habuisse
Et nihil habere.

Verba siue uocabula variantur indies,
ut arborum folia.

Horat. in arte Poët.

Vt foliæ folijs pronos mutantur in annos,
Prima cadunt, ita uerborum uetus interit atas
Et iuuenum ritu florent modo nata, uigentq;

Et infra

Mortalia facta peribunt,

Nedum sermonum stet honos, & gratia uiuax.
Multa renascentur, quæ iam cecidere, cadentq;
Quæ nunc sunt in honore uocabula, si uolet usus,
Quem penes arbitriū est, & uis, & norma loquendæ.

Verba blanda, cantus, citharæ, lyræq;
animum hominis eneruant.

Quid. lib. 2. de re. amoris

Eneruant animos citharæ, cantusq;, lyræq;
Et uox, & numeris brachia mota suis.

DE VERECUNDIA.

Verecundia in adolescente est
optimum signum.

Terent.

FLORES.

280

Terenti. in Adelp.

Erubuit, salua res est.

Plaut. in Amphit.

Decet uerecundum esse adolescentem.

Apud mensam uerecundari neminem decet.

Plaut. in Trin.

Uerecundari neminem apud mensam decet.

DE VERITATE.

Veritas nunquam latet.

Seneca in Troade.

Veritas nunquam latet.

Veritas moras odit.

Seneca in Oedipo.

Quid uerba queris? Veritas odit moras.

Veritas odium parit, obsequium uero amicos.

Terent. in Andria.

Namq; hoc tempore

Obsequium amicos, ueritas odium parit.

Veritatis inimicus quis sit.

Martialis lib. 8. Epigr.

Oras Gallice me, rogasq; semper,

Durum est me tibi, quod petis, negare.

Vero uerius ergo quid sit audi:

Verum Gallice non libenter audis.

Veritatis intimandæ exhortatio perpulchra.

Plaut. in Mostellaria

Nolo ego te assentari mihi.

Ego uerū amo, uerū uolo dici mihi: mendacem odi.

Martialis lib. 8. Epigram.

Dic

Dic uerum mihi, Marce dic amabo,
 Nil est quod magis audiam libenter.
 Nilfacilius est, quam vera dicere.
 Terentius in Andria.
 Si. Potin'es mihi uerum dicere? Da. Nihil facilius.

DE VETITIS.

Vetita semper appetimus.
 Ouid. lib. 3. de sine tit.
 Nitimur in uctitum semper, cupimusq; negata,
 Sic interdicitis imminet aeger aquis.
 Vetita magis placent, quam concessa & licita, nec
 non ad ea omnes maxime anhelant.
 Ouid. lib. 2. fasto.
 Quoq; minor spes est, hoc magis ille cupit.
 Seneca in Herc. Oeteo
 Illicita amantur, excidit quicquid licet.
 Plautus in Trinummo
 Minus placet magis quod suadetur, quod dissua-
 detur placet.
 Ouid. lib. 3. de sine tit.
 Cui peccare licet, peccat minus.

DE VICINIA.

Vicinum malum aliquid mali vicino adfert.
 Plau. in Merea.
 Heu misero mihi.
 Nunc ego uerum illud uerbum esse experior uctus:
 Aliquid mali esse propter uicinum malum.
 Hora. lib. 1. Epi. ad Lol.

Ecquid

Ecquid

Ad te post paulo uentura pericula sentis.
 Nam tua res agitur paries cum proximus ardet,
 Et neglecta solent incendia sumere uires.
 Vicinum malum habens, malus & ipse fit.

Iuena. satyra 2.

Dedit hanc contagio labem
 Et dabit in plures. Sicut grex totus in agris
 Vnius scabie cadit, & porrigine porci,
 Vnaq; conpecta liuorem ducit ab uua.

Verg. Ecloga 1.

Nec mala uicini pecoris contagia ledent
 Teren. in Andria.
 Quid isthuc tam mirum est, de te si exem-
 plum capit?

DE VICTORIA.

Victoria cedendo acquiritur.
 Ouid. lib. 2. de arte. aman.
 Cede repugnanti, cedendo uictor abibis,
 Idem lib. 1. de sine tit.
 Cedimus? an subitum luctando accendimus ignem?
 Cedamus, leue fit quod bene fertur onus.
 Vidi ego iactatas mota face crescere flammās,
 Et uidi nullo concutiente mori
 Victor arma cum deposuit, & victus
 odium debet deponere.
 Seneca in Herc. fur.
 Cum uictor arma posuit, & uictum, decet
 Deponere odia.

Victor

IL·L·V·S·T·R·I·V·M· P·O·E·T·A·R·V·M

Victor primo impetu ferocior est.

Seneca in Troade.

Victor feroces impetus primos habet.

Quid victor facere & victus pati
debeat sciendum est.

Seneca in Troade

Noscere hoc primum decet,

Quid facere victor debeat, victus pati.

Victori licet quicquid placuerit,
tyrannice dictum.

Seneca in Troade

Quodcumq; libuit facere victori, licet.

Agg. Minimum decet libere, cui multum licet.

Vitam donare victo, decet victorem,
Stadius. 8. lib. Theba.

Si decedit hostis

Ire super satis est, uitamq; relinquere victo.

Victis vna salus est nullam salutem sperare.

Vergilius 2. lib. Aeneid.

Vna salus victis nullam sperare salutem.

DE VIGILIA.

Vigilia ad studium homini haud parum confert

Horatius lib. 1. Epist. ad Lolium

Vt iugulent homines surgunt de nocte latrones,

Vt te ipsum serues non expergisceris?

Si non intendes animum studijs, & rebus honestis,

Inuidia, uel amore uigil torquebere.

Nimia uigilia iuuenum corpora attenuant.

Ouidius lib. 1. de arte amandi

Attenuant iuuenum uigiliae corpora noctes,

Vigia

FLORES.

282

Vigilare leue est, peruigilare. uero graue.

Martialis lib. 5. Epigram.

Nam uigilare leue est, peruigilare graue.

Vigilandum est illi, qui tempori
uult negocia sua conficere.

Plautus in Rudente.

Vigilare decet hominem

Qui uult sua tempori conficere officia.

Nam qui dormiunt libenter sine lucro, & cum malo
quiescunt.

DE VINDEMIA.

Vindemiae mira ac elegans descriptio.

Olympius Nemesianus Ecloga 3.

Tum primum letas ostendit pampinus uuas.

Mirantur Satyri frondeis & poma Lyæi.

Tunc Deus (s. Bacchus) ò Satyri, maturos carpite
fructus

Dixit, & ignotos pueri calcate racemos.

Vix hæc audierant, decerpunt uitibus uuas,

Et portant calathis, celeri q; illidere planta.

Concaua saxa super ponunt, uindemia feruet

Collibus in summis, crebro pede rumpitur uua,

Vdaq; purpureo sparguntur pectora musto,

Tum Satyri lascua cohors, sibi pocula quisq;

Obuia corripunt, quod fors dedit, hoc caput usus.

Cantharon hic retinet, cornu bibit alter adunco.

Concauat ille manus, palmasq; in pocula uertit.

Pronus at ille lacu bibit, & crepitantibus haurit

Musta labris, alius uenalia cymbala, mergit,

Excipit

ILLVSTRIVM POETARVM

Excipit ac potat, saliens liquor ore resultat.
 Atq; alius latices presbis resupinus ab unis
 Spumatus inq; humeros & pectora defluit humor.
 Omnia ludus habet, cantusq; chorosq; licentes.
 Et Venerem iam uma mouent, raptantur amantes
 Concubitu Satyri fugientes iungere Nymphas,
 Iam iamq; elapsas, hic crine, hic ueste retentat.
 Tunc primum roseo Silenus cincta musto
 Plena senex auide non æquis uiribus hausit.
 Ex illo uenas inflatus nectare dulci.
 Hesternoq; grauis semperridetur Iaccho.
 Non mihi tempero quin hic subnectam quæ de Bac-
 cho. h. uino uel uinea, & eius educatione, com-
 mitibusq; mira periphrafi idem Nemes-
 sianus eadem Ecloga scribit.
 Te cano, qui grauidis hæderata fronte corymbis
 Vitea ferta plicas, qui comptas palmitè tigreis
 Ductis odorato perfusus colla capillo.
 Vera Iouis proles, iam tunc post fulmina celo
 Sola Iouem Semcle uidit, Iouis ora professum.
 Hunc pater omnipotens uenturi prouidus æui
 Protulit, & iusto produxit tempore partus.
 Hunc Nymphæ Faunq; senes, Satyriq; procaces,
 Vosq; etiam Nymphæ uiridi nutristis in antro.
 Quin & Silerus paruum ueneratus alumnus,
 Aut gremio fouet, aut resupinis sustinet ulnis,
 Et uocat ad risum digito, motuq; quietem
 Allicit, aut trenulis quassat crepitacula palmis,
 Cui Deus aridens horrentes pectore fetas

Vellicat,

FLORES.

183

Vellicat, aut digitis aureis astringit acutas,
 Applauditq; manu: mutilum caput, aut leue mentum,
 Et summas tenero subducit pollice nareis.
 Interea pueri florescit pube iuuenta,
 Flauaq; maturo tinnuerunt tempora cornu,
 Tum primum lætas ostendit pampinus uuas.
 De uino & eius commodis simul & incom-
 modis uide tit. de Ebrietate.

DE VINDICTA.

Vindicta gaudere indocti & vulgaris animi
 est, & præcipue mulierum.

Iuena, saty. 13.

At uindicta bonum uita iucundius ipsa
 Nempe hoc indocti, quorum præcordia nullis
 Interdum, aut leuibus uideas flagrantia causis.
 Quantulacumq; adeo est occasio, sufficit iræ.
 Chrysippus non dicet idem, nec mite Thaletis
 Ingenium, dulciq; senex uicinus Hymeto,
 Qui partem acceptæ sæua inter uincla secutæ
 Accusatori nollet dare.

Et post paulum
 Semper, & infirmi est animi, exiguiq; uoluptas
 Ultio.

Iuue. ibid.

Continuo sic collige, quod uindicta
 Nemo magis gaudet quam scemina.

Vindicta sæpe obfuit.

Seneca in Herc. fur.

Sæ-

ILLVSTRIVM POETARVM
Sæpe uindicta obsuit.

Vindicta dolorem minuit.

Ouid. lib. x. de sine tit.

Ab tu ne dubita minuet uindicta dolorem.

DE VI.

Vi quicquid exprimitur graue est.

Seneca in Octauia.

Quicquid exprimitur graue est.

Vim temperatam dii prouehunt, idem vires
omne nefas mouentes odere.

Horat. lib. 3. Oda. 4.

Vim temperatam dii quoque prouehunt

In maius, idem odere vires

Omne nefas animo mouentes,

Testis mearum centimanus Gigas

Sententiarum etc: reliqua quare in titulo de Humi-
litate.

Vis ab seque consilio sua mole ruit.

Horat. lib. 3. Ode. 4.

Vis consili expers mole ruit sua.

Vim vi repellere licet.

Ouid. lib. 3. de arte aman.

Iudice me fraus est concessa repellere fraudem

Armaque in armatos sumere iura sinunt.

DE VIRIS.

Virorum proprietates quæ sint.

Horat. in arte Poet.

Conuersis studijs ætas animusque uirilis

Querit

FLORES.

284

Querit opes et amicitias, inseruit honori,
Commisisse cauet. quod mox mutare labore.

Viri mulieres fugere debent, idque
Hippolyti exemplo.

Seneca in Hippolito

Detestor omneis, horreo, fugio, execrator.

Sit ratio, sit natura, sit dirus furor,

Odisse placuit, ignibus iunges aquas,

Et amica ratibus ante promittet uada

Incerta syrtis, ante ab extremo sinu

Hesperiae Thetis lucidum attollet diem,

Et ora damis blanda praebebunt lupi,

Quam uictus animum foeminae mitem geram

Plaut. in Stichis

Age tu

Altera utra sit condicio pensior, uirginem, an uiduam
habere?

Pinac. Quanta mea sapientia est, e malis multis malum
quod minimum est.

Id minimum est malum, qui potest mulieres uitare ui-
tet ut quotidie

Pridie caueat, ne faciat quod pigeat postridie.

Vir muliere fortior esse dicitur ingenio
suo, seu natura.

Ouid. Epist. 18.

Vrimum igne pari, sed sum tibi uiribus impar.

Fortius ingenium suspicor esse uiris,

Vt corpus teneris, sic mens infirma puellis.

Deficiam, parui temporis adde moram.

NN

Virilis

ILL VSTRIVM POETARVM

Virilis ætas autumnno adsimulatur.

Cuid. lib. 15. Metamor.

Excipit autumnnus, posito seruere iuuentæ
Maturus, nitusq; inter iuuenemq; senemq;
Temperie medius, sparsis quoq; tempora canis

DE VIRGINITATE.

Virginem vitare fas non est.

Teren. in Adelphis.

Virginem uitasti, quam te ius non fuit tangere.
Virginis defensor Virginius eques romanus fuit, in
terimens filiam ne a Claudio vitaretur. Nam
pudicæ interemptor (inquit Valerius)
quam corruptæ pater esse maluit
Silius Italicus lib. 13. bel. Pun

Virginia iuxta,

Cerne, eruentaio uulnus sub pectore seruat,
Tristia defensi ferro monumenta pudoris
Et patriam laudat miserando in uulnere dextram

Virgo mala est, si aliter sapit atq; parens
tibi us placet.

Plaut. in Persa.

Virgo atq; mulier nulla

Erit quin mala, quæ præter sapientiam, placet pa-
rentibus.

DD VIRTUTE.

Exhortatio ad virtutem amplexandam
lepidissima.

Iuuenalis satyra. 8.

Prima

FLORES

285

Prima mihi debes animi bona, sanctus haberi
Iusticiæq; tenax, factis dictisq; mereris.

Ibidem.

Ne collapsa ruant subductis tecta columnis
Stratus humi palmæ uiduas desiderat ulmos.
Esto bonus miles, tutor bonus, arbiter idem
Integer.

Silius Ital. lib. 11. bel. Pun.

Perge age uince omnem miles uirtute laborem
Et quantum humani possunt se tendere passus
Arduus accelera.

Valerius Flac. lib. 1. Argonaut.

Vos quoq; nunc uires animosq; afferte paternos,

Ibidem

Ite uiri mecum, dubijsq; euincite rebus
Quæ meminisse iuuet, nostrisq; nepotibus instent
Idem lib. 5.

Surge age, et in diuis haud unquã defice cælo.
Mox aders, teq; astra ferent. Ibidem.

Hortatur, supplexq; manus intendit Iason
Nimine quenq; premens: ubi nunc promissa superba,
Ingentesq; minæ: mecum quibus ista secuti
Idem animi, certe uiso timor omnibus antro
Pertulerat, stetit tamen, deus absuit ausis
Qui iterum idem adersit credo deus.

Auso, eclo. de ambig. uitæ elig.

Ergo nil quoniam uita est quod amemus in ista,
Nec tamen incassum fas est nos credere natos,
Autorem uitæ si iustum credimus esse

NN ij Vita

ILLVSTRIVM POETARVM

Vita alia est nobis, illi uiuendo paranda,
 Cum quo post istam possumus uiuere uitam
 Illi autem stygias properent descendere ad umbras
 Pythagoreorum stolidum qui dogma secuti,
 Non nasci sese, quàm natos uiuere malunt.

Silius Italicus lib. 13. bel. Pun. in persona
 Alexandri Magni ad Scipionem.

Ille sub hæc, turpis lenti solertia Martis
 Audendo bella expedias: pigra extulit astris
 Haud unquam sese uirtus, tu magna gerendi
 Præcipita tempus, mors atra impendet agenti.

Ibidem in persona Pomponiæ ad Scipio. filium

Verum age nate tuos ortus, nec bella pauescas
 Vlla, nec in cælum dubites te tollere factis.

Virtus aduersis in rebus fortior est,
 noscitur atq; apparet.

Silius Ital. lib. 1. bel. Pun.

At duræ inuigilant mentes, moleq; reponunt
 Noctis opus, clausos acuunt extrema pericli,
 Et fractis rebus uiolentior ultima uirtus.

Quid. lib. 4. de Trist.

Materiaq; tuis tristem uirtutibus imple.

Ardua per præceps gloria uadit iter.

Hectora quis nosset felix si Troia fuisset?

Publica uirtutis per mala facta uia est

Ars tua Typhi iacet si non sit in æquore fluctus.

Si ualcani homines, ars tua phœbe iacet.

Quæ latet inq; bonis cessat nō cognita rebus

Apparet uirtus arguiturq; malis.

Dat

FLORES.

286

Dat tibi nostra locum tituli fortuna, caputq;
 Conspicuum pietas quo tua tollat, habet.
 Vere temporibus, quorum nunc numerare freta es,
 Et patet in laudes area lata tuas

Seneca in Herc. furent.

Lyc. Cur ergo regi seruit, ex patitur iugum?

Meg. Imperia dura tolle, quid uirtus erit.

Virtus in aduersis rebus stabilis atq;
 firma raro reperitur.

Quid. lib. 5. de Trist.

Rara quidem est uirtus quam non fortuna gubernat,

Quæ maneat stabili, cum fugit illa, pede,

Virtus per se est appetenda.

Quid. lib. 2. de Ponto.

Per seq; petenda est

Externis uirtus incommutata bonis.

Virtus ab homine nullis aduersitatibus
 auferri potest.

Boetius metro. 1. lib. 1

Ecce mihi laceræ dictant scribenda camenæ

Et ueris elegi fletibus ora rigant.

Has saltem nullus potuit peruincere terror

Ne nostrum comites prosequerentur iter.

Virtus auro nobilior est.

Horat. lib. 1. Epist. ad Meccen.

Vilius argentum est auro, uirtutibus aurum,

Virtus fuga uitij est.

Ibidem.

Virtus est uicium fugere.

Virtus in precio non est,

NN ij

Iuuenalis

ILLVSTRIVM POETARVM

Iuena. satyr. 1.

Probitas laudatur & arget.

Verg. lib. 5. Aeneid.

Virtus in pulchro corpore est ualde grata,
Gratior è pulchro ueniens in corpore uirtus
Adiuiat.

Virtus laudata crescit.

Ouid. lib. 4. de Ponto

Excitat auditor studium, laudataq; uirtus

Crescit, & immensum gloria calcar habet

Idem lib. 5. de Trist

Deniq; nulla mihi captatur gloria, quæq;

Ingenij stimulos subdere fama solet.

Virtus maxima est, domare quæ
cuncti timent.

Seneca in Hercul. furent.

Lyc. Obijci feris monstrisq; uirtutem putat.

Mege. Virtus est, domare quæ cuncti pauent.

Virtus merces est sibi met pulcherrima.

Silius Italicus lib. 13. bel. Pun.

Ipsa quidem uirtus sibi met pulcherrima merces.

Clam. in conf. Manlij.

Ipsa quidem uirtus precium sibi, solaq; late

Fortunæ securæ nitet, nec fascibus ullis

Erigitur, plausiue petit clarescere uulgi,

Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis,

Diuitijs animosa suis, immotaq; cunctis

Casibus, ex alta mortalia despicit arce.

Hanc tamen inuitam blande uestigat, & ultro

Ambit honor, docuit toties à rure profectus

Lictor

FLORES.

287

Lictor, & in medijs consul quæsitus aratris.

Virtutis bona quæ sint.

Plaut. in Amphit.

Virtus præmium est optimum.

Virtus omnibus rebus anteit profecto:

Libertas, salus, uita, res, parentes, patria & prognati

Tutantur, seruantur, uirtus omnia in sese habet,

Omnia adsunt bona quem pene est uirtus.

Sil. ita. lib. 15. bel. pun.

Mecum honor, & laudes, & leto gloria uultu,

Et decus, & niueis uictoria concolor alis.

Me cunctus lauro perducit ad astra triumphus.

Castam mihi domus, & celso stant colle penates.

Virtus sola nobilem, immortalem, diuinumq; hominem facit.

Verg. lib. 10. Aeneid.

Sed famam extendere factis

Hoc uirtutis opus.

Idem elegia de Mece. obitu.

Marmora Mæonij uincunt monumenta libelli

Viuitur ingenio, cætera mortis erunt.

Ouidius lib. 1. de Ponto.

Si modo non census, nec clarum nomen auorum,

Sed probitas magnos, ingeniumq; facit.

Hora. Oda. 2. lib. 3.

Virtus repulsæ nescia sordidæ

Intaminatis fulget honoribus,

Nec ponit, aut sumit secures

Arbitrio popularis auræ:

NN iij

Iuue.

Iuena. satyr. 8.

Tota licet veteres exornent undiq; ceræ
Atria, nobilitas sola est atq; unica uirtus.

Seneca in Herc. Oeteo

Sed locum uirtus habet inter astra
Vere dum flores uenient tepenti,
Et comam syluis hycmes recident,
Vel comam syluis reuocabit astra,
Pomaq; autumnno fugiente cedent,
Nulla te terris raptet uctustas.
Tu comes Phæbo, comes ibis astris.

Ibidem

Non est gemendus, nec graui urgendus uece
Virtute quisquis abstulit fatis iter.
Ætherca uirtus Herculem fieri uetat.
Fortes uetat mœrere, degeneres iubet.

Et infra de eodem Hercu.

Quid me tenentem regna syderei poli,
Cœloq; tandem redâitum planctu iubes
Sentire fatum? Parce, nam uirtus mihi
In astra, et ipsos fecit ad superos iter.
Virtus in astra tendit, in mortem timor.

Martia. lb. 5. Epigram.

Sum fateor, semperq; sui Callistrate pauper,
Sed non obscurus, et male notus eques.
Sed toto legor orbe frequens, et dicitur, hic est
Quodq; cinis paucis, hoc mihi uita dedit.

Virtus Scipioni victoriam promittit,
illumq; conuertit ad se.

Silius

Sil. Ita. lib. 15. bel. pu.

Hinc tibi non Tyrio uiciatas murice uestes,
Nec donum deforme uiro flagrantis amoni,
Sed dabo, qui uestrum seuo nunc Marte fatigat
Imperium, superare manu, laurumq; superbam
In gremio Iouis excisis deponere Pœnis.
Quæ postquam cecinit sacrato pectore Virtus
Exemplis letum, uultuq; audita probantem
Conuertit iuuehem.

Virtus pro uitio sæpe habetur.

Ouidius lib. 1. de remed. amo.

Et mala sunt uicina bonis, errore sub illo

Pro uitio uirtus crimina sæpe tulit.

Virtus uirta maior est, se ipsa dispersa.

Quid. lib. 2. de remedio amo.

Forsitan hæc aliquis, nam sunt quoq; parua uocabit,

Sed quæ non profunt singula, multa iuuant.

Virtutis amore qui non peccat hic bonus est.

Hora. lib. 1. Epist. ad Quintium

Oderunt peccare boni uirtutis amore.

Tu nihil admittes in te formidine pœnæ.

Virtutis laus in actione consistit, sine
qua uirtutis nomen futile est.

Sil. Ita. lib. 9. bel. pu.

Nam uirtus futile nomen

Ni decus adfuerit patiendo ubi tempora lati

Claud. de quarto Honorij conf.

Maior et uiliior factio coniuncta potenti

Vile latens uirtus, quid enim submersa tenebris

Proderit? obscuro ueluti sine remige puppis,

Vel

Vel byra, quæ relicet, uel qui non tenditur arcus,

Plaut. in Bacchid.

Quid mihi refert Chrysalis esse nomen, nisi
factis proba.

Celerem oportet esse amatoris manum.

Sil. Ita. lib. 3. bel. pu.

Et qui sim nesciat omnis

Gens hominum, letiq; metu decora altâ relinquam.

Quantum etenim distat à morte silentia uitæ?

Virtuti vitæ vacare licet.

Seneca in Medea

Nunc est probanda si locum uirtus habet.

Med. Nunquam potest non esse uirtuti locus.

Virtutis via ardua est. i. uirtutem
amplecti difficile est.

Quidius lib. 2. de arte aman.

Ardua molimur, sed nulla nisi ardua uincunt

Difficilis nostra poscitur arte labor.

Idem lib. 2. de Ponto

Sed tendit in ardua uirtus

Sil. Ita. lib. 2. bel. pu.

Ardua uirtutem profert uia. pergite primi

Nec facilem populus, nec notam inuadere laudem

Idem lib. 15. bel. pu.

Ardua saxoso perducit semita cliuo,

Aspera principio (nec enim mihi fallere mos est)

Prosequitur labor, ad nitendum intrare uolenti,

Nec bona conscendunt quæ sors infida dedisset,

Atq; eadem rapuisse ualet, mox celsus ab alto

Infra

Infra te cernes hominum genus, omnia contra
Experienda manent, quam spondet blanda uoluptas
Stramine proiectus duro petiere sub astris
Infomnes noctes, frigusq; famemq; domabis.
Idem iulitiæ cultor, quæcumq; capeffes,
Testes factorum stare arbitrare diuos.

Claud. de curato Honorij cons.

Hanc tamen haud quisquam, qui non agnouerit ante
Sumet, & incertos animi placauerit æstus
Inueniet, longis illuc ambagibus itur,

Per Pythagoræ literam uirtutis ac
uoluptatis ostenditur.

Vergi. de litera Pythagoræ

Litera Pythagoræ discrimine selecta bicorni

Humanæ uitæ speciem præferre uidetur.

Nam uia uirtutis dextrum petit ardua callem

Difficilemq; aditum primum spectantibus offert,

Sed requiem præbet fessis in uertice summo.

Molle ostentat iter uia lata, sed ultima meta

Præcipitat captos, uoluitq; per ardua saxa.

Quisquis enim duros casus uirtutis amore

Vicerit, ille hbi laudemq; decusq; parabit,

At qui desidiam, luxumq; sequetur inertem,

Dum fugit oppositos, incauta mente labores,

Turpis mopsq; simul miserabile transiget æuum.

Virtutis via deseritur ob paupertatis fugam
quia paupertas pro opprobrio ab
omnibus fere habetur.

Hora. Oda. 24. lib. 3.

Magnum pauperies opprobrium, iubet

Quiduis

ILLVSTRIVM POETARVM

Quiduis & facere, & pati,

Virtutis q̄: uiam deserit ardua.

Virtute exigua quæq; ampliantur, vt de Romalia
quet, quæ orbis regina virtute ciuium
paucorum facta est.

Sil. Ita. lib. 15. bel. pan.

Nec longe repetam modo Romana minanti
Impar Fidenæ, contenta q̄: crescere a sylo
Quo sese extulerit dextris.

Virtutem nemo amplecteretur aut ei
vacare posset, si præmia tollas.

Iuena satyra. 10.

Tanto maior fama sitis est, quam
Virtutis. Quis enim uirtutem amplectitur ipsam
Præmia si tollas?

Mar. lib. 8. Epigra.

Ingenium sacri miraris abesse Maronis,

Nec quenq̄ tanta bella sonare tuba.

Sint Meccenates, non deerunt Flacce Ma-
rones.

Vergiliumq; tibi, uel tua rura dabunt.

Virtute clari laudandi sunt ad aliorum exer-
citationem Horatij exemplo.

Hora. Oda. 9. lib. 4.

Paulum sepultæ distat inertiae

Celata uirtus. Non ego meis

Chartis inornatum filebo,

Totue tuos patiar labores

Impunè Lolli carpere liuidas

Obluiones.

Pauper

FLORES.

290

Pauper virtute præditus dignior est atq; nobilior Nero
ne. i. Imperatore iniquo & sceleribus conta-
minato, vt Nero fuit.

Iuue. satyra 8.

Libera si dentur populo suffragia, quis tam
Perditus, ut dubitet Senecam præferre Neroni?
Cuius supplicio non debuit una parari
simia, nec serpens unius, nec culeus unus?

Virtute insignem melius atq; eligibilius
est quam genere.

Iuue. saty. 8.

Hæc satis ad iuuenem, quem nobis fama superbum
Tradit, & inflatum, plenumq; Nerone propinquo

Sed te cenferi laude tuorum

Pontice uoluerim si tu nihil ipse futurus

Laudis agas: miserum est aliorum incumbere famæ.

Ibidem

Malo pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis

Aeacidae similis, Vulcaniaq; arma capeffas,

Quam te Thersite similem producat Achilles.

Virtute insignes rari sunt.

Sil. Ita. lib. 2. bel. pu.

Ire per ora

Nomen in æternum paucis mens ignea donat,

Quos pater æthereis cœlestum destinat oris.

Stat. lib. 10. Thebaid.

Rara dari terrisq; solet contingere uirtus.

Virtute ornati laus & intimatio.

Ouidius lib. 3. de Ponto

Principe nec nostro deus est moderatio ullus.

Iusticia

ILLVSTRIVM POETARVM

Iusticia vires temperat ille suas.

Sta. lib. 2. syluar.

Vive Midæ gazis, & Lydo ditior auro,
Troica & Euphrate supra diademata felix,
Quem non ambigui fasces, non mobile vulgus,
Non leges non castra tenent: qui pectore magno
Spemq; metumq; domas, vitio sublimior omni
Exemptus fati, indignantemq; refellis
Fortunam, dubio quem non in turbine rerum
Deprændet suprema diis, sed abire paratum
At plenum uita.

Ibidem.

Tu, cuius placido posuere in pectore sedem
Blandus honos, hilarisq; tamen cum pondere uirtus,
Cui nec pigra quies, nec iniqua potentia, nec spes
Improba, sed mediis per honesta & dulcia limes
Incorrupte fidem, nullosq; ex parte tumultus,
Et secreta palam qui digeris ordine uitam.
Idem auri facilis contemptor, & optimus idem
Comere diuitias, opibusq; immittere lucem.
Hac longum florens animi morumq; iuuenta
Iliacos æquare senes, & uincere persta.

Virtute ornato nil esse dicitur con-
trarium seu difficile.

Ouidius lib. 14. met.

Pone tamen Troiane metum, potiere petitis,
Elysiisq; domos & regna nouissima mundi
Me duce cognosces, simulachraq; chara parentis
Inuisa uirtuti nulla est uia.

Virtute

FLORES.

291

Virtute præditum bona detestari non decet,
vt nos Vlysses utiliter edocuit.

Ouidius lib. 13. met.

Necq; enim benefacta maligne

Detrectare meum est, modone communia solus
Occupet, atq; aliquem nobis quoq; reddat honorem.
Virtute clarum non decet immerita appetere.

Terentius in Andria

Ego Carine neuiquam officium liberi hois esse puto,
Cum is nihil promereat, postulare id gratiæ apponi
sibi.

Virtute præditi cælum petunt.

Luca. lib. 9. bel. ciui.

Ac non in Pharia manes iacere fauilla,
Nec cinis exiguus tantam compefcuit umbram,
Præsiluit busto, se iniustaq; membræ relinquens,
Degeneremq; rogam sequitur conuexa tonantis,
Qua niger astriferis connectitur axibus aër,
Quodq; patet terras inter Lunæq; meatus
Semidei manes habitant, quos ignea uirtus
Innocuos uitæ patientes ætheris imi
Fecit, & æternos animam collegit in orbes.

Seneca in Herc. Oeteo.

Nunquam stygias fertur ad umbras
Incluta uirtus, uiuite fortes,
Nec letheos seua per amnes
Vos fata trahent, sed cum summas
Exiget auras consumpta dies
Iter ad superos gloria pandet.
Mani. lib. 1. Astro.

AN

ILLVSTRIVM POETARVM

An fortes animæ, dignataq; nomina cælo,
 Corporibus resoluta suis, terræq; remissa
 Huc migrant ex orbe, suumq; habitantia cælum
 Aethereos uiuunt annos, mundi q; fruuntur.
 Atq; hic Aeacidas, hic uenemur Atridas,
 Tytidemq; serum terræq; triumphis. &c.

DE VITA.

Vita hominum breuissima est.

Verg. lib. 10. Aencid.

Stat sua cuiq; dies breue, & irreparabile tempus
 Omnibus est uitæ.

Hora. Oda. 4. lib. 1.

Vitæ summa breuis spem nos uetat inchoare longam.
 Iam te premet nox, fabulæq; & manes,
 Et domus exilis Plutonia.

Idem Oda. 14. lib. 2.

Heu heu fugaces Posthume Posthume
 Labuntur anni, nec pietas moram
 Rugis, & instanti senectæ
 Adfert, indomitæq; morti.

Idem lib. 2. Epist. ad Florum.

Singula de nobis anni prædantur euntes:
 Iuue. satyra 9.

Festinat enim decurrere uelox
 Flosculus, angustæ miseræq; breuissima uitæ
 Portio: dum bibimus, dum scita unguenta, puellas
 Poscimus, obrepit non intellecta senectus.

Seneca in Oedipo.

Labimur

FLORES.

292

Labimur sæuo rapiente fato,
 Ducitur semper noua pompa morti
 Idem in Troade.

C. sol oriens, quicquid & occidens
 Nou. vulcis oceanus fretus,
 Quicquid uel ueniens uel fugiens lauat,
 Actas Pegaseo corripit gradû.

Plaut. in Capt.

Et si peruius usq; ad summam ætatem, tamen
 Breue spacium est.

Lucret. lib. 2. de natu. rerum

Augescunt aliæ gentes, aliæ minuuntur,
 Inq; breui spatio mutantur secla animantum,
 Et quasi cursores uitæ lampada tradunt.

Silius Ital. lib. 15. bel. Pun.

Huc aduerte aures, currit mortalibus æuum,
 Nec nasci bis posse datur, fugit hora, rapitq;
 Tartareus torrens, ac secum ferre sub umbras
 Si qua animo placuere, negat. Quis luce suprema
 Dimisisse meas serò non ingemit horas?

Propert. lib. 2.

Ac ueluti folia arentes liquere corollas,
 Quæ passim calathis strata natare uides:
 Sic nobis qui nunc magnum speramus amantes,
 Forsitan includet crastina fata dies.

Vita hominum alearum seu taxillorum
 ludo adfirmatur.

Terent. in Adel.

Ita uita est hominum, quasi cum ludas tessaris.

OO

si illud

ILLVSTRIVM POETARVM

Si illud quod maxime est opus iactu non cadit.
 Illud quod cecidit forte, id arte ut corrigas, necesse est

Vita defuncti periphraſis
 Nemeſianus ecloga. 1.

Quem nunc emeritæ permenſum tempora vitæ
 Secreti pars orbis habet, mundusq; piorum

Vita honeſta flagitiq; carens nihil
 prodeſt vbi dominus odit.

Seneca in Agamemnone

Quid honeſta prodeſt vitæ, flagitio carens
 Vbi dominus odit? Fit nocens, non queritur.

Vita magis in precio eſt, quam quæq;
 temporalia bona.

Ouidius lib. 5. Metamor.

Nihil ò fortiffime præter

Hanc animam concede mihi, tuæ cætera ſunto.

Vitæ breuitas iugiter in memoria retinenda eſt
 & ad hoc exhortatio digniffima.

Horat. ſatyra. 6. lib. 2.

Vive memor quàm ſis æui breuis

Plaut. in Muſtel.

Loquar ſi decet morem geras, vitam quàm ſit breuis
 ſimul cogita quidem.

Vitæ ſpatium omnes naturaliter petunt optantq;

Iuena. ſatyra. 10.

Da ſpatium vitæ, multos da Iuppiter annos,
 Hoc recto vultu, ſolum hoc, & pallidus optas.

Vitam eripere homini quilibet poteſt, at nemo mora
 tem, ad hanc enim aditus diuerſi ſunt.

Seneca

FLORES

Seneca in Thebaid.

Vbiq; mors eſt, optime hoc cauit deus.

Eripere uitam nemo non homini poteſt,

At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent

Vitam tranquillam qui affectat hominum familiaritatē
 viter, & ad hoc exhortatio.

Martia. lib. 12. Epig.

Si vitare uelis acerba quedam,

Et triftes animi cauere morſus,

Nulli te facias nimis ſodalēm,

Gaudebis minus, & minus dolebis.

Viendum eſt recte ob multa, præcipue tamen vt manū
 cipiorum linguas contemnāmus.

Iuena. ſatyra. 9.

Viendum eſt recte tum propter plurima, tum de his

Præcipue cauſis, ut linguas mancipiorum

Contemnas Nam lingua mali pars peſſima ſerui

DE VITIIS.

Vitia extirpanda ſunt primo, deinde
 virtutes inferendæ,

Horat. ſatyr. 3. lib. 1.

Deniq; teipſum

Concute, num qua tibi uitiorum infeuerit olim

Natura, aut etiam conſuetudo mala, nanq;

Neglectis urenda filix innaſcitur agris.

Boëtius metro. 1. lib. 3.

Qui ſerere ingenuum uolet agrum

Liberat prius arua fruticibus,

Falce rubos filicemq; reſecat

Vt noua fruge grauis Ceres eat

OO ¶

Dulcior

ILLVSTRIVM POETARVM

Dulcior est apium mage labor
 Si malus ora prius sapor edat
 Gratius astra nitent, ubi notus
 Desinit imbriferos dare sonos.
 Lucifer, ut tenebras pepulerit,
 Pulchra dies roseos agit equos
 Tu quoq; falsa tuens bona, prius
 Incipe collo iuga subtrahere,
 Vera dehinc animum subierunt.

Vitiorum via lata est & plana, virtutum vero via difficili-
 his, angusta, & ardua. Id moraliter signat auer-
 ni ascensus & descensus.

Verg lib. 6. Aene.

Facilis descensus auerni
 Sed reuocare gradum superasq; euadere ad auras
 Hoc opus, hic labor est.

Vitijs cecus amor inest, ex quo futurum
 omne despicitur.

Claud. lib. 2. in Eutrop.

Sed quia cæcus inest vitijs amor, omne futurum
 Despicitur, suadentiq; breuem presentia fructum,
 Et ruit in uetitum damnus secura libido.

Vitijs nemo caret nec sine illis nascitur.

Horat. saty. 3. lib. 1.

Nam vitijs nemo sine nascitur Optimus ille
 Qui minimis urgetur

Propert. lib. 2. ad Heremum

Vnicuiq; dedit vitium natura creato.

Mi fortuna aliquid semper amare dedit.

Vitiatu corpore si bonus sit, est quid maximum.

Martian

FLORES.

194

Martial. lib. 12. Epigram

Crineruber, niger ore, breuis pede, lumine laesus,
 Rem magnam prestas Zoile si bonus es.
 Vitiarelinquuntur aliquando præ tædio & impa-
 tientia, vt Ouidij liquet exemplo.

Ouid. 3. lib. de sine tit.

Si tamen è nobis aliquid nisi nomen et umbra

Restat in Elysia ualle, Tibullus erit

Multa, diuq; tuli, vitijs patientia uicta est,

Cede fatigato corpore turpis amor.

Scilicet asserui iam me, fugiq; catenas

Et quæ non pudui ferre, tulisse pudet.

Vicimus, et domitum pedibus calcamus amorem,

Venerunt capitii cornua sera meo.

DE VOLVNTATE.

Voluntas pro facto habetur, dum facultas
 operandi abest.

Ouid. lib. 9. Meta.

Temerata est nostra uoluntas

Vt nihil adijciam, non possum innoxia dici,

Quod super est multum est in nota, in crimina paruū

Idem lib. 3. de Ponto

Vt desint uires tamen est laudanda uoluntas,

Hac ego contentos auguror esse deos

Hæc facit ut ueniat pauper quoq; gratus ad aras,

Et placeat cæso, non minus agna boue.

Idem lib. 4. de Ponto.

Vt iam nil prestes, animi sum factus amici.

Debitor, et meritum uelle, inuare uoco.

OO iij

PARUA

Parua quidem fateor pro magnis munera reddi,
 Cum pro concessa uerba salute danus.
 Sed qui, quam potuit dat maxima, gratus abunde est,
 Et finem pietas comigit illa suum
 Nec quae de parua pauper dijs libat acerra.
 Thura minus grandi, quam data lance ualent,
 Agraq; tam lactens, quam gramine pasta Phalisco
 Victimam Tarpetos inficit ista focos.

Iuuenalis satyra. 13.

Has patitur poenas peccandi sola uoluntas.
 Nam scelus intra se tacitum qui cogitat illum
 Facti crimen habet.

Propert. lib. 2. ad Musam.

Quod si deficiant uires, audacia certe
 Laus erit: in magnis et uoluisse sat est.
 Voluntatem propriam exequi qui non
 potest, is quod possit efficiat
 Terentius in Andria

Quoniam non potest fieri, id, quod uis,
 Id uelut, quod possis.

Voluntatem propriam, siue propositum non
 licet prosequi, cum res non finit

Terent. in Heaut.

Non licet hominem esse saepe, ita ut uult, si res non finit
 Quot homines, tot sunt voluntates, mores & sententiae
 Ouid. lib. 1. de arte aman.

Pectoribus mores tot sunt, quot in orbe figurae.

Horat. lib. 2. satyr. 1.

Castor gaudet equis, ouo prognatus eodem
 Pugnis, quot uiuunt capitum totidem studiorum

Millia

Millia.

Persi. saty. 5.

Mille hominum species, et rerum discolor usus.
 Velle suum cuique est, nec uoto uiuitur uno.
 Mercibus hic Italis mutat sub sole recenti
 Rugosum piper, et pallentis grana cumini.
 Hic satur irriguo mauult turgescere somno.
 Hic campo indulget, hunc alea decoquit: ille
 in Venerem putris.

Tere. in Phor.

Verum ita est.

Quot homines, tot sententiae: suus cuique mos.

DE VOLVPTATE.

Voluptas nulla sincera est atque longa
 in hoc seculo.

Ouid. lib. 7. meta mor.

Vsq; adeo nulla est sincera uoluptas,
 sollicitumque aliquid letis interuenit.

Idem lib. 6. Pastor.

Scilicet interdum miscentur tristia letis,
 Nec populum toto pectore festa iuuant.

Idem lib. 4. de Ponto

Nulla dies adeo est australibus humida nimbis
 Non intermissis ut fluat imber equis.

Nec sterilis locus ullus ita est, ut non sit in illo

Mixta fere duris utilis herba rubis

Idem lib. 1. de sine tit. sed moraliter

Impia sub dulci melle uenena latent.

OO iij

Horati-

ILLVSTRIVM POETARVM

Hora. Oda. 16. lib. 2.

Letus in præfens animus quod ultra est
Oderit curare, & amara lento
Temperet risu, nihil est ab omni
Parte beatum.

Iuue. saty. 10.

Sed quæ præclara & prospera tantè
Vi rebus letis par sit mensura malorum.

Seneca in Thyeste.

Nulla fors longa est, dolor ac uoluptas
Inuicem cedunt, breuior uoluptas.

Ima permutat breuis hora summis.

Boëtius metro 7. lib. 3.

Habet hoc uoluptas omnis,

Stimulis agit fruentes,

Apiumq; par uolantum

Vbi grata mella fudit,

Fugit, & minus tenaci

Ferit icta corda morsu.

Plau. in Amph.

Satin parua res est uoluptatum in uita, atq; etate,
Agunda præ quam quod molestum est: ita quoiq;
comparatum

Est in etate hominum, ita dis placitum uoluptati ut
mæror

Comes consequatur.

Idem in Curgu.

Nulli est homini perpetuum bonum,

Iam huius uoluptati hoc adiumentum est odium.

Stat.

FLORES.

296

Sta. lib. 1. Sylua.

O seua nimium, grauesq; Parcæ

O nunquam data festa longa summis,

Cur plus ardua casibus patetis?

Cur seua uice magna non senescunt?

Claud. lib. 1. in Sti. laudi.

Etenim mortalibus ex quo

Tellus cœpta coli, nunquam syncera bonorum

Sors ulli concessa uiro, quem uultus honestat

Dedecorant mores: animus quem pulchrior ornat

Corpus destituit.

Voluptas vires luxuriæ non adimit.

Ouidi. lib. 1. de Ponto.

Nec uires adimit Veneris dammosa uoluptas.

Voluptas est spernenda.

Hora. lib. 1. Epist. ad Lol.

Sperne uoluptates, nocet emptæ dolore uoluptas.

Voluptatis descriptio.

Sil. Ita. lib. 5. bel. pu.

Altera Achemenium spirabat uertice odorem

Ambrosias diffusa comas, & ueste refulgens,

Ostrum qua fuluo Tyrium suffuderat auro.

Fronte decor quæ sitis acu, lasciuâq; crebras

Ancipiti motu iaciebant lumina flammæ.

Voluptatis promissorum depictio ad Scipionem,
quibus nititur illum a uirtute retrahere.

Sil. Ita. lib. 15. bel. pu.

Moneo certare periculis

Desine, & armis onæ caput obiectare procellæ.

Ni fugis hos Virtuste seua iubebit

Per me

ILLVSTRIVM POBTARVM

Per medias uolitare acies, mediosq; per ignes.
 Hæc patrem patruumq; tuos, hæc prodiga Paulum,
 Hæc Decios stygias Herebi detrusit ad undas,
 Dum cineri titulum memorandaq; nomina bustis
 Prætendit, nec sen suræ quid gesserit umbræ.
 At si me comitære puer, non limite duro.
 Iam tibi decurret concessi temporis ætas,
 Haud unquam trepidos abrumpet buccina somnos,
 Sed current albusq; dies, horæq; serena,
 Et molli dabitur uictu sperare senectam.

Voluptas irascitur ob repulsam a Scipione passam,
 dicens affore tempus, quod totum sibi orbem
 vendicaret, quod luce clarius eue-
 nisse intuenti liquet.

Sil. Ita. lib. 15. bel. pu.

Sed enim indignata uoluptas
 Non tenuit uoces: nil uos iam demoror ultra,
 Exclamat, uenient, uenient mea tempora quondam,
 Cum docilis nostris magno certamine Roma
 Seruiet imperijs, & honor mihi habebitur uni.

Voluptatis mala quæ sint.

Sil. Ita. lib. 15. bel. pu.

Inde aspice latè

Florentes quondam Luxus quas uerterit urbes.
 Quippe nec ira deum tantum, nec tela, nec hostes,
 Quantum sola nocet animis illapsa uoluptas.
 Ebrietas tibi fida comes, tibi luxus, & atris
 Circa te semper uolitans Infamia pennis.

Voluptati deditus hæredes non multum
 iuuat, eo quod quæq; bona prodig-
 ge viuendo dissipat.

Tercet.

FLORES.

297

Tere. in Hecyra.

Sane Hercle

Homo uoluptati obsequens fuit, dum uixit, & qui
 sic sunt

Haud multum hæredem iuuant.

Voluptate propria quicq; ducitur.

Verg. Ecloga 2.

Trahit sua quæq; uoluptas

DE VSV.

Vsu consumuntur & mollescunt
 durissima quæq;

Ouidius libro 1. de arte amandi.

Ferreus assiduò consumitur annulus usu,

Interit assidua uomer aduncus humo.

Quid magis est durum saxo, quid mollius unda?

Dura tamen molli saxa cauantur aqua.

Ouidius libro 4. de Ponto

Gutta cauat lapidem, consumitur annulus usu,

Et teritur pressa uomer aduncus humo.

Lucretius lib. 1. de nat. re.

Quin etiam multum solis redeuntibus annis

Annulus in digito subter tenuatur habendo,

Stillicidi casus, lapidem cauat uncus aratri,

Ferreus occulto decrescit uomer in armis.

Idem libro 4. de nat. rer.

Nam leuiter quamuis, quod crebro tunditur ictu

Vincitur in longo spacio tamen atq; labascit.

Nonne uides etiam guttas in saxa cadentes

Humoris longo in spacio pertundere saxa?

Proper.

ILLVSTRIVM POETARVM

Proper. lib. 2. ad Cynthiam

Sed tamen obsistam, teritur rubigine mucro

Ferreus, & paruo sepe liquore filix

Vfus potentia quanta sit.

Hora, de arte poet.

Multa renascentur, quæ iam cecidere, cadentq;

Quæ nunc sunt in honore uocabula, si uolet usus,

Quem penes arbitriū est, & uis, & norma loquēdi.

EE VSVRA.

Vfura & fœnus vna cum infidelitate & bello
ex hominum cupiditate manarunt.

Luca. lib. 1. bel. ciui.

Hinc usura uorax, auidumq; in tempore fœnus,

Et concussa fides, & multis utile bellum.

Vfura & fœnus inopes trucidant.

Auso. in Ecloga de ambig. uitæ elig.

Si turpia lucra

Fœnoris, & uelox inopes usura trucidat.

DE VTILITATE.

Vtile a decoro nunquam recedat.

Auso. in Periandri sentent.

Nunquam discedat utile à decoro.

Vtilitatem commodumq; alicuius rei habens,
etiã illius incommoda æquanimiter sustinebit.

Terentius in Hecyra.

Multa ex quo fuerint commoda, eius incommoda
æquum est ferre.

Vtili-

FLORES.

298

Vtilitas propria honestati & amicitia
hodie anteponitur.

Ouidius lib. 2. de Ponto.

Turpe quidem dictu, sed si modo uera fatemur.

Vulgus amicitias utilitate probat.

Cura quid expediat prior est, quàm quid sit honestum,

Et cum fortuna statq; caditq; fides.

Nec facile inuenies multis de millibus unum

Virtutem precium qui putet esse sui.

Ipse decor recti, facti si præmia desint,

Non mouet: & gratis pœnitet esse probum.

Nil nisi quod prodest charum est, en detrahe menti

Spem fructus auidæ, nemo petendus erit.

At reditus iam quisq; suos amat, & sibi quid sit

Vtile, sollicitis computat articulis.

DE VVLGO.

Vulgus instabile est, & prosperam fortunam ut
plurimum sequitur. Igitur inaniter ambis
tiosos extollit, ac deniq; premit.

Iuue. satyra 10.

Turba tremens sequitur fortunam semper, & odit

Damnatos: idem populus si Nursia Thusco

Fauisset, si oppressa foret secura senectus

Principis, hac ipsa Seianum diceret hora

Augustum.

Seneca in Herc. furente.

Inuidia fastum, ac sermo popularis premet,

Idem in Hippo.

Tradere turpi fasces populus

Gaudet,

ILLVSTRIVM POETARVM

Gaudet, eosdem colit, atq; odit.

Idem in Octauia.

O funestus multis populi,
Dirusq; fauor, qui cum statu
Vela secundo ratis impleuit,
Vexitq; procul, languidus idem
Deserit alto, seuoq; mari.

Idem in Herc. fureti.

Illum populi fauor attonitum,
Fluctuq; magis mobile uulgus
Aura timidum uoluit inani.

Hor. a. lib. 1. Epist. ad Meccen.

Non ego uentosæ plebis suffragia uenor
Impensis cenarum, et tritæ munere uestis.
Vulgi furoris ac iræ intinatio notabilis.

Ouidius lib. 5. Metamor.

Tum uerò indomitas ardescit uulgus in iras.
Telaq; conijciunt.

Verg. lib. 1. Aenei.

Seu itq; animis ignobile uulgus,
Iamq; faces, et saxa uolant, furor arma ministrat.
Populi foedus in vnum mutuus amor necesse.

Boëtius metro 8. lib. 2.

Hic sanctos populos quoq;
Iunctos scedere continet.

DE VVLNERE.

Vulnera statim medico refecanda sunt, quod
si non fiat ægroto non parum nocet.

Verg. lib. 3. Geor.

NON

FLORES.

292

Non tamen ulla magis præsens fortuna malorum est,
Quam si quis ferro potuit rescindere summum
Vlceris os: alitur uitium, uiuitq; tegendo.
Continuò culpam ferro compefce, priusquam
Dira per incautum serpat contagia uulgus.

Vulnus obduratum non leuiter, sed
igni, ferroq; sepe sanatur.

Claud. lib. 2. in Eutrop.

Tunc decuit sentire nefas, tunc ire recentes
Deter sum maculas: ueteri post obruta morbo
Corpora, pæonias nec quicquam admoueris herbas.
Vlcera possessis alte suffusa medullis
Non leuitore manu, ferro sanantur, et igni
Ne noceant, frustra mox ereptura cicatrix
Ad uiuum penetrant flammæ, quò funditus humor
Defluat, et uacuis corrupto sanguine uenis.
Arescat fons ille mali, truncantur et artus
Vt liceat reliquis secure uiuere membris.

Ouidius lib. 1. Metamor.

Cuncta prius tentanda: sed immedicabile uulnus
Ense recidendum est, ne pars syncera trahatur.

Vulnus incurabile non tractari arte melius
atq; tutius esse dicitur.

Ouidius lib. 2. de Ponto.

Vulneris id genus est, quod cum sanabile non sit
Non hoc tractari tutius esse puto.

Idem lib. 3. de Ponto.

Curando fieri quædam maiora uidemus
Vulnera, quæ melius non tetigisse fuit.

DE

DE VVLTV.

Vultus animi est index.

Seneca in Thyeste.

Multa, sed trepidus solet

Detegere vultus: magna uolentem quoq;

Concilia produunt.

Idem in Agamem.

Quid tacita uersas?

Licet ipsa sileas, totus in uultu est dolor.

Seneca in Herc. Oeteo.

Licet ipsa neget,

Vultus loquitur quodcumq; negas,

Ouid. lib. 2. Metamor.

Heu quam difficile est crimen non prodere uultu.

Hora. lib. Epodon.

Tacent, & ora pallor albus inficit,

Mentesq; perculse stupent.

Iuue. satyra. 1.

Ense uelut stricto quoties Lucilius ardens

Infremuit, rubet auditor, cui frigida mens est

Criminibus, tacita sudant prae cordia culpa,

Inde iræ, & lachrymæ.

Seneca in Oedipo.

Effare dubitas? cur genas mutat color?

Quid uerba queris?

Vultus hilaritas hospitibus haud
parum confert.

Ouid. lib. 8. Metamor.

Supes

Super omnia uultus
Accessere boni, nec iners, pauperq; uoluntis

DE VXORIBVS,

Vxoris castitas amoris vinculum
insolubile est.

Seneca in Octauia.

Amor perennis coniugis castæ manet.

Vxores debent viros honorare.

Plaut. in Stichio.

Pudicitia est pater

Eos magnificare, qui nos socias sumpserunt sibi

Non vxor, sed facies, & pulchritudo,
ut plurimum amatur,

Iuuenal. satyra. 6.

Si uerum excutias, facies, non uxor amatur.

Tres rugæ subeant, & se cutis arida laxet

Fiant obscuri dentes, oculiq; minores,

Collige sarcinulas, dicit libertus, & exi,

Iam grauis es nobis.

Vxoris uirtus, non facies, marito placere debet.

Seneca in Octauia.

Probitas, fidesq; coniugis, mores pudor

Placeant marito.

Vxor bona proprio viro contenta est.

Plaut. in Mercatore.

Nam uxor contenta est, quæ bona est uno uiro.

Vxor fidem viro obseruare debet, & ad hoc
admonitio notatu digna.

Ouid. lib. 5. de Trist.

PP

Nil

ILLVSTRIVM POETARVM

Nil opus est morte pro me, sed amore fideq̄.

Non ex difficili fama petenda tibi est

Vxor quæ virum sefellerit, per sæpe
laudatur, sed male.

Quid. lib. 2. de Trist.

Cumq̄; sefellit amans aliqua nouitate maritum
Planditur, & magno palma fauore datur

Vxor & proles cæca cupiditate seposita secundum
dei voluntatem petendi sunt, nam
ille scit quid nobis
conducat.

Iuuenal. satyra. 10.

Nos animarum

Impulsu, & cæca, magnaq̄; cupidine ducti
Coniugium petimus, partumq̄; uxoris, at illis
Notum, qui pueri, qualisq̄; futura sit uxor.

Vxorati quanta sit miseria.

Iuuenal. satyra. 6.

Semper habet lites, alternaq̄; iurgia lectus,
In quo nupta iacet minimum dormitur in illo,
Tunc grauis illa uiro, tunc orba tigride peior,
Cum simulat gemitus occulti conscia facti.
Aut odit pueros, aut ficta pellice plorat,
Vberibus semper lachrymis, semperq̄; paratis
In statione sua, atq̄; expectantibus illam
Quo iubeat manare modo.

Terentius in Adelphis.

Duxi uxorem, quam ibi non uidi me seriam: Nam filij
Alia cura: porro ò autem dum studeo illis, ut quam
plurimum

Facere em

FLORES.

3001

Facerem, contriui in quærendo uitam, atq̄; ætatem
meam.

Nunc exacta ætate hoc fructi pro labore ab his fero,
odium,

Meam autem mortem expectant.

FINIS.

Per patientiam uestram possidete animas uestras.

